

Nikolas Sparks

OKUKA NA PUTU

A Bend in the Road

Život Majlsa kao da se okončao onog dana kada je njegova žena poginula u saobraćajnoj nesreći. Tugujući za njom, on daje sve od sebe da pronađe osobu koja se nalazila za volanom te kobne večeri. Onda sreće Saru, novu učiteljicu svog sina. Oni se polako zbližavaju i polako shvataju da se ponovo smeju kako nisu godinama. Rađa se ljubav. I ne sanjaju u kojoj meri ih povezuje strašna tajna koja će ih primorati da preispitaju sve u šta su verovali. .. izbor će im slomiti srca i zauvek izmeniti njihove živote.

Prolog

Gde priča zaista počinje? U životu, retko postoje očigledni počeci, oni trenuci kada možemo, osvrnuvši se unazad, da kažemo da je tada sve počelo. Ipak, postoje momenti kada se sudbina ukršta s našim dnevnim životima, pokrećući niz događaja čiji ishod nikako nismo mogli da predvidimo.

Skoro je dva sata ujutru i ja sam potpuno budan. Pre toga, pošto sam se uvukao u krevet, prevrtao sam se i okretao gotovo sat vremena pre nego što sam konačno odustao. Sada sedim za svojim pisaćim stolom, i olovkom u ruci, razmišljajući o svom ukrštanju sa sudbinom. To nije neuobičajeno za mene. U poslednje vreme, čini se da je to sve o čemu razmišljam.

Ako se izuzme ujednačeno kucanje sata koji stoji na polici za knjige, u kući je tiho. Moja žena spava na spratu, i dok zurim u linije na žutom bloku za pisanje ispred mene, shvatam da ne znam odakle da počnem. Ne zato što nisam siguran u svoju priču već zato što nisam siguran zašto se osećam prisiljenim da je uopšte ispričam. Šta bi se moglo postići iskopavanjem prošlosti? Napokon, događaji koje nameravam da opišem desili su se pre trinaest godina, i mislim da bi se moglo reći da su započeli zapravo dve duge godine pre toga. Međutim, dok sedim, znam da moram da pokušam da je ispričam, ako ni zbog čega drugog a ono zbog toga da sve to napokon ostavim iza sebe.

Moja sećanja vezana za taj period potpomognuta su s nekoliko stvari: dnevnikom koji sam vodio od detinjstva, fasciklom punom požutelih novinskih isečaka, sopstvenom istragom, i naravno, javnom arhivom. Postoji takođe činjeniču da sam u mislima stotinu puta ponovo proživio događaje te posebne priče. Ali uokvirena jednostavno tim stvarima, ova priča bila bi nepotpuna. I drugi su bili umešani u to, i mada sam bio svedok nekih događaja, nisam prisustvovao svim. Shvatam daje nemoguće rekonstruirati svako osećanje ili svaku misao u životu neke druge osobe, ali bilo kako bilo, pokušaću da to učinim.

Ovo je, pre svega, jedna ljubavna priča, i kao i tolike druge, ljubavna priča Majlsa Rujana i Sare Endruz ima korene u tragediji. Istovremeno, to je i priča o praštanju, i kada je pročitate, nadam se da ćete razumeti izazove s kojima su se suočili Majls Rujan i Sara Endruz. Nadam se da ćete razumeti odluke koje su doneli, i dobre i loše, kao što se nadam da ćete na kraju raz.umeti i moje.

Ali da budem jasan: ovo nije jednostavno priča Sare Endruz i Majlsa Rujana. Ako postoji početak ove priče, on kreće od Misi Rajan, srednjoškolske dragane jednog zamenika šerifa u jednom južnjačkom gradiću.

Misi Rajan odrasla je u Nju Bernu, kao i njen muž Majls. Bila je i šarmantna i srdačna, i Majls ju je voleo čitavog svog odraslog života. Imala je tamnosmeđu kosu i još tamnije oči, i rekli su mi daje govorila s naglaskom koji je terao muškarce iz drugih delova zemlje da osete slabost u kolenima. Lako ju je bilo nasrnejati, slušala je sa zanimanjem, i često bi dodirnula ruku svog sugovornika, kao da ga poziva da bude deo njenog sveta, kao i većini južnjačkih žena, volja joj je bila jača nego što je bilo primetno u početku. Ona je bila ta koja je vodila domaćinstvo a ne Majls. Mujlsovi prijatelji bili su muževi Misinih prijateljica, i njihov život bio je koncentrisan oko sopstvene porodice.

U srednjoj školi, Misi je bila navijačica. Kao učenica drugog razreda bila je popularna i ljupka, i samo je čula za Majlsa Rujana. On je bio godinu dana stariji od nje i nisu pohađali zajedno nikakve časove. To nije bilo važno. Upoznali su ih prijatelji. Počeli su da se sastaju tokom pauze za ručak i razgovaraju posle fudbalskih utakmica i na kraju su se dogovorili da se nađu na jednoj zabavi tokom vikenda okupljanja bivših učenika škole. Uskoro su postali

nerazdvojni, a kada ju je nekoliko meseci kasnije pozvao na školsku igranku, bili su zaljubljeni.

Ima onih, znam, koji se rugaju ideji da prava ljubav može da postoji u tako mladom uzrastu. Za Majlsa i Misi, međutim, postojala je, i na neki način bila je snažnija od ljubavi koju su iskusili stariji, pošto nije bila ublažena stvarnostima života. Zabavljali su se dok Majls nije maturirao, a kada je otišao da pohađa koledž na Državnom univerzitetu Severne Karoline, ostali su verni jedno drugome dok je Misi napredovala ka svojoj maturi. Sledeće godine pridružila mu se na Državnom univerzitetu Severne Karoline, i kada ju je tri godine kasnije zaprosio za večerom, zaplakala je i rekla da. Sledećih sat vremena provela je telefonirajući svojoj porodici i govoreći im dobre vesti, dok je Majls sam završavao obrok. Majls je ostao u Roliju dok Misi nije stekla diplomu, a njihovo venčanje u Nju Bernu napunilo je crkvu.

Misi je dobila posao službenika za zajmove u „ Vačovija banci“, a Majls je otpočeo obuku kako bi postao zamenik šerifa. Bila je u drugom mešecu trudnoće kada je Majls počeo da radi za okrug Krejven, patrolirajući ulicama koje su oduvek bile njihov dom. Kao i mnogi mladi parovi, kupili su svoj prvi dom, i kada se u januaru 1981. rodio njihov sin Džona, Misi je jednim pogledom u umotano novorođenče znala je da je materinstvo najbolja stvar koja joj se ikada dogodila. Mada Džona nije spavao noću dok nije napunio šest meseci i mada je bilo trenutaka kada je želela da zavrišti na njega na isti način kako je on njoj vrištao, Misi ga je volela više nego što je ikada zamišljala mogućim.

Bila je divna majka. Napustila je svoj posao da bi ostala kod kuće s Džonom, čitala mu priče, igrala se s njim i vodila ga da se igra s decom. Mogla je da provede sate jednostavno ga posmatrajući. Kada je napunio pet godina, Misije shvatila da želi još jednu bebu, i ona i Majls ponovo su počeli da pokušavaju. Sedam godina, koliko su proveli u braku bile su najsrećnije godine njihovih života.

Ali u avgustu 1986, kada je imala dvadeset devet godina, Misi Rujan je poginula.

Njena smrt pomračila je svetlost u Džoninim očima. To je prokrčilo put svemu što će se desiti potom.

Dakle, kao što rekoh, ovo je Misina priča, kao što je Majlsova i Sarina priča. A to je i moja priča.

I ja sam, takođe, odigrao ulogu u svemu što se dogodilo.

1.

Ujutru dvadeset devetog avgusta 1988, malo više od dve godine nakon što mu je žena preminula, Majls Rajan stajao je na zadnjem tremu svoje kuće, pušeci cigaretu i posmatrajući kako pomaljavajuće sunce polako menja jutarnje nebo iz sumračno sivog u oranž. Pred njim se prostirala reka Trent; njene slane vode bile su delimično skrivene čempresima grupisanim na obali.

Dim Majlsove cigarete kovitlao se uvis i mogao je da oseti kako raste vlažnost u vazduhu, zgušnjavajući ga. S vremenom, ptice su započele svoje jutarnje pesme, ćurlikavi zvižduci ispunjavali su vazduh. Promakao je jedan čamčić za lov na grgeče, ribar je mahnuo, i Majls je otpozdravio blagim klimanjem glave. Toliko je energije mogao da skupi.

Bila mu je potrebna šolja kafe. Malo brazilske kafe i osećaće se dovoljno spremnim da se suoči s danom – odvođenje Džone u školu, zauzdavanje meštana koji su kršili zakon, uručivanje naloga za iseljenje širom okruga, kao i bavljenje svim ostalim što bi moglo neizbežno iskrnuti, kao što je sastanak s Džoninom učiteljicom kasnije, po podne. A to je bilo samo za početak. Večeri su izgledale još zauzetije. Uvek je bilo toliko toga da se obavi, jednostavno stoga da bi domaćinstvo glatko funkcionisalo: plaćanje računa, kupovine,

čišćenje, popravljavanje stvari po kući. Čak i u retkim trenucima kada bi Majls imao malo slobodnog vremena, osećao se kao da mora to odmah da iskoristi ili će izgubiti priliku. Brzo, pronađi nešto za čitanje. Požuri, imaš samo nekoliko minuta za opuštanje. Zatvori oči, uskoro neće biti vremena za to. To je bilo dovoljno da iznuri svakoga za izvesno vreme, ali stajao je mogao da uradi u vezi s tim?

Zaista mu je bila potrebna kafa. Nikotin više nije pomagao i razmišljao je da izbaci cigarete, ali nije bilo važno da li će to uraditi ili ne. U njegovom umu, on nije zaista pušio. Svakako, popuštao bi nekoliko cigareta tokom dana, ali to nije bilo pravo pušenje. To nije bilo kao da sagori paklu dnevno niti kao da to čini čitavog svog života; propuštao je posle Misine pogibije, i mogao je da prekine kad god poželi. Ali zašto bi se trudio? Do đavola, pluća su mu bila u dobroj formi – baš je prethodne sedmice trčao za jednim kradljivcem i nije mu bio problem da uhvati momka. Jedan pušač to ne bi mogao da uradi.

A ipak, to nije bilo tako lako kao što je bilo kada je imao dvadeset dve godine. Ali to je bilo pre deset godina, lako trideset dve godine nisu značile da je došlo vreme da počne da traži starački dom, postao je stariji. A mogao je to i da oseti – bilo je perioda tokom koledža kada bi on i njegovi prijatelji otpočeli svoje večeri u jedanaest sati i ostali bi napolju ostatak noći. U poslednjih nekoliko godina, osim kada bi radio, jedanaest sati je bilo kasno, pa bi otišao u krevet čak i ako mu se nije spavalo. Nije mogao da zamisli nijedan razlog dovoljno jak da u njemu stvori želju da ostane budan. Iscrpljenost je postala trajna pojava u njegovom životu. Čak i za onih noći kada Džona nije imao košmare – imao ih je s vremena na vreme otkako je Misi umrla – Majls se i dalje budio umoran. Neusredsređen. Trom, kao da se kreće pod vodom. Uglavnom je to pripisivao grozničavom životu kojim je živeo, ali ponekad bi se zapitao da li se možda radi o nečem ozbiljnijem. Jednom je pročitao da je jedan od simptoma kliničke depresije „nečekivana letargija, bez razloga ili uzroka“. Naravno, on nije imao uzrok...

Ono što mu je zaista bilo potrebno bilo je neko mirno vreme provedeno u kućici na plaži dole u Ki Vestu, mestu gde je mogao da peca obliš ili da se jednostavno opusti u blago njihajućoj ležaljci dok pije hladno pivo, ne suočavajući se s bilo kakvom odlukom važnijom od toga da li da obuče sandale dok seta po plaži s nekom prijatnom ženom kraj sebe.

I to je bio deo problema. Usamljenost. Bio je umoran od toga da bude sam, od buđenja u praznom krevetu, iako ga je to osećanje i dalje iznenađivalo. Donedavno se nije tako osećao. U prvoj godini nakon Misine smrti, Majls nije mogao čak ni da počne da zamišlja da ponovo voli neku ženu. Ikada. To je bilo kao da potreba za ženskim društvom uopšte ne postoji, kao da želja, strast i ljubav nisu ništa više od teoretskih mogućnosti koje nemaju veze sa stvarnim svetom čak i nakon što je pregrmeo šok i žalost koji su bili dovoljno jaki da ga teraju da plače svake noći; njegov život je nekako bio pogrešan – kao da je privremeno bio van koloseka ali će se uskoro ponovo vratiti na pravi put, tako da nije postojao bilo kakav razlog da se previše brine zbog bile čega. Većina stvari, ipak, nije se promenila posle sahrane. Računi su nastavili da pristizu, Džona je trebalo da jede, trava je trebalo da se pokosi. I dalje je imao posao. Jednom, posle previše piva, Čarli, njegov najbolji prijatelj i šef, upitao ga je kakav je to osećaj izgubiti ženu, i Majls mu je rekao da ne izgleda kao da Misi zaista nema. Više izgleda kao da je otputovala za vikend s prijateljicom i ostavila ga da brine o Džoni dok je ona odsutna.

Vreme je prolazilo a s njim i ukočenost na koju se navikao. Na njeno mesto, ugnezdila se stvarnost. Koliko god pokušavao da krene dalje, Majls je i dalje zaticao svoje misli kako ga vuku ka Misi. Sve ga je, činilo se, podsećalo na nju. Posebno Džona, koji je, kako je rastao, sve više ličio na majku. Ponekad, kada bi Majls stajao na do vratku nakon što bi smestio Džonu u krevet, mogao je da vidi svoju ženu u malim crtama na licu svog sina, i morao bi da odvrati pogled pre nego što bi Džona mogao da primeti suze. Ali slika bi mu satima ostala u mislima; voleo je kako je Misi izgledala dok je spavala – duga smeđa kosa raširena preko jastuka, jedna ruka joj se uvek odmarala iznad glave, usne su joj bile blago razdvojene, a

grudni koš se suptilno dizao i spuštao dok je disala. I njen miris – to je bilo nešto što Majls nikada neće zaboraviti. Prvog božićnog jutra posle njene smrti, dok je sedeo u crkvi, uhvatio je trag parfema koji je Misi običavala da koristi i držao se žudnje kao davljenik koji steže pojas za spašavanje, dugo nakon što je služba bila završena.

Držao se i drugih stvari. Kada su se tek venčali, on i Misi su običavali da ručaju u „Fredu i Klari“, restorančiću blizu banke u kojoj je radila. Bio je uvučen, tih i nekako je njegov ležeran ambijent činio da se oboje osećaju kao da se među njima nikada ništa neće promeniti. Otkako se Džona rodio retko su odlazili tamo, ali Majls je to ponovo počeo da čini kada je ona umrla, kao da se nadao da će naći ostatak tih osećanja kako i dalje postoje na zidovima s lamperijom. I kod kuće, vodio je život onako kako je ona to ustalila. Pošto je Misi odlazila u bakalnicu četvrtkom uveče, i Majls je odlazio tada. Zato što je Misi volela da gaji paradajz uz kuću, i Majls ga je gajio. Misi je smatrala da je Jizol" najbolje kuhinjsko sredstvo za čišćenje, stoga on nije video nikakav razlog da koristi bilo koje drugo sredstvo. Misi je uvek bila tamo, u svemu što je radio.

Ali negde prošlog proleća, to osećanje je počelo da se menja. Dosio je bez upozorenja, i Majls je to osetio čim se desilo. Dok je vozio u centar grada, uhvatio je sebe kako pilji u jedan mlad par koji je hodao trotoarom. I samo za trenutak, Majls je zamislio sebe na mestu tog muškarca, i da je ta žena s njim. Ili ako ne ona, onda neka... neka koja ne samo da bi volela njega već i Džonu. Neke koja bi ga zasmejala, neke koja bi za lagodnom večerom podelila s njim bocu vina, neke koju bi grlio, dodirivao i tiho joj šaputao nakon što bi svetla bila pogašena. Neke kao Misi, pomislio je u sebi, i njen lik odmah bi izazvao osećanja krivice i izdaje dovoljno snažna da zauvek proteraju iz misli mladi par.

Ili je barem tako pretpostavljao.

Kasnije te noći, odmah nakon što se uvukao u krevet, zatekao je sebe kako ponovo razmišlja o njima. Mada su osećanja krivice i izdaje i dalje bila prisutna, nisu bila toliko snažna kao ranije tog dana. I u tom trenutku, Majls je znao da je učinio prvi korak, iako mali, ka tome da se konačno pomiri sa svojim gubitkom.

Počeo je da opravdava svoju novu realnost govoreći sebi da je sada udovac i da je u redu da ima takva osećanja, i znao je da bi se svi složili s njim. Niko nije očekivao od njega da ostatak života proživi sam; u poslednjih nekoliko meseci, prijatelji su čak ponudili da mu nameste nekoliko sastanaka. Osim tog?, znao je da bi Misi želela da se on ponovo oženi. To mu je i rekla u više navrata – kao većina parova, igrali su „šta ako“ igru, i mada nijedno od njih uopšte nije očekivalo da se dogodi bilo šta strašno, oboje su se slagali da ne bi bilo ispravno da Džona odrasta sa samo jednim roditeljem. To ne bi bilo ispravno za preživelog supružnika. Ipak, to se činilo malo preranim.

Kako je leto odmicalo, misli o susretu s nekom novom ženom počele su da isplivavaju na površinu učestalije i s većim intenzitetom. Misi je i dalje bila prisutna, Misi će uvek biti tu... Ipak, Majls je počeo da ozbiljnije razmišlja o pronalaženju neke žene s kojom bi delio svoj život. Kasno noću, dok bi tešio Džonu u stolici za ljuljanje na zadnjem tremu – izgleda da je jedino to pomagalo prilikom košmara – te misli su se činile najjačim i uvek su sledile istu shemu. On bi verovatno mogao da nađe neku promenilo se u verovatno hoće; na kraju je to postalo verovatno bi trebalo. U ovom trenutku, međutim – bez obzira na to koliko je želeo da bude drugačije – njegove misli i dalje su se vraćale na verovatno neće.

Razlog se nalazio u njegovoj spavaćoj sobi.

Na polici, u nabreklij koverti, stajao je dosje koji se ticao Misine smrti, onaj koji je prikupio za sebe u mesecima koji su usledili posle njene sahrane. Držao gaje tu kako ne bi zaboravio šta se dogodilo, čuvao ga je da bi ga podsećao na posao koji je još trebalo da obavi.

Čuvao ga je da bi ga podsetio na njegov neuspeh.

Nekoliko minuta kasnije, pošto je ugasio cigaretu na ogradi Majls se uputio u kuću. Sipao je kafu koja mu je bila potrebna i krenuo niz hodnik. Džona je još spavao kada je otvorio vrata i provirio unutra. Dobro, imao je još malo vremena. Uputio se ka kupatilu.

Kada je odvrnuo slavinu tuš je zaječao i trenutak pištao pre nego što je voda napokon potekla. Istuširao se, obrijao i oprao zube. Prošao je češljem kroz kosu, ponovo zapazivši da izgleda kako je ima manje nego ranije. Žurno je obukao svoju uniformu šerifa; zatim je uzeo futrolu za pištolj iz zaključane kutije iznad vrata spavaće sobe i stavio i nju. Iz hodnika, čuo je Džonu kako šuška u svojoj sobi. Ovoga puta Džona je, naduvenih očiju, podigao pogled Čim je Majls ušao da ga obiđe. Još je sedeo u krevetu, razbarušene kose. Bio je budan tek nekoliko minuta.

Majls se nasmešio. – Dobro jutro, šampione.

Džona je pogledao iz kreveta, gotovo kao usporeni film. – Hej, tata.

– Da li si spreman za doručak?

Protegao je ruke u stranu, blago zastenjavši. – Mogu li da dobijem palačinke?

– Mogu li vafle umesto toga? Malo kasnimo.

Džona se nagnuo i dograbio svoje pantalone. Majls ih je prethodne večeri spremio. – To kažeš svakog jutra. Majls slegnu ramenima. – Kasniš svakog jutra.

– Onda me budi ranije.

– Imam bolju ideju... zašto ne ideš na spavanje kada ti kažem?

– Nisam umoran tada. Umoran sam samo izjutra.

– Dobro došao u klub. – Hm?

– Nema veze – odgovorio je Majls. Pokazao je rukom na kupatilo. – Ne zaboravi da se počešljaš kad se obučeš.

– Neću – kazao je Džona.

Jutra su uglavnom sledila istu rutinu. Ubacio bi nekoliko vafli u toster i sipao sebi još jednu solju kafe. Dok bi se Džona sam obukao i stigao do kuhinje, vaile su ga čekale na tanjiru, pored kojeg je stajala čaša mleka. Majls je već namazao puter, ali je Džona voleo da sam doda sirup. Majls je zagrizao svoju vafu, i za trenutak, obojica su ćutali. Džona je izgledao kao da je u sopstvenom malom svetu, i pošto je Majls trebalo da razgovara s njim, želeo je da klinac barem izgleda pribran.

Nakon nekoliko minuta prijateljskog ćutanja, Majls je napokon pročistio grlo.

– Dakle, kako ide škola? – upitao je.

Džona slegnu ramenima. – Dobro, pretpostavljam.

I to pitanje bilo je deo rutine. Majls je uvek pitao kako ide škola; Džona je uvek odgovarao da je dobro. Ali ranije tog jutra, dok je spremao njegov ranac, Majls je pronašao pisamce Džonine učiteljice, kojim ga poziva, ukoliko je moguće, da se danas sastanu. Nešto u formulaciji njenog pisma ostavilo ga je s osećanjem da je to malo ozbiljnija stvar od tipičnog sastanka roditelja i učitelja.

– Ide ti dobro na časovima? Džona slegnu ramenima. – Uf-hm.

– Da li ti se dopada tvoja učiteljica?

Džona klimnu glavom između dva zalogaja. – Uf-hm – ponovio je.

Majls je čekao da vidi da li će Džona reći još nešto, ali nije. Majls se nagnuo malo bliže.

– Zašto mi onda nisi rekao za pisamce koje je tvoja učiteljica poslala kući?

– Koje pisamce? – upitao je nevino.

– Pisamce u tvom rancu... ono koje je tvoja učiteljica htela da pročitam.

Džona je ponovo slegnuo ramenima, podigavši i spustivši ih kao vafle u tosteru. – Pretpostavljam da sam jednostavno zaboravio.

– Kako si mogao da zaboraviš tako nešto?

– Ne znam.

– Da li znaš zašto hoće da me vidi?

– Ne... – Džona se nećkao, i Majls je odmah znao da ne govori istinu.

– Sine, da li si se uvalio u neku nevolju u školi? Na ovo, Džona je zatreptao i podigao pogled. Otac ga nije zvao „sine“ ukoliko nije nešto zgrešio. – Ne, tata. Ja se nikada ne ponašam nepristojno. Časna reč.

– Onda, šta je u pitanju?

– Ne znam.

– Razmisli o tome.

Džona se uzvrpoljio na stolici, znajući da je dostigao granicu očevo strpljenja. – Pa, mislim da možda imam mali problem s učenjem.

– Mislim da si rekao da škola ide dobro.

– Škola zaista ide dobro. Gospođica Endruz je zaista ljubazna i sve, i dopada mi se tamo.

– Zastao je. – Samo, ponekad ne razumem sve što se dešava na času.

– Zato ideš u školu. Kako bi mogao da naučiš.

– Znam – odgovorio je – ali ona nije kao gospodin Hejes prošle godine. Zadaci koje ona zadaje su teški. Jednostavno ne mogu da uradim neke od njih.

Džona je izgledao istovremeno uplašen i posramljen. Majls je pružio ruku i stavio je sinu na rame.

– Zašto mi nisi rekao da imaš teškoća?

Džoni je trebalo dugo da odgovori.

– Zato – napokon je rekao – što nisam želeo da budeš ljut na mene.

Posle doručka, nakon što se pobrinuo da Džona bude spreman da krene, Majls mu je pomogao oko ranca i poveo ga do ulaznih vrata. Džona nije puno progovarao od doručka. Čučnuvši, Majls ga je poljubio u obraz. – Ne brini zbog popodneva. Biće dobro, u redu?

– U redu – promrmljao je Džona.

– I ne zaboravi da ću ja doći po tebe, stoga ne ulazi u autobus.

– U redu – ponovio je.

– Volim te šampione.

– I ja tebe volim, tata.

Majls je posmatrao sina kako odlazi ka autobuskoj stanici na ćošku. Misi, znao je, ne bi bila iznenađena onim što se dogodilo tog jutra, kao što je on bio. Misi bi već znala da Džona ima teškoće u školi. Misi se brinula o takvim stvarima.

Ona se brinula o svemu.

2.

Noć pre nego što će se sastati s Majlsom Rajanom, Sara Endruz je šetala istorijskom četvrti u Nju Bernu, dajući sve od sebe da hoda čvrstim korakom. Mada je želela da izvuče najviše iz svoje rekreacije – ona je bila strastan šetač poslednjih pet godina – otkako se preselila ovamo bilo joj je teško da to čini. Svaki put kada bi izašla, pronašla bi nešto novo što bi je zainteresovalo, nešto što bi je nateralo da se zaustavi i pilji.

Nju Bern, osnovan 1710, bio je smešten na obalama reka Njus i Trent u istočnom delu Severne Karoline. Kao drugi najstariji grad u državi, nekada je bio prestonica i dom za Trajon palatu, rezidenciju kolonijalnog guvernera. Uništena u požaru 1798, palata je restaurirana 1954, zajedno s nekim od najviše očaravajućih i veličanstvenih vrtova na Jugu. Preko čitavog zemljišta, svakog proleća cvetali su tulipi i azaleje, a u jesen hrizanteme. Sara ih je obišla čim se doselila. Mada su vrtovi tada bili između dve sezone, napustila je palatu sa željom da živi tu u blizini kako bi svakoga dana mogla da prolazi kroz njene kapije.

Uselila se u staromodan i dopadljiv stan u ulici Midi, nekoliko ulica dalje, u samom centru grada. Stan je bio na spratu i tri kuće dalje od apoteke gde je 1898. Kaleb Bradham prvi put prodavao Bradovo piće koje je svet upoznao kao pepsi-kolu. Iza ugla se nalazila episkopalna crkva, veličanstvena građevina od opeke osenčena visokim magnolijama, čija su se vrata otvorila 1718. Kada je prvi put napustila svoj stan da bi se prošetala, Sara je prošla pored oba zdanja dok je išla ka ulici Front, gde su mnoge stare gradske kuće graciozno stajale proteklih dvesta godina.

Ono čemu se zaista divila, međutim, bila je činjenica da je većina domova bila brižljivo renovirana u proteklih pedeset godina, jedan po jedan. Za razliku od Vilijsburga, u Virdžiniji, koji je bio restauriran uglavnom preko subvencije iz Rokfelerove fondacije, Nju Bern je uputio apel svojim građanima i oni su se odazvali. Taj osećaj zajedništva privukao je njene roditelje ovamo pre četiri godine; nije ništa znala o Nju Bernu dok se prošlog juna nije doselila u grad.

Tokom šetnje, razmišljala je koliko se Nju Bern razlikuje od Baltimora u Merilendu gde je rođena i odrasla, gde je živela do pre samo nekoliko meseci. Mada je Baltimor imao sopstvenu bogatu istoriju, to je najpre i pre svega bio grad. Nju Bern, s druge strane, bio je južnjački gradić, relativno izolovan i veoma nezainteresovan da drži korak sa sve bržim ritmom života u drugim mestima. Ovde, ljudi bi mahnuli rukom kada bi prošla kraj njih na ulici, i bilo koje pitanje koje bi postavila proizvelo bi dug, usporen odgovor, obično zabiberen polivanjem na ljude ili događaje za koje nikada ranije nije čula, kao da su svi i sve nekako bili povezani. Uglavnom je to bilo prijatno, ali ponekad bi je izluđivalo.

Njeni roditelji su se preselili tu nakon što je njen otac prihvatio posao bolničkog službenika u regionalnom medicinskom centru „Krejven“. Kada je Sarin razvod okončan, počeli su da je nagovaraju da se i ona preseli. Znajući kakva je njena majka, ona je to odlagala godinu dana. Ne da Sara nije volela svoju majku, ona je jednostavno ponekad umela da bude... iscrpljujuća, u nedostatku bolje reci. Ipak, radi mirne savesti napokon je prihvatila njihov savet, i do sada, hvala bogu, nije zažalila. To je bilo upravo ono što joj je bilo potrebno, ali koliko god ovaj gradić bio ljubak, nikako nije videla sebe kako živi tu zauvek.

Nju Bern, saznala je gotovo odmah, nije bio gradić za samce. Nije postojalo puno mesta za upoznavanje ljudi, a vršnjaci koje je do sada upoznala bili su već oženjeni. Kao u mnogim južnjačkim gradićima, i dalje je postojao društveni red koji je određivao gradski život. Posto je većina ljudi bila u braku, bilo je teško za samicu da pronade mesto gde bi se uklopila, ili čak započela neku vezu. Posebno za razvedenu samicu i potpuno novu na području.

To je bilo, međutim, idealno mesto za podizanje dece. Ponekad, dok bi šetala, Sara je volela da zamišlja kako su se stvari drugačije odvijale. Kao devojka, uvek je pretpostavljala da će imati onakav život kakav je želela: brak, decu, dom u susedstvu gde su se porodice skupljale u dvorištima petkom uveče pošto bi završili s poslom za tu sedmicu. To je bila vrsta života kakvu je imala kao dete, i takav je život želela kao odrasla osoba. Ali nije ispalo tako. Stvari u životu retko ispadnu kako želimo, shvatila je.

Mada je, neko vreme, verovala da je sve moguće, posebno kada je upoznala Majkla. Ona je završavala učiteljski koledž; Majki je upravo magistrirao ekonomiju u Džordžtaunu. Njegova porodica, jedna od najistaknutijih u Baltimoru, stekla je svoje bogatstvo u bankarstvu i bili su veoma imućni i privrženi svojoj socijalnoj grupi, tip porodice koja je bila član upravnih odbora različitih korporacija i ustanovljenih politika u privatnim klubovima koji su služili da izopšte one koje su oni smatrali inferiornim. Međutim, činilo se da Majki odbacuje merila svoje porodice i smatran je izvrsnom prilikom. Glave bi se okretale kada bi ušao u prostoriju, i mada je znao šta se dešava, njegov najmiliji kvalitet bio je taj što se pretvarao da predstava drugih ljudi o njemu uopšte nije važna.

Pretvarao, naravno, bila je ključna reč.

Sara, kao i sve njene prijateljice, znala je ko je on kada se pojavio na jednoj zabavi, i bila je iznenađena kada joj je prišao da se pozdravi malo kasnije u toku večeri. Odmah su se dobro složili. Kratak razgovor odveo je do dužeg uz kafu sledećeg dana, a potom na kraju do večere. Uskoro su se zabavljali i ona se zaljubila. Posle godinu dana, Majki ju je upitao da se uda za njega.

Njena majka bila je uzbuđena tim novostima, ali otac nije rekao ništa, osim da se nada da će biti srećna. Možda je sumnjao nešto, možda je jednostavno bio dovoljno star da zna da se bajke retko obistine. Šta god to bilo, nije joj tada rekao i, da bude iskrena, Sara se nije zapitala za razlog njegove uzdržanosti, sve dok je Majki nije zamolio da potpiše predbračni sporazum. Majki je objasnio da je njegova porodica insistirala na tome, ali iako je dao sve od sebe da baci krivicu na svoje roditelje, deo nje je sumnjao kako bi i on sam insistirao na tome da nije bilo njih. Ipak je potpisala dokumenta. Te večeri, Majklovi roditelji priredili su raskošnu veridbenu zabavu da zvanično objave predstojeći brak.

Sedam meseci kasnije, Sara i Majki su se venčali. Medeni mesec proveli su u Grčkoj i Turskoj; kada su se vratili u Baltimor, uselili su se u dom manje od dve ulice udaljen od kuće Majklovih roditelja. Mada nije morala da radi, Sara je počela da predaje drugom razredu u jednoj osnovnoj školi u crnačkom getu. Iznenađujuće, Majki je u potpunosti podržao njenu odluku, ali to je bilo tipično za njihov tadašnji odnos. U prve dve godine njihovog braka sve je izgledalo savršeno: ona i Majki su vikendima provodili sate u krevetu, razgovarajući i vodeći ljubav. Poverio joj je svoje snove o tome da jednoga dana počne da se bavi politikom. Imali su veliki krug prijatelja, uglavnom ljude koje je Majki poznavao čitavog života, i uvek je postojala neka zabava kojoj je trebalo prisustvovati, a ponekad su vikendom putovali van grada. Svoje preostalo slobodno vreme provodili su u Vašingtonu, istražujući muzeje, posećujući pozorišta, i hodajući među spomenicima smeštenim na Kapitolu. Tamo je, stojeći unutar Linkolnovog Memorijala, Majki saopštio Sari da je spreman da započnu sa stvaranjem porodice. Zagrlila ga je čim je izgovorio te reci, znajući da je ništa drugo što bi rekao ne bi učinilo srećnijom.

Ko je mogao da objasni ono što se potom desilo? Nekoliko meseci posle tog blaženog dana u Linkolnovom Memorijalu, Sara još nije bila trudna. Njen lekar joj je rekao da ne brine, da je ponekad potrebno neko vreme nakon što se prekine s uzimanjem pilula za kontracepciju, ali je predložio da ga poseti ponovo kasnije te godine ako i dalje budu imali problema.

Imali su, i zakazane su analize. Nekoliko dana kasnije, kada su stigli rezultati, sastali su se s lekarom. Dok su sedeli preko puta njega, jedan pogled bio je dovoljan da bi znala da nešto nije u redu.

Tada je Sara saznala da njeni jajnici nisu u stanju da proizvedu jajašca.

Nedelju dana kasnije, Sara i Majki imali su svoju prvu veliku svađu. Majki nije došao kući s posla, i ona je satima hodala po kući čekajući ga, pitajući se zašto se nije javio i zamišljajući da se nešto strašno dogodilo. Kad je stigao, ona je bila izbezumljena a Majki pijan. – Ne poseduješ me – bilo je sve što je ponudio u vidu objašnjenja, i odatle, rasprava je brzo krenula nizbrdo. Izgovorili su strašne stvari u žaru trenutka. Sara ih je kasnije te noći zažalila sve; Majki se izvinjavao. Ali nakon toga, Majki se činio udaljenijim, još rezervisanijim. Kada ga je pritisla, porekao je da oseća išta drugačije prema njoj. – Biće u redu – kazao je – prebrodićemo ovo.

Umesto toga, stvari među njima su se pogoršale. Sa svakim proteklom mesecom, rasprave su postale učestalije, udaljenost izraženija. Jedne noći, kada je ponovo spomenula da uvek mogu da usvoje dete, Majki je jednostavno odbacio takvu mogućnost: – Moji roditelji to ne bi prihvatili.

Deo nje je znao da je te noći njihova veza doživela nepovratan zaokret. Nisu njegove reci to odale, niti činjenica da je stao na stranu svojih roditelja. Bio je to pogled na njegovom licu – onaj koji joj je saopštio da on odjednom posmatra taj problem kao njen, a ne njihov.

Manje od nedelju dana kasnije, zatekla je Majkla kako sedi u trpezariji, s čašom burbona pred sobom. Po neusredsređenom pogledu u njegovim očima, znala je da to nije prvi koji je popio. Želeo je razvod, započeo je; bio je siguran da ona razume. Kad je završio, Sara je zatekla sebe nesposobnom da na to bilo šta odgovori, niti je to želela.

Brak je bio okončan. Potrajao je manje od tri godine. Sara je imala dvadeset sedam godina.

Sledećih dvanaest meseci bili su izmaglica. Svi su želeli da znaju šta je pošlo naopako; Sara nije rekla nikome osim svojoj porodici. „Jednostavno nije funkcionisalo“, bilo je sve što bi rekla kad god bi neko upitao. Pošto nije znala šta drugo da učini, nastavila je da predaje u školi. Takođe je dva sata nedeljno provodila razgovarajući s jednom divnom savetnicom, Silvijom. Kada je Silvija predložila grupu za podršku, Sara je otišla na nekoliko sastanaka. Uglavnom je slušala, smatfala je da joj je bolje. Ali ponekad, dok bi sedela sama u svom stančiću, stvarnost bi je teško pritisla i ponovo bi zaplakala, ne prestajući satima. Tokom jednog od svojih najmračnijih perioda čak je razmišljala i o samoubistvu, mada niko – ni savetnica, ni njena porodica – nije znao za to. Tada je shvatila da mora da napusti Baltimor; bilo joj je potrebno neko mesto da započne iz početka. Bilo joj je potrebno mesto gde uspomene neće biti tako bolne, mesto gde nikada ranije nije živela.

Sada, šetajući ulicama Nju Berna, Sara je davala sve od sebe da krene dalje. Ponekad je to i dalje bila borba, ali ni izbliza tako teška kao što je nekada bila. Roditelji su je podržavali na svoj način – njen otac nije rekao baš ništa u vezi s tim; njena majka je isecala članke iz časopisa koji su reklamirali najnovija medicinska dostignuća – ali njen brat, Brajan, pre nego što se uputio na svoju prvu godinu studija na Univerzitet Severne Karoline, spasio joj je život.

Kao većina adolescenata, bio je ponekad dalek i povučen, ali je bio istinski saosećajan slušalac. Kad god joj je bilo potrebno da razgovara, bio je tu za nju, i nedostajao joj je sada kada je otišao. Oduvek su bili bliski; kao starija sestra, pomagala je da mu se promene pelene i hranila ga svaki put kada bi joj majka to dozvolila. Kasnije, kada je išao u školu, pomagala mu je oko domaćih zadataka, i dok je radila s njim shvatila je da želi da postane učiteljica.

Bila je to odluka zbog koje nije zažalila. Volela je podučavanje; volela je da radi s decom. Uvek kad bi ušla u neku novu učionicu i ugledala trideset malih lica kako je gledaju iščekujući, znala je da je izabrala pravi poziv. Na početka, kao većina mladih nastavnika, bila je idealista, neko ko je pretpostavljao da će joj svako dete odgovoriti ako se dovoljno naporno potruđi. Tužno, ali tada je naučila da je to nemoguće. Neka deca, iz ko zna kojih razloga, bila su zatvorena za sve što je činila, bez obzira na to koliko se ona naporno trudila. Bio je to najgori deo posla, jedini deo koji bi je ponekad držao budnom noću, ali je nikada nije sprečio da pokuša ponovo.

Sara je obrisala znoj s čela, zahvalna što vazduh konačno postaje hladniji. Sunce se spuštalo na nebu, i senke su postajale duže. Dok je prolazila kraj vatrogasne stanice, dvojica vatrogasaca koji su sedeli ispred u baštenskim stolicama klimnuli su joj glavom. Nasmejala se. Koliko je ona mogla da kaže, nije postojala takva stvar kao što je ranovečernji požar u ovom gradiću. Viđala ih je svakoga dana u isto vreme, kako sede tačno na istom mestu, u poslednja četiri meseca.

Nju Bern.

Njen život, shvatila je, poprimio je čudnu jednostavnost otkako se preselila ovamo. Mada joj je ponekad nedostajala energija gradskog života, morala je da prizna da je usporavanje imalo svojih prednosti. Tokom leta, provela je duge sate pretražujući antikvarnice u centru grada ili jednostavno zureći u jedrenjake usidrene iza hotela „Šeraton“. Čak i sada kada je škola ponovo počela, nije žurila nikuda. Radila je i šetala, i osim kada je posećivala svoje roditelje, većinu večeri je provodila sama, slušajući klasičnu muziku i prerađujući nastavne planove koje je donela sa sobom iz Baltimora. I to joj je odgovaralo.

Pošto je bila nova u školi, njenim planovima je bilo potrebno još malo prilagodavanja. Otkrila je da mnogi učenici u njenom razredu nisu dovoljno savladali gradivo iz većine glavnih predmeta; morala je da malo uspori predavanja i ubaci više dopunske nastave. Nije bila iznenađena time; svaka škola napredovala je drugačijim tempom. Ali je zaključila da do kraja godine većina učenika neće steći potreban nivo znanja. Postojao je, međutim, jedan učenik koji ju je posebno brinuo.

Džona Rajan.

Bio je dovoljno prijatno dete: stidljivo i skromno, od one vrste koju je bilo lako prevideti. Prvog dana škole, seo je u poslednji red i odgovarao učtivo kada bi mu se obratila, ali učiteljavanje u Baltimoru naučilo ju je da obrati posebnu pažnju na takvu decu. Ponekad to nije značilo da pokušavaju da se sakriju. Nakon što je zatražila da joj razred preda prvi pismeni zadatak, pribležila je u glavi da pažljivo pregleda njegov rad. Ali, to nije bilo potrebno.

Zadatak – jedan kratak pasus o nečemu što su radili tog leta – bio je način da Sara brzo oeeni koliko dobro deca umeju da pišu. Većina radova imala je uobičajen skup pogrešno napisanih reci, nedovršenih misli i aljkav rukopis, ali Džona je štrcao, jednostavno zato što nije uradio ono što je tražila. Napisao je svoje ime u gornjem delu, ali umesto da napiše pasus, nacrtao je sebe kako peca iz jednog čamčića. Kada ga je upitala zašto nije uradio ono što je tražila, Džona je objasnio da mu je gospođa Hejes uvek dopuštala da crta, zato što „njegovo pisanje nije previše dobro“.

U glavi su joj se odmah upalile lampice za uzburu. Nasmešila se i nagla, da bi mu se približila. – Možeš li da mi pokažeš? – zamolila je. Posle duge pauze, Džona je klimnuo glavom, nevoljno.

Ostali učenici prešli su na sledeću aktivnost, a Sara je sedela sa Džonom dok je on davao sve od sebe. Brzo je shvatila da je to beskorisno; Džona ne samo što nije znao da lepo piše, već je kasnije tog dana otkrila da on jedva i ume da piše. U matematici nije bio ništa bolji. Ako bi bila primorana da pogodi koji je on razred, a da ga pre toga nije upoznala, pomislila bi da Džona tek kreće u obdanište.

Njena prva pomisao bila je da Džona ima „nesposobnost učenja“, nešto kao disleksiju. Ali pošto je provela nedelju dana s njim, uverila se da nije to u pitanju. Nije mešao slova i reci, razumeo je sve što mu je govorila. Kada bi mu jednom pokazala nešto, od tada je težio da to radi pravilno. Njegov problem, verovala je, poticao je od činjenice da on jednostavno nikada ranije nije morao da radi svoje školske zadatke, zato što njegovi učitelji nisu to zahtevali.

Kada je upitala nekoliko drugih učitelja o tome, saznala je za Džoninu majku, i mada je saosećala, znala je da nije ni u čijem interesu – posebno ne u Džoninom – da ga jednostavno pusti da sklizne kao što su njegovi prethodni učitelji učinili. U isto vreme, nije mogla da pruži Džoni svu pažnju koja mu je bila potrebna, zbog drugih učenika u njenom razredu. Na kraju, odlučila je da se sastane s Džoninim ocem da bi porazgovarala s njim o onome što je znala, u nadi da mogu pronaći način da to srede.

Čula je za Majlsa Rajana.

Ne mnogo, ali je znala da su ga ljudi uglavnom i voleli i poštovali, i da mu je briga o sinu važnija od svega. To je bilo dobro. Čak i tokom svog kratkog učiteljskog staža, upoznala je roditelje koji, činilo se, nisu brinuli o svojoj deci, smatrajući ih više teretom nego blagoslovom, a takođe je upoznala i roditelje koji su izgleda verovali da njihovo dete ne može da pogreši. I s jednim i s drugim bilo je nemoguće sarađivati. Majls Rajan, govorili su ljudi, nije bio takav.

Na sledećem čošku, Sara je konačno usporila, zatim je sačekala da prođu neka vozila. Prešla je ulicu, mahnula rukom čoveku koji je stajao za pultom u apoteci, i zgrabila poštu pre nego što se uza stepenice uputila u svoj stan. Pošto je otključala vrata brzo je pregledala poštu a onda je spustila na stočić kraj vrata.

U kuhinji je sipala čašu ledene vode i odnela je u svoju spavaću sobu. Svlačila se, bacajući odeću u korpu za veš i radujući se hladnom tušu, kada je videla da joj trepti lampica na telefonskoj sekretarici. Pritisla je dugme i začuo se glas njene majke, koji je govorio Sari da je dobro došla da navrati kasnije, ako nema ništa drugo u planu. Kao i obično, njen glas je imao prizvuk blage zabrinutosti.

Na noćnom stočiću, pored telefonske sekretarice, nalazila se fotografija Sarine porodice. Morin i Lari u sredini, Sara i Brajan sa strane. Aparat je kliknuo; postojala je i draga poruka, takode od njene majke: „Oh, mislila sam da si već stigla kući...“, započela je. „Nadam se da je sve u redu...“ Da li da ode ili ne? Da li je raspoložena za to?

Zašto da ne? napokon je odlučila. Ionako nemam šta da radim.

Majls Rajan se probijao niz ulicu Madam Mur, uzan, krivudavi put koji je vodio duž reke Trent i potoka Brajs, od centra Nju Berna do Poloksvila, jednog malog zaseoka dvadesetak kilometara ka jugu. Naziv je dobila po ženi koja je nekada davno vodila jedan od najčuvenijih bordela u Severnoj Karolini. Ulica je vijugala pored nekadašnjeg seoskog doma i grobnog mesta Ričarda Dobsa Spajta, južnjačkog junaka koji je potpisao Deklaraciju o nezavisnosti. Tokom građanskog rata, vojnici Unije iskopali su les iz groba i postavili njegovu lobanju na jednu gvozdenu kapiju kao upozorenje građanima da se ne odupiru okupaciji. Kada je bio dete, ta priče je sprečavala Majlsa da uopšte poželi da se približi tom mestu.

Uprkos lepoti i relativnoj izolovanosti, put kojim je išao nije bio za decu. Teški kamioni, dupke puni šumske građe tutnjali su njim danju i noću, a vozači su bili skloni potcenjivanju krivina. Kao jedan od kućevlasnika u jednom od naselja uz put, Majls je godinama pokušavao da izdejstvuje ograničenje brzine.

Niko ga, osim Misi, nije slušao.

Ovaj put ga je uvek terao da misli na nju.

Majls je izvadio još jednu cigaretu, zapalio je, zatim otvorio prozor. Dok je topli vazduh nadirao u kola, jednostavne kratke slike života koji su proveli zajedno isplivavale su mu u mislima; ali kao i uvek, te slike odvele su neizbežno do poslednjeg dana koji su proveli zajedno.

Ironijom sudbine, bio je odsutan veći deo dana, u nedelju. Majls je otišao na pecanje s Čarlijem Kertisom. Napustio je kuću rano tog jutra, i mada su se on i Čarli tog dana vratili s ribom mahi-mahi, to nije bilo dovoljno da umiri njegovu ženu. Misi, lica umrljanog prljavštinom, stavila je ruke na kukove i besno ga pogledala čim je stigao kući. Nije rekla apsolutno ništa, ali, nije ni bilo potrebno. Način na koji ga je pogledala rekao je mnogo.

Njeni brat i snaja dolazili su iz Atlante sledećeg dana, i ona je radila po kući, pokušavajući da je spremi za goste. Džona je ležao u krevetu zbog gripa, što uopšte nije olakšavalo stvar, pošto je morala i njega da neguje. Ali to nije bio razlog za njenu ljutnju, sam Majls je bio uzrok.

Mada je rekla da joj neće smetati ako Majls ode na pecanje, zamolila gaje da se pobrine za baštenske radove u subotu kako ona ne bi morala da se brine i o tome. Međutim, umešao se posao, i umesto da sa žaljenjem pozove Čarlija i otkaže, Majls je odabrao da ipak izađe u nedelju. Čarli ga je čitavog dana zadirkivao – „večeras ćeš spavati na kauču“ – i Majls je znao da je Čarli verovatno u pravu. Ali baštenski poslovi bili su baštenski poslovi a pecanje je bilo pecanje, i po cenu života, Majls je znao da Misin brat i njegova žena ni najmanje ne bi marili da li koji korov previše raste u bašti.

Osim toga, rekao je sebi, pobrinuće se za sve kada se vrati, i to je i mislio. Nije nameravao da bude odsutan čitav dan, ali kao i s mnogim njegovim pecaroškim izletima, jedna stvar vodila je do druge i izgubio je pojam o vremenu. Ipak, pripremio je svoj govor – Ne brini, pobrinuću se za sve, čak i ako bude potreban ostatak noći i ako mi zatreba baterijska lampa. To je moglo da uspe, takođe, da joj je rekao za svoje planove pre nego što se tog jutra išunjao iz kreveta. Ali nije, i dok je stigao kući ona je obavila veći deo posla. Bašta je bila

pokošena, staza poravnana po ivicama, posadila jormalo dan-i-noći oko poštanskog sandučeta. Za to mora da su bili potrebni sati, i reći da je bila ljuta bilo je nepotpuno izražavanje. Čak ni besna nije bilo dovoljno. Bilo je više od toga, razlika između upaljene šibice i plamećeg šumskog požara, i on je to znao. Video je taj pogled nekoliko puta tokom godina njihovog braka, ali samo nekoliko. Progutao je pljuvačku, misleći: evo počinjemo.

– Hej, dušo – rekao je snobljivo – izvini što kasnim. Jednostavno smo izgubili pojam o vremenu. – Baš dok se spremao da započne svoj govor, Misi se okrenula i progovorila preko ramena.

– Idem da džogiram. Možeš da se pobrineš za ovo, zar ne? – Spremala se da počisti travu sa staze i kolskog prilaza; duvalica je stajala na travnjaku.

Majls ju je poznao dovoljno dobro da bi znao da ne treba da odgovori. Jurnjackog junaka koji je potpisao Deklaraciju o nezavisnosti. Tokom građanskog rata, vojnici Unije iskopali su les iz groba i postavili njegovu lobanju na jednu gvozdenu kapiju kao upozorenje građanima da se ne odupiru okupaciji. Kada je bio dete, ta priča je sprečavala Majlsa da uopšte poželi da se približi tom mestu.

Nakon stoje ušla u kuću da se presvuče, Majls je izvadio frižider iz prtljažnika kola i doneo ga u kuhinju. Još je odlagao ribu u frižider kada je Misi izašla iz spavaće sobe.

– Samo sam sklanjao ribu... – zaustio je, i Misije stegla vilicu.

– Šta misliš o tome da uradiš ono što sam te zamolila?

– Hoću... samo me pusti da ovo završim kako se riba ne bi pokvarila.

Misi je zakolotala očima. – Jednostavno zaboravi. Ja ću to uraditi kada se vratim.

Mučenički ton, Majls to nije mogao da podnese.

– Ja ću to da uradim – rekao je. – Rekao sam da hoću, zar ne?

– Baš kao što si završio travnjak pre nego što si otišao na pecanje?

Trebalo je da se jednostavno ugrize za usnu i ostane nem. Da, proveo je dan pecajući umesto radeći po kući; da, ostavio ju je na cedilu. Ali, realno gledajući, to nije bila tako velika stvar, zar ne? To su bili samo njeni brat i snaja, ipak. To nije bilo kao da dolazi predsednik. Nije postojao nikakav razlog da se bude iracionalan u vezi sa čitavom stvari.

Aha, trebalo je da čuti. Sudeći po načinu na koji ga je pogledala pošto je to izgovorio, bilo bi mu bolje. Kada je pri izlasku zalupila vratima, Majls je čuo kako su prozori zazvečali.

Međutim, kada je proteklo neko vreme od njenog odlaska znao je da je pogrešio, i zažalio je zbog onog što je učinio. Bio je budala, i bila je u pravu što ga je prozvala.

On, međutim, neće dobiti priliku da se izvini.

– I dalje pušiš, hm?

Čarli Kertis, šerif okruga, pogledao je preko stola u svog prijatelja baš kada je Majls seo za sto.

– Ne pušim – odgovorio je Majls brzo.

Čarli je podigao ruke: – Znam, znam... već si mi to rekao. Hej, što se mene tiče ne smeta mi ako želiš da zavaravaš sebe. Ali ću se pobrinuti da ipak iznesem pepeljare kada navратиš.

Majls se nasmejao. Čarli je bio jedan od nekoliko ljudi u gradu koji su se i dalje ponašali prema njemu isto kao ranije. Godinama su bili prijatelji; Čarli je bio taj koji je predložio da Majls postane zamenik šerifa, i uzeo ga je pod svoje krilo čim je Majls završio s obukom. Bio je stariji – napuniće šezdeset pet godina sledećeg marta – kosa mu je bila prošarana sedima. U poslednjih nekoliko godina ugojio se deset kilograma, gotovo sve oko struka. On nije bio tip šerifa koji je zaplašivao ljude na prvi pogled, ali je bio osećajan i marljiv i imao je način da dobije odgovore koji su mu bili potrebni. U poslednje tri izborne trke, niko nije ni pokušao da mu bude protivkandidat.

– Neću navraćati – kazao je Majls – ukoliko ne prestaneš da mi upućuješ one smešne optužbe.

Sedeli su u separeu u uglu. Konobarica, u žurbi zbog gužve oko ručka, spustila je bokal slatkog čaja i dve čaše s ledom na sto, na putu ka sledećem stolu. Majls je sipao čaj i gurnuo ka Čarliju njegovu čašu.

– Brenda će biti razočarana – rekao je Čarli. – Znaš da počinje da se povlači u sebe ako povremeno ne dovedeš Džonu. – Otpio je iz čaše. – Dakle, raduješ se susretu sa Sarom danas?

Majls je podigao pogled. – S kim?

– Sa Džoninom učiteljicom.

– Da li ti je tvoja žena to rekla?

Čarli se nasmešio zlobno. Brenda je radila u školi, u kancelariji direktora, i činilo se da zna sve što se dešava u školi. – Naravno.

– Kako se ona ono zove?

– Brenda – kazao je Čarli ozbiljno.

Maji s pogleda preko stola, a Čarli se pretvarao kao da je iznenada shvatio. – Oh... misliš učiteljica? Sara. Sara Endruz.

Majls uze napitak. – Da li je ona dobra učiteljica? – upita.

– Pretpostavljam da jeste. Brenda kaže da je sjajna i da je klinci obožavaju, ali Brenda za svakoga misli da je sjajan. – Zastao je za trenutak i nagnuo se napred kao da se sprema da ispriča neku tajnu. – Ali je zaista rekla da je Sara privlačna. Prava lepotica, ako znaš na šta mislim.

– Kakve to veze ima s bilo čim?

– Takođe je rekla da je samica.

– I?

– I ništa. – Čarli je otvorio kesicu šećera i sipao u svoj već zaslađeni čaj. Slegnuo je ramenima. – Samo te obaveštavam šta je Brenda rekla.

– Pa, dobro – kazao je Majls. – Cenim to. Ne znam kako bih preživeo dan bez Brendine najnovije procene.

– Oh, olabavi, Majlse. Znaš da ona uvek brine za tebe.

– Reci joj da mi ide dobro.

– Do đavola, znam to. Ali Brenda brine za tebe. I zna da pušiš, znaš.

– Dakle, hoćemo li da jednostavno sedimo i ćaskamo ili si imao neki drugi razlog zbog kojeg si želeo da se sastanemo?

– Zapravo, jesam. Ali sam morao da te ubacim u pravo duševno raspoloženje kako ne bi upropastio svoj izduvni ventil.

– O čemu pričaš?

Dok je postavljao pitanje, konobarica je spustila na sto dva tanjira mesa sa roštilja s kupus-salatom i mladim krompirićima, njihovu uobičajenu porudžbinu, i Čarli je iskoristio taj trenutak da se pribere. Dodao je sos od sirćeta na meso i biber u svoju salatu. Nakon što je zaključio da ne postoji lak način da se to kaže, jednostavno je rekao: – Harvi Velraan je odlučio da povuče optužbe protiv Otisa Timsona.

Harvi Velman bio je okružni javni tužilac u okrugu Krejven. Ranije tog jutra razgovarao je s Čarlijem i ponudio se da on kaže Majlsu, ali je Čarli zaključio da bi bilo bolje ako se on sam pobrine za to.

Majls podiže pogled ka njemu. – Šta?

– Nije imao slučaj. Bek Svenson je iznenada doMo amneziju u vezi s tim šta se dogodilo.

– Ali bio sam tamo...

– Stigao si tamo nakon što se to dogodilo. Nisi to video.

– Ali video sam krv. Video sam polomljenu stolicu i sto nasred bara. Video sam gomilu koja se skupila.

– Znam, znam. Ali šta je Harvi trebalo da učini? Bek se zakleo uzduž i popreko da se jednostavno prevrnuo i da ga Otis uopste nije takao. Rekao je da je te noći bio zbunjen, ali da mu je um sada bistar, setio se svega.

Majls je najednom izgubio apetit, i odgurnuo je u stranu svoj tanjir. – Da sam ponovo otišao tamo, siguran sam da sam mogao da nađem nekoga ko je video šta se dogodilo.

Čarli je odmahnuo glavom. – Znam da te to izjeda, ali koje dobro bi to učinilo? Znaš koliko je Otisove braće bilo tamo te noći. Oni bi takođe rekli da se ništa nije dogodilo... I ko zna, možda su zapravo oni bili ti koji su to učinili. Bez Bekovog svedočenja, koji je izbor Harvi imao? Osim toga, znaš Otisa. Počiniće nešto drugo... samo mu daj vremena.

– To je ono što me brine.

Majls i Otis Timson imali su dugu istoriju između sebe. Loša krv započela je kada je Majls tek postao zamenik šerifa, osam godina ranije. Uhapsio je Klajda Timsona, Otisovog oca, zbog pokušaja nanošenja telesne povrede kada je izbacio svoju ženu kroz pregradna vrata na njihovoj pokretnoj kući. Klajd je proveo vreme u zatvoru zbog toga – mada ne onoliko dugo koliko je trebalo – i tokom godina, petorica od njegove šestorice sinova takođe su proveli izvesno vreme u zatvoru zbog raznih optužbi – od krađe do dilovanja droge i pokušaja nanošenja telesnih povreda.

Za Majlsa, Otis je predstavljao najveću opasnost jednostavno zato što je bio najpametniji.

Majls je sumnjao da je Otis nešto više od sitnog kriminalca kakav je bio ostatak njegove porodice. Najpre, nije izgledao tako. Za razliku od svoje braće, zazirao je od tetovaža i nosio je kratku kosu; bilo je i perioda kada je obavljao sitne manuelne poslove. Nije izgledao kao kriminalac, ali izgled je varao. Njegovo ime bilo je labavo povezano s različitim zločinima, i varošani su često spekulisali daje on taj koji upravlja protokom droga kroz okrug, mada Majls nije imao načina da to dokaže. Sve njihove racije ostale su bez rezultata, stoje izazvalo priličnu Majlsovu frustraciju.

Otis je takođe bio zlopamtilo.

Majls to nije u potpunosti shvatio dok se Džona nije rodio. Uhapsio je trojicu Otisove braće nakon što je izbio metež na njihovoj porodičnoj proslavi. Nedelju dana kasnije, Misi je Ijuljuškala četvoromesečnog Džonu u dnevnoj sobi kada je jedna cigla uletela kroz prozor uz lomljivu stakla. Skoro da ih je pogodila, a jedna krhotina stakla posekla je Džonin obraz. Iako to nije mogao da dokaže, Majls je znao da je Otis nekako odgovoran za to, i Majls se pojavio u privremenom logoru Timsonovih – nizu oronulih pokretnih kuća poredanih u polukrug na periferiji grada – s tri draga zamenika, izvučenih pištolja. Timsonovi su izašli mirno i bez reci ispružili ruke da im stave lisice.

Bili su privedeni, ali nikakve optužbe nisu podignute zbog nedostatka dokaza. Majls je bio besan, i nakon što su Timsonovi pušteni na slobodu suočio se s Harvijem Velmanom ispred njegove kancelarije. Raspravljali su se i skoro da je došlo do tuče pre nego što je Majls napokon odvučen odatle.

Narednih godina, bilo je i dragih stvari: metaka ispaljenih u blizini, tajanstvenog požara u Majkovoju garaži, incidenta koji su više ličili na pubertetske nestašluke. I opet, bez svedoka, Majls ništa nije mogao da učini. Od Misine smrti bilo je relativno mirno.

Do najnovijeg hapšenja.

Čarli je podigao pogled, ozbiljnog izraza lica. – Slušaj, i ti i ja znamo da je vraški kriv, ali nemoj čak ni da razmišljaš o tome da se sam pobrineš za ovo. Ne želiš da ova stvar eskalira kao što je nekada. Imaš Džonu sada o kojem treba da misliš, a ti nisi uvek tamo da ga paziš.

Majls je pogledao kroz prozor dok je Čarli nastavio.

– Vidi... uradiće on nešto glupo ponovo, i ako postoji slučaj, ja ću se prvi obrušiti na njega. Ti to znaš. Ali nemoj da ideš da tražiš nevolje... on je loš momak. Stoga ga se kloni.

Majls i dalje nije odgovarao.

– Pusti to, razumeo si? – Čarli nije sada govorio samo kao prijatelj već kao Majlsov šef.

– Zašto mi ovo govoriš?

– Upravo sam ti rekao zašto.

Majls pogleda pažljivije u Čarlija. – Ali postoji nešto drugo, zar ne?

Čarli je dugo piljio u Majlsa. – Vidi... Otis kaže da si bio malo grub kada si ga uhapsio, i uložio je prigovor...

Majls je udario rukom o sto, udarac je odjeknuo restoranom. Ljudi za susednim stolom su poskočili i počeli da zure, ali Majls to nije primetio, – To je besmislica...

Čarli je podigao ruke da ga prekine. – Do đavola, ja to znam; rekao sam to i Harvijju, i Harvi neće učiniti ništa u vezi s tim. Ali ti i on niste baš najbolji prijatelji, i on zna kakav si kada se iznerviraš. Iako neće to da pogura, on misli da je moguće da Otis govori istinu i rekao mi je da ti kažem da odustaneš.

– Dakle, šta bi trebalo da uradim ako vidim Otisa da čini neki zločin? Da se okrenem na drugu stranu?

– Do đavola, ne... ne budi glup. Obrušio bih se na tebe ako bi to uradio. Samo se drži podalje neko vreme, dok sve ovo ne prođe, ukoliko ne postoji drugi izbor. Govorim ti ovo za tvoje dobro, u redu?

Protékao je trenutak pre nego što je Majls napokon uzdahnuo. – Dobro – odgovorio je.

Čak i dok je govorio znao je da on i Otis nisu još završili jedan s drugim.

3.

Tri sata nakon sastanka s Čarlijem, Majls je skrenuo na parking ispred osnovne škole „Grejton" baš kada su se časovi završili. Tri školska autobusa su čekala i učenici su se uputili ka njima, u grupama od po petoro-šestoro. Majls je ugledao Džonu istovremeno kad i ovaj njega. Džona je mahnuo srećno i potrčao ka kolima; Majls je znao da za nekoliko godina, kada nastupi pubertet, Džona to neće više činiti. Džona mu je skočio u zagrljaj i Majls ga je čvrsto stegao, uživajući u bliskosti dok može.

– Hej, šampione, kako je bilo u školi?

Džona se odmakao. – Bilo je dobro. Kako posao?

– Sada kada sam završio bolje je.

– Da li si danas uhapsio nekoga?

Majls je odmahnuo glavom. – Ne danas. Možda sutra. Slušaj, želiš li da odemo na sladoled nakon što završim ovde?

Džona je poletno klimnuo glavom i Majls gaje spustio. – Pošteno. Uradićemo to. – Sagnuo se i pogledao sina u oči. – Misliš li da će ti biti dobro na školskom igralištu dok ja porazgovaram s tvojom učiteljicom? Ili želiš da čekaš unutra?

– Nisam više klinac, tata. Osim toga, Mark mora da ostane, takođc. Njegova mama je kod lekara.

Majls je podigao pogled i ugledao Džoninog najboljeg druga kako nestrpljivo čeka na igralištu blizu koša. Majls je uvukao ponovo Džoninu košulju u pantalone.

– Pa, vas dvojica ostanite zajedno, u redu? I nemojte da odlutale, nijedan.

– Nećemo.

– U redu, onda... ali budite pažljivi.

Džona je predao ocu svoj ranac i odlepršao. Majls gaje bacio na prednje sedište i uputio se preko parkinga, vrludajući između automobila. Nekoliko klinaca je doviknulo pozdrave, kao i nekoliko majki koje su vozile svoju decu kući iz škole. Majls je stao i pozdravio se s nekima od njih, čekajući da gungula napolju počne napokon da zamire. Kada su autobusi

krenuli i većina automobila otišla, učitelji su se vratili unutra. Majls je bacio još jedan pogled u Džoninom pravcu pre nego što se uputio za njima u školu.

Čim je ušao u zgradu, udario ga je talas vrućeg vazduha. Škola je bila stara skoro četrdeset godina, i mada je tokom godina rashladni sistem menjan nekoliko puta, nije bio dorastao zadatku tokom prvih nekoliko nedelja škole, kada je leto i dalje bilo pretopio. Majls je mogao da oseti kako je gotovo odmah počeo da se znoji i prodrmao je košulju sprema, hladeći se dok se probijao niz hodnik. Džonina učionica, znao je, nalazila se u udaljenom ćošku. Kada je stigao tamo, učionica je bila prazna.

Za trenutak je pomislio da je ušao u pogrešnu prostoriju, ali imena dece na s vitku papira potvrdila su da se nalazi na pravom mestu. Pogledao je na sat i shvativši da je poranio nekoliko minuta, lutao je po učionici. Video je neke zadatke nažvrljane na školskoj tabli, klupe poredane u uredne redove, jedan pravougaoni sto zakrčen papirom za oblikovanje i univerzalnim lepkom. Duž daljeg zida nalazilo se nekoliko kratkih kompozicija, i Majls je tražio Džoninu kada je začuo glas iza sebe.

– Izvinite, kasnim. Ostavljala sam neke stvari u kancelariji.

Tada je Majls prvi put ugledao Saru Endruz.

U tom trenutku, nisu mu se naježile dlake na potiljku, nikakvi predosećaji nisu buknuili kao vatromet, uopšte nije osetio nikakvu grizu savesti, i gledajući unazad – uzimajući u obzir sve što će uslediti – uvek je bio zapanjen time.

Međutim, uvek će se sećati svog iznenađenja zbog činjenice da je Čarli bio u pravu: ona jeste bila privlačna. Ne glamurozna na skupocen način, ali definitivno žena čiji bi prolazak prouzrokovao da muškarci okrenu glavu za njom. Njena plava kosa bila je uredno podšišana do iznad ramena, sa stilom koji je izgledao i elegantan i ukrotiv. Nosila je dugu suknju i žutu bluzu, i mada joj je lice bilo zajapureno od vrućine, činilo se da njene plave oči odišu svežinom, kao da je upravo provela dan odmarajući se na plaži.

– U redu je – napokon je rekao. – Ionako sam malo poranio. – Pružio je ruku. – Ja sam Majls Rajan.

Dok je govorio, Sarine oči su nakratko zatreptale nadole ka njegovoj futroli za pištolj. Majls je već video taj pogled – pogled razumevanja – ali pre nego što je mogao bilo šta da kaže, susrela je njegov pogled i nasmešila se. Prihvatila je njegovu ruku kao da joj to nije važno. – Ja sam Sara Endruz. Drago mi je što ste mogli da dođete danas. Nakon što sam vam poslala pisamce kući setila sam se da vam nisam ponudila priliku da pomerite za neki drugi dan ako vam danas ne odgovara.

– Nije bio problem. Moj šef je bio u mogućnosti da to sredi.

Klimnula je glavom i dalje ga gledajući u oči. – Čarli Kertis, je l' tako? Upoznala sam njegovu ženu, Brendu. Ona mi je pomagala da se snađem ovde.

– Budite obazrivi... ugušiće vas pričom ako joj pružite priliku.

Sara se nasmejala. – To sam shvatila. Ali bila je divna, zaista jeste. Uvek je pomalo nelagodno kada ste novi, ali ona je dala sve od sebe da učini da se osećam kao da pripadam ovde.

– Ona je divna dama.

Za trenutak, nijedno od njih nije reklo ništa dok su stajali jedno blizu drugog, i Majls je odmah osetio da joj nije baš tako ugodno otkako su završili s ćaskanjem. Obišla je sto, izgledajući kao da je spremna da prede na posao. Počela je da premeće papire i pregleda gomilice, tražeći ono što joj je bilo potrebno. Napolju, sunce je virilo iza oblaka i počelo je da prodire kroz prozore, upirući u njih. Činilo se da se temperatura odmah podigla, i Majls je ponovo protresao svoju košulju. Sara ga je pogledala.

– Znam da je vruće... Mislila sam da donesem ventilator, ali još nisam imala priliku da ga kupim.

– Biće mi dobro. – Čak i kad je to rekao, mogao je da oseti kako znoj počinje da mu se sliva niz prsa i leđa.

– Pa, daću vam dve mogućnosti. Možete da privučete stolicu i da razgovaramo ovde i možda se oboje onesvestimo, ili možemo da obavimo ovo napolju gde je malo hladnije. Postoje stolovi za piknik u hladovini.

– Da li bi to bilo u redu?

– Ako vam ne smeta.

– Ne, uopšte mi ne smeta. Osim toga, Džona je napolju na igralištu, i na taj način mogu da ga držim na oku.

Ona klimnu glavom. – Dobro. Samo mi dozvolite da proverim da li imam sve...

Minut kasnije napustili su učionicu, uputili se niz hodnik i izašli.

– Pa, koliko ste već dugo u gradu? – Majls je napokon upitao.

– Od juna.

– Kako vam se dopada?

Pogledala ga je. – Nekako je miran, ali je lep.

– Odakle ste se doselili?

– Iz Baltimora. Tamo sam odrasla, ali... – Zastala je. – Bila mi je potrebna promena.

Majls klimnu glavom. – To mogu da razumem. Ponekad i ja osetim kao da bih želeo da pobegnem.

Njeno lice je zadobilo izraz razumevanja čim je to izgovorio, i Majls je odmah znao da je čula za Misi. Međutim, nije rekla ništa.

Dok su sedali za sto za piknik, Majls je iskoristio priliku da je krišom dobro pogleda. Izbliža, sa suncem koje je prodiralo kroz senku drveća, koža joj je izgledala glatka, gotovo svetlejava. Sara Endruz, zaključio je na mestu, nikada nije imala bubuljice kao tinejdžerka.

– Dakle... – rekao je – da li da vas zovem gospođica Endruz?

– Ne, može Sara.

– U redu, Sara... – Zastao je, i nakon jednog trenutka, Sara je dovršila rečenicu za njega.

– ... pitate se zašto je bilo potrebno da razgovaram s vama?

– Palo mi je to na pamet.

Sara baci pogled ka fascikli ispred sebe, zatim ponovo podiže pogled. – Pa, da počnem s tim koliko uživam što imam Džonu u razredu. On je divan dečak... uvek se prvi javi ako mi je ikada bilo šta potrebno, i zaista je dobar i prema ostalim đacima. Takođe je učtiv i krajnje se lepo izražava za svoj uzrast.

Majls je pažljivo pogleda. – Zašto stičem utisak da vaš govor vodi ka nekim lošim veslima?

– Da li sam tako očigledna?

– Pa... nekako... – priznao je Majls, i Sara se stidljivo nasmejala.

– Izvinite, ali želela sam da znate da nije sve loše. Recite mi... da li vam je Džona bilo šta spomenuo o tome šta se dešava?

– Ne, tek jutros za doručkom. Kada sam ga upitao zašto želite da se sastanete sa mnom, samo je rekao da ima teškoće s nekim zadacima.

– Shvatam. – Zastala je za trenutak, kao da pokušava da pribere svoje misli.

– Sad me činite pomalo nervoznim – Majls je napokon progovorio. – Ne mislite da postoji neki ozbiljan problem, zar ne?

– Pa... – nećkala se. – Ne volim što moram ovo da vam kažem, ali mislim da postoji. Džona nema poteškoće s nekim zadacima. Džona ima probleme sa svim zadacima.

Majls se namrštio. – Sa svim?

– Džona – rekla je uravnoteženo – zaostaje u čitanju, pisanju, pravopisu i matematici... otprilike u svemu. Da budem iskrena, mislim da on nije spreman za drugi razred.

Majls je jednostavno zurio u nju, ne znajući šta da kaže. Sara je nastavila: – Znam da vam je teško da ovo čujete. Verujte mi, ni ja ne bih volela to da čujem, da je u pitanju moj sin. Zato sam želela da budem sigurna pre nego što porazgo varam o tome s vama. Evo...

Sara je otvorila fasciklu i pružila Majlsu gomilu papira. Džonine zadatke. Majls je prelistao stranice – dva testa iz matematike bez jednog jedinog ispravnog odgovora, nekoliko stranica gde je zadatak bio da se napiše jedan pasus (Džona je uspeo da napiše nekoliko nečitljivo nažvrljanih reci), i tri kratka testa čitanja na kojima je Džona takođe pao. Nakon jednog dugog trenutka, gurnula je fasciklu ka Majlsu.

– Možete da zadržite sve to. Završila sam s tim.

– Nisam siguran da to želim – kazao je, još u šoku. Sara se blago nagla napred. – Da li vam je bilo ko od njegovih prethodnih učitelja ikada rekao da on ima probleme?

– Ne, nikada.

– Ništa?

Majls je odvratio pogled. Preko dvorišta, mogao je da vidi Džonu kako se spušta niz tobogan na igralištu, Mark odmah za njim. Skupio je ruke.

– Džonina majka je umrla baš pre nego što je krenuo u obdanište. Znao sam daje Džona imao običaj da spusti glavu na svoju klupu i plače ponekad, i svi smo bili zabrinuti zbog toga. Ali njegova učiteljica nije ništa rekla o njegovom radu. Njegove đačke knjižice govore su da mu ide dobro. Isto je bilo i prošle godine.

– Da li ste proveravali zadatke koje je donosio kući iz škole?

– Nikada nije imao bilo kakve zadatke. Osim projekata koje je napravio.

Sada je to, naravno, zvučalo smešno, čak i njemu. Zašto, onda, nije to primetio ranije? Mulo si bio prezauzet sopstvenim životom, hm? odgovorio je njegov unutrašnji glas.

Majls uzdahnu, ljut na sebe, na školu. Činilo se da mu je Sara pročitala misli.

– Znam da se pitate kako je ovo moglo da se dogodi, i imate sva prava da budete uznemireni. Džonini učitelji imali su odgovornost da ga nauče, ali nisu to učinili. Sigurna sam da to nije učinjeno iz zlobe... to je verovatno počelo zato što niko nije želeo da ga previše pritiska.

Majls je dugo razmišljao o tome. – Ovo je jednostavno sjajno – promrmljao je.

– Vidite – kazala je Sara – Nisam vas dovela ovamo samo da varn saopštim loše vesti. Da sam samo to učinila, onda bih zanemarila moju odgovornost. Želela sam da razgovaram s vama o najboljem načinu da se pomogne Džoni. Ne želim da ga oborim ove godine, i uz malo dodatnog napora, mislim da neću morati. On još može da to nadoknadi.

Potrajalo je malo da to upije, i kada je podigao pogled, Sara je klimnula glavom.

– Džona je veoma inteligentan. Kada jednom nauči nešto, on to zapamti. Samo mu je potrebno malo više rada nego što mogu da mu pružim na časovima.

– Dakle, šta to znači?

– Potrebna mu je pomoć posle škole.

– Privatni učitelj?

Sara zagladi svoju dugu suknju. – Nabaviti privatnog učitelja je jedna ideja, ali može postati skupa, posebno kada uzmete u obzir da je Džoni potrebna pomoć u učenju osnova. Ne govorimo o algebri ovde... baš sada radimo sabiranje jednocifrenih brojeva, kao na primer tri plus dva. A što se čitanja tiče, samo mu je potrebno da provede više vremena vežbajući. Ista je stvar i s pisanjem. Osim ukoliko imate novac za bacanje, verovatno bi bilo bolje da vi to radite. – Ja?

– To nije tako teško. Čitajte s njim, naterajte ga da vam čita, pomozite mu s domaćim zadacima, takve stvari. Mislim da neće imati nikakvih problema s bilo čim što sam zadala.

– Niste videli moje đačke knjižice kad sam bio dete. Sara se nasmešila pre nego što je nastavila: – Utvrđeni raspored bi, takođe, verovatno pomogao. Naučila sam da deca najbolje

pamte stvari kada je primenjena rutina. A osim toga, rutina obično osigurava da budete dosledni, a to je ono što je Džoni najpotrebnije od svega.

Majls se namestio na sedištu. – To nije tako jednostavno kao što zvuči. Moj raspored se menja. Ponekad sam kod kuće u četiri, a ponekad stignem kući tek pošto je Džona već u krevetu.

– Ko ga čuva posle škole?

– Gospođa Noulson... naša komšinica. Ona je divna, ali ne znam da li je sposobna da radi školske zadatke s njim svakog dana. Ona ima osamdeset godina.

– A neko drugi? Baba, deda ili tako neko?

Majls odmahnu glavom. – Misini roditelji preselili su se na Floridu posle njene pogibije, tako da nisu tu. Moja majka umrla je kada sam završavao srednju školu, a čim sam otišao na koledž, moj otac je odmaglio. Često ne znam ni gde se nalazi. Poslednje dve godine Džona i ja smo bili prilično svoji. Nemojte pogrešno da me shvatite... on je divno dete, i ponekad se osećam srećnim što ga imam potpuno za sebe. Ali ponekad ne mogu a da ne pomislim da bi bilo lakše da su Misini roditelji ostali u gradu, ili da je moj otac malo više prisutan.

– Za ovako nešto, mislite?

– Baš tako – odgovorio je, i Sara se ponovo nasmejala. Dopao mu se zvuk njenog smeha. Imao je nevin prizvuk, onakav kakav vezujemo za decu koja tek treba da shvate da život nije samo zabava i igra.

– Barem primate ovo ozbiljno – kazala je Sara. – Ne mogu da vam kažem koliko puta sam imala ovakav razgovor s roditeljima koji ili nisu hteli da veruju u ono što kažem ili su želeli mene da krive.

– Da li se to često dešava?

– Češće nego što možete da zamislite. Pre nego što sam poslala pismice čak sam porazgovarala s Brendom o najboljem načinu da vam to saopštim.

– Šta je rekla?

– Rekla mi je da ne brinem, da vi nećete reagovati burno. Da ćete najpre biti zabrinuti za Džonu i da ćete biti otvoreni za ono što vam govorim: Zatim mi je rekla da uopšte ne bi trebalo da brinem, čak i ako budete nosili pištolj sa sobom.

Majls je izgledao užasnut. – Nije valjda to rekla.

– Jeste, ali morali ste da budete tamo kada je to rekla.

– Moraću da porazgovaram s njom.

– Ne, nemojte... bilo je očigledno da vas voli. I to mi je rekla.

– Brenda voli svakoga.

U tom trenutku, Majls je čuo Džonu kako vikom doziva Marka da ga juri. Uprkos vrućim, dvojica dečaka trkali su se po igralištu, jurcajući oko nekih stubova pre nego što bi potrčali u drugom pravcu.

– Ne mogu da verujem koliko energije imaju – začudila se Sara. – Radili su to isto danas za ručkom.

– Verujte mi, ja znam, ali se ne sećam kada sam se poslednji put osećao tako – Oh, hajdete, niste toliko stari. Imate koliko... četrdeset, četrdeset pet?

Majls je izgledao ponovo užasnut, i Sara je namignula.

– Samo se šalim – dodala je.

Majls je obrisao čelo s lažnim olakšanjem, iznenađen što uživa u razgovoru. Iz nekog razloga, činilo se gotovo kao da ona llertuje, i to mu se dopalo više nego što je smatrao da bi trebalo.

– Hvala vam... mislim.

– Nema problema – odgovorila je, neuspešno pokušavajući da sakrije zlobno smeškanje na licu. – Ali sada... – Zastala je. – Gde smo ono stali?

– Govorili ste mi da nisam dobro stario.

– Pre toga... Oh da, pričali smo o vašem rasporedu i govorili ste mi kako će biti nemoguće da se uspostavi rutina.

– Nisam rekao nemoguće. To samo neće biti lako.

– Kada ste slobodni popodne?

– Obično sredom i petkom.

Dok je Majls pokušavao da to isplanira, činilo se da je Sara došla do jednog rešenja.

– Pa sad... obično ne radim ovo, ali nagodiću se s vama – rekla je lagano. – Ako vam to odgovara, naravno.

Majls podiže obrve. – Kakva vrsta nagodbe?

– Ja ću raditi s Džonom posle škole ona ostala tri dana nedeljno ako mi obećate da ćete učiniti isto ona dva dana kada ste slobodni.

Nije mogao da prikrije iznenađenje na svom licu. – Učinili biste to?

– Ne za svakog đaka, ne. Ali kao što rekoh, Džona je mio, i imao je težak period u poslednje dve godine. Bilo bi mi drago da pomognem.

– Zaista?

– Ne gledajte tako iznenađeno. Većina učitelja prilično je posvećena svom poslu. Osim toga, najčešće sam svakako Ovde do četiri sata, tako da to uopšte ne bi bio prevelik napor.

Kada Majls nije odmah odgovorio, Sara je začutala.

– Ovo ću vam ponuditi samo jednom, stoga uzmite ili ostavite – napokon je rekla.

Majls je izgledao gotovo postišeno. – Hvala vam – kazao je ozbiljno. – Ne mogu čak ni da vam kažem koliko to cenim.

– Zadovoljstvo je moje. Mada, ima jedna stvar koja će mi biti potrebna kako bih ovo mogla da obavim kako treba. Shvatite to kao moj honorar.

– Šta je to?

– Ventilator... i neka bude neki dobar. – Mahnula je glavom ka školi. – Tamo unutra je kao u rerni.

– Dogovoreno.

Dvadeset minuta kasnije, nakoal što su se ona i Majls oprostili, Sara se vratila u učionicu. Dok je skupljala svoje stvari, zatekla je sebe kako razmišlja o Džoni i o tome kako najbolje da mu pomogne. Dobro je što je ponudila pomoć, rekla je sama sebi. Tako će lakše prilagoditi nastavu sposobnostima svog razreda, i bolje će moći da upućuje Majlsa kada on bude radio sa sinom. Istina, to je predstavljalo malo dodatnog posla, ali to je bila najbolja stvar za Džonu, čak iako to nije planirala. A nije... sve dok nije izgovorila te reci.

Još je pokušavala da dokuči zašto je to učinila.

Mada nije želela, razmišljala je i o Majlsu. On nije bio ono što je očekivala, to je bilo sigurno. Kada joj je Brenda rekla da je šerif, odmah je zamislila karikaturu južnjačke kriminalističke službe: prevelika težina, pantalone koje vise Prenisko, male refleksne naočari za sunce, usta puna duvana za žvakanje. Zamislila ga je kako razmetljivo ulazi u njenu učionicu, palčeva zakačenih za opasač pantalona, i otežući u govoru: A sada, o čemu ste želeli da razgovarate sa mnom, mala gospo? Ali Majls nije bio ništa od toga.

Bio je i privlačan. Ne kao što je Majki bio – taman i glamurozan, sve uvek savršeno na mestu – već privlačne prirode, više na robustan način. Lice mu je imalo izvesnu grubost, kao da je kap dečak proveo mnoge sate na suncu. Ali suprotno onome što je rekla, nije izgledao kao da ima četrdeset godina, i to ju je iznenadilo.

Nije trebalo. Napokon, Džona je imao samo sedam godina, i znala je da je Misi Rajan umrla mlada. Pretpostavila je da je njeno pogrešno shvatanje imalo veze s činjenicom da je njegova žena uopšte umrla. Nije mogla da zamisli da se to dešava nekome njenih godina. To nije bilo ispravno; to se činilo nesinhronizovanim s prirodnim poretom sveta.

Sara je još razmišljala o tome kada se poslednji put osvrnula po prostoriji, proveravajući da li je ponela sve što joj je potrebno. Uzela je tašnu iz poslednje fioke svog stola, prebacila je preko ramena, stavila sve ostalo pod drugu ruku, a zatim pogasila svetla pri izlasku.

Dok je hodala ka svojim kolima, osetila je ubod razočarenja kada je videla da je Majls već otišao. Ljuta zbog takvih misli, podsetila je sebe da udovac kao što je Majls teško da bi imao iste misli o učiteljici svog malog sina.

Sara Endruz nije imala pojma koliko nije bila u pravu.

4.

Pokraj bledog svetla na mom stolu, novinski isecci izgledali su stariji nego što jesu. Mada požuteli i izgužvani, činili su se čudno teški, kao da su opterećeni težinom mog tadašnjeg života.

Postoje neke jednostavne istine u životu, a ovo je jedna od njih: kad god neko umre mlad i tragično, uvek postoji zanimanje za tu priču, posebno u malom gradiću, gde se čini da svako svakog zna.

Kada je Misi Rajan poginula, to je bila novinska senzacija, o kojoj se s nevericom šaputalo po kuhinjama Nju Berna kada su se sledećeg jutra otvarale novine. Postojao je veliki članak i tri fotografije; jedna sa mesta nesreće i druge dve koje su pokazivale Misi kao lepu ženu kakva je i bila. U danima koji su usledili kako je bivalo više informacija pojavila su se još dva duža članka, i na početku, svi su bili uvereni da će taj slučaj imati rešenje.

Otpribliže mesec dana posle tog događaja, pojavio se još jedan članak na naslovnoj strani, iznoseći podatak daje gradsko veće ponudilo nagradu za bilo kakvu informaciju o slučaju; i s tim, uverenost je počela da bleedi. I kao što je tipično za bilo koji novinski događaj, počelo je da bleedi i interesovanje. Ljudi po gradu prestali su da često diskutuju o tome, Misino ime je sve ređe i ređe spominjano. U međuvremenu, pojavio se još jedan članak, ovoga puta na trećoj strani. Ponavljano je ono što je izneto u prvih nekoliko članaka i ponovo traženo od svih u zajednici koji imaju neku informaciju da se jave. Posle toga, nije bilo više ničega.

Članci su uvek sledili isti šablon, skicirajući ono što se zasigurno zna i izlažući činjenice na jednostavan i iskren način. Jedne tople letnje večeri 1986, Misi Rujan – srednjoškolska ljubav jednog mesnog šerifa i majka jednog sina – izašla je napolje da džogira, baš kada je počeo da pada mrak. Dvoje ljudi videlo ju je kako trči duž ulice Madam Mur nekoliko minuta pošto je krenula; svakog od njih kasnije je ispitivala, saobraćajna patrola. Ono što nijedan od članaka nije spomenuo, međutim, bilo je kako je Majls proveo poslednjih nekoliko sati pre nego što je napokon saznao šta se dogodilo.

Ti sati, siguran sam, bili su oni kojih će se Majls uvek sećati, pošto su to bili poslednji sati opuštenosti za koje će znati. Majls je očistio kolski prilaz i stazu, baš kao što je Misi tražila, zatim je ušao unutra. Doveo je u red kuhinju, proveo je nešto vremena s Džonom, i na kraju ga smestio u krevet. Najverovatnije je pogledavao na sat svakih nekoliko minuta nakon vremena kada je Misi trebalo da bude već kod kuće. U početku, možda je pretpostavljao da je Misi zastala da poseti nekoga koga je viđala na poslu, što je ponekad činila, i verovatno je prekorevao sebe što zamišlja najgore.

Minuti su se pretvorili u sat, zatim u dva, a Misi se još nije vratila. Dogle, Majls je bio dovoljno zabrinut da pozove Čarlija. Zamolio gaje da proveru uobičajenu rutu kojom je Misi džogirala, pošto je Džona već zaspao i nije hteo da ga ostavi samog ukoliko ne mora. Čarlije rekao da će mu biti drago da to učini.

Sat vremena kasnije – tokom koga se činilo da Majls dobiju okolišne odgovore od svakoga koga je pozvao radi novih informacija – Čarlije bio na vratima. Doveo je svoju Ženu Brendu kako bi mogla da pazi Džonu; stajala je iza njega, crvenih očiju.

– Bolje da pođeš – rekao je Čarli meko. – Dogodila se nezgoda.

Na osnovu izraza na njegovom licu, siguran sam da je tačno znao šta Čarli pokušava da mu kaže. Ostatak noći bio je strašna izmaglica.

Ono što ni Majls ni Čarli nisu tada znali, i ono što će istraga kasnije da otkrije, bilo je da nije bilo svedoka tog udesa koji je odneo Misi život. Niti će bilo ko istupiti s priznanjem. Tokom sledećih mesec dana, saobraćajna patrola ispitivala je sve u kraju; tražili su bilo kakav dokaz na mestu nesreće, posećivali mesne barove i restorane, zapitkujući da li su neki gosti izgledali pod dejstvom alkohola ili otišli odatle otprilike u to vreme. Na kraju, dosje tog slučaja bio je debeo i težak, sadržao je sve što su saznali – što na kraju nije u osnovi bilo ništa, više od onoga što je Majls znao onog trenutka kada je otvorio vrata i ugledao Čarlija kako stoji na tremu.

Majls Rujan je postao udovac u tridesetoj godini.

5.

U kolima, uspomene na dan kada je Misi poginula vratile su se Majlsu u delićima, baš kao i ranije kada se vozio duž ulice Madam Mur pre svog ručka s Čarlijem. Mada, sada, umesto da beskonačno trče ka istoj omći, od dana provedenog na pecanju do prepirke s Misi i do svega što je usledilo, bile su zamenjene mislima o Džoni, i Sari Endruz.

Okupiranih misli, nije znao koliko dugo su se vozili u tišini, ali bilo je dovoljno dugo da to na kraju unervozi Džonu. Dok je čekao da njegov otac progovori, Džonine misli počele su da se usredsređuju na moguće kazne koje bi otac mogao da odredi, a svaka od njih bila je gora od prethodne. Stalno je zatvarao i otvarao rajsferšlus na svom rancu, dok Majls napokon nije pružio ruku i stavio je preko sinovljeve ruke da bi ga prekinuo u tome. Njegov otac i dalje nije ništa govorio, i nakon stoje konačno skupio hrabrost, Džona je pogledao ka Majlsu širom raširenih očiju koje su bile gotovo do ivice pune suza.

– U nevolji sam, tata?

– Nisi.

– Dugo si razgovarao s gospođicom Endruz.

– Imali smo o puno toga da porazgovaramo. Džona proguta pljuvačku. – Da li ste razgovarali o školi?

Majls klimnu glavom a Džona ponovo pogleda u svoj ranac, osetivši muku u stomaku i poželevši da može ponovo da uposli svoje ruke. – U velikoj sam nevolji – promrmljao je.

Nekoliko minuta kasnije, sedeći na klupi ispred „Mlečne kraljice“, Džona je završavao sladoled u kornetu, dok ga je otac grlio. Razgovarali su već deset minuta, i barem što se tiče Džone, to nije bilo ni upola loše koliko je mislio da će biti. Njegov otac nije vikao, nije mu pretio, i najbolje od svega, nije mu ništa bilo zabranjeno. Umesto toga, Majls je jednostavno zapitao Džonu o njegovim prethodnim učiteljima i šta su ga oni – ili nisu – terali da radi; Džona je iskreno objasnio da mu je, kada je jednom počeo da zaostaje, bilo previše nelagodno da zatraži pomoć. Porazgovarali su o stvarima s kojima je Džona imao problema – kao što je Sara rekla, to je bilo praktično sve – i Džona je obećao da će dati sve od sebe od sada pa nadalje. Majls je, takođe, rekao da će pomoći Džoni i ako sve prođe dobro, brzo će nadoknaditi propušteno. Sve u svemu, Džona je smatrao da je imao sreće.

Ono što nije shvatio bilo je da njegov otac nije još završio.

** *

– Ali pošto si toliko zaostao – nastavio je Majls smireno – moraćeš da ostaješ posle škole nekoliko dana nedeljno, kako bi gospođica Endruz mogla da ti pomogne.

Bio je potreban trenutak da reci izazovu reakciju, a onda je Džona pogledao u oca.

– Posle škole?

Majls klimnu glavom. – Rekla je da ćeš tako brže da nadoknadiš.

– Mislio sam da si rekao da ćeš mi ti pomoći.

– I hoću, ali ne mogu to da radim svakog dana. Moram da radim, stoga je gospođica Endruz rekla da će i ona pomoći.

– Ali posle škole? – upitao je ponovo, s molećivim prizvukom u glasu.

– Tri dana nedeljno.

– Ali... tata... – Bacio je ostatak korneta od sladoleda u đubre. – Ne želim da ostajem posle škole.

– Nisam te pitao da li to želiš. A osim toga, mogao si da mi kažeš ranije da imaš problema. Da si to učinio, možda bi bio u stanju da izbegneš ovako nešto.

Džona se namrštio. – Ali, tatiće...

– Slušaj, znam da postoji milion stvari koje bi radije radio, ali ćeš da radiš ovo neko vreme. Nemaš izbora, i samo pomisli, moglo bi da bude gore.

– Kakooo? – upitao je, nekako je otpevao poslednji slog, onako kako je uvek činio kada nije želeo da veru je u ono što mu je Majls govorio.

– Pa, mogla je da predloži da radi s tobom i o vikendima. Da se to dogodilo, ne bi bio u mogućnosti da igraš fudbal.

Džona se nagnuo napred, oslonivši bradu na ruke. – U redu – rekao je napokon s uzdahom, izgledajući utučen. – Uradiću to.

Majls se nasmešio, razmišljajući: Nisi imao izbora.

– Ccnim to, šampione.

Kasnije te noći, Majls se naginjao preko Džoninog kreveta, povlačeći prekrivače. Džonine oči su bile pospane, i Majls je prošao rukom kroz sinovljevu kosu pre nego što ga je poljubio u obraz.

– Kasno je. Odspavaj malo.

Izgledao je tako mali u svom krevetu, tako zadovoljan. Majls je proverio da li je Džonino noćno svetlo upaljeno, zatim je pružio ruku ka lampi kraj kreveta. Džona je prisilio sebe da drži oči otvorene, mada je jedan pogled na njega govorio da neće dugo ostati tako.

– Tata?

– Aha?

– Hvala ti što danas nisi bio previše ljut na mene. Majls se osmehnuo. – Nema na čemu.

– I tata?

– Aha?

Džona je pružio ruku da obriše nos. Kraj njegovog jastuka nalazio se jedan meča kojeg mu je Misi poklonila kada je napunio tri godine. I dalje je spavao s njim svake noći.

– Drago mi je što gospođica Endruz želi da mi pomogne.

– Stvarno? – upitao je, iznenađen.

– Simpatična je.

Majls je ugasio svetlo. – I ja sam pomislio. A sada spavaj malo, u redu?

– U redu. I tata?

– Aha?

– Volim te.

Majls je osetio kako ga nešto steže u grlu. – I ja tebe volim, Džona.

Satima kasnije, nešto pre četiri sata ujutru, Džonini košmari su se vratili.

Kao zavijanje nekoga ko posrće s neke litice, Džonino vrištanje je odmah probudilo Majlsa. Zateturio je skoro naslepo iz svoje spavaće sobe, gotovo se spotaknuvši usput preko jedne igračke, i još je pokušavao da se pribere kada je zgrabio u naručje i dalje usnulog dečaka. Počeo je da mu šapuće dok ga je nosio na zadnji trem. To je bila, naučio je, jedina stvar koja bi ga uopšte smirila. U roku od nekoliko trenutaka jecanje se pretvorilo u cviljenje, i Majls je bio zahvalan ne samo na činjenici da je njegov dom ležao na jednom jutru zemlje već i što je njegova najbliža komšinica – gospođa Noulson – bila tvrda na ušima.

Na maglovitom vlažnom vazduhu, Majls je ljuljao Džonu napred-nazad, nastavljajući da mu šapuće na uvo. Mesec je bacao svoj blesak preko usporene vode kao hodnik reflektovanog sve tla. S nisko obešenim hrastovima i obeljenim stablima čempresa koji su oivičavali obale, vidik je bio umirujući, večit u lepoti. Obešeni velovi španske mahovine samo su pridodali osećanju da se ovaj deo sveta nije promenio za poslednjih hiljadu godina.

Dok je Džonino disanje zapalo u duboke, ponovo pravilne šablone, bilo je skoro pet sati ujutru i Majls je znao da neće biti u stanju da ponovo zaspi. Umesto toga, nakon što je stavio Džonu natrag u krevet, otišao je u kuhinju i stavio lonče s kafom. Sedeći za stolom, protrljao je oči i lice, ponovo pokrenuvši krvotok, zatim je podigao pogled. Kroz prozor, nebo je počelo da se srebrnkasti na horizontu a iverci praskozorja probijali su se kroz drveće.

Majls je zatekao sebe kako još jednom razmišlja o Sari Endruz.

Privlačila ga je, to je bilo izvesno. Nije reagovao tako snažno na neku ženu, kako se činilo, čitavu večnost. Privlačila ga je Misi, naravno, ali to je bilo pre petnaest godina. Pre jednog čitavog života. I nije da ga Misi nije privlačila tokom poslednjih nekoliko godina njihovog braka – naravno da jeste. Samo je ta privlačnost izgledala nekako drugačija. Početna zaljubljenost koju je osetio kada je prvi put sreo Misi – očajna pubertetska želja da sazna sve što može o njoj – bila je zamenjena nečim dubljim i zrelijim tokom godina. S Misi nije bilo nikakvih iznenađenja. Znao je kako ona izgleda ujutru pošto tek ustane iz kreveta, video je iscrpljenost izgraviranu u svakoj crti lica pošto se porodila. Poznavao ju je – njena osećanja, njene strahove, stvari koje je volela i koje nije volela. Ali ova privlačnost prema Sari bila je osećaj... novog, i to ga je nateralo da se i on oseća novim, kao da je sve moguće. Nije shvatao koliko mu je nedostajalo to osećanje.

Ali dokle će ga to odvesti? To je bio deo o kojem još nije bio siguran. Nije mogao da predvidi šta će se, ako uopšte bude ičeg, dogoditi sa Sarom. Nije znao ništa o njoj; na kraju, oni možda uopšte nisu srodne duše. Postojalo je hiljadu stvari koje su mogle da upropaste neku vezu, i on nije bio šlep za njih.

Ipak, privlačila ga je...

Majls je odmahnuo glavom, odagnavši tu misao. Nije imao razloga da se zadrži na tome, osim što ga je ta privlačnost još jednom podsetila da želi da počne iz početka. Želeo je da ponovo nađe ljubav; nije želeo da proživi ostatak svog života sam. Neki ljudi su mogli to da urade, znao je. Bilo je ljudi tu u gradu koji su izgubili svoje supružnike i nikada se nisu ponovo udali ili oženili, ali on nije takvog kova niti je ikada bio. Nikada se nije osećao kao da propušta nešto kada je bio oženjen. Nije gledao svoje neoženjene prijatelje niti želeo da može da vodi njihov život – da izlazi na sastanke, da se takmiči, da se zaljubljuje i odljubljuje kako se sezone menjaju. To jednostavno nije bio on. Voleo je da bude muž, voleo je da bude otac, voleo je stabilnost koja je dolazila sa svim tim, i želeo je da to ponovo ima.

Ali verovatno nećf imati...

Majls je uzdahnuo i ponovo pogledao napolje kroz prozor. Više svetla na donjem delu neba, i dalje crno iznad. Ustao je od stola, otišao niz hodnik da proviri kod Džone – još usnulog – zatim je otvorio vrata svoje spavaće sobe. U senkama, mogao je da vidi slike koje je uramio, kako stoje na vrhu njegove komode s fiokama i na noćnom stočiću. Mada nije mogao da razabere crte lica, nije mu bilo potrebno da ih vidi jasno da bi znao kakve su: Misi

kako sedi na zadnjem tremu, držeći buket divljeg cveća; Misi i Džona, njihova lica blizu objektivu, kako se široko osmehuju; Misi i Majls kako hodaju niz prolaz u crkvi...

Majls je ušao u sobu i seo na krevet. Pored fotografije nalazila se jedna manilska fascikla puna informacija koje je lično sakupio, u slobodno vreme. Pošto šerifi nisu imali jurisdikciju nad saobraćajnim nezgodama – niti bi njemu bilo dopušteno da istražuje, čak i da su šerifi imali to ovlašćenje – sledio je korake saobraćajne patrolu, ispitivao je iste ljude, postavljao ista pitanja, i proveravao iste informacije. Znajući stajе proživео, niko nije odbio da sarađuje, ali ipak nije saznao ništa više nego zvanični istražioci. Na kraju, fascikla je stajala na noćnom stočiću, kao da čika Majlsa da sazna ko je vozio kola te noći.

Ali to se nije činilo verovatnim, ne više, bez obzira na to koliko je Majls želeo da kazni osobu koja mu je uništila život. I da ne bude zabune: to je bilo upravo ono što je želeo da učini. Želeo je da se pobrine da ta osoba skupo plati za ono stoje učinila; bila je to njegova dužnost i kao muža i kao nekoga ko se zakleo da podržava zakon. Oko za oko – zar nije tako pisalo u Bibliji Sada, kao i većine jutara, Majls je zurio u fasciklu ne nameravajući da je otvori i zatekao je sebe kako zamišlja osobu koja je to učinila, brzo prelazeći ista scenarija kao stoje to činio svaki put, i uvek počinjući s istim pitanjem.

Ako je to bila nezgoda, zašto je pobjegao ako nije uradio ništa loše?

Jedini razlog koji je mogao da smisli bio je da je ta osoba bila pijana, neko ko se vraćao kući sa zabave, ili neko ko je stekao naviku da previše pije svakog vikenda. Neki muškarac, verovatno, u svojim tridesetim ili četrdesetim. Mada nije postojao nikakav dokaz da to podrži, tako ga je uvek predstavljao sebi. U svom umu, Majls je mogao da ga vidi kako krivuda od strane do strane dok se probija niz put, vozeći prebrzo i trzajući volan, dok mu je mozak sve primao usporeno. Možda je pružao ruku ka još jednom pivu, nekom uglavljenom između njegovih nogu, baš kada je u poslednjoj sekundi krajičkom oka ugledao Misi. Ili je možda uopšte nije video. Možda je samo čuo tup udarac i osetio da se kola ježe od udara. Čak i tada, vozač se nije uspaničio. Nije bilo nikakvih tragova zanošenja na putu, čak i ako je vozač zaustavio vozilo da vidi šta je uradio. Dokaz informacija koja se nikada nije pojavila u bilo kojem od članaka – pokazao je toliko.

Bez ikakvih tragova.

Niko nije video ništa. Nije bilo drugih kola na putu, nikakva svetla na tremu nisu se upalila, niko nije bio napolju šetajući psa ili isključujući prskalice u bašti. Čak i u svom pijanom stanju, vozač je znao da je Misi mrtva i da se on suočava barem s optužbom za ubistvo bez predumišljaja, možda drugostepeno ubistvo ako je imao već neke ranije prekršaje. Krivične optužbe. Zatvor. Život iza rešetaka. Ove i još gore zastrašujuće misli mora da su mu protračavale glavom, terajući ga da se izvuče odatle pre nego što ga bilo ko vidi. I to je i učinio, ne potrudivši se čak ni da uzme u obzir žalost koju će ostaviti za sobom.

Ili je bilo to, ili je neko pregazio Misi namerno.

Neki sociopata koji je ubio radi uzbuđenja. Čuo je za takve ljude.

Ili je ubio da se osveti Majlsu Rajunu?

Bio je šerif; stekao je neprijatelje. Hapsio je ljude i svedocio protiv njih. Pomogao je da se mnogo ljudi pošalju u zatvor.

Jedan od njih?

Lista je bila beskonačna, a takvo razmišljanje ga samo vodi u paranoju.

Uzdahnuo je, konačno otvarajući fasciklu, hvatajući sebe kako ga privlače te stranice.

Postojao je jedan detalj u vezi s nezgodom za koji se činilo da se ne uklapa, i tokom godina Majls je našvrljao šest upitnika oko njega. Saznao je za to kada je odveden na mesto nesreće.

Čudno, ko god da je vozio ta kola pokrio je Misino telo nekim ćebetom.

Ta činjenica nikada nije stigla do novina.

Neko vrerae, postojale su nade da će ćebe obezbediti neke indicije o identitetu vozača. Nije. Bilo je to ćebe koje se uobičajeno nalazi u opremi za prvu pomoć, od one vrste koja se nalazi u standardnom paketu s drugim raznovrsnim predmetima u gotovo svakoj prodavnici auto-delova ili robnoj kući širom zemlje. Nije postojao način da mu se uđe u trag.

Ali... zašto?

To je bio deo koji je nastavio da izgriza Majlsa.

Zašto je pokrio telo, a onda pobjegao? To nije imalo nikakvog smisla. Kada je razgovarao o tome s Čarlijem, Čarli je rekao nešto što nije davalo mira Majlsu do današnjeg dana: – To je kao da je vozač pokušavao da se izvini.

Ili da nas skrene sa traga?

Majls nije znao u šta da veruje.

Ali pronaći će vozača, ma koliko se to činilo neverovatnim, jednostavno zato što nije želeo da odustane. Tada, i samo tada, mogao je da zamisli sebe kako ide dalje.

6.

U petak uveče, tri dana pošto je upoznala Majlsa Rajana, Sara Endruz sedela je sama u svojoj dnevnoj sobi, pijuckajući drugu čašu vina, osećajući se otprilike onoliko loše koliko neka osoba može da se oseća tako. Iako je znala da vino neće pomoći, znala je da će ipak sipati sebi i treću čašu čim ispije ovu. Nikada nije bila velika ispičutura, ali ovo je bio takav dan.

Trenutno, želela je samo da pobjegne.

Čudno, to nije počelo tako loše. Osećala se prilično dobro čim je ustala i čak za vreme doručka, ali posle toga, dan se brzo obrušio. Negde tokom prethodne noći, bojler u njenom stanu prestao je da radi i morala je da se istušira hladnom vodom pre nego što je krenula u školu. Kada je stigla tamo, troje od četvoro đaka u prvom redu učionice bilo je prehladeno i proveli su dan kašljući i kijajući u njenom pravcu a preostalo vreme su se nepristojno ponašali. Ostatak razreda činilo se da sledi njihov primer, i nije postigla ni pola od onoga što je želela. Posle škole, ostala je da nadoknadi nešto od svog posla, ali kada je konačno bila spremna da se uputi kući, pukla joj je guma na kolima. Morala je da pozove Auto-moto savez i na kraju ih je čekala skoro sat vremena; dok je stigla natrag do svog stana, ulice su bile ograđene konopcima za Festival hrizantema tog vikenda i morala je da parkira kola tri ulice dalje. Zatim, kao šlag na sve to, samo deset minuta nakon što je ušla na vrata, jedna poznanica ju je pozvala iz Baltimora da je obavesti da se Majki ponovo ženi u decembru.

Tada je otvorila vino.

Konačno osećajući da je alkohol počeo da deluje, Sara je poželela da je ekipi Pomoći na putu bilo potrebno više vremena da zamene gumu, jer tako ne bi stigla kući baš u vreme kada je telefon zazvonio. Sa ženom koja je pozvala nije bila bliska, vidale su se povremeno – jer bila je prvenstveno prijateljica Majklove porodice, i Sara nije imala predstavu zbog čega je sada ta ista žena osetila potrebu da je obavesti o najnovijim događajima. Vest joj je saopštila sa dostojnom dozom saosećanja i neverice. Ipak, Sara nije mogla a da ne posumnja da će, odmah pošto spusti slušalicu, pozvati Majkla i preneti mu njenu reakciju. Bogu hvala što je bila prisebna.

Ali, to je bilo pre dve čaše vina, a sada već nije bilo tako lako. Nije želela da išta čuje o Majklu. Bili su razvedeni, razdvojeni na osnovu zakona i sopstvenog izbora, i nisu, poput nekih razvedenih parova, razgovarali nakon poslednjeg susreta u kancelariji advokata. Ima tome skoro celih godinu dana. Tada se smatrala srećnom jer ga se otarasila i potpisala je papire mirno, ne progovorivši ni reč. Bol i bes zamenila je neka vrsta apatije proizašle iz

zapanjujućeg saznanja da ga zapravo nikada nije ni poznavala. Posle razvoda, nije joj ni telefonirao ni pisao, kao ni ona njemu. Izgubila je kontakt s njegovom rodbinom i prijateljima. Nije se ni on zanimao za njene. Skoro da joj se činilo da nikada i nisu bili u braku. Makar je tako samoj sebi govorila.

I sada se on ponovo ženi.

To ne bi trebalo da je uznemirava. Ženio se on ponovo ili ne, trebalo bi da joj bude potpuno svejedno.

Ali nije, i to joj je smetalo. Više ju je onespokojavalo to što je uznemirena zbog njegove skorašnje ženidbe nego samo venčanje koje treba da usledi. Sve vreme je znala da će se Majki ponovo oženiti; toliko joj je sam i rekao.

Po prvi put je nekoga stvarno mrzela.

Međutim, prava mržnja, mržnja koja razdire utrobu, nije moguća ukoliko nema neke emocionalne osnove. Majkla ne bi mrzela ni blizu ovoliko da ga prethodno nije volela, Verovala je, možda naivno, da će zauvek biti zajedno, Zavetovali su se da će zauvek voleti jedno drugo. Osim toga, poticala je iz porodice čiji su svi preci živeli upravo tako. Njeni roditelji bili su u braku već trideset pet godina. Roditelji njenih roditelja proživeli su zajedno skoro punih šezdeset godina. Čak i pošto su problemi počeli da iskrsavaju, Sara je verovala da će i ona i Majki nastaviti porodičnu tradiciju. Znala je da neće biti lako. Međutim, kada je on stao na stranu svojih roditelja odbacivši zavet koji joj je dao, osetila se beznačajnom kao nikada u životu.

Ali sada ne bi bila toliko uznemirena da ga je stvarno prebolela...

Dopila je vino iz čaše i ustala s kauča, ne želeći da veruje u tako nešto, odbijajući da veruje. Prebolela ga je ona. I kada bi se tog momenta stvorio pred njom, moleći je na kolenima za oproštaj, ne bi popustila. Ne bi mogla da ga ponovo zavoli, ma šta uradio ili kazao. Neka se oženi kojom god bude hteo, svejedno joj je.

U kuhinji je sipala sebi treću čašu vina.

Majki se ponovo ženi.

Osetila je da joj suze nadolaze i protiv njene volje. Nije više htela da plače, ali negdašnji snovi teško su odumirali. Pokušavajući da se sabere, spustila je čašu ali nezgodno, tako da se prevrnula i upala u sudoperu. Razbila se istog trena. Počela je da skuplja razbijene komade stakla i isekla prst. Krv je odmah potekla.

Još joj je samo to trebalo.

Uzdahnula je i dlanom prekrila oči. Pokušavala je da ne zaplače.

– Sigurna si da ti je dobro?

Bila je gužva. Oko njih su se tiskali ljudi, tako da su se reci povremeno gubile. Sari se činilo da pokušava da čuje nekoga ko govori iz daljine.

– Već ti treći put kažem, mama, dobro sam. Stvarao. Morin je prišla i sklonila pramen kose sa Sarinog lica. Bleda si, izgledaš kao da ćeš se razboleti.

– Malo sam umorna, to je sve. Radila sam do kasno u noć.

Nije joj se sviđalo što laže majku, ali nije imala nikakvu želju da joj kaže za bocu vina od prethodne noći. Njena majka jedva da je shvatala zašto ljudi uopšte piju, naročito žene. Da joj je Sara rekla da je pri tom bila i sama, ona bi se, zabrinuta, prvo samo ugrizla za usnu, a zatim bi usledio čitav niz pitanja na koja Sara nije imala želju da odgovara.

Bio je divan subotnji dan, centar grada vrveo je od sveta. Festival je bio u punom jeku i Morin je želela da dan provede šetkajući se između tezgi i obilazeći starinarnice duž ulice Midi. Kako je Leri želeo da gleda ragbi utakmicu između Severne Karoline i Mičigena, Sara je ponudila da joj pravi društvo. Mislila je da će biti zabavno, ali glava joj je pucala od bola iako je popila aspirin. Dok su pričale, Sara je primetila stari ram za sliku, pažljivo restauriran, doduše ne do te mere da opravda svoju cenu.

– U petak? – upitala je majka.

- Taj sam posao odlagala, petak ili koji drugi dan, svejedno, trenutak je bio pogodan. Majka se nagla, pretvarajući se da se divi ramu za sliku. – Bila si kod kuće cele večeri?
- Aha. Zašto?
- Zato što sam te zvala u nekoliko navrata, a telefon je samo zvonio i zvonio.
- Bio je isključen.
- Oh. Na trenutak sam pomislila da si možda izašla s nekim.
- S kim?

Morin je slegla ramenima. – Ne znam... s nekim. Sara ju je pogledala preko svojih naočara za sunce. – Mama, hajde da se ne upuštamo ponovo u to.

– Ne upuštam se ja ni u šta – branila se. Onda je nastavila, spuštajući glas kao da priča sama sa sobom. – Samo sam pretpostavila da si odlučila da izađeš. Nekada si često izlazila, znaš...

Pored zapadanja u beskrajnu zabrinutost, Sarina majka je takođe znala da do savršenstva dobro igra ulogu roditelja razdiranog osećajem kriviec. To je Sari povremeno bivalo potrebno – malo saosećanja nikome nije moglo da naudi – ali, ne i u ovom trenutku. Namrštila se dok je vraćala na mesto ram koji su posmatrale. Vlasnica tezge, starija žena koja je sedela na stolici pod velikim suncobranom, izvila je obrve, očigledno uživajući u maloj sceni. Morin nije prestajala da govori? Sara se udaljila od tezge. Majka je odmah krenula za njom.

– Šta nije u redu?

Boja njenog glasa naterala je Saru da zastane i obrati joj se. – Sve je u redu. Samo nisam raspoložena da slušam o tome kako si ti zabrinuta za mene. Dosadi posle izvesnog vremena.

Morin je otvorila usta ali nije ništa rekla. Po njenom izrazu lica videlo se da je povredena i Sari je bilo žao zbog reci koje je izgovorila, ali nije mogla da se uzdrži. U svakom slučaju, ne tog dana.

– Žao mi je, mama. Nije trebalo da ti to kažem. Morin je uhvatila ćerku za ruku. – Šta se dešava, Sara?

Ali mi sada reci istinu. Znam te suviše dobro. Nešto se dogodilo, zar ne?

Blago joj je stisnula ruku. Sara je odvrtila pogled. Svuda oko njih nalazili su se nepoznati ljudi, gledali svoja posla, vodili svoje razgovore.

– Majki se ponovo ženi – tiho je kazala.

Pošto se uverila da je dobro čula, Morin je polako privukla ćerku u čvrst zagrljaj. – Oh, Saro... žao mi je – prošaputala je.

Tu nije više imalo šta da se kaže.

Nešto kasnije, sele su na klupu u parku. Pogled se pružao na marinu. Ljudi su se i dalje tiskali na ulicama. Nesvesno su se uputile u tom smeru, jednostavno su hodale dok su mogle, a onda pronašle mesto da sednu.

Dugo su razgovarale. Tačnije, pričala je Sara. Morin je uglavnom slušala, nije bila u stanju da sakrije zabrinutost. Oči su joj se širile, povremeno se ispunjavajući suzama. Stisnula je Sari ruku više puta.

– Oh... to je užasno. – Bile su reci koje mora da je izgovorila po stoti put. – Kakav užasan dan.

– Slažem se.

– Pa... da li bi bilo od pomoći da ti kažem da na sve to pogledaš s vedrije strane?

– Nema vedrije strane, mama.

– Naravno da irna.

Sara je s nevericom izvila obrvu. – Kao na primer?

– Možeš biti uverena da, pošto se venčaju, neće živcti ovde. Tvoj otac bi sredio da ih poliju katranom i pospu perjem.

Sara se, uprkos svemu, nasmejala. – Puno ti hvala. Ako ga ikada ponovo vidim, obavezno ću ga obavestiti.

Morin je zastala. – To ne nameravaš, je l' da? Mislim, da ga ponovo vidiš.

Sara je odmahнула glavom. – Ne, osim ako ne budem mogla da izbegnem.

– Odlično. Posle svega što ti je uradio i ne bi trebalo da ga vidiš.

Sara je samo odmahнула glavom i naslonila se.

– Da li si se u poslednje vreme čula s Brajanom? – upitala je menjajući temu. – Nikada nije kod kuće kada ga zovem.

Morin je prihvatila temu ne protiveći se. – Pričali smo pre nekoliko dana, ali znaš već kako je to. Ponekad je poslednje što želiš baš razgovor s roditeljima. Nismo dugo razgovarali.

– Ima li novih prijatelja?

– Sigurna sam da ima.

Sara se zagledala u okean, misleći na brata. Onda je upitala: – Kako je tata?

– Isto. Bio je na pregledu početkom nedelje, dobro mu je. Više se ne umara kao pre.

– I dalje vežtta?

– Ne koliko bi trebalo, ali ne prestaje da mi obećava da će se uozbiljiti po tom pitanju.

– Reci mu da sam mu poručila da mora.

– Hoću. Ali, tvrdoglav je, znaš i sama. Bolje da mu lično kažeš. U protivnom, misliće da mu opet zvocam.

– A inače?

– Naravno da ne – brzo je odgovorila. – Samo se brinem za njega.

Veliki jedrenjak isplovljavao je lagano iz marine u smeru reke Nez. Sedele su u tišini, posmatrajući prizor. Kroz koji tren most će se podići i otvoriti kako bi brod mogao da prođe, a saobraćaj s obe strane reke zastaće nakratko. Sara je odavno shvatila da, ukoliko ikada bude kasnila na neki sastanak, može da koristi most kao izgovor. Nema osobe u gradu, uključujući lekare i sudije, koja to izvinjenje ne bi prihvatila ne postavljajući dalja pitanja – jednostavno, i sami su se služili istim izgovorom.

– Drago mi je što se smeješ – promrmljala je Morin. Sara ju je pogledala iskosa. – Nemoj da te to tako iznenađuje. Ranije nije. Nekada.

Morin je nežno dotakla Sarino koleno. – Ne do/voli da te Majki i dalje povreduje. Važi? To je iza tebe, imaj na umu.

Sara je skoro neprimetno klimnula glavom, a Morin je nastavila svoj govor koji je njena ćerka praktično već znala napamet.

– I nastavićeš da ideš napred. Jednog dana, naći ćeš nekoga ko će te voleti takvu kakva jesi...

– Mama... – prekinula ju je Sara, razvlačeći reč „mama" i odmahujući glavom. Činilo se da su se tih dana svi njihovi razgovori svodili na to.

Majka je ovog puta zastala. Uzela ju je za ruku. Sara se prvo opirala, ali majka nije odustajala i Sara je morala da popusti.

– Ne mogu drugačije jer želim da budeš srećna – rekla je. – Možeš li to da razumeš?

Sara se prisilila da se osmehne u nadi da će to zadovoljiti njenu majku.

– Da, mama, razumem.

7.

U ponedeljak je za Džonu započeo proces koji će trajati narednih nekoliko meseci i oko kojeg će se e uglavnom odvijati njegov život. Zvono je označilo kraj n nastsave. Džona je s ostalom decom izašao napolje ali je torbu ostavio u učionici. Poput drugih nastavnika, Sara je izašla napolje da se uveri da su sva deca ušla u automobile i autobuse koji će ih vratiti

kućama. Pošto su se svi ukrcali, pogledala je u pravcu gde je stajao Džona. Čeznjivo je gledao kako njegovi drugari odlaze.

– Kladam se da bi voleo da ne moraš da ostaneš. Klimnuo je glavom.

– Neće biti tako strašno. Od kuće sam ponela keks kako bi nam bilo lakše.

Zamislio se na trenutak. – Koji keks? – _ upitao je sumnjičavo.

– 'Orio'. Svaki put kada sam se iz škole vraćala kući mama mi je davala nekoliko ovih keksa i govori ila da mi je to nagrada za trud i zalaganje na časovima, a – Gospođa Noulson mi daje jabuku sečenu na kriške.

– Bi li sutra radije to?

– Nikako – uzvratio je ozbiljno. – 'Orio' je bolji. Pokazala je u pravcu škole. – Hajde. Spreman si da počnemo?

– Valjda – promrmljao je. Sara mu je pružila ruku. Pogledao ju je. – Samo trenutak, ima li mleka?

– Doneću iz kantine, ukoliko želiš.

Prihvatio je ponuđenu ruku, nasmešio se i pošli su nazad u školu.

Dok su se Sara i Džona držali za ruke vraćajući se u učionicu, negde drugde Majls Kajanje čučao iza svog automobila. Mašio se revolvera prč nego što je odjek poslednjeg hica utihnuo. Nameravao je da tu i ostane sve dok ne sazna šta se dešava.

Ništa kao pucnjava ne podstakne umorno srce da jače bije. Instinkt za samoodržanjem, njegov intenzitet i brzina kojom se javljao, sve to uvek je iznenađivalo Majlsa. Adrenalin je osvajao njegov organizam kao da je priključen na neku ogromnu, nevidljivu infuziju. Osećao je kako mu srce lupa. Dlanovi su mu bili vlažni od znoja.

U slučaju potrebe, mogao je da pozove bazu, kaže da je u nevolji i za tili čas na lice mesta bi se sjurili svi oblasni policajci. Međutim, sada je odlagao poziv. Pre svega, nije mislio da su pucnji bili namenjeni njemu. Pucnji su se čuli, nema sumnje, ali su zvučali nekako prigušeno, kao da dopiru duboko iz unutrašnjosti kuće.

Da se nalazio ispred nečije kuće, pozvao bi pojačanje pretpostavljajući da je u pitanju kakav porodični spor koji se oteo kontroli. Međutim, nalazio se ispred jedne naherene kolibe obrasle raznim rastinjem, u blizini Nju Berna. Propadala je već godinama i bila je potpuno napuštena još od vremena kada je Majls bio dete. Uglavnom nikoga nije zanimalo da ovamo dolazi. Pod u kolibi bio je tako star i crvotočan da je lako mogao da popusti pod nečijom težinom. Kroz krov prepun rupa kiša se slivala kao iz kabla. Drvena konstrukcija bila je klimava, imao se utisak da će je prvi jači vetar oduvati. U Nju Bernu bilo je i beskućnika, iako ne mnogo; čak i oni su zaobilazili ovu kolibu zbog svih opasnosti koje su vrebale.

A evo, sada, usred bela dana, odatle se ponovo začula pucnjava iz oružja ne velikog kalibra, najverovatnije dvadesetdvomilimetarskog. Pretpostavljao je da je objašnjenje jednostavno i da on sam nije u nekoj naročitoj opasnosti.

Ipak, nije bio glup da bi rizikovao. Otvorio je vrata automobila, privukao se ka sedištu i pritisnuo taster na radio-aparatu kako bi zvuk njegovog glasa bio pojačan u dovoljnoj meri da ga ljudi koji se nalaze u kolibi mogu čuti.

– Govori šerif – izgovorio je polako i smireno. – Ako ste vi, momci, završili, voleo bih da svi koliko vas ima izađete kako bismo porazgovarali. Bio bih vam zahvalan ukoliko biste svoje oružje odložili sa strane.

Pucnjava je odmah stala. Nakon nekoliko minuta ugledao je glavu kako izviruje iz jednog od prednjih prozora. Bio je to dečak ne stariji od dvanaest godina.

– Nećete pucati na nas? – viknuo je očigledno prestrašen.

– Ne, neću. Samo spustite svoje puce kod vrata i izađite kako bismo mogli da razgovaramo.

Usledila je tišina. Majls nije ništa mogao da čuje, kao da su se klinici koji su selfialazili unutra premišljali šta da urade. Nisu to bila loša deca, znao je Majls, možda samo nešto van

svog vremena, deca sa sela. Bio je uveren da bi pre pobjegli nego došli u situaciju da ih Majls vrati kućama i razgovara s njihovim roditeljima.

– Hajde, izlazile, – rekao je u mikrofon. – Samo hoću da razgovaramo.

Konačno, pošto je prošao još čitav minut, dva su dečaka – drugi nekoliko godina mlađi od prvog – promolila noseve s obe strane otvora u kojem su se nekada nalazila vrata. Naglašeno sporim pokretima bacili su pištolje u stranu, podigli visoko ruke i kročili napolje. Majls se trudio da se ne nasmeje. Tako dršćući i bleđi izgledali su kao da očekuju da svakog trena budu meta nekome ko vežba pucanje. Čim su sišli niz slomljene stepenice, Majls se uspravio i vratio revolver u futrolu. Zateturali su se na trenutak kada su ga ugledali, a onda nastavili da koračaju prema njemu.

Oba dečaka imala su na sebi izbledele farmerke, poderane patike, lica i ruke bili su im prljavi. Deca sa sela. Kretali su se veoma sporo, skoro da su mileli, ruke su im i dalje bile visoko podignute i potpuno uspravne. Bilo je očigledno da su odgledali previše filmova.

Kada su se dovoljno približili, Majls je video da su oba dečaka skoro plakala.

Naslonio se na svoj automobil i prekrstio ruke na grudima. – I tako, momci, bili ste u lovu?

Mlađi dečak – Majls je ocenio da mu je deset godina – pogledao je u starijeg. Pogledi su im se sreli. Bilo je jasno da su braća.

– Da, gospodine – viknuše uglas.

– Čega ima u toj kući tamo? Ponovo su se pogledali.

– Vrabaca – konačno su odgovorili, a Majls klimnuo glavom.

– Možete da spustite ruke.

Ponovo su razmenili poglede, zatim spustili ruke.

– Sigurni ste da se niste nameračili na kakvu sovu?

– Ne, gospodine – brzo je odgovorio stariji dečak. – Samo vrapci. Čitavo jato je tamo.

Majls je klimnuo glavom. – Vrapci, a?

– Da, gospodine.

Pokazao je ka mestu na kojem su ležali revolveri. – I to ovim dvadesetdvojkama?

– Da, gospodine.

– Nije li to malo previše za vrapce?

Sada im se na licima čitao izraz krivice. Majls ih je oštro posmatrao.

– E, sad... ako ste lovili sove, to mi se ništa ne dopada. Sove volim. One jedu pacove, miševе, čak i zmiје, i mnogo više volim da vidim sove nego ove štetočine, naročito u svom dvorištu. Ali, na osnovu pucnjave koju sam čuo, rekao bih da je niste pogodili. Jesam li u pravu?

Usledila je tišina a onda je mlađi dečak odmahnuo glavom – Hajde onda da se ovo više ne ponovi. U redu? – rekao tonom koji nije dozvoljavao protivljenje. – Nije bezbedno pucati naokolo, naročito ne u blizini autoputa. A i protivzakonito je. To mesto nije za decu. Koliba samo što se nije srušila, možete se i povrediti. E sad, ne želite da razgovaram s vašim roditeljima, je l' tako?

– Ne, gospodine.

Majls ih je posmatrao bez reci, hteo je prvo da vidi da li može da im veruje, a onda klimnuo glavom u pravcu u kojem su se nazirale najbliže kuće. – U tom smeru stanujete?

– Da, gospodine.

– Jeste li došli peške ili na biciklima?

– Peške.

– Evo šta ćemo da uradimo. Ja ću uzeti revolvere, a vas dvojica sedite na zadnje sedište mog automobila. Odvešću vas prema kući, izaći ćete u dnu ulice. Puštam vas ovog puta, ali, uhvatim li vas ponovo ovde, reći ću vašim roditeljima i za ovo danas, kao i da sam vas upozorio da to više ne radite i da ću morati da vas obojicu privedem. Da li je to jasno?

Oči su im se razrogačile kada su čuli pretnju. Zahvalno su klimnuli glavom.

Pošto ih je dovezao do ulice, Majls se uputio prema školi. Radovao se što će videti Džonu. Dečak će sigurno hteti da čuje sve o ovom događaju, ali Majls je prvo želeo da vidi kako je prošao dan u školi.

Nije mogao da potisne prijatno uzbuđenje zbog činjenice da će ponovo videti Saru Endruz.

– Tata! – viknuo je Džona trčeći ocu u susret. Majls se sagnuo kako bi bio spreman da ga uhvati kada bude skočio.

Krajičkom oka spazio je Saru koja je pratila decaka hodajući lagano. Džona se onda odvojio od oca.

– Da li si nekoga uhapsio danas?

Majls se nasmejao i odmahnuo glavom. – Za sada ne, ali smena mi još nije završena. Kako je bilo u školi?

– Dobro. Gospođica Endruz mi je donela slatkiše.

– Nije valjda? – upitao je trudeći se da ne bude očigledno da je posmatra dok im se približavala.

– 'Orio' keks. Super je.

– Šta ćeš više? Reci, kako je podučavanje prošlo? Dete se namrštilo. – Šta? – To što ti gospođica Endruz pomaže da uradiš domaći.

– Bilo je zabavno. Igrali smo neku igru.

– Igru?

– Kasnije ću vam objasniti – rekla je Sara koja je došla do njih. – Dobro smo krenuli.

Majls se okrenuo prema njoj čim joj je čuo glas. Ponovo je bio prijatno iznenađen. Na sebi je imala dugačku suknju i bluzu, ništa posebno, ali kako se nasmešila, Majlsu je srce zatreperilo kao i prvi put kada su se sreli. Kroz glavu mu je prošlo da do tog momenta uopšte nije primetio koliko je lepa. Da, primetio je da je privlačna; ta svilenkasta kosa, nežne crte lica, oči boje tirkiza nisu ga ostavili ravnodušnim, ali sada je izgledala nekako nežnije, lice joj je odavalo toplinu i skoro prisnost.

Majls je spustio dete na zemlju.

– Džona, bi li me sačekao kod kola dok popričam s gospođicom Endruz?

– U redu – rekao je odmah. Onda je, na Majlsovo iznenađenje, prišao Sari i zagrlio je. Uzvratila mu je zagrljaj i otrčao je ka autu.

Pošto se dete udaljilo, Majls ju je znatiželjno pogledao. – Čini mi se da ste se vas dvoje baš sprijateljili.

– Danas smo se lepo proveli.

– Tako i izgleda. Da sam znao da ste vreme proveli jedući keks i igrajući se, ne bih se tako brinuo.

– Svi načini su dobri – rekla je. – Ali, pre nego što zabrinutost još više poraste, želim da vam kažem da je igra uključivala čitanje. Sa kartica.

– I pomislio sam da je reč o tako nečemu. Kako je bilo?

– Dobro. Ima još dosta toga da se uradi, ali bio je dobar. – Zastala je. – Džona je divno dete, stvarno. Znam da sam vam to već rekla. Ne želim da to smetnete s uma. I jasno je da vas obožava.

– Hvala – rekao je jednostavno i iskreno.

– Nema na čemu. – Ponovo se osmehnula a Majls je okrenuo glavu nadajući se da nije shvatila o čemu je razmišljao kada ju je video. Istovremeno se nadao i da je shvatila.

– Hvala za ventilator – rekla je posle kraće pauze. Majls je tog jutra u njenoj učionici ostavio veliki ventilator.

– Nema na čemu – promrmljao je, razdiran željom da ostane i još razgovara s njom i istovremeno želeći da izbegne iznenadan talas nervoze koji ga je odjednom preplavio.

Usledila je tišina. Nelagodna. Premeštao se s noge na nogu i konačno promrmljao: – E, pa... vodim ja dete polako kući.

– U redu.

– Treba nešto da radimo.

– U redu – ponovo je rekla.

– Imate li još nešto da mi kažete?

– Za sada ne.

– Onda u redu. – Začutao je. Stavio je ruke u džepove. – Vodim ja dete polako kući.

Ozbiljno je klimnula glavom. – Već ste to rekli.

– Zar? – Da.

Vratila je iza uha pramen kose. Način na koji se pozdravljao bio joj je simpatičan, skoro šarmantan, a da nije znala zašto. Bio j'e drugačiji od muškaraca koje je poznavala u Baltimoru, onih koji su pazarili kod „Bniks bradersa" i koji nikada nisu ostajali bez teksta. Posle razvoda, već nakon nekoliko meseci počinjalo je da joj se čini da su svi u potpunosti isti, kao da su primerci savršenog muškarca svi proizašli iz istog kalupa.

– Pa, onda u redu – kazao je Majls, zaboravljajući sve osim činjenice da treba da krene. – Još jednom hvala – izgovorio je i krenuo prema automobilu dozivajući Džonu.

Bacio je još jedan pogled. Sara je stajala u školskom dvorištu, mašući u pravcu automobila koji je odlazio. Na licu joj je bio pomalo zbunjen osmeh.

Majls se narednih dana radovao što će videti Saru posle Džoninih časova. Tako razdragan nije bio još od srednjoškolskih dana. Često je mislio na nju i to u najneobičnijim prilikama – dok u prodavnici bira namirnice, kada se zaustavi pred semaforom, dok šiša travu. Jednom ili dvaput pomislio je na nju i dok se ujutro tuširao. Razmišljao je o načinu na koji ona započinje dan. O nebitnim sitnicama. Da li više voli da doručkuje žitarice prelivene mlekom ili prepečen tost premazan džemom? Da li pije kafu ili je ljubitelj prirodnih biljnih čajeva? Da li posle tuširanja uvije kosu u peškir pre nego što počne da se šminka? Ili možda odmah pravi frizuru?

Ponekad je pokušavao da je zamisli u učionici, kako stoji pred đacima a u ruci drži kredu. Pitao se kako provodi vreme kada joj se nastava završi. Svaki put kada bi se sreli razmenili bi po koju reč, ali to nije bilo dovoljno da zadovolji njegovu rastuću znatiželju. O njenoj prošlosti nije znao ništa. Povremeno je dobijao želju da je pita, ali se ustručavao iz jednostavnog razloga što nije znao kako da se ponaša. – Danas smo Džona i ja radili uglavnom na pisanju reci i bio je odličan – rekla bi, a šta bi on onda mogao da kaže na to? Baš dobro, I, kad već pričamo o pisanju, recite mi – uvijate li kosu u peškir posto se istuširate?

Drugi muškarci su se snalazili u tim stvarima, ali proklet bio ako je znao šta tu treba. Jednom, u naletu hrabrosti podstaknutom pivom, skoro da je okrenuo njen broj telefona. Nije imao razlog da je pozove i, iako nije znao šta bi joj rekao, nadao se da će mu nešto odjednom sinuti, da će mu providenje s neba podariti dovitljivost i šarm. Zamišljao je kako se smeje stvarima koje joj priča, kako ga smatra neodoljivim. Išao je dotle da je u telefonskom imeniku pronašao njen broj i čak okrenuo prve tri brojke. Onda su ga živci izdali i spustio je slušalicu.

A šta ako nije kod kuće? Kako da je očara ako nije kod kuće, ako ne podigne slušalicu? U svakom slučaju, nije dolazilo u obzir da promuca poruku i da to ostane zabeleženo na traci automatske sekretarice. Mislio je da bi mogao i da prekine vezu za slučaj da se uključi mašina, ali bi to bilo nezrelo, zar ne? A šta li bi se desilo, ne daj bože, ako ona jeste kod kuće ali nije sama? Ipak je to bilo malo verovatno. Načuo je tu i tamo nešto od svojih neoženjenih kolega koji su konačno uspeli da saznaju da nije udata. Krene li tako reč uskoro će slobodni muškarci početi da se okomljavaju na nju, koristeći svoju dovitljivost i šarm. Ako se to već nije dešavalo.

Oh, gospode, vreme mu je polako izmicalo.

Kada je sledeći put uzeo slušalicu, za rukom mu je pošlo da okrene šest brojeva pre nego što se uplašio i prekinuo vezu.

Te noći, dok je ležao u postelji, pitao se šta se to, do đavola, s njim dešava.

Jednog ranog subotnjeg poznoseptembarskog jutra, oko mesec dana postoje upoznao Saru Endruz, Majls se nalazio na sportskim terenima osnovne škole „Mekdonald" i posmatrao kako Džona igra fudbal. Ako se izuzme pećanje, Džona je voleo da igra fudbal više nego išta drugo i bio je dobar u tome. Misi je uvek bila sportski tip, čak više nego Majls. Džona je od nje nasledio pokretljivost i usklađenost pokreta. Majls je uvek voleo da ističe da je brzinu dete nasledilo od njega. Sa svim tim osobinama, Džona je bio pravi trepet na terenu. U tom u/rastu, mogao je da igra samo tokom jednog poluvremena, jer pravilo je bilo da sva deca treba da provedu podjednako vreme na terenu. Džona je obično davao većinu golova, ako ne i sve. Tokom prve četiri utakmice dao je dvadeset sedam golova. Naravno, tim su sačinjavala svega tri igrača, golmana nije bilo, a deca uglavnom nisu znala u kojem smeru treba da se kreću i šutiraju. Ipak, i pod takvim okolnostima, dvadeset sedam golova bilo je nešto posebno. Skoro svaki put kada bi lopta došla do njega, zadržao bi je i kotrljao do suprotne strane terena i šutirao u mrežu.

Bili su stvarno luckasti izlivi ponosa koje je Majls doživljavao dok je posmatrao kako njegov sin igra. Obožavao je da posmatra utakmice i srce bi mu poskočilo od radosti svaki put kada bi Džona postigao pogodak, iako je znao da je sve to prolazno i ne znači ništa za neku budućnost. Deca su sazrevala različitim ritmom i neka su trenirala s većom marljivošću. Džona je bio fizički formiran i nije voleo da trenira, tako da je bilo samo pitanje vremena kada će ga druga deca sustići.

Evo, krajem prve četvrtine ove utakmice, Džona je već postigao četiri gola. Tokom druge četvrtine, dok je sedeo na klupi, protivnički tim je dao nekoliko golova i poveo. U trećoj četvrtini Džona je postigao još dva pogotka, njegov saigrač jedan. Nije da sam brojao, ali to mu je bio već trideset treći gol od početka sezone. U četvrtu četvrtinu Džonin tim ušao je s golom manje, rezultat je bio 8:7. Majls je prekrstio ruke na grudima i počeo da posmatra publiku, trudeći se koliko je mogao da izgleda kao neko ko ne zna da će Džonin tim izgubiti utakmicu ukoliko se njegov sin ne vrati u igru.

Prokletstvo, bilo je zabavno.

Odlutao je u maštanjima i trebalo mu je vremena da shvati da mu se neko obraća.

– Kladili ste se, šerife Rajan? – upitala je Sara približavajući mu se. Široko se osmehivala.
– Reklo bi se da ste pomalo nervozni.

– Ne, ne kladim se. Samo uživam u utakmici.

– E pa, budite pažljivi. Skoro da ste ostali bez nokata. Ne bi mi se svidelo da vidim da ste slučajno sebi odgrizli prst.

– Nisam grickao nokte.

– Sada ne – rekla je. – Ali do pre nekoliko minuta jeste.

– Mislim da vam se učinilo – suprotstavio se, pitajući se da li ga sada ponovo zadirkuje. – I tako... – reče povlačeći kačket na oči. – Nisam očekivao da vas sretnem ovde.

U šortsu i s naočarima za sunce izgledala je mlađe nego obično.

– Džona mi je rekao da danas igra i zamolio me da dođem.

– Stvarno? – radoznalo je upitao Majls.

– Da, u četvrtak. Rekao je da će mi se svideti, ali sam imala utisak da želi da ga posmatram dok radi nešto u čemu je stvarno dobar.

Bog te blagoslovio, Džona.

– Utakmica skoro da je završena. Propustili ste skoro sve.

– Nisam mogla da pronađem teren. Nisam ni slutila koliko se utakmica odigrava u isto vreme. Iz daljine, sva ta deca izgledaju isto.

– Znam, ponekad se i mi namučimo dok pronađemo teren na kojem treba da igra.

Oglasila se pištaljka. Džona je dodao loptu svom saigraču koji ju je propustio. Lopta se otkotrljala i igrač protivničkog tima potrčao je za njom. Džona je pogledao prema svom ocu.

Ugledao je Saru i mahnulo joj. Razdragana, mahnula je i ona njemu. Lice mu je poprimilo odlučan izraz. Čekao je da sudija vrati loptu u igru i, nekoliko trenutaka kasnije, sva su deca jurila za njom.

– Kako mu ide? – upitala je Sara.

– Dobro igra.

– Mark kaže da je Džona najbolji fudbaler.

– Paaa... – usprotivio se Majls, trudeći se koliko je mogao da izgleda skromno.

Sara se nasmejaka. – Mark nije pričao o vama. Džona je taj koji juri po terenu.

– Znam – uzvratio je Majls.

– Ali, mislite da iver ne pada daleko od klade, zar ne?

– Paaa... – ponovo je rekao Majls u nedostatku odgovora. Izvila je obrvu, očigledno da ju je čela situacija zabavljala. Gde li su samo ta domišljatost i šarm na koje je računao?

– Recite mi, da li ste igrali fudbal kada ste bili mali? – upitala ga je.

– Fudbala nije bilo kada sam ja bio mali. Bavio sam se uobičajenim sportovima, ragbijem, košarkom, bejzbolom. Ali, čak i da se fudbal igrao u to vreme, mislim da me ne bi privlačio. Imam predrasude kad je reč o sportovima u kojima se lopta udara i glavom.

– Ali, Džona može da igra, zar ne?

– Naravno, dokle god mu se bude dopadalo. Da li ste se vi nekad bavili sportom?

– Ne, nisam baš bila sportski tip. Dok sam studirala upražnjavala sam hodanje. Cimerka me je zainteresovala za to.

Pogledao ju je iskosa. – Hodanje?

– Teže je nego što izgleda, ako se brzo hoda.

– Da li se i dalje time bavite?

– Svakog dana. Imam turu od skoro pet kilometara. Dobra je to vežba a i omogućava mi da se opustim. Trebalo bi da probate.

– Budući da imam toliko slobodnog vremena.

– Naravno, zašto da ne?

– Posle pet kilometara hoda verovatno bih imao takvu upalu mišića da ne bih mogao da ustanem iz kreveta. Naravno, pod uslovom da uopšte mogu da izdržim toliko pešačenje.

Pogledala ga je kao da ga procenjuje. – Mogli biste – rekla je. – Doduše, možda bi trebalo da ostavite pušenje, ali u svakom slučaju biste mogli.

– Ne pušim – pobunio se.

– Znam, Brenda mi je rekla. – Osmehnula se. Majls nije mogao a da se i sam ne nasmeši. Pre nego što je išta mogao da kaže, začula se galama i oboje su se okrenuli baš na vremena vide kako Džona, izdvojivši se od drugih igrača, napreduje prema protivničkom голу i postiže pogodak. Rezultat je izjednačen. Čela se ekipa okupila oko njega a Majls i Sara stajali su sa strane, aplaudirali i bodrili dečaka.

– Da li vam se utakmica svidela? – upitao je Majls. Pratio je Saru do njenog automobila dok je Džona s drugovima stajao ispred šanka. Njegov tim je pobedio. Pošto se utakmica završila, dotrčao je do Sare da je pita da li je videla kako je dao gol. Odgovorila je da jeste, na šta se on široko osmehnuo i potrčao da se pridruži svojim drugarima. Majls je bio neobično zadovoljan kada je primetio da se Džona i Sara dopadaju jedno drugom.

– Bilo je zabavno – rekla je. – Volela bih da sam prisustvovala celoj utakmici.

Na suncu ranog poslepodneva njena preplanula koža je sijala.

– U redu je. Džona je zadovoljan što ste se uopšte pojavili. – Pogledao ju je iskosa. – I, šta je na programu za preostali deo dana?

– Nalazim se s majkom u gradu, ručaćemo zajedno.

– Gde?

– 'Kod Freda i Klare'. Mali restoran u blizini mog stana, odmah iza ugla.

– Znam mesto. Odlično je.

Stigoše do njenog automobila, crvenog „nišana sentre". Sara poče da pretura po svojoj torbi u potrazi za ključevima. Majls je odjednom shvatio da zuri u nju. S naočarima za sunce izgledala je poput devojke iz grada u pravom smislu reci. Kad se tome doda šorts od izbledelog džinsa i duge noge, nije bila ni nalik učiteljicama koje je Majls upamtio kao dce.

Iza njih se isparkiravao beli „pikap". Čovek koji se nalazio za volanom mahnuo je u njihovom pravcu. Mahnuo je i Majls njemu. Sara ga je pogledala.

– Poznajete li ga?

– Grad je mali. Čini mi se da znam svakog.

– To mora da prija.

– Ponekad da, ali ponekad ne. Ukoliko imate tajni, ovo nije mesto za vas, budite sigurni.

Sara se na trenutak upitala da li to Majls priča o sebi. Pre nego što je išta stigla da kaže, obratio joj se.

– Želim da vam se ponovo zahvalim za sve što radite za Džonu.

– Ne morate mi se zahvaljivati svaki put kada se vidimo.

– Znam. Primetio sam da se dosta promenio tokom ovih nekoliko nedelja.

– I ja. Vrlo brzo napreduje, brže nego što sam mislila. Ove nedelje je čak počeo da čita naglas pred celim razredom.

– Ne iznenađuje me. Ima odličnog nastavnika. Iznenadio se kada je primetio da je pocrvenela. – Ima i dobrog oca.

To mu se dopalo.

I dopao mu se način na koji ga je pogledala kada je izgovorila te reci.

Poigravala se ključevima od kola kao da ne zna kako da se dalje ponaša. Izdvojila je jedan ključ i otključala vrata. Dok ih je otvarala Majls se malo pomerio u stranu.

– Šta mislite, koliko još dugo treba da ostaje posle škole? – upitao je.

Nastavi da govoriš. Ne dopusti da odmah ode.

– Nisam još sigurna. Još neko vreme, to je sigurno. Zašto? Želite li da smanjimo broj časova?

– Ne – nastavio je – upitao sam jer bih voleo da znam. Klimnula je glavom, čekala da vidi da li će joj još nešto reći. Ali, on je ćutao. – U redu – napokon je kazala. – Nastavicemo kao do sada, videćemo kako će napredovati tokom narednog meseca. Slažete li se?

Još mesec dana. Viđaće je barem još toliko. Dobro.

– Zvuči kao dobar plan – složio se.

Usledila je tišina. Pogledala je na sat. – Čujte, pomalo kasnim – rekla je izvinjavajući se, a Majls je klimnuo glavom.

– Znam, treba da krenete – odvratio je ne želeći da ode. Želeo je da još razgovaraju. Želeo je da o njoj sazna što je više moguće.

Kucnuo je čas da je pozoveš da izađete.

Ovog puta bez kukavičluka. Nema spuštanja slušalice. Ni okolišanja.

Zagrizi!

Budi čovek!

Samo napred!

Pokušavao je da se osokoli, znao je da je na taj korak spreman... ali... ali... kako to da izvede? Gospode bože, toliko je vremena prošlo otkako je poslednji put bio u ovakvoj situaciji. Da li da joj predloži ručak ili večeru? Ili možda bioskop? Ili...? Sara je polako ulazila u svoj auto a njegov mozak grozničavo je radio u pokušaju da iznađe način da je zadrži dovoljno dugo dok ne smisli šta dalje. – Stanite. Mogu li da vas upitam nešto pre nego što pođete? – izgovorio je u dah.

– Naravno – upitno ga je pogledala.

Stavio je ruke u džepove, imao je osećaj da mu je želudac pun leptirova, kao da mu je ponovo sedamnaest godina. Progutao je knedlu.

– Pa... – prozborio je. Mozak mu je grozničavo radio.

– Da?

Predosetila je šta sledi.

Duboko je udahnuo i izgovorio prvo i jedino što mu je palo na pamet.

– Kako radi ventilator?

Upiljila se u njega, bila je zbunjena. – Ventilator? – ponovila je.

Majls se osećao kao da je upravo progutao vagon olova. Ventilator? I to je sve što je uspeo da smisli?

Imao je utisak da je njegov rođeni mozak odlučio da odjednom ode na ispašu, ali povratka sada nije bilo...

– Da. Znete... ventilator koji sam nabavio za vašu učionicu.

– U redu je – uzvratila je nesigurno.

– Mogao bih da nabavim drugi ukoliko vam se ovaj ne sviđa.

Dotakla mu je ruku. – Da li vam je dobro? – zabrinuto je upitala.

– Da, dobro mi je – odgovorio je ozbiljno. – Samo sam hteo da se uverim da ste zadovoljni ventilatorom.

– Odličan je. U redu?

– Dobro – rekao je usrdno se nadajući da će ga istog trena pogoditi grom iz vedra neba i na mestu ubiti.

Ventilator?

Isparkirala se i odvezla, a Majls je ostao da nepomično stoji. Želeo je da može da vrati vreme i tako poništi sve. Što se upravo dogodilo. Želeo je da može da se podvuče pod najbližu stenu, u kakvo mračno mesto gde bi mogao da se krije od sveta do sudnjeg dana. Bogu hvala što nikoga nije bilo u blizini!

Osim Sare.

Do kraja dana u glavi mu je, poput refrena kakve pesme sa radija, odzvanjao završni deo njihovog razgovora.

Kako radi ventilator?... Mogao bih da nabavim drugi ukoliko vam se ovaj ne sviđa... Samo sam hteo da se uverim da ste zadovoljni ventilatorom...

Podsećanje je bilo bolno, fizički bolno. Šta god da je radio nije mogao da se oslobodi ponižavajućeg prizora koji mu se neprestano vraćao. Fred o črtsto je bilo i narednog dana. Probudio se s osećanjem da nešto nije u redu... nešto... i bum! Taj razgovor nije prestajao da ga proganja. Mrštio se, osećao kamenje u utrobi. Onda je povukao jastuk preko glave.

8.

– Pa, kako ti se za sada čini? – upitala je Brenda.

Bio je ponedeljak. Brenda i Sara sedele su za izletničkim stolom, istim onim za kojim su se mesec dana ranije zatekli Majls i Sara. Brenda je prethodno svratila do „Polak strit Dilaja“ koji su, po njenom mišljenju, pravili najbolje sendviče u gradu. – Tako ćemo imati priliku da popričamo – rekla je s iskrom u očima pre nego što je pošla po hranu.

Ovo nije bilo prvi put da su se nalazile da „popričaju“, kako je Brenda volela da se izrazi. Doduše, njihovi razgovori bili su uglavnom kratki, bez načinjanja ličnih tema. Pričale su o prodavnicama, o tome gde se mogu nabaviti razne stvari i slično. Naravno, Sara se prvo kod Brende raspitivala o Džoni i Majlsu. Pošto je znala da su bliski prijatelji, pretpostavila je da poziv na ručak u prirodi predstavlja Brendin pokušaj da sazna šta se događa.

– Misliš na rad u školi? Razlikuje se od škole u Baltimoru, ali mi se sviđa.

– Radila si u centru grada, je l' tako?

– U centru Baltimora, četiri godine.

– Kako je to izgledalo?

Sara je odmotala svoj sendvič. – Ne tako loše kao što verovatno misliš. Deca su deca, odakle god da su, naročito kada je u pitanju tako mali uzrast. Kraj je možda bio naporniji, ali vremenom se navikneš i naučiš da budeš obazriv. Lično nisam imala nikakvih problema. Ljudi s kojima sam radila bili su divni. Lako je pogledati rezultate testova i pomisliti da nastavnici ne mare, ali nije tako. Bilo je mnogo ljudi kojima sam se zbilja divila.

– Kako si se opredelila da tamo radiš? Da li je i tvoj bivši muž bio nastavnik?

– Ne – jednostavno je odgovorila.

Brenda je na tren ugledala bol u Sarinim očima koji je iščezao istog momenta kada se pojavio.

Sara je otvorila svoju konzervu dijetalne pepsi-kole. – Bankar. Odnosno, bio je... ne znam čime se sada bavi. Naš razvod nije baš protekao u najvećem prijateljstvu, ako znaš na šta mislim.

– Žao mi je – rekla je. – Kao što mi je žao što sam to uopšte pomenula.

– U redu je, nisi znala – zastala je pre nego što su joj se usne razvukle u lenji osmeh. – Ili, možda, jesi?

Brenda je razrogačila oči. – Ne, nisam. Sara ju je posmatrala s iščekivanjem.

– Stvarno – potvrdila je Brenda.

– Ništa?

Promeškoljila se na stolie. – Pa, moguće je da sam tu i tamo načula nešto – priznala je s osećajem krivice, a Sara se nasmejala.

– To sam i mislila. Prvo što sam čula kada sam se doselila ovde bilo je da si ti upućena u sva zbivanja.

– Ne znam sve – pravdala se Brenda pretvarajući se da je ljuta. – I, uprkos svemu što si možda čula o meni, ne prepričavam sve što zaista znam. Kada mi se kaže da nešto zadržim za sebe, to i radim. – Dotakla je svoje uho i spustila glas. – O ljudima znam takve stvari da bi ti se zavrtelo u glavi. Ali, šta mi se kaže u poverenju, u poverenju i ostaje.

– Govoriš li mi to da bih imala poverenja u tebe?

– Naravno – uzvratila je. Osvrnula se i nagla preko stola. – Sada stvari na čistac.

Sara se osmehnula a Brenda odmahнула rukom i produžila. – Šalim se, naravno. A za ubuduće, jer ipak radimo zajedno, imaj na umu da se neću uvrediti ako mi nekad budeš rekla da sam preterala. Ponekad tek tako, bez razmišljanja, postavim sto i jedno pitanje. Ali, bez želje da ikog povredim. Zaista.

– Pošteno – reče Sara zadovoljno.

Brenda se prihvatila sendviča. – Ali, s obzirom na to da si nova u gradu i da se ne poznajemo dobro, neću te pitati ni o čemu što mi se učini da je suviše lično.

– To cenim.

– Osim toga, to i nisu moja posla.

– Naravno.

Brenda je zastala pre nego što će zagristi. – Ako te neko zanima, bilo ko, slobodno pitaj.

– U redu – rekla je Sara.

– Znam ja kako je to biti nov u gradu, osećati se strancem.

– Uopšte ne sumnjam.

Na trenutak nisu progovarale ni jedna ni druga.

– Paaa... – otegnuto i s iščekivanjem izgovorila je Brenda.

– Paaa... – uzvratila je Sara tačno znajući šta Brenda želi.

Ponovo je usledila tišina.

– Pa... imaš li nekih pitanja o... bilo komel – podsticala ju je Brenda.

– Hmm... – Sara se pretvarala da razmišlja. Onda je, odmahujući glavom, odgovorila: – Ne baš.

– Oh – Brenda nije mogla da sakrije svoje razočaranje. Sara se osmehula na Brendin pokušaj da bude diskretna.

– U stvari, možda bih i mogla da te upitam o jednoj osobi – ponudila je.

Brendino lice se ozarilo. – E tako se priča – brzo je rekla. – Šta te zanima?

– Baš sam se pitala... – Zastala je a Brenda ju je posmatrala kao dete koje se sprema da otvori božićni poklon.

– Da? – rekla je šapatom, skoro padajući u očajanje.

– Pa... – Sara se osvrnula oko sebe. – Šta mi možeš reći o... Bobu Bostrumu?

Oklembesila joj se vilica. – O Bobu... domaru? Sara je klimnula glavom. – Sladak je na neki način.

– Ima sedamdeset četiri godine – Brendu kao da je grom pogodio.

– Oženjen? – upitala je Sara.

– U braku već pedeset godina. Irna devetoro dece.

– Oh, kakva šteta – rekla je Sara. Brenda ju je posmatrala širom otvorenih očiju. Sara je odmahnula glavom. Nekoliko trenutaka kasnije pogledi su im se sreli. Sarine oči su zasijale. – Pretpostavljam da onda preostaje Majls Rajan. Šta mi možeš reći o njemu?

Brendi je bilo potrebno malo vremena do dođe sebi. Onda je pažljivo pogledala svoju sagovornicu. – Da te ne znam, pomislila bih da me zadirkuješ.

– Ne trudi se, priznajem. To mi je slabost – uzvratila je Sara.

Brenda je zastala na trenutak pa se osmehnula. – Ali, sada, pošto smo se već dotakle Majlsa Rajana... čujem da se vas dvoje često viđate. Ne samo posle nastave, već i vikendom.

– Znaš da radim sa Džonom. Dete me je zamolilo da dođem na utakmicu i posmatram ga kako igra fudbal.

– Ništa više?

Pošto Sara nije odmah odgovorila Brenda je nastavila poput nekoga ko je upućen u stvari.

– E, sad... što se tiče Majlsa. Izgubio je ženu pre nekoliko godina, poginula je u saobraćajnoj nesreći. Oborio ju je auto. Nešto najtužnije što sam ikada videla. Voleo ju je iskreno i, posle njene pogibije, dugo je bio van sebe. Ljubav iz srednjoškolskih dana. – Brenda je zastala i odložila sendvič. – Ne zna se ko je bio za volanom auta koji ju je oborio.

Sara je klimnula glavom. O tom događaju već je načula.

– Bio je stvarno užasno pogođen. Ne samo lično, već i kao šerif. Shvatio je to i kao svoj profesionalni poraz. Krivio je sebe. Na neki način se povukao iz sveta.

Posmatrala je Sarin izraz lica.

– Znam da zvuči grozno, ali tako je bilo. Međutim, u poslednje vreme mnogo više liči na onog negdašnjeg Majlsa, kao da izlazi iz svog oklopa, i ne mogu ti reći koliko sam srećna što je to tako. Stvarno je divna osoba. Pažljiv, strpljiv. Išao bi na kraj sveta da učini svojim prijateljima. A što je najlepše od svega, voli svog sina. – Oklevala je.

– Ali? – upitala je napokon Sara.

Brenda je slegla ramenima. – Nema tu ali, ne s njim. Dobar je čovek i to ne kažem samo zato što mi se dopada. Poznajem ga već dugo. Jedan je od retkih koji, kada voli, voli svim svojim srcem.

Sara je klimnula glavom. – To je retko – rekla je ozbiljno.

– Ali je tačno. Imaj to na umu ako se ti i Majls ikada zbližite.

– Zašto?

Brenda je pogledala u stranu. – Zato što – rekla je jednostavno – ne želim da ponovo bude povređen.

Kasnije tog dana Sara je razmišljala o Majlsu. Dirnulo ju je saznanje da ima ljudi kojima je toliko stalo do njega. Ne rođaka, već prijatelja.

Znala je da je tog dana posle Džonine utakmice, hteo da je pozove da izađu. Način na koji je govorio i nesvesno joj se približavao nedvosmisleno je ukazivao na to.

Međutim, svoju nameru nije sproveo.

Tada joj se čela situacija učinila smešnom. Smejula se vozeći se ka gradu. Nije mu se podsmejala. Bilo joj je smešno što se tako zapetljao. Pokušavao je, bog sam zna da jeste, ali, iz nekog razloga, nije mogao da preko usana prevali te reci. Tek posle razgovora s Brendom činilo joj se da shvata.

Majls je nije pozvao da izađe s njim jer nije znao kako. U celom svom životu jedva da je morao da o tome razmišlja; njegova žena bila mu je ljubav iz školskih dana. U Baltimoru Sara nije poznavala nikog poput njega, nikoga ko sa svojim tridesetim nije nijednom izveo neku ženu na večeru ili u bioskop. To ju je, na neki čudan način, raznežilo.

A možda joj je to i prijal, morala je da prizna samoj sebi, jer ni ona nije bila mnogo drugačija.

S Majklom je počela da izlazi kada je imala dvadeset tri godine a razveli su se kada je napunila dvadeset sedam. Od tada je izašla svega nekoliko puta u društvu muškarca, poslednji put s tipom koji je bio previše nasrtljiv. Posle toga, rekla je sebi da jednostavno nije još spremna. I možda i nije bila, ali to malo vremena što je provodila s Majlsom navelo ju je na pomisao da je usamljena već nekoliko godina.

U učionici je uglavnom bilo jednostavno izbeći takve misli. Dok je stajala ispred table bila je u stanju da se u potpunosti usredsredi na učenike, na ta malena lica koja su je posmatrala s divljenjem. Smatrala ih je svojom decom i trudila se da im pruži sve što je u njenoj moći.

Međutim, tog dana je bila neobično rasejana. Oglasilo se poslednje zvono i Džona joj je prišao. Potražio je njenu ruku.

– Jeste li u redu, gospođice Endruz? – upitao je.

– Da – odgovorila je odsutno. – Ne izgledate baš dobro, Osmehnula se. – Da nisi i ti razgovarao s mojom majkom?

– Molim?

– Nema veze. Spreman za rad?

– Ima li keksa?

– Naravno.

– Onda, hajde da počnemo – rekao je.

Dok su se vraćali u učionicu primetila je da je dete i dalje drži za ruku. Stegla ga je, a on uzvratilo stisak. Njegova ručica bila je potpuno izgubljena u njenoj.

Skoro dovoljno da joj se učini da joj je život ispunjen.

Skoro.

Sara i Džona su završili čas i izašli iz škole. Majls je, kao i uvek, stajao oslonjen na auto. Međutim, ovog puta jedva da je i pogledao Saru dok mu je dete trčalo u zagrljaj. Posle uobičajene razmene pitanja i odgovora u vezi s danom provedenim u školi, dete je ušlo u auto. Majls je skrenuo pogled kada mu je Sara prišla.

– Razmišljate o bezbednosti građana, šerife Rajan? Izgledate kao da pokušavate da spasete svet – rekla je s lakoćom.

Odmahnuo je glavom. – Ne, samo sam nešto zamišljen.

– To vidim.

U stvari, dan mu i nije protekao loše. Sve do trenutka kada je trebalo da se suoči sa Sarom. Na putu ka školi, molio se u sebi da je ona zaboravila kako je ispao smesan posle fudbalske utakmice.

– Kakav je danas bio Džona? – upitao je.

– Odličan. Sutra ću mu dati nekoliko radnih svezaka koje izgleda da su od pomoći. Obeležiću vam strane.

– U redu – jednostavno je rekao. Nasmejala mu se, a on se premeštao s noge na nogu, razmišljajući o tome kako ona divno izgleda.

I o tome šta mora da misli o njemu. Gurnuo je ruke u džepove.

– Lepo sam se provela na utakmici – rekla je Sara.

– Drago mi je.

– Džona me je pitao da li bih došla još koji put. Slažete li se?

– Naravno. Doduše, ne znam tačno kada igra. Raspored je zakačen na frižideru.

Pažljivo ga je posmatrala, pitajući se zbog čega odjednom deluje tako udaljen. – Ako vam ne odgovara, slobodno recite.

– Ne, u redu je – rekao je. – Ako vas je Džona pozvao da dođete, onda vas molim da tako i bude. Ukoliko i sami želite, naravno.

– Sigurni ste?

– Da. Sutra ću vam reći kada je sledeća utakmica. – Onda je, pre nego što je mogao da se obuzda, dodao: – osim toga, i ja bih voleo da dođete.

Nije očekivao da će to reći. Nema sumnje da je želeo. Ali, ponovo blebeće, bez kontrole...

– Voleli biste? – upitala je.

Progutao je knedlu. – Da – trudio se koliko je mogao da ponovo ne zabrlja – voleo bih.

Osmehnula se. Negde duboko u sebi osetila je lagano uzbuđenje.

– U tom slučaju, dolazim sigurno. Ali, ima još nešto... Oh, ne...

– Šta?

Pogledala ga je u oči. – Sećate li se da ste me pitali za ventilator?

Na pomen reči ventilator, spopale su ga ponovo sve muke koje je iskusio tokom vikenda, imao je osećaj da ga je neko udario u stomak.

– Da? – obazrivo se oglasio.

– Slobodna sam u petak več, ako ste i dalje zainteresovani, – Jesam – rekao je dok su mu se usne razvlačile u osmeh.

9.

Četvrtak več, još samo jedna noć do dana D, kako je Majls u mislima nazivao taj petak. Majls i Džona ležali su u krevetu i vukli knjigu na jednu pa na drugu stranu kako bi obojica mogli da čitaju. Bili su naslonjeni na jastuke, ćebad je bila sklonjena sa strane. Detetova tek oprana kosa osećala se na čisto i Majlsu su se punile nozdrve slatkastim mirisom šampona.

Majls je taman stigao do sredine strane koju je čitao kada ga je Džona iznenada prekinuo. – Da li ti nedostaje mama?

Majls je spustio knjigu i prebacio ruku preko detetovih ramena. Prošlo je već nekoliko meseci otkako je poslednji put pomenuo Misi a da prethodno nije bio upitan.

– Da – rekao je – nedostaje mi.

Džona je povlačio svoju pižamu. Napravio je sudar dva vatrogasna kamiončića. – Da li misliš na nju?

– Sve vreme – odgovorio je.

– I ja mislim na nju – rekao je tiho Džona. – Ponekad, kada sam u krevetu... – namrštio se. – Sve su mi neke slike u glavi... – Zaćutao je.

– Misliš, kao neki film?

– Tako nekako. Ali ne baš. Više kao slika, znaš. Ali ne mogu ni da je vidim sve vreme.

Majls je privukao sina uza se. – Da li te to rastuži?

– Ne znam. Ponekad.

– U redu je ako si nekad tužan. Povremeno su svi tužni. Čak i ja.

– Ali, ti si veliki.

– I odrasli bivaju tužni.

Džona kao da je razmišljao o tome dok je ponovo pravio sudar dva vatrogasna kamiončića. Mekana flannelska pižama pomerala se napred-nazad u nejednakom ritmu.

– Tata?

– Da?

– Hoćeš li se ti oženiti gospođicom Endruz?

Majls je izvio obrve. – Nisam baš razmišljao o tome – iskreno je odgovorio.

– Ali, ideš s njom na sastanak, je l' tako? Zar to ne znači da ćete se venčati?

Nije mogao a da se ne osmehne. – Ko ti je to rekao?

– U školi, neka starija deca. Kažu, prvo sastanci pa onda venčanje.

– Na neki način i jesu i nisu u pravu. To što ću izaći na večeru s gospođicom Endruz ne znači i da ćemo se venčati. Znači da želimo da razgovaramo i da se upoznamo. Nekad odrasli i to rade.

– Zašto?

Veruj mi, sine, za nekoliko godina biće ti jasnije.

– Tek tako. To je kao... znaš, kad se ti igraš sa svojim drugarima, kada se šalite i smejete i lepo zabavljate. Tako izgleda i sastanak.

– Oh. – Džona je izgledao ozbiljnije nego što bi se očekivalo od bilo kojeg sedmogodišnjeg deteta. – Da li ćete pričati o meni?

– Verovatno malo. Ali, ništa se ne brini, samo o lepim stvarima.

– Kao na primer?

– Pa, možda ćemo pričati malo i o tvojoj fudbalskoj utakmici. Ili ću joj možda reći da si odličan u pecanju. I pričaćemo o tome kako si pametan...

Džona je odjednom odmahnuo glavicom, obrve su mu se nabrale. – Nisam pametan.

– Naravno da jesi. Veoma si pametan. To misli i gospođica Endruz.

– Ali, ja sam jedini u razredu koji mora da ostaje posle škole.

– Da... ali, i to je u redu. I ja sam ostajao posle škole kada sam bio mali.

Dete se zainteresovalo. – Stvarno?

– Da. Samo ne tokom nekoliko meseci, već dve godine.

– Dve godine?

Majls je značajno klimnuo glavom. – Svakog božjeg dana.

– Au – uzviknu dete – kako si ti bio glup kada si dve godine morao da ostaješ posle škole.

Nije baš to bilo u pitanju, ali ako će ti biti lakše, pristajem.

– Ti si pametan mali čovek i nemoj to nikada da zaboraviš. U redu?

– Da li je gospođica Endruz stvarno rekla da sam pametan?

– To mi kaže svakog dana.

Džona se nasmešio. – Ona je dobra učiteljica.

– Slažem se, a drago mi je što i ti tako misliš. Džona je zastao. Kamiončići su ponovo krenuli jedan prema drugom.

– Misliš li da je lepa? – nevino je upitao. Oh, odakle inu sva ova pitanja?

– Pa...

– Ja mislim da je lepa – izjavio je Džona. Savio je noge i posegnuo za knjigom kako bi mogli da nastave sa čitanjem. – Ponekad me podseća na mamu.

Majls nije znao šta da kaže.

A ni Sara, mada je kontekst bio potpuno drugačiji. Morala je da razmisli na tren pre nego što je prozborila. – Nemam pojma, mama. Nisam ga nikada pitala.

– Ali, on je šerif, zar ne?

– Da... ali nismo baš o tome razgovarali.

Sarina majka se pitala da li je Majls ikada ubio nekoga.

– Samo sam radoznala. Kad uzmeš u obzir sve te emisije koje gledamo na televiziji i sve to što se svakodnevno može pročitati u novinama, ne bi me iznenadilo. Opasan je to posao.

Sara je zatvorila oči. Od momenta kada je uzgred pomenula da će izaći s Majlsom njena majka je počela da je zove nekoliko puta dnevno i postavlja more pitanja od kojih je Sara mogla da odgovori tek na pokoje.

– Pitaću ga u tvoje ime, važi?

Njena majka je oštro udahnula. – Da to nisi uradila! Bilo bi strašno da čela stvar propadne zbog toga.

– Nema tu šta da propadne, mama. Nismo izašli još nijednom.

– Ali, zar nisi rekla da je fin?

Umorno je protrljala oči. – Da, mama, fin je.

– Onda, fiemoj zaboraviti koliko je važan prvi utisak.

– Znam, mama.

– I obavezno se lepo obući. Ne marim za to što neki od modnih časopisa pišu. Kada izlaziš, važno je da izgledaš kao dama. Odeća koju danas neke žene nose...

Dok je majka tako gnjavila, Sara je pomislila kako bi izgledalo da joj spusti slušalicu. Umesto toga počela je da prebira po pristigloj pošti. Računi, reklame, formular za viza karticu. Zabavljena time nije ni primetila da je njena majka prestala da govori, očigledno u iščekivanju odgovora.

– Da, mama – rekla je po inerciji Sara.

– Slušaš li ti mene?

– Naravno da slušam.

– Znači, svratićete i do nas.

A ja mislila da smo pričale o tome šta ću obući... Sara Je pokušavala da odgonetne o čemu je njena majka pričala.

– Misliš, da ga dovedem – konačno je izgovorila.

– Sigurna sam da bi tvoj otac želeo da ga upozna.

– Pa... ne znam da li ćemo imati vremena.

– Ali, rekla si da još nisi sigurna šta nameravate.

– Videćemo, mama. Samo nemoj praviti nikakve posebne planove, jer ne mogu ništa da obećam.

Usledio je dug muk s druge strane žice. – Oh – napokon je rekla. I pokušala još jednom. – Htela sam samo da kažem da bih volela da se ukaže prilika makar da se upoznamo.

Sara se vratila razvrstavanju pošte. – Ne mogu ništa da ti obećam. Kao što si sama rekla, ne bih htela da mu pokvarim planove. Sigurna sam da to možeš da razumeš.

– Oh, da – rekla je očigledno razočarana. – Čak i ako ne stignete da navratite, pozvaćeš me da mi kažeš kako je sve prošlo. Je li u redu?

– Da, mama, pozvaću te.

– Nadam se da ćeš se lepo provesti.

– Da, mama.

– Ali, ne previše lepo...

– Razumem – prekinula ju je Sara.

– Mislim, to vam je prvi sastanak...

– Razumem, mama – rekla je Sara nešto oštrije.

– E pa... onda, u redu – zvučala je kao da joj je laknulo. – Onda, puštam te, osim ukoliko bi možda htela da razgovaramo još o nečemu.

– Ne, mama, mislim da je to sve.

Razgovor je ipak, iz nekog razloga, trajao još desetak minuta.

Kasnije te večeri, pošto je Džona zaspao, Majls je uključio video-rikorder i ubacio jednu davno snimljenu traku. Posmatrao je kako se Misi i Džona ludo zabavljaju bacajući se po

talasima u blizini Fort Mejkona. Džona je bio još sasvim mali, ne stariji od tri godine. Obožavao je da se igra kamiončićima i vuče ih po stazicama koje je Misi rukama pravila u pesku. Bilo joj je dvadeset šest godina. U plavom bikiniju izgledala je više kao studentkinja nego kao majka malog deteta.

Rukom je davala znak Majlsu da odloži kameru i dođe da se igra s njima, ali tog jutra, prisećao se Majls, više ga je zanimalo da ih posmatra. Voleo je da ih posmatra, to ga je ispunjavalo osećajem prijatnosti; znao je da Misi voli Džonu na način koji on sam nije nikada iskusio jer njegovi roditelji nisu bili tako topli i prisni. Kao ljudi nisu bili loši, jednostavno nisu znali kako da pokažu svoja osećanja, čak ni prema rođenom detetu. Pošto je majka preminula a otac neprestano bio na službenim putovanjima, Majls je imao utisak da ih nikada i nije poznao. Ponekad se pitao da li bi i on bio takav da se u njegovom životu nije pojavila Misi.

Na svega korak, dva od vode, Misi je počela da kopa rupu plastičnom lopaticom, zatim je odložila i nastavila rukama kako bi brže završila. Onako na kolenima izgledala je kao da je iste visine kao Džona koji joj je, kada je video šta radi, prišao i prstićem pokazivao tamo i amo, poput arhitekta koji daje uputstva za zidanje. Misi se osmehivala i nešto mu govorila. Njen glas bio je zaglušen beskrajnim šumom talasa, pa Majls nije mogao da razazna šta su govorili. Pesak se polako nagomilavao oko nje jer je kopala sve dublje. Onda je rukom dala znak Džoni i on je ušao u rupu, seo, obgrlio kolena. Stao je, ali jedva. Misi je počela da ga polako zatrpava, utapkavajući pesak oko njegovog malenog tela. U roku od nekoliko minuta, dete je bilo u pesku do grla. Kornjačica iz čijeg oklopa izviruje dečja glavica.

Misi je tu i tamo dodavala još peska, pokrivajući mu ručice. Pošto je mrdao prstićima tako da je pesak curio, pokušavala je da ga ponovo zatrpa. On bi se onda umirio a čim bi spustila poslednju šaku peska počinjao je da se migolji. Misi se smejala. Na glavu mu je spustila nešto vlažnog peska pa je prestao da se mrda. Nagla se prema njemu i poljubila ga. Majls je posmatrao kako se detetove usnice pomiču – Volim te, mama.

– Volim i ja tebe – pomerale su se i njene usne. Znala je da će Džona biti miran nekoliko minuta pa se okrenula prema Majlsu.

Nešto joj je rekao, ali nije moglo da se čuje s trake, i ona se nasmejala. U pozadini, iza njenih ramena, videlo se svega nekoliko ljudi. Bio je mesec maj, nedelju dana pre najezde sveta, radni dan, ako ga je pamćenje služilo. Misi je stajala i gledala ulevo pa udesno. Jednu je ruku spustila na bok, drugu stavila na potiljak, posmatrala ga je poluzatvorenih očiju, uzbuđena i pohotna. Onda je brzo promenila pozu, nasmejala se kao da joj je bilo neprijatno i krenula prema njemu. Poljubila je objektiv kamere.

Tu se traka završavala.

Majlsu su te trake bile dragocene. Čuvao ih je u kutiji od vatrostalnog materijala koju je kupio ubrzo posle pogreba. Sve ih je odgledao već milion puta. Na njima je Misi bila ponovo živa. Mogao je da je posmatra kako se kreće, da sluša njen glas. Da ponovo sluša njen smeh.

Džona nikada nije gledao te trake. Majls je sumnjao da dete uopšte zna da postoje, jer bio je suviše mali kada su snimane. Posle Misine smrti, Majls je prestao da snima kamerom. Kao što je prestao da radi i mnoge druge stvari. Bilo je previše naporno i mučno. Nije hteo da se seća ičega iz perioda neposredno nakon njene smrti.

Nije znao zbog čega je osetio potrebu da te večeri ponovo odgleda trake. Možda zbog onoga stoje Džona kazao. Možda zbog toga što je, posle čitave jedne večnosti, sutrašnji dan trebalo da unese nešto novo u njegov život. Bez obzira na to kako će se odvijati stvari sa Sarom, bilo je očigledno da se nešto menjalo. Menjao se on sam.

Samo, zašto je sve to izgledalo zastrašujuće?

Odgovor mu se nametnuo s televizijskog ekrana.

Kao da mu je govorio – zbog toga što još nije saznao šta se stvarno desilo Misi.

10.

Misi Rujan sahranjena je u uredu ujutro. Opelo je održano u Episkopalnoj crkvi u Nju Bernu. Iako predviđenu za pet stotina ljudi, crkva nije bila dovoljno velika da prihvati sve koji su želeli da odaju poštu Misi. Mnogo ljudi je stajalo, bilo ih je i ispred ulaza u crkvu.

Sećam se da je tog jutra počela da pada kiša. Lagana, poput kiša koje padaju u pozno leto, osvežavaju zemlju i smanjuju vlažnost vazduha. Podigla se izmaglica, prozirna i avetinjska. Posmutrao sam povorku crnih kišobrana, nosili su ih ljudi odeveni u crno koji su se kretali polako, kao da koračaju po snegu.

Video sam da Majls Rujan uspravno sedi na klupi u prvom redu. Držao je sina za ruku. Džoni je tada bilo pet godina, bio je dovoljno star da zna da inu je mama umrla, ali i previše muli da hi shvatio daje više nikada neće videti. Izgledao je više zbunjeno nego tužno, lisne njegovog oca bile su tvrdo stisnute, lice mu je bilo bledo. Ljudi su mu prilazili, neki da bi mu stisnuli ruku, drugi da ga zagrlje. Činilo se du mu je naporno da ih gleda u oči, ali nije ni plakao ni drhtao. Okrenuo sam se i probio se do drugog dela crkve. Ništa mu nisam rekao.

Seo sam u poslednji red. Nikada neću zaboraviti miris starog drveta i svecu koje gore. U blizini oltara nekoje tiho svirao gitaru. Kraj mene je sela neka gospođu, zatim njen muž. Držala je paketić papirnatih maramica kojima je otirala uglove očiju. Muž joj je spustio ruku na koleno. Usne su mu bile poput prave linije. U predvorju se čulo komešanje uli je u crkvi vladala samrtnu tišina, čulo se samo jecanje. Niko nije progovarao. Činilo se da niko i ne zna šta bi trebalo reći.

Tada sam osetio da ću povratiti.

Pokušavao sam da suzbijem mučninu, po čelu su mi izbijale graške znoja. Ruke su mi bile kao od želatina i beskorisne. Nisam želeo da tu budem. Više od svega želeo sam da ustanem i odem.

Ali, ostao sam.

Opelo je počelo. Bilo mi je teško da se usredsredim. Upitate li me sada o čemu su govorili velečasni i Misin brat, ne bih urneo da vam odgovorim. Ipak, sećam se da reci nisu mogle da me uteše. Mogao sam da mislim jedino na to da Misi Rujan nije trebalo da umre.

Posle apela krenula je duga povorka i uputila se ka groblju „Sedar Grouv“. Pratile su je, čini mi se, svi šerifi i policajci iz oblasti. Sačekao sam da skoro svi pokrenu automobile, pa sam onda krenuo i sam, prateći slepo auto koji se nalazio ispred mene. Na svim kolima bila su uključena dugačka svetla. f ja sam ih, poput robota, uključio.

Dok smo tako vozili u koloni, kiša je postajala sve jača. Brisači su vodu gurali s jedne na drugu stranu.

Groblje se nalazilo na nekoliko minuta od crkve.

Stigli smo, parkirali automobile. Pootvarali su se kišobrani. Probijali smo se kroz oblačice izmaglice. Slepo sam sledio povorku i stao sa strane dok su se svi tiskali bliže grobnom mestu. Ugledao sam ponovo Majlsa i Džonu. Stajali su pognutih glava, kiša je lila po njima. Grobari su doneli kovčeg prekriven stotinama buketa cveća.

Ponovo sam pomislio da ne želim da budem tu. Nije trebalo da dođem. Tu nisam pripadao.

Ali, došao sam.

Vođen nekim unutrašnjim porivom, nisam imao izbora. Morao sam da vidim Majlsa, morao sam da vidim Džonu.

U tom momentu sam shvatio da će naši životi zauvek biti isprepletani.

Vidite, morao sam da budem tamo.

Jer, na kraju, tog predvečerja za volanom sam se nalazio ja.

11.

Petak je doneo prvi pravi jesenji mraz. Tog jutra sve travnate površine osvanule su prekrivene injem. Ljudi su, izlazeći iz kuća, mogli da posmatraju beličasti trag sopstvenog daha. Hrastovi i magnolije još nisu počeli da se lagano preobražavaju u crveno i narandžasto. Dan se polako približavao kraju. Sara je posmatrala kako se sunčevi zraci probijaju kroz lišće bacajući senke na pločnik.

Majls će uskoro stići. O tome je razmišljala čitavog dana. Tri poruke ostavljene na njenoj telefonskoj sekretarici svedočile su da je i njena majka provela dan razmišljajući o tome. Ipak malo previše, smatrala je Sara. Njena majka se nije smirivala i Sari se činilo da je već pretresla sve što se dalo pretresti. – Nemoj zaboraviti da večeras poneseš jaknu. Ne treba ti da dobiješ upalu pluća. Po ovoj hladnoći to je moguće – počinjala je prva poruka. Majka ju je opominjala i nastavljala da dcl čitav niz zanimljivih saveta, od toga da šminka treba da bude diskretna kao i nakit „kako on ne bi stekao pogrešan utisak“, do podsećanja da treba da proveriti da li su joj najlon čarape cele jer „ništa ne izgleda gore od čarapa kojima je pošla petlja“. Druga poruka se na neki način nadovezivala na prvu, samo je zvučala nešto uspaničenije, kao da je majka znala da neće biti dovoljno vremena da se Sari sva višegodišnja mudrost ulije u glavu. – Kada sam rekla kaput, mislila sam na nešto otmeno. Lagano. Znam da će ti možda biti hladno, ali želim da lepo izgledaš. I, za ime boga, šta god da bude, nipošto nemoj oblačiti onaj dugački zeleni kaput na koji si tako ponosna. Topao jeste, u redu, ali užasno je ružan... – Usledila je i treća poruka, majčin glas je ovoga puta zvučao stvarno uspaničeno dok joj je objašnjavala koliko je važno da pročita novine jer „tako ćete imati o čemu da razgovarate“. Sara je jednostavno izbrisala sve sa trake ne dočekavši da savet čuje do kraja.

Trebalo je da se pripremi za izlazak.

Sat vremena kasnije, kroz prozor je ugledala Majlsa. Pomaljao se iza ugla, noseći pod rukom dugačku kutiju. Zastao je na trenutak, kao da želi da se u veri da je na pravom mestu, onda otvorio vrata zgrade i nestao s vidika. Dok je slušala kako se penje stepenicama popravljala je crnu koktel haljinu koju je, posle mnogih premišljanja, odlučila da obuče. Onda je otvorila vrata.

Osmehnula se. – Tačno na vreme. Videla sam vas kako dolazite.

Majls je duboko udahnuo. – Lepo izgledate – rekao je.

– Hvala. – Rukom je pokazala na kutiju. – Za mene? Klimnuo je glavom i pružio joj kutiju u kojoj je bilo šest žutih ruža.

– Po jedna za svaku nedelju rada sa Džonom.

– Oh, pa to je divno – iskreno je rekla. – Moja mama će biti oduševljena.

– Mama?

Osmehnula sa. – To ću vam ispričati kasnije. Uđite na tren da nađem vazuu.

Majls je ušao i brzim pogledom obuhvatio stan. Bio je sladak, manji nego stoje zamišljao, ali iznenađujuće topao, pravi dom, nameštaj se lepo uklapao u celinu. Kauč je izgledao udobno, stočići u otmenim prelivima boje rđe, u uglu stolica za ljuljanje fine izrade, kraj nje lampa koja je izgledala kao daje stotinu godina stara. Čak je i prekrivač, izrađen u pačvorku, prebačen preko naslona stolice delovao kao nešto zalutalo iz prethodnog veka.

Sara je ušla u kuhinju, otvorila ormarić koji se nalazio iznad sudopere, pomerila nekoliko činija i izvukla malu kristalnu vazuu koju je napunila vodom.

– Lep stan – rekao je.

Pogledala ga je. – Hvala, i meni se sviđa.

– Da li ste ga sami uredili?

– Uglavnom. Neke sam stvari donela iz Baltimora, ali kada sam otkrila ovdašnje starinarnice, odlučila sam da počnem da menjam nameštaj. Ima stvarno divnih starinarnica.

Majls je rukom prešao preko starog sekretera koji je stajao pored prozora, zatim pomerio zavesu da bi mogao da proviri. – Dopada vam se što živite u centru?

Sara je iz fioke izvukla makaze da bi potkresala stabljike ruža. A onda je odgovorila naoko ozbiljno: – Da, ali da vam kažem, buka je takva da ponekad ne mogu da zaspim čitave noći. Toliko sveta prolazi, neki viču i svađaju se, neki priređuju zabave koje traju do zore. Pravo je čudo da mi uopšte polazi za rukom da odspavam.

– Mirno, nema šta.

Počela je da, jednu po jednu, stavlja ruže u vazuu. – Prvi put živim u gradu u kojem su, čini se, svi u krevetu do devet uveče. Kako zađe sunce tako grad deluje poput avetinjskog. Kladam se da vam to uveliko olakšava posao.

– Iskreno rečeno, ne spada u moje područje rada. Osim kada su u pitanju nalozi za proterivanje, moja nadležnost prestaje tamo gde počinje grad. Uglavnom radim u okrugu.

– U zasedama za hvatanje vozača koji prekoračuju dozvoljenu brzinu po kojima je jug poznat? – šalila se.

Odmahnuo je glavom. – Ne. Time se bavi saobraćajna patrola.

– Znači, po vašim recima, i ne radite baš bogzna šta, onda...

– Upravo tako – složio se. – Biti nastavnik, hm, ne pada mi na pamet nijedan posao s manje izazova.

Nasmejala se i gurnula vazuu s cvećem ka sredini kuhinjskog pulta. – Divne su. Hvala. – Dohvatila je svoju tašnu. – Kuda idemo?

– Odmah iza ugla. 'Harvi Menšn'. Napolju je hladnjikavo, potrebna vam je neka jakna – rekao je gledajući njenu haljinu bez rukava.

Sara se uputila prema ormaru, kroz glavu su joj prolazile majčine reci zabeležene na traci telefonske sekretarice. Kamo sreće da uopšte nije preslušavala poruke. Nije podnosila hladnoću i lako se smrzavala. Umesto za „dugačkim zelenim“ u kojem joi ne bi bilo hladno, posegla je za laganim kaputićem koji se slagao s haljinom. Majka bi to propratila s odobravanjem. Otmemo. Obukla je kaputić a Majls ju je posmatrao kao da nešto želi da joj kaže ali ne zna kako.

– Nešto nije u redu? – upitala je.

– Pa... napolju je hladno. Sigurni ste da vam ne treba nešto toplije?

– Ne smeta vam?

– Zašto bi mi smetalo?

Sa zadovoljstvom je skinula kaputić i uzela svoj omiljeni zeleni kaput koji joj je Majls pridržao. Koji čas kasnije, zaključala je vrata i već su silazili niza stepenice. Kako je kročila napolje, Sara se stresla od hladnog vazduha i gurnula ruke u džepove.

– Slažete se da je ipak previše hladno za onaj lagani kaputić?

– U potpunosti – osmehnula se zahvalno. – Samo, ovaj se ne slaže s haljinom.

– Draže mi je da se prijatno osećate. A osim toga, lepo vam stoji.

To joj se svidelo. Obrati pažnju, mama!

Krenuli su niz ulicu i, pošto su napravili svega nekoliko koraka, iznenađujući i sebe i Majlsa, uhvatila ga je pod ruku.

–Il tako – rekla je – pričaću vam o svojoj majci.

Ubrzo su se našli za stolom. Majls nije mogao da se uzdrži od smeha. – Zvuči sjajno.

– Lako ti je da kažeš. Nije tvoja majka.

– To je samo način na koji iskazuje svoju ljubav prema tebi.

– Znam, ali bilo bi mi lakše kada ne bi uvek toliko brinula. Ponekad pomislim da to radi namerno, ne bi li me izludela.

Uprkos očiglednom izrazu nezadovoljstva koji joj se na trenutak pojavio na licu, Majls je zaključio da Sara izgleda očaravajuće lepo pri treperavoj svetlosti sveca.

„Harvi Menšn" bio je jedan od boljih restorana u gradu. Kuća koja je pretvorena u restoran bila je sagrađena davnih 1790-ih. Popularno romantično mesto. Prilikom renoviranja, novi vlasnici su odlučili da ne menjaju bitno arhitektonski plan. Majlsa i Saru povelili su izuvijanim stepenicama na prvi sprat i smestili ih u salu koja je nekad davno bila biblioteka. Prostorija je bila srednje veličine, pod od crvenkaste hrastovine, limena tavanica zanimljivog dizajna, prigušeno svetlo. Uz dva zida, na policama od mahagonija nalazilo se na stotine knjiga. Pored trećeg zida nalazio se kamin u kojem je pucketala vatra. Sara i Majls su se smestili u uglu kraj prozora. U prostoriji se nalazilo još svega pet stolova, svi su bili zauzeti. Ljudi su pričali skoro šapatom.

– Hm... u pravu si – rekao je Majls. – Tvoja majka verovatno sedi budna svake noći smišljajući nove načine na koje će te mučiti.

– Reče da je nisi upoznao.

Zakikotao se. – U svakom slučaju, tu je, živa je. Rekao sam prilikom našeg prvog susreta, jedva da uopšte razgovaram sa svojim ocem. – Gde, on živi?

– Pojma nemam. Pre nekoliko meseci dobio sam od njega razglednicu iz Čarlstona, ali to ne znači da se i dalje tamo nalazi. Obično se ne zadržava toliko na jednom mestu. Ne telefonira. Dolazi veoma retko. Džona i ja ga nismo videli već nekoliko godina.

– Ne mogu ni da zamislim tako nešto.

– Tako je to. Doduše, nije se previše trudio ni kada sam bio dete. Imao sam osećaj da mu se ne sviđa što smo tu.

– Ko to?

– Mama i ja.

– Zar je nije voleo?

– Ne znam.

– Hajde...

– Ozbiljno govorim. Zatrudnela je, pa su se venčali. Ne bih mogao da tvrdim da su bili jedno za drugo. Toplo-hladno, takav je bio njihov odnos. Jednog dana ludo zaljubljeni, a već sledećeg, ona izbacuje njegove stvari ispred kuće i poručuje mu da se više nikada ne vrati. Pošto je umrla, pokupio se i otišao što je brže mogao. Napustio posao, prodao kuću, kupio brodić i rekao mi da namerava da vidi sveta. Naravno, nije znao ništa o jedrenju. Rekao je da će sve što mu treba naučiti usput. Valjda je tako i bilo. Sara se namrštila. – Malo čudno.

– Ne kada je on u pitanju. Iskreno govoreći, nisam uopšte bio iznenađen. Ali, morala bi da ga upoznaš da bi shvatila o čemu govorim. – Lagano je odmahnuo glavom, kao da mu se sve već smučilo.

– Od čega je umrla majka? – blago je upitala. Preko lica mu je preletela čudna senka i Sara je istog momenta zažalila što je načela tu temu. Nagnula se prema njemu. – Izvini, nesmotrena sam, nije trebalo da pitam.

– U redu je – tiho je rekao Majls. – Ne smeta mi. Odavno je bilo, pa nije tako teško da pričam o tome. Samo, nisam o tome pričao već godinama. Ne mogu ni da se setim kada me je neko poslednji put upitao za majku.

Odsutno je dobio prstima po stolu, pa se uspravio na stolici. Govorio je nemarno, skoro kao da priča o nekome koga ne poznaje. Sara je prepoznala ton; na taj način je ona sada govorila o Majklu.

– Počelo je s bolovima u stomaku. Dešavalo se da po ćelu noć probdi. Mislim da je, duboko u sebi, znala da je u pitanju nešto ozbiljno, ali dok je napokon otišla lekaru rak se proširio, zahvatio pankreas i jetru. Tu se više ništa nije moglo. Preminula je u roku od nepune tri nedelje.

– Žao mi je – nije znala šta drugo da kaže.

– I meni – uzvratio je. – Mislim da bi ti se dopala.

– Sigurna sam da bi.

Prekinuo ih je konobar koji se približio njihovom stolu i upitao šta bi popili. Kao po zapovesti, oboje su dohvatili jelovnike i brzo ih pogledali.

– Šta je ovde dobro? – upitala je Sara.

– Sve, stvarno.

– Da li bi nešto posebno preporučio?

– Uzeću neko meso.

– Nekako me to ne iznenađuje.

Pogledao ju je. – Imaš nešto protiv odreska?

– Ama baš ništa. Nisi mi ni delovao kao čovek koji bi naručio tofu i salatu. – Na tren se zadubila u jelovnik. – A ja, opet, treba da vodim računa o svojoj devojačkoj liniji.

– I šta ćeš uzeti? Osmehnula se. – Odrezak.

Majls je zatvorio jelovnik i gurnuo ga na stranu. – I tako, pošto smo pročešljali moj život, zašto mi sada ne bi nešto ispričala o svom? Kako je bilo odrastati u tvojoj porodici?

Sara je svoj jelovnik stavila preko njegovog.

– Za razliku od tvojih roditelja, moji su bili skladan par. Živeli smo u predgrađu Bal timora u najuobičajenijoj mogućoj kući: četiri spavaće sobe, dva kupatila, veranda, bašta puna cveća, bela drvena ograda. U školu sam išla autobusom zajedno s decom iz komšiluka, vikende provodila igrajući se u dvorištu i imala sam najveću zbirku barbika u celom kvartu. Tata je radio od devet do pet, nosio je odelo i kravatu svakog dana. Mama nije radila. Mislim daje nikada i nisam videla bez kecelje. Naša je kuća uvek mirisala poput pekare. Mama je za mene i brata pravila kolače svakog dana. Jeli smo ih u kuhinji i ponavljali gradivo koje smo radili u školi.

– Fino zvuči.

– I bilo je. Mama je bila sjajna kad smo bili mali. Tip mame kojoj sva deca trče kada razbiju kolena ili upadnu u kakvu nevolju. Kasnije, kada smo brat i ja malo porasli, počela je da biva neurotična i preterano zabrinuta za mene.

Izvio je obrve. – Da li se promenila, ili je oduvek bila neurotična ali ti nisi primećivala jer si bila mala?

– Zvuči kao nešto što bi rekla Silvija.

– Silvija?

– Moja prijateljica – odgovorila je oprezno. – Dobra prijateljica. – Ako je i osetio oklevanje u njenom glasu, nije pokazao.

Konobar je doneo piće i zabeležio njihovu poradžbinu. Čim se udaljio, Majls se nagnuo preko stola, približavajući svoje lice njenom.

– A brat, kakav je on?

– Brajan? Dobro dete. Kunem se da je zreliji od mnogih s kojima radim. Samo, stidljiv je i ne ume baš da se sprijatelji s ljudima. Pomalo je zatvoren, ali lepo se slažemo, oduvek je bilo tako. On je jedan od najvažnijih razloga za moj dolazak u ovaj grad. Htela sam da provedemo neko vreme zajedno pre nego što pode na fakultet. Primljen je na Univerzitet Severne Karoline.

Majls je klimnuo glavom. – Znači, mnogo je mlađi od tebe – rekao je, a Sara ga je pogledala.

– Ne mnogo mlađi.

– Ipak, dovoljno. Koliko ti je godina? Četrdeset? Četrdeset pet? – ponavljao je reci koje je ona izgovorila prilikom njihovog prvog susreta.

Nasmejala se. – S tobom se mora biti na oprezu.

– Kladam se da to kažeš svim momcima s kojima izlaziš.

– U stvari, izašla sam iz štosu. Ne mogu reći da sam posle razvoda bila na mnogo sastanaka.

Spustio je čašu. – Šališ se, zar ne?

– Ne.

– Devojka poput tebe? Siguran sam da je bilo mnogo poziva.

– Što ne znači da sam ih prihvatila.

– Još jedan krug, zar ne? – zadirkuje ju je Majls.

– Ne. Samo nisam želela da ikoga povredim.

– Scolomac, znači?

Nije odmah odgovorila. Zagledala se u sto.

– Ne, ne lomim srca – tiho je rekla. – Meni je srce slomljeno.

Iznenadile su ga njene reci. Pokušao je da na brzinu smisli kakav duhovit komentar ali, pošto je video izraz njenog lica, odlučio je da ne kaže ništa. Na nekoliko trenutaka činilo se da je Sara odlutala u neki svoj svet. Napokon je pogledala Majlsa i uputila mu zbunjen osmeh.

– Izvini. Pokvarila sam ti raspoloženje.

– Uopšte ne – brzo je odgovorio. Nežno joj je stisnuo ruku. – Osim toga, mislim da si shvatila da nije tako lako pokvariti mi raspoloženje. E sad, ako bi mi prosula piće u lice i nazvala me pokvarenjakom...

Nasmejala se uprkos iznenadnoj napetosti.

– To ti se ne bi svidelo – rekla je, osećajući da se polako opušta.

– Verovatno – namignuo je. – Ali, čak kad bi se to i desilo prešao bih preko toga, jer ovo nam je prvi sastanak.

Iz restorana su izašli u pola jedanaest. Sara nije želela da se odmah rastanu. Večera je bila božanstvena, razgovor takođe, doduše potpomognut bocom izvanrednog crnog vina. Želela je da još neko vreme provedu zajedno, ali nije bila spremna da ga pozove u svoj stan. Iza leđa im je dopirao prigušeni zvuk tek ugašenog automobilskog motora.

– Raspoložena da odemo do "Taverne"? – predložio je Majls. – Nije daleko.

Sara je klimnula glavom i uvila se u kaput. Koračali su lagano, tik jedno uz drugo. Ulice su bile prazne. Prošli su pored umetničkih galerija, antikvarnica, poslastičarnice, knjižare. Činilo se da je sve pusto.

– Gde se tačno nalazi to mesto?

– Na ovoj strani – pokazao je rukom Majls. – Pravo i odmah iza ugla.

– Nikad nisam čula za "Tavernu".

– Ne čudi me. To je samo lokalno stecište, a vlasnik smatra da ko za njega nije čuo onda tu i ne pripada.

– Pa kako onda opstaju?

– Snažne se – odgovorio je tajanstveno.

Minut kasnije, već su zašli za ugao. I pored mnogih automobila parkiranih na ulici nije bilo nikakvih znakova života. Skoro avetinjski. Negde na polovini ulice, Majls je zastao na mestu gde se završava neki mali sokak koji kao da je bio uklesan između dve zgrade. Za jednu od njih moglo se svašta reći, ali ne i daje napuštena. Na petnaestak metara odatle naziralo se slabo sablasno svetlo.

– Tu smo – rekao je. Sara je oklevala i Majls ju je uzeo za ruku i proveo uličicom dok napokon nisu stigli do svetla.

Iznad kovanih vrata magičnim flomasterom bio je ispisan naziv. Čula se muzika.

– Impresivno – rekla je.

– Za tebe samo najbolje.

– Osećam li ja to neki sarkazam?

Majls se nasmejao i otvorio vrata, uvodeći Saru unutra.

Smeštena u naizgled napuštenoj zgradi, „Taverna“, iznenađujuće prostrana, bila je prljava i pomalo se osećao ustajali zadah drveta. Četiri bilijska stola nalazila su se u zadnjem delu osvetljena lampama na čijim su abažurima bile reklame za razne vrste piva. Duž jednog zida pružao se šank. Uz vrata se nalazio stari džuboks. Dvanaest stolova bilo je raštrkano po prostoriji. Betonski pod nije se baš slagao s drvenim stolicama, ali se činilo da to nikome ne smeta.

„Taverna“ je bila prepuna.

Ljudi su se tiskali uz šank i oko bilijskih stolova. Dve mlade žene, suviše napadno našminkane, stajale su oslonjene na džuboks; njihova tela odevena u tesnu odeću njihala su se u ritmu muzike dok su čitale nazive pesama, u nedoumici za koju da se opredele.

Majls je, zabavljen, posmatrao Saru. – Iznenađujuće, zar ne?

– Da nisam videla ne bih verovala. Koliko sveta.

– Tako je svakog vikenda. – Pogledom je tražio kakvo slobodno mesto.

– Ima mesta, tamo nazad... – rekla je.

– Ta su za ljude koji igraju bilijar.

– Pa, da odigramo partiju?

– Bilijara?

– Zašto da ne? Jedan sto je slobodan. Osim toga, tamo sigurno nije ovolika galama.

– Važi. Odoh da sredim sa šankerom. Piće?

– Kurs lajt, ako imaju.

– Siguran sam da imaju. Vidimo se kod stola, važi?

Majls se uputio prema šanku, probijajući se kroz gužvu. Provlačec'i se između stolova, podigao je ruku kako bi privukao šankerovu pažnju. Pomislio je da će to potrajati, s obzirom na broj ljudi koji već čekaju.

Bilo je toplo i Sara je skinula kaput i presavila ga preko ruke. Čula je kako joj se iza leđa otvaraju vrata. Pogledala je preko ramena i pomerila se da propusti dvojicu muškaraca. Prvi, tetoviran i dugokos, izgledao joj je prilično opasno; drugi, u farmerkama i majici, nije mogao da bude bitno drugačiji i pitala se šta bi tu dvojicu uopšte moglo da povezuje.

Tog drugog pogledala je malo pažljivije i shvatila da je on više plaši. Nešto u izrazu njegovog lica i držanju izgledalo joj je izuzetno zastrašujuće.

Laknulo joj je kada je prvi prošao pored nje i ne primetivši je. Drugi je zastao čim joj se približio, mogla je da oseti njegov pogled na sebi.

– Nisam te vidao ovde. Kako se zoveš? – odjednom joj se obratio. Osećala je hladnoću njegovog pogleda.

– Silvija – slagala je.

– Mogu li da te častim pićem?

– Ne, hvala – odgovorila je i odmahнула glavom.

– Hoćeš li onda da sedneš za sto sa mnom i mojim bratom?

– Već sam s nekim.

– Ne vidim nikoga.

– Otišao je do šanka.

– Otise, 'ajde! – viknuo je tetoviram muškarac. Otis nije obratio pažnju na njega, oči su mu bile prikovane za Saru. – Sigurna si da ne želiš piće, Silvija?

– Sigurna.

– A zašto ne? – upitao je mirno, čak učtivo. Ipak, u glasu mu je osetila potisnut bes.

– Rekla sam vam, već sam s nekim – odgovorila je koraknuvši unazad.

– Otise, 'ajde! Hoću da popijem nešto.

Otis Timson pogledao je na trenutak u praveu iz kojeg je dopirao glas, pa se ponovo okrenuo Sari i osmehnuo joj se kao da su na nekom koktelu a ne u toj rupi. – Tu sam, ako se predomisliš – rekao je glatko.

Kako se udaljio, tako je Sara duboko uzdahnula i umešala se u gužvu, probijajući se prema bilijarskim stolovima, trudeći se da se što je više moguće udalji od njega. Kad je stigla do bilijarskog stola, spustila je kaput na jednu od slobodnih stolica. Majls je stigao nekoliko minuta kasnije noseći dva piva. Samo jedan pogled bio mu je dovoljan da shvati da se nešto dogodilo.

– Šta se desilo? – upitao je pružajući joj pivo.

– Nabacivao mi se neki kreten. Naježila sam se. Zaboravila sam šta se sve dešava na ovakvim mestima.

Oči su mu potamnele. – Da li je nešto pokušao?

– Nije se desilo ništa s čim nisam mogla da se izborim. Kao daje razmišljao o njenom odgovoru. – Sigurno? Oklevala je. – Da, sigurna sam – napokon je kazala.

Onda je, dirnuta njegovom pažnjom, svojom bocom kucnula njegovu i namignula mu. Iz misli je odagnala nemio događaj. – E sad, počinješ partiju ti ili ja?

Majls je skinuo jaknu i zavrnuo rukave, zatim s police dohvatio dva bilijarska štapa.

– Pravila su prilično jednostavna – počeo je. – Kugle sa brojevima od jedan do sedam su pune, a od devet do petnaest šarene...

– Znam – odmahnula je rukom. Pogledao ju je začuđeno. – Već si igrala?

– Mislim da nema toga ko nije igrao barem jednom. Dodao joj je štap. – Onda pretpostavljam da si spremna. Ko kreće, ti ili ja?

– Samo napred.

Posmatrala ga je dok je obilazio sto i trljao kredom svoj štap. Onda se nagnuo, postavio ruku, povukao unazad štap i udario kuglu. Čuo se glasan zvuk i kugle su se razile po stolu. Kugla broj četiri otkotrljala se prema rupi u uglu i nestala s vidika. Pogledao je u Saru.

– Solidan sam.

– Nisam sumnjala ni na tren.

Majls je osmatrao sto razmišljajući o svom sledećem potezu. Sara je ponovo pomislila kako je on drugačiji od Majkla. Majki nije igrao bilijar i nikada je ne bi doveo na ovakvo mesto. Ne bi se osećao prijatno, ne bi se uklopio u atmosferu, kao što se ni Majls ne bi uklopio u svet u kojem je nekada živela Sara.

Stajao je pred njom, bez jakne, zavrnutih rukava i nije mogla a da ne primeti da je privlačan. U poredenju s mnogim muškarcima koji su pili pivo i večeravali piće, Majls skoro da je bio vitak. Nije izgledao poput filmske zvezde; ipak, bokovi su mu bili uski, stomak ravan, a ramena tako umirujuće široka. Bilo je nečeg u njegovim očima, u izrazu lica, nečeg koje svedočilo o izazovima s kojima se suočavao tokom poslednje dve godine i što je i kod sebe prepoznavala gledajući se svakog jutra u ogledalu.

Džuboks je utihnuo na tren, a onda je odjeknula pesma Brusa Springstina „Rođen u SAD“. Vazduh je bio težak od dima cigareta iako su iznad njihovih glava radili ventilatori. Do Sarinih ušiju dopirao je sa svih strana zamor ljudi koji su se smejali i zabavljali. Dok je posmatrala Majlsa, činilo joj se da su potpuno sami. Majls se ponovo namestio da udari kuglu.

Uvežbanim okom osmotrio je sto dok su se kugle još kotrljale. Prešao je na drugu stranu, udario i promašio. Pošto je videla da je njen red, Sara je odložila pivo i uzela štap. Majls joj je dodao kedu.

– Imaš dobar potez s linije – rekao je pokazujući joj na ugao stola. – Tik uz rupu.

– Vidim – uzvratila je dok je trljala kredom vrh štapa. Posmatrala je sto. Nije se odmah namestala da odigra. Kao da je osetio da okleva, Majls je oslonio svoj štap na jednu od stolica.

– Hoćeš li da ti pokažem kako da postaviš ruku na sto?

– spremno je ponudio.

– Da.

– U redu. Napravi krug kažiprstom, ovako, a tri prsta treba da ostanu na stolu. – Pokazao joj je.

– Ovako? – upitala je oponašajući pokret koji joj je pokazao.

– Skoro... – Približio joj se i krenuo daje uzme za ruku. Nagnuo se, tela su im se blago dodirivala, a ona je osećala kako iznutra treperi, kao da joj je u želucu neki žar koji počinje da se širi. Ruke su mu bile tople dok joj je nameštao prste u pravilan položaj. I pored užasnog dima i ustajalog vazSuha, rrfogla je da oseti miris njegovog losiona, čist, muški miris.

– Ne. Prst drži nešto čvršće. U protivnom, izgubićeš kontrolu nad udarcem.

– Je l' sada dobro? – upitala je razmišljajući kako joj izuzetno prija njegova blizina.

– Bolje – ozbiljno je odgovorio. Nije bio svestan misli koje su joj se rojile u glavi. Oslobodio joj je malo prostora.

– Sada, kada štap povučeš, ideš polako, trudiš se da ostane prav i da se ne mrda dok udaraš u kuglu. Ne zaboravi, udarac ne treba da je tako jak. Kugla je uz samu rupu i ne želiš da promašiš.

Uradila je kako joj je rečeno. Udarac je bio ispravan i kugla broj devet je, baš kako je Majls predvideo, upala u rupu. Druga kugla se otkotrljala i zaustavila na sredini stola.

– Odlično. Pogledaj sada broj četrnaest, pruža ti se dobar potez.

– Stvarno?

– Aha, s one strane. Uradićeš sve kao i malopre... Nije žurila. Pošto je i kugla broj četrnaest upala u rupu, bela kugla se savršeno namestila za sledeći potez. Majlsu su se oči razrogačile od iznenađenja. Sara gaje pogledala. Želela je da joj se ponovo približi. – Ova nije išla tako glatko kao prvi put – rekla je. – Da li bi hteo da mi još jednom pokažeš ispravan položaj?

– Naravno – brzo je odgovorio. Nagnuo se prema njoj, tela su im se ponovo blago dodirivala. Namestio joj je ruku. Nozdrve su joj se ponovo ispunile mirisom njegovog losiona. Ovog puta je i Majls osetio neki naboj u vazduhu i ostao je tako uz nju duže nego što je bilo potrebno. Bilo je nečega uzbudljivog i izazovnog u načinu na koji su se blago dodirivali, nečega... divnog. Duboko je udahnuo.

– U redu, probaj sada – rekao je pomerajući se od nje. Udarac je bio siguran i jedanaestica je upala u rupu.

– Mislim da si sada shvatila – rekao je Majls uzimajući svoje pivo. Sara je obišla sto razmišljajući o narednom potezu.

Posmatrao ju je. Upijao je sve – graciozan hod, blage obline njenog tela, kožu tako glatku daje imao utisak da je nestvarna. Prošla je rukom kroz kosu, povukla jedan pramen iza uha. Otpio je gutljaj pitajući se kako je uopšte njen bivši muž mogao da je pusti da ode. Mora da je bio šlep ili lud, a možda i jedno i drugo. Koji čas kasnije, u rupi se našla i dvanaestica. Fin ritam, pomislio je pokušavajući da se usredsredi na partiju bilijara.

U narednih nekoliko minuta sve je teklo glatko. Desetka je odletela u rupu.

Oslonjen na zid, Majls je okretao bilijarski štap u ruci i čekao.

I kugla broj trinaest uletela je u rupu.

Namrštio se. Bilo mu je čudno što još nijednom nije, promašila...

Samo tren kasnije, trinaestici se priključila petnaestica. To je moglo da se nazove samo ludom srećom. Borio se protiv želje da se maši paklice cigareta koja mu se nalazila u džepu jakne.

Ostala je samo još kugla broj osam. Sara se malo udaljila od stola da bi kredom protrljala vrh štapa. – Sada osmica.

– Da, ali treba da najaviš potez.

– U redu – rekla je. Obišla je oko stola i stala okrenuta leđima Majlsu. Štapom je pokazala prema uglu. – Sada rupa u ćošku.

Trebalo je da kuglu udari pod određenim uglom i dovoljno jako da bi se duže kotrljala. Izvodivo, ali teške,. Nagla se.

– Pažljivo, ako je samo okrzneš – dobacio je Majls – ja pobeđujem.

– Biće u redu – ""prošaptala je sebi u bradu.

Odigrala je. Nekoliko trenutaka kasnije, osmica je završila u rupi a Sara se uspravila i osvrnula. Na licu joj je bio veliki osmeh. – Au, veruješ li ti da se ovo stvarno desilo?

Majls je i dalje zurio u rupu. – Dobar potez – rekao je s nevericom.

– Početnička sreća – rekla je šaljivo. – Da odigramo još jednu?

– Da... valjda – odgovorio je nesigurno. – Izvela,i nekoliko stvarno dobrih poteza.

– Hvala.

Majls je otpio poslednji gutljaj piva i namestio kugle u početni položaj. Odigrao je dobro prvi potez i zatim odnuh promašio.

Slegla je ramenima, puna saosećanja, obišla sto i kimula. Igrala je bez greške. Pošto je završila, Majls je, oslonjen na zid, jednostavno samo zurio u nju. Odložio je svoj štap usred partije i naručio još dva piva od konobarice koja je tuda prolazila.

– Mislim da sam nadigran – rekao je.

– Mislim da si u pravu – uzvratila je približavajući mu se. – Makar se nismo kladili. Da jesmo, ne bih igrala tako da se čini da je sve lako.

Sav u čudu, odmahnuo je glavom. – Gde si naučila da igraš bilijar?

– Tata me je naučio. U kući smo oduvek imali bilijarski sto. Stalno smo igrali.

– Zašto me onda nisi prekinula kada sam počeo da ti pokazujem kako treba da se postaviš u položaj za igranje, pre nego što sam napravio budalu od sebe?

– Pa... činilo mi se da ti je veoma stalo da mi pomogneš i nisam želela da te povredim.

– E baš ti hvala. – Dodao joj je pivo. Prsti su im se dotakli dok je prihvatila bocu iz njegove ruke. Progutao je knedlu.

– Kako je, šerife Rajan?

Majls se trgao i ugledao Otisa Timsona. Odmah iza njega stajao je njegov brat, u ruci je držao pivo i oči su mu bile staklaste. Otis je podrugljivo pozdravio Saru. Koraknula je unazad, prema Majlsu.

– A kako si ti? Lepo je ponovo te videti. Majls je pratio Otisov pogled uperen prema Sari.

– On je tip koga sam ti malopre pomenula – šapnula je Majlsu.

Otis je na to izvio obrve, ali nije rekao ništa.

– Sta, do đavola, hoćeš? – Majls se oprezno obratio Otisu. Kroz glavu su mu prošle Čarlijeve reci.

– Ništa – uzvratio je Otis. – Samo sam hteo da se pozdravimo.

Majls se okrenuo. – Želiš li da odemo do šanka? – upitao je Saru.

– Naravno – složila se Sara.

– Da, samo napred. Ne želim da ti smetam kad si već u društvu – rekao je Otis. – Dobra ti je ta cura. Izgleda da imaš novu devojkicu.

Majls se trgao, Sara je primetila koliko su ga te reci ubole. Zaustio je da kaže nešto, ali nije rekao ništa. Šake je stisnuo u pesnice. Onda je samo duboko udahnuo i okrenuo se ka Sari.

– Idemo. – Prvi put je u tonu njegovog glasa osetila oštrinu.

– On, uzgred – dodao je Otis – što se onog s Harvijem tiče, ništa ne brini. Rekao sam mu da ne bude grub prema tebi.

Ljudi su, predosećajući kavgu, počeli da se okupljaju oko njih. Majls je tvrdo zurio u Otisa koji mu je uzvraćao istom merom, ne trepnuvši. Otisov brat pomerio se u stranu; činilo se da je spreman da, ukoliko bude potrebno, uskoči svakog časa.

– Hajde, krenuli smo – rekla je nešto odlučnije Sara. Trudila se koliko je mogla da pokuša da spreči da se stvar otme kontroli. Uzela je Majlsa pod ruku. – Hajde... Majlse, molim te.

To je bilo dovoljno da mu skrene pažnju. Zgrabila je njegovu jaknu i svoj kaput, stavila ih preko ruke i počela da ga povlači ka izlazu. Ljudi su se pred njima izmicali, propuštajući ih da prođu. Ubrzo su se našli na ulici. Majls je sklonio njenu ruku sa svoje. Bio je besan na Otisa. A i na sebe zato što je umalo izgubio kontrolu. Krenuo je niz uličicu. Sara je išla za njim, zaostajala je nekoliko koraka. Zastala je da obuče kaput.

– Majlse... čekaj...

Kao da je trebalo vremena da njene reci stignu do njega. Napokon je stao. Gledao je u zemlju. Činilo se da nije ni primetio kada je došla do njega i pružila mu jaknu.

– Žao mi je što je tako ispalo – rekao je ne usuđujući se da je pogleda u oči.

– Nisi kriv ni za šta – rekla je. Nije odgovorio i ona mu se približila. – Jesi li u redu? – blago je upitala.

– Da... sve je u redu. – Glas mu je bio toliko tih da ga je jedva čula. Na tren je izgledao upravo kao Džona koji je dobio veliki domaći zadatak.

– Ne izgledaš kao da je sve u redu – napokon je izgovorila. – Štaviše, deluješ prilično loše.

Nasmejavao se iako je bio besan. – Baš ti hvala.

Pored njih je, u potrazi za mestom za parkiranje, prošao automobil. Kroz prozor je izletela cigareta i završila kod šahta. Bilo je još hladnije, previše hladno da bi se stajalo na jednom mestu. Majls je pružio ruku da uzme svoju jaknu od Sare. Ne progovorivši ni reč, uputili su se ulicom. Kad su stigli do ugla, Sara je prekinula tišinu.

– Mogu li da pitam o čemu je, u stvari, bila reč? Majls je c'utao. Onda je slegnuo ramenima i rekao: Duga priča.

– To obično i jesu duge priče.

Nastavili su da hodaju. Ulicom je odjekivao samo zvuk njihovih koraka.

– Nije baš lepa priča – napokon je kazao.

– To sam shvatila. Nisam baš glupa. Nije odgovorio.

– Čuj... ako baš nisi raspoložen da pričaš o tome... Omogućila mu je da se izvuče iz neugodne situacije.

Ipak, zabio je ruke dublje u džepove i zatvorio oči. Tokom nekoliko narednih minuta ispričao joj je o svemu; o hapšenjima, o divljanju u njegovom dvorištu, upadu u kuću, posekotini na Džoninom obrazu, poslednjem u nizu hapšenja i, konačno, o Čarlijevom upozorenju. Dok je govorio, vraćali su se lagano ka centru, prošli pored istih zgrada kao ranije te večeri, nastavili pored Episkopalne crkve, prešli preko Front ulice i uputili se prema parku na Union Pointu. Sara je slušala ne prekidajući ga. Kada je završio, pogledala gaje.

– Žao mi je što sam te zaustavila – tiho je kazala. – Trebalo je da ti dozvolim da ga isprebijaš na mrtvo ime.

– Ne, drago mi je što si me sprečila. Nije on vredan toga.

Prošli su pored kluba za žene, nekad davno omiljenog a sada već napuštenog mesta. Činilo se da trošna zgrada još više ističe tišinu, kao da su na groblju. Već neko vreme, njih jedini stanovnici bile su ptice, a korov je džikljao na sve strane.

Majls i Sara su se približili reci. Zastali su i posmatrali vodu boje katrana koja je, u jednoličnom ritmu, udarala o dok.

– Pričaj mi o Misi – prekinula je tišinu koja je zavladała.

– Misi?

– Volela bih da znam kakva je bila – iskreno je kazala. – Ona je sigurno znatno uticala na tvoju ličnost, a ja o njoj ne znam ništa.

Odmahnuo je glavom. – Ne znam odakle bih počeo.

– Pa... šta ti najviše nedostaje?

Na suprotnoj obali reke kroz mrak su dopirala treperava svetla s verandi. Iz daljine se imao utisak da zuje poput insekata u vrelin letnjim noćima.

– Nedostaje mi – počeo je da govori. – Samo da je tu. Da je tu kada se vratim s posla, da se pored nje probudim, da je posmatram kako radi u kuhinji ili u bašti, bilo gde. Čak i kada nije bilo vremena da se posvetimo jedno drugom, bilo je nečeg posebnog u samom osećaju da je tu kada mi je potrebna. Uvek je bila uz mene. U braku smo bili dovoljno dugo da prođemo sve moguće faze, i dobro i ne tako dobro, čak i loše. Napokon smo ustanovili kakva vrsta zajednice prija oboma. Bili smo deca kada smo počeli da se zabavljamo. Poznavali smo još parova koji su se venčali kad i mi. Sedam godina kasnije, mnogi su se razveli, a neki od njih ušli i u nove brakove. – Odvratio je pogled s reke iokrenuo se prema Sari. – Znaš, nama je uspelo. Kada se iz ove perspektive osvrnem na taj period, ponosan sam jer znam da je to retkost. Nisam nikada zažalio što sam se oženio njom. Nikada. Nakašljao se, – Znali smo da zajedno provodimo sate pričajući o svemu i svačemu. O bilo čemu, nije ni bilo bitno. Volela je knjige, prepričavala mi je sve što je čitala i to na takav način da sam i sam želeo da čitam isto to. Sećam se da je volela da čita u krevetu; ponekad bih se probudio usred noći i video daje zaspala s knjigom u rukama i da svetio na noćnom stočiću i dalje gori. Onda bih ustajao da isključim lampu. To se češće dešavalo posle rođenja deteta. Bila je umorna sve vreme, ali i tada je umela da se ponaša kao da je sve u redu. Prema Džoni je bila divna. Sećam se kada je pokušavao da hoda sa svojih sedam meseci. Naravno, bilo je još suviše rano za to. Nije mogao ni da puzi, ali hteo je da hoda. Tokom nekoliko nedelja hodala je po kući s njim, nagnuta da bi mogla da ga pridržava. I sve to samo zato što se njemu to dopadalo. Svake večeri je bila premorena, sve ju je bolelo i, da je nisam masirao, sutradan ne bi mogla da ustane iz kreveta. Eh, da...

Zastao je. Pogledi su im se sreli.

– Nije se nikada žalila. Mislim da je bila predodređena za materinstvo. Govorila mi je da želi da ima četvoro dece. Pošto se Džona rodio, počeo sam da izmišljam razne razloge zbog kojih nije vreme i tome slično. Konačno je popustila. A htela je da Džona ima braću i sestre. Shvatio sam da sam i sam to želeo. Znao sam iz sopstvenog iskustva kako je to odrastati kao sin jedinac. Kamo sreće da sam je poslušao. Zbog Džone.

Sara je progutala knedlu pre nego što mu je, u znak podrške, stisla ruku. – Bila je sjajna.

Ribarski brod je lagano plovio kanalom, čulo se brektanje motora. Vetar bi na mahove dunuo u njihovom pravcu i Majls bi osetio slatkast miris njenog šampona za kosu.

Stajali su neko vreme u prijatnoj tišini. Godilo im je prijateljstvo i prisnost koju su osećali.

Već je bilo kasno. Vreme za počinak. Kad bi samo ova noć mogla dovek da traje... Međutim, morao je da žuri kući, jer ga je gospoda Noulson očekivala najkasnije do ponoći.

– Treba da pođemo – rekao je.

Nekoliko minuta kasnije našli su se pred zgradom u kojoj je stanovala. Pustila je njegovu ruku da bi potražila ključeve.

– Lepo sam se provela – rekla je. – I ja.

– Vidimo se sutra?

U prvi mah nije razumeo, a onda se setio da je obećala da će doći na Džoninu utakmicu. – Ne zaboravi, počinje u devet.

– Na kom terenu?

– Predstavu nemam, ali bićemo tamo. Trudiću se da te ugledam.

Na trenutak je zavladala tišina. Sara je pomislila da će Majls pokušati da je poljubi, ali je on, na njeno iznenađenje, iskoraknuo unazad.

– Slušaj... moram da idem...

– Znam – rekla je. U isto vreme osetila je i olakšanje i razočaranost. – Pazi kako voziš.

Posmatrala ga je kako zamiče za ugao, hoda prema malom srebrnom pikapu, otvara vrata i seda za volan. Mahnuo joj je još jednom pre nego što je pokrenuo vozilo.

Stajala je na ulici i dugo posmatrala trag svetala njegovog automobila.

12.

Narednog jutra Sara je stigla nekoliko minuta pre početka utakmice. Odevena u farmerke, čizme i toplu rolku, s naočarima za sunce na nosu, stajala je među uzbuđenim roditeljima. Majls nije prestajao da se pita kako joj uspeva da izgleda istovremeno elegantno i opuštano.

Džona je šutirao loptu s drugom decom ali, čim je spazio Saru, poleteo joj je u susret da je zagrlji. Uzeo ju je za ruku i počeo da je vuče prema Majlsu.

– Tata, vidi koga sam našao. Gospođica Endruz je ovde.

– Vidim – uzvratio je Majls mazeći ga po kosi.

– Izgledala je kao da se izgubila, pa sam otišao da je dovedem.

– Šta bih ja bez tebe, šampione moj? – Pogledao je u Saru.

Tako si lepa i očaravajuća. Ne mogu da prestanem da razmišljam o prošloj noći. Ne, nije to rekao. U svakom slučaju, ne baš tako. – Zdravo... kako si? – bile su reci koje je čula Sara.

– Dobro – odgovorila je. – Pomalo je rano za subotnje jutro. Osećam se kao da sam pošla na posao.

Preko njenog ramena Majls je video da se Džonin tim okuplja i zahvaljujući tome uspeo je da izbegne njen pogled. – Džona, mislim da je tvoj trener upravo stigao...

Džona se osvrnuo, a zatim upustio u borbu s duksom pokušavajući da ga skine. Otac mu je pomogao. Džoni je konačno glava bila oslobođena pa je stavio duks pod ruku.

– Gde mi je lopta?

– Zar je nisi do malopre šutirao ovuda?

– Aha.

– Pa, gdc je onda?

– Ne znam.

Majls se spustio na jedno koleno i počeo da mu uvlači majicu u šorts. – Naći ćemo je kasnije. Ionako ti sada ne treba.

– Ali, trener je rekao da treba da donesemo loptu zbog zagrevanja.

– Pozajmi od nekoga.

– A šta će onda taj neko da radi? – U glasu mu se osećala zabrinutost.

– Sve će biti u redu. Hajde, trener čeka.

– Siguran si?

– Siguran.

– Ali...

– Hajde, čekaju te.

Posle rasprave o tome da li je otac u pravu ili ne, Džona je napokon odjurio do svog tima. Sara se zbunjeno smeškala posmatrajući fn i slušajući s uživanjem.

Majls je pokazao na svoju torbu. – Jesi li za kafu? Doneo sam termos.

– Ne, hvala. Popila sam čaj pre nego što sam pošla.

– Biljni?

– Ne, Eri Grej.

– Uz prepečen hleb i džem.

– Ne, uz žitarice. Zašto?

Klimnuo je glavom. – Samo sam znatiželjan. Začuo se zvuk pištaljke i timovi su počeli da se okupljaju na terenu i pripremaju za početak utakmice.

– Mogu li da te pitam nešto?

– Ako nije u vezi s doručkom.

– Možda će ti zvučati čudno.

– To me, nekako, ne iznenađuje.

Nakašljao se. – Pa, pitao sam se da li posle tuširanja uvijaš kosu u peškir?

Zapanjila se. – Molim?

– Znaš, odmah posle tuširanja. Da li uvijaš kosu ili se odmah češljaš?

Pogledala ga je. – Smešan si. – To mi uvek kažu.

– Ko?

– Oni. – Oh.

Ponovo se začuo zvuk pištaljke i utakmica je počela.

– E pa... da ili ne? – bio je uporan.

– Da – napokon je odgovorila i zbunjeno se nasmejala.

– To sam i mislio – zadovoljno je rekao.

– Razmišljaš li nekad o tome da bi trebalo da unosiš manje kofeina?

Odmahnuo je glavom. – Ne.

– Trebalo bi.

Sa zadovoljstvom je srknuo još jedan gutljaj. – I to sam već čuo.

Utakmica se završila četrdeset minuta kasnije. I pored velikog Džoninog truda, njegov tim je izgubio, ali se nije imao utisak da se dečak zbog toga preterano potresao. Igrači su se pljesnuli rukama i Džona je sa svojim drugom Markom odmah dotrčao do Majlsa.

– Obojica ste dobro igrali – pohvalio ih je Majls. Odsutno su promrmljali „hvala" i Džona je povukao oca za džemper.

– Ej, tata!

– Da?

– Mark je pitao da li mogu da ostanem da spavam kod njih.

Majls je pogledao u Marka kao da traži potvrdu ovih reci. – Stvarno?

Mark je klimnuo glavom. – Moja mama se slaže, ali možete da razgovarate s njom ako želite. Tamo je. Dolazi i Zak.

– Tata, hajde, pusti me. Molim te. Sve ću zadatke uraditi čim dođem kući. Uradiću i više nego što treba.

Majls je oklevao. Bilo je u redu, ali u isto vreme i nije. Voleo je da bude s Džonom, bez njega mu se kuća činila praznom. – U redu, ako stvarno želiš...

Džona se nasmejao, bio je uzbuđen i nije sačekao da otac dovrši rečenicu. – Hvala ti tata, ti si super.

– Hvala, gospodine Rajan – rekao je Mark. – Hajde, Džona, idemo da kažemo mojoj mami da je sve u redu.

Otrčali su, gurajući jedan drugog, probijali su se kroz gužvu, smejali se neprestano. Majls se okrenuo prema Sari koja je posmatrala dcčake.

– Baš izgleda kao da mu je srce slomljeno što me neće videti večeras.

– I to u potpunosti – dodala je Sara.

– Trebalt? je da za večeras uzmemo neki film. Slegla je ramenima. – Mora da je užasno kada te neko tako lako zaboravi.

Majls se nasmejao. Bio je zanet Sarom, u to nije bilo sumnje. Stvarno zanet. – Pa, kad sam već sam i...

– Da?

– Pa... mislio sam...

Izvila je obrve i pogledala ga vragolasto. – Hoćeš li da me ponovo pitaš za ventilator?

Nasmejao se. – Ako ne radiš ništa... – rekao je glumeći samopouzdanje.

– Šta si imao na umu?

– Partiju bilijara sigurno ne.

Sara se nasmejala. – Šta kažeš na večeru kod mene?

– Čaj i žitarice? – smesta je izgovorio.

Klimnula je glavom. – Naravno. I obećavam da ću kosu uviti u peškir.

Majls se ponovo nasmejao. Nije to zaslužio. Stvarno nije.

– Tata?

Majls je neznatno podigao svoj kačket i pogledao ga. Bili su u dvorištu i skupljali prvo opalo lišće. – Da?

– Žao mi je zbog filma za večeras. Zaboravio sam. Tek sam se malopre setio. Je l' se ljutiš?

Majls se osmehnuo. – Ne.

– A hoćeš li da uzmeš neki film? Odmahnuo je glavom. – Verovatno ne.

– A šta ćeš onda da radiš?

Odložio je grabuljc, skinuo kačket i nadlanicom obrisao čelo. – Mislim da ću se videti s gospođicom Endruz.

– Ponovo?

Majls se pitao šta bi trebalo da kaže. – Sinoć smo se lepo proveli.

– Šta ste radili?

– Išli smo na večeru. Razgovarali. Šetali.

– I to je sve?

– Uglavnom.

– Zvuči dosadno.

Džona se na trenutak zamislio. – Je l' to sad ponovo sastanak?

– Na neki način.

– Oh. – Klimnuo je glavom i pogledao na drugu stranu. – Onda to znači da ti se sviđa, je l' tako?

Majls je prišao sinu i kleknuo kako bi im se oči našle u istoj ravni. – Za sada smo ona i ja samo prijatelji. To je sve.

Džona se ponovo zamislio. Majls ga je zagrlio i uzeo u naručje. – Volim te, Džona.

– Volim i ja tebe, tata.

– Ti si dobro dete.

– Znam.

Majls se nasmejao i ustao. Uzeo je grabulje.

– Tata? – Da?

– Pomalo sam gladan.

– Šta bi jeo?

– Je T možemo do 'Mekdonaldsa'?

– Naravno. Nismo tamo bili već neko vreme.

– Je l' mogu da naručim obrok s poklon-igračkom?

– Ne misliš li da si to ipak prerastao?

– Imam samo sedam godina, tata.

– Ah, da – reče kao da je zaboravio. – Hajde, u kuću, i pod tuš.

Krenuli su prema kući, Majls je prebacio ruku preko sinovljevih ramena. Nakon nekoliko koraka Džona se oglasio: – Tata?

– Da?

Na tren je zavladała tišina. – U redu je ako ti se sviđa gospođica Endruz.

Majls ga je začuđeno pogledao. – Stvarno?

– Da – odgovorio je ozbiljno. – Zato što mislim da se sviđaš i ti njoj.

Kako su više vremena provodili zajedno tako su i osećanja rasla.

Sara i Majls su tokom oktobra izašli više puta a i redovno su se viđali posle Džoninih časova.

Razgovarali su satima. Uzimao ju je za ruku svaki put kada bi šetali. Iako njihov odnos još nije prerastao u fizički, tokom svakog njihovog razgovora osećao se neki naboj i obostrana privlačnost koji nisi mogli da se poreknu.

Približio se sam kraj oktobra. Posle poslednje fudbalske utakmice u sezoni, Majls je upitao Saru da li bi mu se pridružila za šetnju duhova u čast tradicionalne Noći veštica. Marku je bio rođendan i Džona je trebalo da ostane da spava kod njega.

- Šta je to? – upitala je Sara.
- Obilaze se kuće izgrađene u kolonijalnom stilu i slušaju priče o duhovima.
- Znači, tako to izgleda u malim gradovima?
- Možemo to ili da sedimo na mojoj verandi, žvaćemo duvan i sviramo bendžo.
- Nasmejala se. – Mislim da ću se opredeliti za prvu mogućnost.
- To sam i mislio. Dakle, dolazim po tebe u sedam?
- Čekaću te s nestrpljenjem. Posle toga, večera kod mene?
- Zvuči sjajno. Ali, razmazićeš me nastaviš li da mi pripremaš večere.
- U redu je – oči su joj zaiskrile. – Malo pažnje ne može nikome da škodi.

13.

– Reci mi – upitao je Majls kada su, kasnije iste večeri, izašli iz Sarine zgrade – šta ti najviše nedostaje iz velikog grada?

- Galerije, muzeji, koncerti. Restorani koji se ne zatvaraju u devet uveče.

Nasmejao se. – Ali, šta ti najviše nedostaje?

Uхватиła ga je pod ruku. – Bistroi. Znaš, mali kafei u kojima sam sedela, pijuckala čaj i čitala nedeljne novine. Pravo je zadovoljstvo sedeti tako usred centra grada. Kao u kakvoj oazi. Ljudi koji prolaze ulicom večito su u žurbi.

Na trenutak je zavládala tišina.

- Znaš, to možeš i ovde – napokon je rekao Majls.
- Stvarno?
- Naravno. Takvo mesto se nalazi u ulici Brod.
- Nisam nikada primetila.
- Pa, nije baš bistro.
- A šta je onda?

Slegnuo je ramenima. – Benzinska pumpa. Ali, ispred nje nalazi se divna klupa i siguran sam da bi ti rado, ako poneseš kesicu čaja, dali solju vrele vode.

Zakikotala se. – Zvuči primamljivo.

Prešli su ulicu i zatekli se u grupi ljudi koji su očigledno učestvovali u zabavi. U odeći koju su nosili izgledali su kao da su upravo pristigli iz osamnaestog veka. Žene u dugim, teškim suknjama od debelog materijala, muškarci u crnim pantalonama i čizmama s visokom sarom, šeširima s potkresanim obodima i visokim oko vratnicima. Na uglu su se razdvojili u dve grupe i krenuli u suprotnim smerovima. Majls i Sara pošli su za manjom grupom.

- Celog života živiš ovde? – upitala ga je Sara. – Da, izuzev kada sam išao na studije.
- Da li si ikada poželeo da se odseliš, da iskušiš nešto novo?
- Poput bistroa?

U šali ga je gurnula laktom. – Ne, ne mislim to. Veći gradovi imaju drugačiju atmosferu, neku vrstu uzbuđenja čega nema u malim mestima.

– Ne sumnjam. Ali, da budem iskren, te me stvari nisu nikada zanimale. To mi nije potrebno da bih bio srećan. Fino, spokojno mestašće da se opustim kad se vratim s posla, priroda, nekoliko dobrih prijatelja. Šta ćeš više?

- Kako je bilo odrastati ovde?
- Jesi li možda gledala seriju Šou Endija Grifital Mejberi?
- Ko nije?

– E pa, pomalo tako. Nju Bern nije baš tako mali grad mada je uvek imao atmosferu malog mesta. Bczbednog. Sećam se da sam se kao dečak od oko sedam ili osam godina po vaseeli dan igrao, odlazio na pecanje s drugarima, u istraživanje okoline; kući smo se vraćali tek na večeru. Roditelji se uopšte nisu brinuli, nije bilo potrebe. Ponekad smo kampovali pored reke, ostajali po celu noć i nikada nam nije padala na pamet pomisao da bi nešto loše moglo da nam se desi. Divan je to način da se odrasta. Voleo bih da se i Džoni pruži takva mogućnost.

– Da li bi ga pustio da provede noć u šatoru kraj reke?

– Ni u ludilu. Stvari su se promenile, čak i u malom Nju Bernu.

Stigli su do sledećeg ugla. Kraj njih se zaustavio jedan automobil. Ulica je bila puna sveta koji se šetao, išao od kuće do kuće.

– Mi smo prijatelji, je l' tako? – upitao je Majls.

– Smatram da jesmo.

– Mogu li da ti postavim jedno pitanje?

– Zavisi kakvo?

– Kakav je bio tvoj bivši muž?

Pogledala ga je iznenađeno. – Moj bivši muž?

– Razmišljao sam o tome. Nisi ga spomenula ni jednom jedinom prilikom.

Nije rekla ništa, već je odjednom obratila pažnju na trotoar kojim su hodali.

– Ne moraš da odgovoriš ako ne želiš. Siguran sam da se moje mišljenje o njemu neće izmeniti šta god da mi kažeš.

– A kakvo je to mišljenje?

– Ne dopada mi se.

Nasmejala se. – Zašto tako misliš?

– Zato što ga ne voliš.

– Kakva moć zapažanja.

– Zato i radim u policiji. – Kucnuo se po čelu i namignuo joj. – Primećujem sve što običnom čoveku promiče.

Nasmešila se i stegla mu ruku. – U redu... moj bivši muž. Zove se Majkl f'ing. Upoznali smo se odmah pošto je završio studije. U braku smo bili tri godine. Bogat, obrazovan, zgodan... – rekla je u dahu i zastala. Majls je klimnuo glavom.

– Hmm... sad vidim zašto ti se tip ne sviđa.

– Ne puštaš me da završim.

– Ima još?

– Hoćeš li da čuješ ili ne?

– Izvini. Slušam te. Oklevala je, pa nastavila.

– Bili smo srećni tokom prvih nekoliko godina. Barem ja. Stanovali smo u divnom stanu, provodili zajedno sve slobodno vreme. Mislila sam da ga poznajem. Ali, nije bilo tako. Ne u potpunosti. Onda smo počeli da se neprestano svađamo, jedva da smo uopšte ljudski razgovarali... jednostavno, nije išlo – brzo je završila priču.

– Tek tako?

– Tek tako.

– Da li se ponekad viđate? – Ne.

– Da li bi želela?

– Ne.

– U toj med strašno?

– I gore.

– Izvini što sam uopšte načinjao temu.

– U redu je. Bolje mi je bez njega.

– Kada ti je bilo jasno da je došao kraj?

- Kada mi je uručio zahtev za razvod braka.
- A ti nisi imala predstavu o tome? – Ne.
- Znao sam da mi se tip neće dopasti. – A znao je i da mu nije sve ispričala.
- Osmehnula se. – Možda se zato ti i ja tako dobro slažemo. Isto razmišljamo.
- Osim, naravno, kada su u pitanju divote života u malim mestirna.
- Ni u jednom trenutku nisam rekla da mi se ovde ne sviđa.
- Ali, možeš li da zamisliš da ostaneš u gradu poput ovog?
- Misliš, zauvek?
- Hajde, moraš da priznaš da je ovde lepo.
- Jeste. To sam ti već rekla.
- Ali, nije za tebe? Mislim, ne na duge staze.
- Zavisi.
- Od čega.

Osmehnula mu se. – Od toga šta bi bio razlog ostajanja. Netremice je gledao u nju. Nije mogao a da njene reci ne shvati kao poziv ili obećanje.

Mesec se polako izdizao na nebu. Njegova svetlost prelivala se u žutim i narandžastim tonovima. U jednom trenutku, imao se utisak da se smestio baš iznad kuće Trevis-Benerovih koja je bila prvo stajalište u njihovoj šetnji duhova. Kuća je bila prastara, na dva sprata, izgrađena u viktorijanskom stilu, s prostranim verandama koje su vapile za popravkom i novom farbom. Mala grupa je stala, a dve žene odevene u kostime veštica stajale su pored ogromnog kazana, služile jabukovaču i pretvarale se da prizivaju prvog vlasnika kuće koji je, navodno, izgubio glavu dok je sekao drva u šumi. Vrata su bila otvorena. Iz kuće su dopirali neuobičajeni slabi zvuči, reklo bi se kao iz vašarske kuće straha: škripanje, škriganje, cviljenje, krici, sablasan smeli. Dve veštice su odjednom spustile glave, svetio s verande je nestalo i, iz predvorja, dramatično se ukazao bezglavi duh – bezoblična crna tkanina s kapuljačom, rukavima, kostima namesto šaka. Jedna žena je vrisnula i ispustila čašu koju je držala u ruci. Sara se pribila uz Majlsa, okrećući se njemu i stežući mu ruku takvom snagom da se on iznenadio. Iz te blizine, kosa joj je izgledala meka i, iako drugačije boje, podsećala ga je na Misinu. Setio se kako je bio divan osećaj provlačiti prste kroz Misinu kosu dok su uveče ležali zajedno. Veštice su izvele neke vradžbine pa je duh ubrzo iščezao i svetla se ponovo upalila. Usledio je nervozni smeh i publika se razišla.

U narednih nekoliko sati, Sara i Majls obišli su veći broj kuća. Ukazala se prilika da u neke od njih uđu i na brzinu ih razgledaju. U nekima su ostajali samo u predvorju ili su se zabavljali u baštama slušajući o prošlosti mnogih od njih. Majls je već ranije bio u ovakvom obilasku i, dok su lagano koračali od kuće do kuće, skretao joj je pažnju na razne zanimljivosti i pričao joj pojedinosti koje te godine nisu bile na repertoaru.

Hodali su po popucalom betonu trotoara, razgovarali sapatom, uživali u večeri. Gužva se postepeno smanjivala i neke od kuća počele su da zatvaraju vrata za posetioce. Sara ga je upitala da li je raspoložen za večeru, a on je odmahnuo glavom.

- Ostala je još jedna kuća – rekao je.

Poveo ju je dalje niz ulicu, držao je za ruku, blago dodirivao. S jednog ogromnog hikori drveta oglasila se sova, zatim je sve ponovo utihnulo; ispred njih, nekoliko ljudi maskiranih u duhove pokušavalo je da se smesti u kombi. Stigli su do ugla. Majls je rukom pokazao na veliku dvospratnicu ispred koje, na Sarino iznenađenje, nije bilo okupljenog sveta. Prozori su bili u potpunom mraku, kao da su na njima spuštene roletne. Jedinu svetlost pružale su svece poredane na ogradi verande. Ispred kućnih vrata nalazila se mala drvena klupa. Pored klupe, na stolici za lujanje sedela je starica uvijena u ćebe. Pri sablasnom svetlu izgledala je poput drvene lutke. Kosa joj je bila seda i retka, telo krhko i slabo. Činilo se da joj je koža providna. Lice, izbrazdano dubokim borama, podsećalo je na napuklu glazuru porcelanske vaze. Majls i Sara su prišli i seli. Starica ih je posmatrala.

– Dobro veće, gospođice Harkins – polako ju je pozdravio Majls. – Da li ste večeras imali veliku gužvu?

– Kao i uvek – odgovorila je. Glas joj je bio grub kao da je celog života bila strastven pušač. – Znaš i sam kako biva. – Upiljila se u njih, kao da ih posmatra iz daljine. – I tako, došli ste da čujete priču o Harisu i Ketrin Preser, zar ne?

– Mislim da bi ona trebalo da je čuje – ozbiljno je izjavio Majls.

Na trenutak se učinilo da se u očima gospođice Harkins pojavila iskra. Dohvatila je solju čaja koja se nalazila pored nje.

Majls je prebacio ruku preko Sarinih ramena i privukao je sebi. Sari je prijao njegov dodir, osećala se opušteno.

– Dopašće ti se – šapnuo joj je Majls. Osetila je njegov topao dah na svom uhu i stresla se od uzbuđenja.

Da, već mi se dopada, pomislila je.

Gospođica Harkins odložila je svoju solju čaja i počela da deklamuje šapatom.

Duhovi i ljubav ovde su sa nama, vi koji priču slušate saznaćete prava ljubav šta znači.

Sara je krišom pogledala u Majlsa.

– Haris Preser – počela je priču gospođica Harkins – rođenje 1843. godine. Roditelji njegovi behu vlasnici male voskarske radnje u centru Nju Berna. Poput mnogih mladića toga doba, Haris je želeo da se priključi vojsci Konfederacije kada je Jug pošao u rat za nezavisnost. Ali, bio je sin jedinac, pa su ga otac i mati preklinjali da ne odlazi. Ispunjavajući njihovu želju, Haris Preser je sebi nepopravljivo zapečatio sudbinu.

Gospođica Harkins je zastala i pogledala ih.

– Zaljubio se – dodala je tiho.

U deliću sekunde Sari je proletelo kroz glavu da se ona obraća njima dvoma. Gospođica Harkins blago je izvila obrve kao da joj čita misli i Sara je skrenula pogled.

– Ketrin Purdi imala je svega sedamnaest godina. I ona je bila jedinica u roditelja. Bili su vlasnici hotela i strugare, najbogatiji ljudi u gradu. Sa Preserima se nisu viđali. Obe su porodice bile među retkim koje su ostale u gradu pošto su ga severnjaci osvojili 1862. godine. Ne obazirući se na rat i okupaciju, Ketrin i Haris počeli su da se sastaju na reci Njus u letnjim predvečerjima. Za to su doznali njeni roditelji, razbesneli se i zabranili joj da se viđa s njim jer su Preserovi pripadali nižem staležu. Međutim, zabrana ih je još više zbližila. Nije im bilo lako da se sastaju. Smislili su i plan kako bi izbegli budnom pogledu njenih roditelja. Haris bi stajao u voskarskoj radnji svojih roditelja i čekao da mu se ukaže znak. Ako su joj roditelji spavali, Ketrin je u prozor stavljala upaljenu svec'u i Haris bi se došunjao do njihove kuće. Peo bi se na ogroman hrast koji se nalazio pod njenim prozorom i pomagao joj da siđe. Tako su se nalazili što su češće mogli. Prolazili su meseci, a njihova ljubav bivala je sve veća.

Gospođica Harkins je otpila gutljaj čaja. Oči su joj se neznatno skupile. Glas joj je poprimao dramatičan ton.

– U to vreme, vojska Severa stezala je obruč oko celog Juga. Iz Virdžinije su stizale sumorne vesti. Pričalo se da će general Li s vojskom doći iz severne Virdžinije i pokušati da oslobodi istočni deo Severne Karoline. U Nju Bernu je zaveden policijski čas, i svako ko bi bio uhvaćen, naročito muškarci, mogao je da bude streljan. U nemogućnosti da i dalje viđa Ketrin, Haris je smislio da do kasno u noć radi u radnji svojih roditelja i u izlogu radnje drži upaljenu svecu kako bi njegova voljena znala da čezne za njom. Trajalo je to nedeljama, sve dok jednog dana nije uspeo da joj doturi poruku zahvaljujući svešteniku koji je imao razumevanja za njih. Hteo je da zajedno pobegnu. Ako pristane, Katrin je trebalo da upali dve svece i stavi ih u svoj prozor; jedna sveca označavala je pristanak, druga znak da može da dođe po nju. Te noći iz njenog prozora zasijale su dve svece i te ih je noći, uprkos opasnosti, pod punim mesecom venčao saosećajni sveštenik. Sve troje su, u ime ljubavi, stavili živote na kocku.

– Ali, na nesreću, njeni roditelji pronašli su neko od Harisovih pisama. Gnevni, pozvali su Ketrin i tražili objašnjenje. Ona im je prkosno rekla da joj ništa ne mogu. Nažalost, nije bila u pravu.

– Njen otac bio je poslovno povezan s pukovnikom severnjačke vojske zaduženim za grad. Nekoliko dana kasnije sastao se s njim da ga obavesti da se u gradu nalazi špijun Konfederacije koji je u direktnoj vezi sa samim generalom Lijem i dostavlja mu podatke o odbrani. Inače se u to vreme pričalo o mogućem upadu južnjačke vojske, pa je Haris Preser uhapšen u radnji svojih roditelja. Pre nego što će ga obesiti, zamolio je da mu ispune poslednju želju – da mu dozvole da upali svecu i stavi je u izlog. Tako je i bilo. Te je noći obešen o granu ogromnog hrasta pod Ketrininim prozorom. Htela je da presvisne od tuge; znala je da je to delo njenog oca.

– Otišla je do Harisovih roditelja i zatražila svecu koja je gorela u izlogu one noći kada je obešen. Ophrvani bolom, nisu znali šta da misle o toj čudnoj molbi, pa im je rekla da tu svecu želi kao uspomenu „na ljubaznog mladića koji je prema njoj bio uvek tako učitiv“. Dali su joj. Te noći upalila je dve svece i stavila ih u svoj prozor. Roditelji su je sutradan našli mrtvu. Obesila se o istu onu granu na kojoj je izdahnuo njen ljubljani Haris.

Majls je privukao još bliže sebi. – Kako ti se čini? – prošaptao je.

– Ššš... – učutkivala ga je – mislim da će sada na scenu stupiti duhovi.

– Te su svece gorele cele noći i narednog dana. Pretvorile su se već u grudvice od voska, ali nisu prestajale da gore. Gorele su i tokom naredne dve noći. Gorele su ukupno tri dana, koliko je trajao Harisov i Ketrinin brak. Onda su se ugasile. Naredne godine, na godišnjicu njihove smrti, Ketrinina soba se na neobjašnjiv način zapalila. Međutim, kuću su uspeli da spasu od plamena. Zla kob počela je da Prati porodicu Purdi. Njihov hotel je nestao u poplavi, a strugara je, zbog dugova, otišla na doboš. Finansijski potpuno upropašćeni, Ketrinini roditelji su napustili kuću, iselili se. Ali...

Gospođica Harkins se nagnula prema njima, oči su joj vragolasto zasijale. Glas joj se pretvorio u šapat.

– S vremena na vreme, ljudi se kunu da u prozoru vide dve svece koje gore. Drugi tvrde da gori samo jedna... a da druga gori u jednoj napuštenoj kući tu u ulici. Čak i danas, iako je od tada prošlo više od stotinu godina, mnogi tvrde da viđaju svece koje gore u prozorima nekih od napuštenih kuća. Najčudnije od svega je to što ih vide jedino mladi zaljubljeni parovi. A da li ćete ih i vas dvoje ugledati, zavisi od toga šta osećate jedno prema drugom.

Gospođica Harkins je zatvorila oči kao da je iscrpljena od pripovedanja. Nije se pomerila čitav minut. Majls i Sara sedeli su kao prikovani za klupu, bojali su se da prekinu čaroliju. Napokon je otvorila oči i posegla za svojim čajem.

Majls i Sara su je pozdravili, poželeli joj laku noć, sišli s verande na puteljak posut šljunkom i uputili se ka ulici. Išli su ruku pod ruku. Opčinjeni pričom, neko vreme nisu progovarali.

– Drago mi je što smo bili tamo – rekla je Sara.

– Znači, dopalo ti se?

– Žene vole romantične priče.

Zašli su za ugao i približili se ulici Front. Mogli su da odu do reke, put je vodio pored kuća iz kojih je dopirala treperava svetlost.

– Spreman da pojedeš nešto?

– Samo trenutak – rekao je usporavajući korak. Onda je stao.

Pogledala ga je. Preko njegovog ramena videla je insekte koji su zujali oko ulične svedljke. Gledao je u daljinu, prema reci. Sara je pratila njegov pogled ali nije ugledala ništa neobično.

– Šta je bilo? – upitala je.

Odmahnuo je glavom, pokušavajući da razbistri misli. Hteo je da nastavi da hoda, ali nije mogao. Načinio je korak prema Sari i nežno je privukao ka sebi. Prepustila mu se, imala je čudan osećaj u stomaku. Nagnuo se prema njoj.

Otvorila je oči. Lica su im se primakla i više ništa na celom svetu nije bilo bitno.

Ljubili su se. Kada su im se usne konačno razdvojile, Majls je čvrsto zagrlio. Lice je spustio na njen vrat i počeo ponovo da je ljubi. Stresla se od uzbuđenja kada je osetila njegov jezik na svojoj koži. Upila se u njega, uživajući u bezbednoj luci njegovog zagrljaja. Svet je za njih prestao da postoji.

Hodali su ka njenom stanu, držeći se za ruke i tiho razgovarajući.

Stigli su nekoliko minuta kasnije. Čim su ušli u stan, Majls je prebacio jaknu preko naslona stolice. Pitao se da li Sara zna da je on posmatra.

– Šta je za večeru?

Otvorilaje frižider i izvukla veliku tepsiju prekrivenu folijom. – Lazanja, francuski hleb i salata. Može?

– Zvuči sjajno. Treba li ti pomoć?

– Uglavnom je sve spremno – rekla je dok je stavljala tepsiju u rernu. – Samo da se podgreje, otprilike pola sata. Ali, ako želiš, možeš da upališ vatru u kaminu. I otvoriš vino. Na pultu je.

– Važi.

– Pridružiću ti se za nekoliko minuta – rekla je odlazeći u spavaću sobu.

Uzela je četku i počela da je provlači kroz kosu.

Poljubac ju je uznemirio iako nije htela da prizna. Osetila je da je to veče prekretnica u njihovom odnosu i plašila SG. Znala je da Majlsu mora da kaže pravi razlog koji je doveo do raspada njenog braka, ali nije joj bilo lako da o tome govori. Nije li on kazao da bi voleo da Džona ima brata ili sestru? Da li bi bio spreman da se te želje odrekne?

Posmatrala je svoj odraz u ogledalu.

Nije bila raspoložena da sada priča o tome, ali znala je da mora da mu kaže ukoliko želi da se njihova veza nastavi. Više od svega želela je da se priča ne ponovi, da i iMajls ne postupi kao svojevremeno Majki. Nije mogla da još jednom prolazi kroz tako nešto.

Završila je sa četkanjem kose, iz navike proverila šminku i ustala rešena da Majlsu ispriča sve. Međutim, umesto da krene ka vratima sobe, odjednom je sela na ivicu kreveta. Upitala se da li je stvarno spremna da to uradi.

Odgovor na to pitanje plašio ju je više nego što je mogla da zamisli.

Konačno je izašla iz spavaće sobe. U kaminu je već gorela vatra. Majls se vraćao iz kuhinje noseći bocu vina.

– Mislio sam da treba da nam se nade pri ruci – rekao je i podigao bocu.

– Dobra ideja – složila se Sara.

Ton njenog glasa zazvučao mu je čudno, pa je na tren oklevao. Sela je na kauč. Spustio je vino na stočić i seo pored nje. Konačno ju je uzeo za ruku.

– Da li je sve u redu? – upitao je.

Lagano je okretala čašu vina u ruci. – Nešto ti nisam rekla – tiho je izgovorila.

Čuo se zvuk automobila koji su prolazili ulicom. Ceganice su pucketale u kaminu i varnice letele na sve strane. Na zidovima su leljale senke.

Sara je podvila pod sebe jednu nogu. Majls je znao da sabira misli. Posmatrao ju je ništa ne govoreći, samo joj je stisnuo ruku u znak ohrabrenja.

To kao da ju je povratilo u stvarnost. Video je da joj oči sjaje.

– Dobar si čovek, Majlse – rekla je – i ovih nekoliko nedelja stvarno su mi mnogo značile. – Zastala je.

Majlsu se ovakav početak nije uopšte dopadao i pitao se šta li se to desilo u njenoj glavi tokom tih nekoliko minuta koje je provela u svojoj spavaćoj sobi. Posmatrao ju je i osećao kako mu se utroba grči.

– Sećaš li kada si me pitao za mog bivšeg muža? Klimnuo je glavom.

– Tada ti nisam završila priču. Nije to bilo sve... ne znam kako da ti kažem.

– Zašto?

Pogledala je u vatru. – Brine me šta ćeš možda pomisliti.

Razmišljao je kao šerif i više mu je stvari palo na pamet. Da se njen bivši muž ponašao nasilnički, da ju je na neki način povredio, da je iz tog braka izašla ranjene duše. Razvod je uvek bolan, znao je to, ali način na koji je počela da mu priča navodio ga je na pomisao da nije sve bilo tako jednostavno.

Nasmešio joj se, očekivao je da nastavi, ali ona je ćutala. – Slušaj, Saro – konačno je rekao – ne moraš da mi kažeš ništa što ne želiš. Neću te više o tome zapitkivati. To su tvoje stvari. Tokom ovih nekoliko nedelja mnogo sam saznao o tebi; sasvim dovoljno da znam kakva si kao ličnost i to je jedino što mi je bitno. Nema potrebe da znam baš sve. A, iskren da budem, sumnjam da bi bilo šta što bi mi rekla moglo da izmeni moja osećanja.

Osmehnula se ali je izbegla njegov pogled. – Sećaš li se našeg razgovora o Misi? – Da.

– Sećaš li se stvari koje si mi tada ispričao? Klimnuo je glavom.

– Sećam se i ja. – Tek tada ga je pogledala. – Hoću da znaš da ja nikada neću moći da budem poput nje.

Namrštio se. – To znam. I ne očekujem da...

Podigla je ruku. – Ne, Majlse, nisi me razumeo. Ne mislim da ti se dopadam jer sam kao Misi. Znam da to nije razlog. Nisam se dobro izrazila.

– Pa, šta je onda u pitanju?

– Sećaš li se da si mi rekao kako je Misi bila divna majka? I da ste oboje želeli da Džona ima brata ili sestru?

Zastala je ali ne u iščekivanju njegovog odgovora. – Ja to ne mogu. Zbog toga me je Majki ostavio.

Konačno ga je pogledala u oči. – Nisam mogla da zatrudnim. Ali, nije bilo do njega, s njim je sve bilo u redu.

Onda je, kao u želji da mu dodatno razjasni svoje reci, za slučaj da nije razumeo, rekla najjednostavnije što je mogla.

– Ne mogu da imam decu. Nikada.

Nije rekao ništa. Usledio je trenutak tišine. Nastavila je.

– Ne možeš ni da zamisliš kako je strašno bilo to saznanje. Ironija. Kada sam bila sasvim mlada, imala oko dvadeset godina, veoma sam se trudila da ne ostanem u drugom stanju i hvatala me je panika kada bi se desilo da zaboravim da popijem tabletu. Nikada mi ni na kraj pameti nije bilo da uopšte i ne mogu da zatrudnim.

– Kako si saznala?

– Na uobičajen način. Prolazilo je vreme, a ja nisam ostajala u drugom stanju. Konačno smo otišli lekaru. Tada sam saznala.

– Žao mi je – bilo je jedino što je Majlsu palo na pamet da kaže.

– I meni. – Duboko je uzdahnula, kao da i dalje ne može da veruje da je to tačno. – Bilo je žao i Majklu, ali nije znao kako da se ponaša. Rekla sam mu da možemo da usvojimo dete, da će mi to savršeno odgovarati. Međutim, nije hteo ni da čuje. Zbog svoje porodice.

– Šališ se...

Sara je odmahnula glavom. – Kamo sreće. Kad se iz ove perspektive osvrnem, shvatam da tako nešto i nije trebalo da me iznenadi. Kada smo tek počeli da izlazimo, govorio mi je da tako savršenu ženu pre mene nije sreo. A čim se desila prva stvar koja je ukazivala na to da

baš nije tako, bio je spreman da zanemari sve ostale strane našeg odnosa. – Zurila je u svoju čašu vina. – Zatražio je razvod. Iselila sam se nedelju dana kasnije.

Majls ju je uzeo za ruku, ništa ne govoreći. Nastavila je – Posle toga... pa, nije bilo lako. O takvim se stvarima ne priča baš u društvu. Moja porodica zna. Silvija takođe. Bila je moj advokat. Mnogo mi je pomogla. Znaju jedino oni, njih četvoro. Sada znaš i ti...

Zastala je. Majls ju je posmatrao. Pri svetlosti koja je dopirala iz kamina činilo mu se da nikada nije bila lepša. Kosa joj se presijavala tako da se imao utisak da joj je oko glave oreol.

– Zašto i ja? – konačno je upitao.

– Nije li razlog očigledan?

– Ne baš.

– Mislila sam da treba da znaš. Mislim, pre nego što... Kao što već rekoh, ne želim da mi se to dogodi ponovo... – Pogledala je u stranu.

Nežno joj je okrenuo lice prema sebi. – Stvarno misliš da bih mogao da ti priredim tako nešto?

Tužno ga je pogledala. – Oh, Majlse... lako je reći da ti to sada ne znači ništa. Brine me kako ćeš se osećati kasnije, pošto još jednom razmisliš. Recimo, nastavićemo da se viđamo, kao do sada. Ali možeš li stvarno da tvrdiš da ti to neće postati bitno? Da ti neće biti važno da imaš još dece; da Džona nikada neće imati sestru ili brata.

Pročistila je grlo. – Znam da idem mnogo unapred. Sve ovo što sam ti ispričala ne znači da očekujem da ćemo se venčati. Ali, morala sam da ti kažem istinu, tako da znaš u šta se upuštaš, pre nego što stvari krenu dalje. Ja sama ne mogu dalje pre nego što budem uverena da se nećeš samo okrenuti i uraditi isto što i Majki. Ukoliko naša veza ne bude mogla da opstane iz kakvog drugog razloga, u redu. Ali, da još jednom prođem kroz istu priču, to ne mogu.

Majls je pogledao u svoju čašu. Svetlost se i u njoj presijavala. Prstom je vukao po obodu.

– I d treba da znaš nešto o meni – kazao je. – Bilo mi je stvarno mnogo teško pošto je Misi poginula. Ne samo zbog toga stoje više nije bilo. Mučilo me je i što nisam otkrio ko je te noći bio za volanom automobila koji ju je oborio. A to mi je bila dužnost, i kao muža i kao šerifa. Dugo sam mislio jedino o tome kako da to saznam. Vodio sam istragu na svoju ruku, razgovarao s ljudima. Taj nekoje utekao, izvukao se, i to me je strahovito mučilo, ne možeš ni da zamisliš koliko. Dugo mi se činilo da sam na putu da poludim. Međutim, u poslednje vreme...

Glas mu je postao nežan kada su im se pogledi sreli.

– Pokušaću da ti kažem... Nije mi potrebno vreme da razmislim, Saro... Ne znam... Znam samo da mi nešto u životu nedostaje, da nisam znao šta je to sve dok te nisam sreo. Ukoliko želiš da razmislim, hoću, razmišljaću. Ali, ne zbog sebe, već zbog tebe. Nisi mi rekla ništa što bi moglo da promeni moja osećanja prema tebi. Nisam kao Majki. Niti bih ikada mogao da budem kao on.

Iz kuhinje se začuo zvuk zvona. Prenuli su se. Lazanja je bila spremna, ali ni on ni ona nisu se pomerili. Sari se odjednom zavrtelo u glavi. Nije znala da li je razlog tome vino ili reci koje je izgovorio Majls. Pažljivo je spustila čašu na sto, duboko udahnula i ustala s kauča.

– Da izvadim lazanju pre nego što izgori.

Ušla je u kuhinju. Štala je i oslonila se na pult. Njegove reci su joj odjekivale u glavi.

Nije mi potrebno vreme da razmislim, Saro.

Nisi mi rekla ništa što bi moglo da promeni moja osećanja prema tebi.

Za njega to nije imalo značaja. I verovala mu je. Verovala je u sve što joj je rekao. Način na koji ju je posmatrao... Otkako se razvela, skoro da je izgubila nadu da će je ijedan muškarac ikada razumeti.

Iz rerne je izvukla tepsiju i spustila je na podmetač. Vratila se u dnevnu sobu. Majls je sedeo na kauču zagledan u vatru. Sela je pored njega i stavila mu glavu na rame. Povukao ju

je k sebi. Dok su posmatrali vatru osetila je kako mu se grudi polako izdižu i spuštaju. Gladio joj je ruku. Naježila bi se svaki put kada bi je dotakao.

- Hvala na poverenju koje mi ukazuješ – rekao je.
- Nisam imala izbora.
- Uvek postoji izbor.
- Ovoga puta ne. Ne kada si ti u pitanju.

Podigla je glavu. Nije rekla ništa, samo ga je poljubila, nežno prislonila svoje usne na njegove jednom, pa još jednom, dok se konačno nisu čvrsto spojile. Rukama je prelazio preko njenih leđa. Osećala je njegov jezik uz svoj. Jednom ga je rukom gladila po licu osećajući pod prstima njegovu bradu koja je tek krenula da raste. Onda je počela da ga ljubi po obrazima a on je usne spustio na njen vrat, nežno je grickajući i ljubeći. Na koži je osećala njegov vreo dah.

Dugo su vodili ljubav. Vatra u kaminu se gasila, ispunjavajući sobu tamnim senkama. U mraku joj je šaputao ne prestajući da je dodiruje, kao da želi da se uveri da stvarno postoji. Dva puta je ustajao da doda drva u kamin. Iz spavaće sobe donela je pokrivač. U neko doba pred zoru osetili su vučju glad. Jeli su lazanju iz istog tanjira, tu kraj kamina, nagi ispod pokrivača. Ni to nije bilo ništa manje uzbudljivo nego noć koja je već bila za njima.

Sara je konačno usnula i Majls ju je odneo do spavaće sobe. Na prozore je navukao zavese i uvukao se pod pokrivač pored nje. Jutro je bilo tmurno i kišno tako da su spavali skoro do podneva. Ni Majls ni Sara nisu pamtili kada su poslednji put ustali tako kasno. Sara se probudila prva. Uz svoje telo osećala je Majlsovo, njegova ruka bila je prebačena preko nje. Promeškoljila se. Probudio ste istog trena. Podigao je glavu s jastuka a ona se okrenula licem prema njemu. Dotakao joj je obraz, pokušavajući da proguta knedlu koja mu je zastala u grlu.

- Volim te – reci su same potekle.
- Uzela mu je ruku i povukla je na svoje grudi.
- Oh, Majlse – prošaputala je – volim i ja tebe.

14.

Sara i Majls su tokom narednih nekoliko nedelja provodili zajedno sve svoje slobodno vreme. Izlazili su ali boravili su i u Majlsovoj kući. Džona nije pokušavao da sazna šta to znači, nije ništa zapitkivao. Sari je pokazao svoju zbirku bejzbol rekvizita, pričao joj o pecanju i naučio je da zabaci udicu. Povremeno bi je, na njeno iznenađenje, uzimao za ruku i vodio da joj pokaže još nešto novo.

Majls je sve to posmatrao sa strane. Znao je da je detetu potrebno da tačno zna koje mesto zauzima Sara u njihovim životima i šta njegov otac oseća prema njoj. Džona je Saru poznavao i to je olakšavalo čitavu stvar. Divno su se slagali i Majls nije mogao da sakrije olakšanje i zadovoljstvo.

Pošla je noć veštica. Odvezli su se do plaže i proveli poslepodne u skupljanju školjki. Kasnije su išli u tradicionalni obilazak kuća, u „lov na slatkiše“, Džona sa svojim malim drugarima, dok su se Sara i Majls priključili grupi roditelja koja ih je pratila.

Brenda je Saru, razume se, zasipala pitanjima, jer se po gradu pročula vest. I Čarlija je zanimalo šta se među njima dešava. – Volim je, Čarli – jednostavno mu je rekao Majls. Čarli ga je potapšao po ramenu i pozvao ih oboje na večeru iako se, kao čovek starog kova, pitao da sve to možda ipak nije prebrzo.

Sarina i Majlsova romansa razvijala se kao u snu. U trenucima kada su bili razdvojeni čeznuli su jedno za drugim, a kada bi se konačno videli, vreme im je bilo kratko. Sretali bi se

u vreme ručka, razgovarali telefonom, vodili ljubav svaki put kada bi im se ukazala prilika. Iako se sa Sarom često viđao, Majls nije zanemarivao ni Džonu, trudio se da i sa detetom provodi što je moguće više vremena. I Sara se, sa svoje strane, starala da se prema Džoni ponaša normalno. Nastavila je da ga podučava posle redovne nastave, odnosila se prema njemu isto kao i ranije, bio je za nju učenik kojem je potrebna stručna pomoć. Povremeno bi zapazila da dete zastane na koji tren i proučava je, ali se pretvarala da to ne primećuje.

Sredinom novembra, tri nedelje pošto su prvi put vodili ljubav, Sara je odlučila da sada, umesto tri puta nedeljno, Džona treba da ostaje posle škole samo jednom. Uglavnom je sustigao ostalu decu iz razreda. Dobro je čitao i pisao, a pomoć mu je još bila potrebna za matematiku pa je Sara smatrala da će jedan dan nedeljno biti sasvim dovoljan za to. Te večeri Majls i Sara su ga za nagradu izveli na piću.

Kasnije, dok ga je ušuškavao u tople pokrivače, Majls je primetio da je njegov sin neuobičajeno tih.

– Čemu ta sumorna faca, šampione?

– Nešto sam tužan.

– Zašto?

– Zato što više ne moram da ostajem posle škole kao ranije – jednostavno je odgovorio.

– Mislio sam da ti se to ostajanje posle škole ne dopada.

– I nije, u početku, ali mi se sada nešto sviđa.

– Stvarno?

Klimnuo je glavom. – Osećam se posebno, zahvaljujući gospođici Endruz.

– To je rekao?

Majls je klimnuo glavom. Sara i on sedeli su na stepenicama ispred kuće posmatrajući kako Džona i Mark voze bicikle u blizini. Privukla je kolena grudima i obgrlila ih.

– Da, rekao je – potvrdio je Majls.

Džona je prozujao pored njih, odmah iza njega i Mark, do dela travnjaka na kojem su nameravali da voze u krug. – pa budem iskren, pitao sam se kako će prihvatiti naše viđanje. Čini mi se da je sve u redu.

– To je dobro.

– A kako se ponaša u školi?

– Nisam primetila nikakvu naročitu promenu. Mislim da su ga deca zapitkivala prvih nekoliko dana, ali to je brzo prošlo.

Džona i Mark su ponovo projurili ne obraćajući pažnju na njihovo prisustvo.

– Hoćeš li da Dan zahvalnosti provedeš s nama dvojicom? – upitao je Majls. – Doduše, te sam noći dežuran, ali ješćemo ranije. Ako nemaš drugih planova...

– Neću moći. Brat dolazi sa koledža i mama priprema svečan ručak. Pozvala je mnogo sveta, tetke, stričeve, rođake, babu, dedu. Ne verujem da će pokazati razumevanje ako joj aaopštira da neću biti prisutna.

– Naravno, razumem.

– Ali, želi da te upozna. Neprestano traži da te dovedem kod njih.

– Pa zašto nisi?

– Mislila sam da nisi spreman za tako nešto. – Namignula mu je. – Nisam htela da se prepadneš i utekneš.

– Ne verujem da je baš toliko naporna.

– Ne budi tako uveren. Ali, ako si voljan da rizikuješ, pozivam te na praznični ručak. Tako ćemo moći da praznik provedemo zajedno.

– Sigurna si? Čini mi se da će vam kuća biti prepuna.

– Šta mari? Nekoliko osoba više ne znači ništa. Osim toga, biće to prilika da upoznaš čitav klan. Naravno, pod uslovom da si spreman za to.

– Spreman sam.

– Onda, dolaziš?
– Računaj na to.
– Dobro. Ali, slušaj, ako moja majka počne da ti postavlja čudna pitanja, seti se da sam ja na tatu. Važi?

Te je večeri Džoua ponovo otišao da spava kod Marka a Majls je Saru uveo u spavaću sobu. Bilo je to prvi put da ostane da spava kod njega. Do tada su noći provodili jedino u njenom stanu. Oboje su bili svesni činjenice da se nalaze u postelji koju je svojevremeno delio s Misi. Vodili su ljubav kao u žurbi, stra.st ih je oboje ostavila bez daha. Posle toga nisu mnogo razgovarali. Sara je jednostavno ležala pored Majlsa, glave oslonjene na njegove grudi. Prstima joj je prolazio kroz kosu.

Imala je osećaj da želi da bude sam sa svojim mislima. Gledala je po sobi. Primetila je da se Misine fotografije nalaze svuda. Onu na noćnom stočiću mogla je i da dotakne.

Odjednom ju je prožeo osećaj nelagodnosti. Spazila je i fasciklu u kojoj se nalazilo sve stoje Majls sakupio u vezi s Misinom pogibijom. Fascikla se nalazila na polici, bila je prilično debela. Nije skidala pogled s nje. Podigla je glavu s njegovih grudi, pa je ponovo spustila. Slušala je kako Majls diše. Konačno, kada je tišina koja je vladala počela da je tišti, pomerila je glavu na jastuk i pogledala ga.

- Sve u redu? – upitala je.
- Da – odgovorio je ne pogledavši je.
- Nekako si tih.
- Razmišljao sam – promrmljao je.
- O lepim stvarima, nadam se.
- Samo o najboljem. – Povukao je prst celom dužinom njene ruke. – Volim te.
- I ja tebe.
- Hoćeš li da provedeš celu noć ovde?
- Želiš li to?
- I te kako.
- Siguran?
- U potpunosti.

I dalje pomalo uznemirena, dopustila mu je da je privuče k sebi. Poljubio ju je i držao u naručju sve dok nije usnula. Kada se ujutro probudila bilo joj je potrebno malo vremena da shvati gde se nalazi. Majls je blago povlačio prst duž njene kičme. Osetila je da je obuzima talas prijatnosti.

Bilo je nečega drugačijeg u načinu na koji su sada vodili ljubav, nečega što je ličilo na prvi put. Nežno i bez žurbe. Ljubio ju je, šaptao nežne reci. Kada je legao preko nje, u njegovom pogledu videla je koliko mu znači, koliko je njihova veza postala ozbiljna.

Dok je spavala, Majls je tiho uklonio sve fotografije i fasciklu, te senke koje su se prethodne večeri nadvijale nad njima.

15.

– I dalje mi nije jasno zbog čega ga još nisam upoznala.

Morin i Sara nalazile su se u samoposluzi, kretale se između rafova i u kolica stavljale sve što im je bilo potrebno za praznični ručak. Sara je imala utisak da se njena majka sprema da punih nedelju dana gosti čitavu armiju ljudi.

– Upoznaćeš ga, mama, za koji dan. Kao što sam ti rekla, on i Džona će doći na ručak.

– Ali, zar ne bi bilo ugodnije da navrati pre toga? Tako bismo imali priliku da se malo upoznamo.

– Imaćeš sasvim dovoljno vremena da ga upoznaš. Znaš kako to biva kada je praznik.

– Ali, kuća će biti puna i nećemo moći da razgovaramo kao ljudi.

– Sigurna sam da će on razumeti.

– Zar nisi rekla da će morati da ode ranije?

– Oko četiri, mora na posao.

– Na praznik?

– Radiće na Dan zahvalnosti kako bi bio slobodan za Božić. Mama, on je šerif. Ne mogu svi biti odsutni u isto vreme.

– Ko će da čuva dete?

– Ja, Verovatno ću ga vratiti kući. Znaš tatu, zaspaće oko šest, tako da ću Džonu odvesti verovatno u to vreme.

– Tako rano?

– Ne brini. Ostajemo čitavo popodne.

– U pravu si – rekla je Morin. – Iscrpljena sam od svih ovih priprema.

– Ništa se ne brini, mama. Sve će biti u najboljem redu.

– Da li će tamo biti još dece? – upitao je Džona.

– Ne znam – odgovorio je Majls. – Možda.

– Dečaci ili devojčice?

– Ne znam.

– Pa.. koliko imaju godina?

Majls je odmahnuo glavom. – Kao što ti rekoh, ne znam. Nisam čak siguran ni da li će uopšte biti dece, pravo da ti kažem. Zaboravio sam da pitam.

Džona je nabrao čelo. – Ali, šta ću'da radim ako tamo budem jedino dete?

– Da gledaš ragbi sa mnom? – To je dosadno.

Majls je podešavao prednje sedišta da bi njegov sin mogao udobno da se smesti.

– U svakom slučaju, tamo nećemo provesti ceo dan, jer moram na posao. Ali, moramo da ostanemo neko vreme. Ti su ljudi bili fini i pozvali nas i ne bi bilo pristojno da odmah posle ručka ustanemo od stola i odemo. Možda ćemo se malo prošetati, već ćemo se nekako zabaviti.

– Sa gospođicom Endruz?

– Ako se slažeš da pođe i ona.

– U redu. – Zastao je. Glava mu je bila okrenuta prema prozoru. Upravo su prolazili pored borova. – Tata, šta misliš, da li su spremili ćurku?

– Siguran sam da jesu. Zašto?

– A da li će imati čudan ukus? Kao prošle godine?

– Hoćeš da kažeš da ti se moje kuvanje nije dopalo?

– Imala je čudan ukus.

– Nije.

– Jeste.

– Možda oni kuvaju bolje od mene.

– Nadam se.

– Da li mi to prigovaraš?

Džona se osmehnuo. – Pomalo. Ali, stvarno ti kažem, imala je čudan ukus.

Majls i Džona su se zaustavili ispred dvospratne kuće zidane ciglom i parkirali pored poštanskog sandučeta. Odmah se videlo da se baštom bavi neko kome je to pravo zadovoljstvo. Uz stazu je bilo zasađeno cveće, na zemlji oko drveća ležale su borove iglice, kao i nešto lišća opalog tokom prethodne noći. Sara je pomerila zavesu, mahnula im s prozora i pošla da im otvori vrata.

– Au, kako lepo izgledaš – uskliknula je. Majls je nesvesno dotakao kravatu. – Hvala.

– Obraćam se Džoni – namignula mu je, a dete je pogledalo u oca sa pobeđničkim sjajem u očima. Na sebi je imao pantalone mornarskoplave boje i belu košulju, bio je čist kao da se upravo vraća iz crkve, s bogoslužjenja. Na brzinu je zagrlio Saru.

Pružila mu je komplet automobilčića koji je dotle držala iza leđa.

– Šta je to? – upitao je.

– Za tebe, da se igraš dok si kod nas – odgovorila mu je. – Kako ti se čine?

Zagledao se u kutiju. – Ovo je sjajno! Tata, vidi... – Podigao je kutiju.

– Vidim. Da li si se zahvalio?

– Hvala, gospođice Endruz.

– Nema na čemu.

Onda joj je prišao Majls. Poljubila ga je. – Malopre sam se samo šalila. I ti lepo izgledaš. Nisam navikla da te vidim u sakou i s kravatom usred bela dana. – Dotakla mu je ovlaš okovratnik. – Mogla bih i da se naviknem.

– Hvala, gospođice Endruz – rekao je oponašajući sina. – I ti divno izgledaš – dodao je.

Izgledala je stvarno prelepo. Što ju je duže poznavao, činilo mu se da postaje sve lepša, bez obzira na odeću koju bi nosila.

– Spreman da uđeš u kuću?

– Kad god budeš rekla – odgovorio je Majls.

– A ti, Džona?

– Ima li dece tamo?

– Nema, žao mi je. Samo gomila odraslih. Ali, fini su, stvarao, i raduju se što će te upoznati.

Klimnuo je glavom a pogled mu je zastao na kutiji. – Je l' mogu sada da otvorim?

– Ako želiš. Tvoje je, možeš da otvoriš kad god poželiš.

– I mogu da se igram napolju?

– Naravno – odgovorila mu je Sara. – Zbog toga sam ih i kupila.

– Ali, prvo – upao im je u razgovor Majls – treba da uđeš u kuću i upoznaš se sa svima. A kad budeš otišao da se igraš, dobro pazi da se ne isprljaš pre ručka.

– Važi – odgovorilo je dete istog časa, a izraz njegovog lica govorio je da je ubeđen da se neće isprljati. Međutim, Majls nije gajio iluzije. Sedmogodišnji dečak koji se igra napolju? Nemoguće. Jedino se nadao da se neće previše uprljati.

– Onda, u redu – rekla je Sara. – Idemo unutra. Ipak, malo upozorenje...

– U vezi s tvojom majkom? Osmehnula se. – Kako znaš?

– Ništa ne brini. Ponašaću se najbolje što umem, Džona takođe. Je l' tako, Džona?

Dete je klimnulo glavom i ne pogledavši ih. Sara je uzela Majlsa pod ruku i šapnula mu: – Ne brinem se ja za vas dvojicu.

– Stigli ste! – uskliknula je Morin izlazeći iz kuhinje. Sara je neprimetno gurnula laktom Majlsa. Pratio je njen pogled i iznenadio se kada je uočio da Sara uopšte ne liči na majku. Sarina kosa bila je plava, a Morinina seda, s tim što je bilo očigledno da je nekad bila crna. Sara je bila visoka i vitka, a Morin niska i zaobljena poput kakve matrone. Sara je prosto klizila dok je hodala, a Morin kao da se dokotrljala do njih. Preko plave haljine imala je belu kecelju. Prišla im je pruženih ruku, kao da dočekuje prijatelje koje odavno nije videla. – Toliko sam toga čula o vama dvojici!

Morin je zagrlila prvo Majlsa, pa Džonu i to prč nego što je Sara uspela da ih valjano predstavi. – Tako mi je drago što ste došli! Kao što vidite, kuća nam je puna ljudi, ali vas dvojica ste počasni gosti – uzbuđeno je rekla.

– A šta to znači? – upitao je Džona.

– Znači da te svi očekuju.

– Stvarno?

– Stvarno.

– Ali, oni me i ne znaju – rekao je naivno Džona dok je gledao po sobi osećajući na sebi poglede nepoznatih ljudi. Majls ga je zaštitnički zagrlio.

– Drago mi je što smo se upoznali, Morin. I hvala na pozivu za ručak.

– Oh, bilo mi je zadovoljstvo. – Zakikotala se. – Drago nam je što ste došli. A znam da je i Sari drago.

– Mama...

– Pa, drago ti je. Nema razloga da poričeš – rekla je i posvetila se Majlsu i Džoni, pričajući i kikoćući se narednih nekoliko minuta. Kada je napokon završila, povelala ih je da ih upozna s babom i dedom, a onda i s ostalim rođacima, kojih je, sve u svemu, bilo dvanaestak. Majls se sa svima rukovao, a Džona je sledio njegov priraer. Sara je prevrtala očima zbog načina na koji je njena majka predstavljala Majlsa. – Ovo je Sarin prijatelj – govorila je Morin, a u glasu joj se osećao ponos pomešan s majčinskim odobravanjem, što je nedvosmisleno ukazivalo na prirodu Majlsovog i Sarinog odnosa. Posle cele ceremonije predstavljanja Morin je izgledala skoro iscrpljeno. Obratila se Majlsu. – E, sada, šta biste popili?

– Može li jedno pivo?

– Pivo stiže. A ti, Džona? Imamo sok i Seven-up.

– Sok.

– Idem s tobom, mama – reče Sara uzimajući majku pod ruku. – Mislim da je i meni potrebno piće.

Dok su išle ka kuhinji, majka joj se široko osmehivala. – Oh, Saro... tako sam srećna zbog tvog izbora.

– Hvala.

– Čini mi se da je sjajan. Takav divan osmeh. Izgleda kao neko u koga možeš imati poverenja.

– Znam.

***

– A dečak je kao lutka.

– Da, mama...

– Gde je tata? – upitala je Sara nekoliko minuta kasnije. Njena majka se konačno dovoljno smirila od uzbuđenja da je mogla da se vrati poslednjim pripremama za ručak.

– Poslala sam ga do samoposluge pre nekoliko minuta. I Brajana – odgovorila je Morin. – Da kupe još zemički i vina. Nisam sigurna da će ova količina bita dovoljna.

Sara je otvorila pećnicu da vidi kako napreduje pečenje ćurke. Kuhinjom se proširio divan miris.

– Znači, Brajan je konačno ustao?

– Bio je umoran. Stigao je tek posle ponoći. Imao je ispit u sredu posle podne pa nije mogao da pode ranije.

U tom času otvorila su se zadnja vrata i na njima su se ukazali Leri i Brajan. Kесе koje su nosili spustili su na kuhinjski pult. Brajan je izgledao mršaviji i ozbiljniji nego u avgustu kada su se poslednji put videli. Zagrlio je sestru.

– Kako studije? Nismo pričali, čini mi se, već čitavu večnost.

– Idu. Znaš i sama kako je to. Kako posao?

– Dobro, sviđa mi se. – Pogledala je preko Brajanovog ramena. – Zdravo, tata.

– Zdravo, dušo – kazao je Leri. – Mmm, ala ovde miriše.

Odložili su namirnice i porazgovarali nekoliko minuta. Onda im je Sara rekla da bi neko voleo da ih upozna.

– Da, mama mi je spomenula da izlaziš s nekim – Brajan je saučesnički izvio obrve. – Drago mi je. Dobar čovek?

– Mislim da jeste.

– Ozbiljan?

Sara nije mogla a da ne primeti da je majka prestala da ljušti krompir u iščekivanju odgovora.

– Još ne znam – rekla je obazrivo Sara. – Da li bi voleo da ga upoznaš?

Brajan je slegnuo ramenima. – Važi. Dotakla mu je ruku. – Sve je u redu, dopašće ti se. – Brajan je klimnuo glavom. – Ideš li, tata?

– Samo trenutak. Vaša majka traži da joj donesem još nekoliko činija za serviranje. Tu su u ostavi, u nekoj od kutija.

Sara i Brajan izašli su iz kuhinje i uputili se ka dnevnoj sobi. Sara nije videla ni Majlsa ni Džonu. Baka joj je rekla da je Majls izašao napolje na tren. Sara je onda otišla do ulaznih vrata, ali ni tada nije mogla da ga vidi.

– Mora da je u dvorištu iza kuće...

Obišli su kuću s te strane i konačno je ugledala Majlsa i Džonu. Džona je u dvorištu pronašao pravo brdašće od zemlje i vukao je automobilčice po samo njemu vidljivim putevima.

– Šta je on po zanimanju? Nastavnik?

– Nije, ali upoznala sam ga u školi. Njegov sin je u mom razredu. Šerif je. Hej, Majlse! – viknula je. – Džona! – Kada su se okrenuli na njeno dozivanje, klimnula je glavom u pravcu svog brata. – Želela bih da vas upoznam s nekim.

Džona je ustao sa zemlje. Sara je odmah videla da su mu pantalone prljave na kolenima. Pošli su jedni drugima a susret.

– Ovo je Brajan, moj brat. A ovo su Majls i njegov sin Džona.

Majls je pružio ruku. – Drago mi je. Majls Rajan. Ponuđenu ruku Brajan je uzdržano prihvatio. – I meni je drago.

– Čujem da studiraš.

Brajan je klimnuo glavom. – Da, gospodine.

Sara se nasrnula. – Ne budi tako zvaničan, Brajane. Majls je svega nekoliko godina stariji od mene. – Brajan se slabo osmehnuo, ali nije ništa rekao. Džona gaje pogledao. Brajan je napravio korak unazad kao da nije siguran kako treba da se obrati tako malom dečaku.

– Zdravo – rekao je Džona.

– Zdravo – uzvratio je Brajan.

– Ti si brat gospođice Endruz? Brajan je klimnuo glavom.

– Ona je moja učiteljica.

– Znam, rekla mi je.

– On... – Džoni je odjednom razgovor postao dosadan i počeo je da prevrće u ruci jedan od automobilčica. Svi su ćutali.

– Nisam pobeo od tvojih – rekao je Majls nekoliko minuta kasnije. – Džona je hteo da izađem s njim i kažem mu da li je u redu da se ovde igra. Rekao sam mu da mislim da nema problema, nadam se da nisam pogrešio.

– Naravno da je u redu – rekla je Sara. – Ukoliko ga to zabavlja.

Leri se pojavio iza ugla i video kako njih četvoro stoje i razgovaraju. Zamolio je Brajana da ode do garaže i potraži činije koje on nije uspeo da nade. Brajan se uputio prema garaži i ubrzo nestao s vidika.

Leri je bio ćutljiv kao Brajan. Posmatrao je Majlsa, proučavao ga, kao da će posmatranje njegovog izraza lica otkriti o njemu više nego reci koje je izgovorio prilikom upoznavanja.

Međutim, to je brzo prošlo jer su Leri i Majls odmah našli zajednička interesovanja, kao što je, na primer, predstojeća ragbi utakmica između „Kauboja“ iz Dalasa i „Delfina“ iz Majamija. Ubrzo su opušteno razgovarali. Leri je konačno morao da se vrati u kuću, a Sara je ostala s Majlsom i Džonom. Dete se vratilo svom brdašcetu od zemlje.

– Kakav lik, tvoj otac. Kada smo se upoznavali imao sam veoma neobičan osećaj da pokušava da dokuči da li smo ti i ja već spavali zajedno.

Sara se nasmejala. – Osećaj te vjerovatno nije prevario. Znaš, i dalje sam njegova mala devojčica.

– Da, znam. Koliko su dugo tvoji roditelji u braku?

– Skoro trideset pet godina.

– Dugo.

– Ponekad pomislim da ga treba proglasiti za sveca.

– Hajde, hajde... ne budi takva prema svojoj majci. I ona mi se dopala.

– Mislim da je to bilo obostrano. Na trenutak sam pomislila da će ti ponuditi da te usvoji.

– Kao što si i sama rekla, samo želi da budeš srećna.

– Samo joj to reci i sigurna sam da te neće pustiti da odeš. Potreban joj je neko o kome bi se starala, a sada, pošto je Brajan otišao na studije... Oh, čuj... ne primaj lično Brajanovu stidljivost. Veoma je rezervisan kada se upoznaje s ljudima. Izaći će iz svoje ljuštore čim te malo bolje upozna.

Majls je odmahnuo glavom kao da želi da je razuveri. – Sve je u redu. Osim toga, gledajući Brajana, setim se sebe kada sam bio njegovih godina. Verovala ili ne, i meni se dešava da ne znam šta da kažem.

Razrogačila je oči. – Nemoj da pričaš! A ja mislila da ne znam nikoga ko se bolje od tebe snalazi u razgovorima. Skoro da si me oborio s nogu svojom rečitošću.

– Da li stvarno misliš da je opravdano koristiti sarkazam na današnji dan? Na dan koji treba provesti u porodičnom krugu i biti zahvalan za sve što nam je Bog dao?

– Naravno.

Zagrlio ju je. – E pa, moram da kažem nešto u sopstvenu odbrfinu. Šta god da sam rekao, upalilo je, zar ne? Uzdahnula je. – Valjda.

– Valjda?

– A šta bi ti? Medalju?

– Za početak. I trofej. Ne bi bilo loše. Osmehnula se. – A šta misliš, šta ti je sada u naručju?

Poslepodne je proteklo bez nekih događaja. Pošto je sto rasporemljen posle ručka, neki od gostiju opredelili su se da gledaju utakmicu, a neki su došli u kuhinju da pomognu da se zapakuju gomile preostale hrane. Poslepodne je mirno proticalo. Džona je pojeo dva parčeta pite i zaključio da je atmosfera opuštajuća. Leri i Majls pričali su o Nju Bernu; Leri je Majlsu postavljao pitanja o istoriji grada. Sara je iz kuhinje, gde majka nije prestajala da joj ponavlja kako je Majls divan mlad čovek, pošla ka dnevnoj sobi kako se Džona i Majls ne bi osećali zapostavljenima. Brajan je, po dužnosti, vreme uglavnom proveo u kuhinji, perući i brišući posuđe.

Pola sata pre nego što je Majls trebalo da pode kući kako bi se presvukao pre odlaska na posao, Sara, Majls i Džona pošli su u šetnju, bas kao što je Majls obećao sinu. Pošli su u obilazak četvrti. Tu negde prostirala se mala površina sva pod drvećem koja se opirala urbanizaciji. Džona je, smejući se, zgrabio Saru ruku pre nego što će ući u sumarak. Dok ih je posmatrao kako prolaze između stabala, Majls je polako počeo da shvata kuda sve to vodi. Voleo je Saru i bio je dirnut činjenicom da je odlučila da ga predstavi svojoj porodici. Dopadao mu se osećaj prisnosti, praznična atmosfera, način na koji su mu se obraćali njeni roditelji i rođaci. Shvatio je da želi da ponovo prisustvuje ovakvom porodičnom okupljanju.

Istog časa pozeleo je da zaprosi Saru. Činilo mu se da tu misao ne može nikako da izbije sebi iz glave.

Sara i Džona su već prilično odmakli. Bacali su kamenčiće i ludo se zabavljali. Džona je odjednom skočio, a odmah za njim i Sara.

– Hajde! – uzviknula je. – Istražujemo!

– Tata, hajde, požuri!

– Idem, ne čekajte me! Stići ću vas!

Ali, nije žurio. Udubljen u misli, nije ni primećivao da njih dvoje odmiču sve dalje i dalje, dok konačno nisu iščezli s vidika. Gurnuo je ruke u džepove.

Brak.

Bili su još na samom početku veze. Naravno, nije nameravao da istog momenta padne na kolena i zatraži njenu ruku. Ali, shvatio je da će u jednom trenutku upravo to zaželeći. Sara mu je odgovarala, u to je bio siguran. A bila je divna i prema detetu. Džona je voli, što je takođe bilo izuzetno važno, jer da se njemu nije dopadala Majlsu ni na kraj pameti ne bi bilo da razmatra mogućnost braka.

Nešto u njemu kao da je kliknulo, poput ključa koji savršeno ulazi u bravu. Njegovo pitanje „ako“ prerاسlo je u „kada“ a da toga nije ni bio svestan.

Posle te odluke kao da je osetio olakšanje. Nije mogao da ih vidi ali išao je putem kojim su i njih dvoje nešto ranije prošli. Ugledao ih je nekoliko minuta kasnije i ubrzao korak. Shvatio je da ovako srećan nije bio već godinama.

Do sredine decembra Majls i Sara su se još više zbližili, i kao ljubavnici i kao prijatelji. Njihova veza prerastala je u nešto duboko i postojano.

Majls je počeo da pominje zajedničku budućnost. Sara je vrlo dobro znala na šta on misli, štaviše, često se nadovezivala na njegova glasna razmišljanja. Bile su to sitne stvari. Dok su Zajedno ležali u krevetu on bi, recimo, pomenuo kako bi trebalo okrečiti kuću, a Sara bi kazala da bi bleožuto delovalo vedro, pa bi se zajedno odlučili za boju. Ili bi, nekom drugom prilikom, Majls spomenuo da bi trebalo osvežiti baštu novim rastinjem, na šta bi ona rekla da obožava kamelije i da bi, da tu živi, zasadila upravo njih. Tog vikenda Majls je ispred kuće zasadio pet žbunova kamelija.

Dosje o Misinoj pogibiji bio je odložen u orman i po prvi put posle toliko vremena Majlsu je sadašnjost postala važnija i življa od prošlosti. Međutim, ni Majls ni Sara nisu još znali da će ubrzo, i pored toga što su bili rešeni da prošlost ostave za sobom, uslediti događaji koji će ih u tome omesti.

16.

Proveo sam još jednu besanu noć. Ma koliko da sam se trudio nisam mogao ponovo da zaspim. Ne pre nego što vam ispričam kako se to dogodilo.

Nesrećni slučaj nije se odigrao onako kako verovatno zamišljate, niti kako je mislio Majls. Te noći nisam pio, kako je on pretpostavljao. Niti sam bio pod uticajem droge. Bio sam potpuno trezan.

To što se te noći desilo bio je jednostavno pravi nesrećni slučaj.

Hiljadu puta sam se u mislima vraćao na njega. Evo, prošlo je od tada petnaest godina, a meni taj prizor neprestano dolazi pred oči i to u najmanje očekivanim situacijama. Recimo, kada sam pre dve godine utovarivao neke kutije u kombi. Kada me taj osećaj spopadne, šta god da radim moram da prekinem makar na tren, i tada shvatim da su mi misli ponovo odlutale u prošlost i da mislim na dan kada je Misi Rujan poginulu.

Tog sam dana radio od ranog jutra, istovarivao kutije i stavljao ih na palete kako bi bile uskladištene u oblasnom magacinu. Trebalo je da završim posao u šest. Međutim, zakasnela Isporuka plastičnih cevi stigla je pred sam kraj radnog vremena. Moj poslodavac bio je tada snabdevač većine prodavnica u obe Karoline. Pitao me je da li bih ostao nekoliko sati duže. Nisam imao ništa protiv, jer to je značilo prekovremeni rad, a novac mi je preko potreban. Nisam ni pomislio na to u kojoj meri je prikolica bila natovarena, kao ni na činjenicu da ću sam morati da odradim skoro ceo posao.

Inače smo radili nas četvorica. Međutim, tog dana ispostavilo se da je jedan bolestan, drugi nije mogao da ostane jer mu je sin igrao utakmicu i nije želeo da takav događaj propusti, tako da smo ostali još jedan tip i ja, što je bilo sasvim dovoljno da uradimo posao. Ali, nekoliko minuta pošto se kamion uparkirao, taj tip je iskrenuo nožni zglob a ja ostao da radim potpuno sam.

Bilo je vrelo. Napolju je bilo blizu četrdeset stepeni a u skladištu je bilo još toplije. O vlažnosti vaz.duhu da i ne govorim. Posle cele osmočasovne smene čekalo me je još tri sata napornog rada. Tog su dana kamioni neprestano pristizali. Pošto nisam bio stalno zaposlen morao sam dobro da zapnem, pa mi je od posla koji sam obavljao pucala kičma. Ona trojica su se smenjivala u korišćenju viljuškara, te su uspevali da tu i tamo uhvate koji časak predaha. Ali, ne i ja. Moj posao bio je da razvrstavam kutije, dovučeni ih do vrata, utovarim na palete kako bi viljuškar mogao da ih dovuče do magacina. Međutim, tog dana trebalo je da ceo posao uradim san? Kada sam konačno završio, ruke nisam osećao, bolela su me leđa, spopadali grčevi. Bio sam i užasno gladan jer nisam stigao da jedem.

I zbog toga sam odlučio da svratim na neki roštilj umesto da idem pravo kući. Posle tako dugog i napornog dana činilo se da boljeg rešenja nema. Pošto sam se konačno uspuzao u svoj auto, mislio sam satno na to da ću ubrzo konačno moći da se opustim.

Auto mi je bio pravi krš, izlupan sa svih strana, pravi veteran puteva sa dvanaestogodišnjim stazom. Kupio sam ga prethodnog leta za samo tri stotine dolara, lako je očajno izgledao dobro je služio i nisam imao nikakvih problema. Motor sam pokretao bez napora, bilo je dovoljno okrenuti ključ. Kočnice sam popravio sam čim sam kupio auto, a praktično je jedino to i bilo potrebno uraditi.

Seo sam za volan kada je sunce konačno počelo da zalazi. U predvečerje, sa suncem koje se lagano kreće ka zapadu dešavaju se čudne stvari. Boja neba menja se iz minuta u minut, senke se protežu po putevima poput dugačkih, avetinjskih prstiju. Na nebu nije bilo ni oblaka, pa bi zrak sunca povremeno tako oštro zableštao prolazeći kroz staklo da sam morao da začkiljim kako bih video kuda vozim.

Vozaču ispred mene kao da je bilo još teže. Ubrzavao je, pa naglo usporavao, kočio svaki put kada bi se sunčev zrak pomerio, i više puta prelazio preko pune bele linije na drugu stranu kolovoza. Pratio sam njegove reakcije, kočio kad i on. Konačno mi se smučilo pa sam rešio da ga pustim da odmakne kako bi se razdaljina između nas povećala. Put je bio suviše uzan da bih se odvažio na preticanje, pa sam smanjio brzinu u nadi da će taj neko brže odmaći.

Ali, uradio je upravo suprotno. Usporio je i on, a kada se razdaljina između nas još smanjila, činilo mi se da se stop-svetla na njegovom vozilu neprestano pale i gase, kao na novogodišnjoj jelci, da bi u jednom trenutku ispred mojih očiju ostala samo crvena svetlost. Nalegao sam na kočnicu koliko sam mogao, gume su zaškripale. Nema sumnje da sam ga izbegao z.a otprilike pola metra.

Mislim da se u tom trenutku umešao prst sudbine. Ponekad zažalim što nisam udario auto ispred sebe. U tom slučaju morao bih da stanem a Misi Rujan bi se kući vratila živa i zdrava. Međutim, pošto sam zamalo izbegao sudar a vožnje tog tipa mi je već bilo preko glave, odlučio sam da, čim se ukaže prilika, skrenem desno, na put Kamelija, iako je to značilo nešto dužu vožnju. Kako bih voleo da to nisam uradio! Put je vodio kroz stariji deo grada pun

razgranatih i razlistalih hrastova. Sunce je bilo nisko, bez bleštavih zraka. Kroz nekoliko minuta nebo je počelo sve brže da tamni i uključio sam svetla.

Put je vijugao levo i desno, ubrzo su se kuće proredile. Dvorišta su postajala veća, činilo se da se napolju nalazi sve manje ljudi. Skrenuo sam nekoliko minuta kasnije na put Madam Mur koji sam dobro poznao i radovao sam se što ću posle samo nekoliko kilometara stići do grila.

Sećam se da sam uključio radio i tražio stanicu koji bi mi se dopala, ali oči nisam skidao s puta. Onda sam ga isključio. Kunem vam se, bio sam usredsređen na vožnji.

Put je bio uzan i vijugav, ali kao što već rekoh, podavao sam. ga poput rođenog džepa. Preda mnom se ukazala okuka na putu. Zakočio sam čim sam počeo da ulazim u krivinu. Onda sam je ugledao. Prilično sam ubeđen da sam nastavio da usporavam. Nisam potpuno siguran jer se sve odigralo toliko brzo da ne bih mogao da se zakunem li u šta.

Nailazio sam joj iza leđa, razdaljina između nas se smanjivala. Trčala je uz samu ivicu, po travi. Sećam se da je na sebi imala helu majicu i plavi šorts, džogiraa je sporo i opušteno.

U tom kraju, sve su kuće bile podignute na placevima od po pola ara i nikoga nije bilo napolju. Znala je da sam joj iza leđa. Primetio sam da je bacila brz pogled na stranu, dovoljno možda da me vidi krajičkom oka i udaljila se od ivice puta još oko pola koraka. Obe ruke nalazite su mi se na volanu. Obraćao sam pažnju na sve, onako iako treba, smatrao sam da sam obazriv. Kao i ona.

Ali, ni ona ni ja nismo videli psa.

Kao da ju je iščekivao u nekoj zasedi, iz rupe iskočio je pas u momentu kada je bila udaljena od nene najviše pet ili šest metara. Veliki, crni, opasan pas. Zarežao je i krenuo da skoči na nju. To ju je zateklo nespremnom pa je odjednom krenula unazad, uzmičući pred psom. Ali, se našla na kolovozu nekoliko koraka više nego što je smela.

Moj auto je sa svih svojih hiljadu trista kilograma, naleteo na nju i oborio je.

17.

Sims Edison, čovek od svojih četrdeset godina, izgledao je poput pacova: oštar nos, čelo povučeno unazad, brada za koju se imao utisak da je prestala da raste ranije od ostalih delova njegovog tela. Kosu je začesljavao unazad, koristeći češalj sa širokim zupcima koji je uvek nosio sa sobom.

Sims je bio alkoholičar.

Ali, ne tip alkoholičara koji pije svake noći. Ruke su mu se tresle od samog jutra svc dok sebi ne bi sipao prvo piće koje je završavao mnogo pre nego što većina ljudi pođe na posao. Bourbon nije voleo i retko je imao novca da kupi bilo šta osim najjeftinijih vina koja je pio na litre. Nije voleo da priča o svojim izvorima prihoda, a osim za piće i stanarinu, i nije mu bilo potrebno mnogo.

Ako je išta u njegovom karakteru bilo pozitivno, onda se to moglo reći za njegovu sposobnost da bude neprimetan, što mu je omogućavalo da o ljudima stalno saznaje razne stvari. Dok je pio nije postajao preglasan i neprijatan. Uvek mu je na licu bio isti izraz – poluzatvorene oči, poluotvorena usta – tako da je izgledao pijaniji nego što je u stvari bio. Zbog takvog utiska ljudi su u njegovom prisustvu slobodno govorili.

O stvarima koje je trebalo da zadrže za sebe.

To malo novca što je zarađivao, dobijao je kao nagradu od policije za podatke koje je dostavljao.

Naravno, nije sa svim što bi saznao trčao pravo u policiju. Dojavljivao je samo ukoliko je mogao da ostane anonimno a da ipak dobije novac. Ili kada je policija njegovo ime držala u tajnosti, kada nije morao da svedoči.

Kriminalci su, dobro je znao, imali običaj da se svete. Nije bio glup da veruje kako bi njegovi postupci prošli bez posledica.

Sims je i sam neko vreme proveo u zatvoru: jednom u svojim ranim dvadesetim za manju krađu i dva puta u svojim tridesetim zbog posedovanja marihuane. Treći boravak iza rešetaka ga je izmenio. U to vreme je već bio pravi alkoholičar i tokom prve nedelje ležanja u zatvoru preživljavao je najstrašnije muke usled nedostatka alkohola. Tresao se, povraćao, a kada bi zatvorio oči pričinjavala su mu se svakakva čudovišta. Skoro da je i život izgubio, ali ne zbog toga što nije imao šta da pije. Pošto je nekoliko dana slušao kako Sims vrišti i stenje, čoveku s kojim je delio ćeliju pao je mrak na oči pa ga je tukao sve dok Sims nije izgubio svest. To mu je omogućilo da konačno zaspi a Sims je proveo pune tri nedelje u bolnici i bio pušten iz zatvora zahvaljujući komisiji koja se sažalila na njega zbog svega kroz šta je prošao. U zatvoru je trebalo da bude do kraja goSine ali "su ga pustili uslovno, uz obavezu redovnog javljanja policiji. Bio je upozoren da će, ukoliko bude pio ili koristio drogu, njegova zatvorska kazna ponovo stupiti na snagu.

Mogućnost da ponovo provede vreme bez alkohola i uz to trpi batine, usadila je u Simsa samrtnički strah od povratka na robiju.

Međutim, nije bilo lako suočiti se sa životom u treznom stanju. U početku je vodio računa pa je pio samo u svojoj kući. Vremenom je počeo da zanemaruje činjenicu da postoji pretnja njegovoj slobodi. Počeo je ponovo da se sastaje s ortacima, ali je pio umereno. Vreme je proticalo i počeo je da veruje da će uvek biti srećne ruke. Počinjao je da pije i pre nego što će se naći s ortacima; bocu s pićem krio je u smeđoj papirnoj kesici. Ubrzo se vratio na staro: bio je pijan kud god da je išao. Čak i da mu je kroz glavu povremeno proletelo da bi trebalo da se pripazi, ništa ne bi vredelo, jer se stalno nala/io pod dejstvom alkohola.

Ipak, možda bi sve nekako funkcionisalo i dalje da za izlazak te večeri nije od majke pozajmio auto. Vozačku dozvolu nije imao, ali se bez obzira na to odvezao do jednog prljavog bara koji se nalazio na putu izvan grada da se nađe sa svojim prijateljima. Pili su sve vreme a u neko doba posle ponoći doteturalo se do automobila. Jedva je uspeo da izađe s parkinga a da pri tom ne udari neki od parkiranih automobila. Nekako mu je uspelo da krene i uputi se u pravcu kuće. Posle nekoliko kilometara primetio je iza sebe jarka rotirajuća crvena svetla.

Iz automobila je izašao Majls Rajan.

– To si ti, Simse? – viknuo je Majls približavajući se polako. Poput većine policajaca, Simsa je znao po imenu. Ipak, u ruci je držao baterijsku lampu. Uperio ju je u unutrašnjost kola da se uveri da nema znakova opasnosti.

– Oh, zdravo, šerife – zaplitaio je jezikom.

– Da li si pio? – upitao je Majls.

– Ne... nisam... Ni kap. – Posmatrao je Majlsa s neizvesnošću. – Samo sam bio s nekim prijateljima.

– Siguran si u to da nisi pio? Čak ni pivo?

– Ne.

– Možda čašu vina uz večeru ili tako nešto?

– Ne. Nikako.

– Krivudao si putem.

– Samo sam umoran. – Prineo je jednu šaku ustima i zevnuo ne bi li potvrdio svoje reci.

Kada je izdahnuo, Majls je osetio zadah alkohola.

– Hajde... Čak nijedno pićence? I to cele večeri?

– Ne.

– Da vidim tvoju vozačku i saobraćajnu dozvolu.

– Hmrn... da... Vozačku nemam pri sebi. Mora biti da mi je ostala kod kuće.

Majls je koraknuo unazad. I dalje je držao baterijsku lampu uperenu Simsu u lice. – Treba da izađeš iz automobila.

Sims se iznenadio što mu Majls ne veruje. – Zašto?

– Samo izađi, molim te.

– Nećeš me uhapsiti?

– Hajde, ne otežavaj sebi situaciju.

Sims kao da se premišljao šta treba da uradi, ali bio je natreskaniji nego obično. Umesto da se pokrene, zurio je u prednje staklo svog automobila sve dok Majls nije konačno otvorio vrata.

– Hajde.

Majls je ispružio ruku prema njemu, ali Sims je samo odmahnuo glavom kao da pokušava da kaže da je sve u redu, da može i sam.

Međutim, ispostavilo se da mu je bilo teže da izađe iz kola nego što je pretpostavljao. Umesto da se s Majlsom nađe oči u oči i tako pokuša da moli za milost, Sims se odjednom našao na zemlji i izgubio svest skoro istog trena.

Probudio se sav izgubljen narednog jutra, tresao se kao prut. Znao je samo da se nalazi iza rešetaka i od tog se saznanja ukočio od straha. Mozak mu je grozničavo radio. Sećanje na događanja od prethodne noći počela su da se vraćaju delić po delić. Prisetio se da se odvezao u bar i da je pio sa svojim prijateljima... Zatim je sve ponovo potonulo u maglu do trenutka kada je primetio rotirajuća svetla. Iz malog mozga je, uz veliki napor, iščeprkao činjenicu da ga je u zatvor doveo Majls Rajan.

Sims je, naravno, imao mnogo važnija posla nego da pokušava da se seti svega što se dešavalo prethodne noći, Njegove misli vrtele su se prvenstveno oko pronalaženja najsigurnijeg načina da izbegne vraćanje u zatvor. Od same pomisli na takvu mogućnost izbijale su mu graške znoja po čelu i iznad gornje usne.

Nije dolazilo u obzir da se vrati na izdržavanje kazne. Nikako. Umro bi. Bio je potpuno ubeđen u to.

Ali, na robiju će ga vratiti. Mozak mu se razbistrio zahvaljujući strahu. Tokom narednih nekoliko minuta kroz glavu su mu prolazile stvari s kojima jednostavno nije mogao da se suoči.

Zatvor.

Batiranje.

Noćne more.

Drhtavica i povraćanje.

Smrt.

Nesigurno se pridigao s kreveta. Oslanjao se na zid da bi mogao da drži ravnotežu. Doteturio se do rešetaka. Gledao je niz hodnik. Bile su zauzete još tri ćelije. Izgledalo je da niko ne zna gde se nalazi šerif Rajan. Pitao je za njega, ali mu je u dva navrata rečeno da umukne. Treća osoba kojoj se obratio nije uopšte odgovorila.

Ovako će izgledati tvoj život u naredne dve godine.

Nije bio tako naivan da veruje da će ga pustiti, niti je gajio nadu da će mu ikako pomoći advokat dodeljen po službenoj dužnosti. Bio je uslovno pušten na slobodu i bilo je potpuno jasno da će ga bilo koji prekršaj vratiti na dosluženje zatvorske kazne. Kada se uzme u obzir njegov policijski dosje kao i činjenica daje vozio pod dejstvom alkohola a pri tom još i bez vozačke dozvole, znao je da se neće izvući. Nema šanse. Da moli za milost, ne vredi, da moli za oproštaj, takođe. Čamiće u zatvoru dok njegov slučaj ne dođe na red, a tada će ga osuditi, staviti iza brave i baciti ključ.

Rukom je obrisao znoj sa čela. Znao je da nešto mora da preduzme. Njegova jedina nada, jedino što mu je još moglo pomoći, bilo je da nekako pomeri unazad točak vremena i poništi hapšenje koje se odigralo prethodne noći.

A kako će, do vraga, to uraditi?

Imaš informaciju, govorio mu je neki glas.

Majls tek što je izašao ispod tuša kada je telefon zazvonio. Tog jutra je spremio Džoni doručak i odvezao ga u školu i, umesto da pospremi malo po kući, vratio se u krevet u nadi da će moći da odspava još nekoliko sati. I to bi bilo nešto. Smena mu je bila od podneva do osam uveče i unapred se radovao što će mirno provesti večer. Džona neće biti kod kuće, ide u bioskop s Markom. Biće to prilika da sa Sarom provede neko vreme nasamo.

Telefonski poziv će sve to izmeniti.

Dohvatio je peškir i obmotao ga oko struka. Zgrabio je slušalicu sekund pre nego što će se uključiti telefonska sekretarica. Bio je to Čarli. Pošto su razmenili nekoliko prigodnih reci, Čarli je prešao na stvar.

– Kreni odmah ovamo – rekao je.

– Zašto? Šta se dogodilo?

– Ti si sinoć priveo Simsa Edisona, je l' tako?

– Da, tako je.

– Ne mogu da nađem izveštaj.

– Oh... to je u pitanju. Bio je još jedan poziv tako da sam morao da odjurim. Nameravao sam da danas dođem ranije i završim izveštaj. Ima li problema s tim u vezi?

– Još ne. Kada ćeš biti ovde?

Majls nije znao šta to treba da znači, niti mu je bio jasan ton Čarlijevog glasa.

– Tek što sam završio tuširanje. Za pola sata možda.

– Čim stigneš dođi u moju kancelariju, treba da razgovaramo. Čekaću te.

– Možeš li makar da mi kažeš zbog čega čitava ova panika?

Na drugom kraju žice usledio je muk.

– Samo ti dođi što pre možeš. Prićaćemo kad stigneš.

– U čemu je stvar? – upitao je Majls. Čarli ga je, čim je stigao, uvukao u svoju kancelariju i zatvorio vrata za njim.

– Reci mi šta se dogodilo sinoć?

– Misliš, sa Simsom Edisonom?

– Kreni od početka.

– Hmm... Dakle, bilo je to nešto iza ponoći. Bio sam parkiran na putu ka Bekersu. Znaš li gde je 'Vensboro' bar?

Čarls je klimnuo glavom i prekrstio ruke na grudima.

– Sedeo sam i čekao. Sve je bilo mirno, znao sam da će bar uskoro biti zatvoren. Nešto iza dva primetio sam da se isparkirava jedan auto pa sam, bez posebnog razloga, sledeći predosećaj, pošao za njim. Dobro sam uradio. Auto je vrludao celim putem, tako da sam ga sustigao i zaustavio u nameri da vozaču uradim alko-test. Tada sam video dake za volanom Sims Edison. Kako sam se približio njegovom prozoru zapahnuo me je smrad alkohola. Tražio sam da izađe iz kola. Međutim, on se samo sručio na zemlju i onesvestio, tako da sam ga smestio na zadnje sedišta svog automobila i dovezao ovde. Došao je sebi taman toliko da nisam morao da ga nosim do ćelije, mada sam ga pridržavao. Spremao sam se da napišem izveštaj ali usledio je jedan poziv i morao sam odmah da krenem. Ovde sam se vratio tek pošto mi je smena istekla, a pošto danas ionako menjam Tomija, resio sam da u kancelariju dođem nešto ranije i završim izveštaj pre nego što počne smena.

Čarli nije rekao ništa. Gledao je netremice u Majlsa. – Ništa više?

– Ništa. Da se nije povredio ili tome slično? Kao što sam ti rekao, nisam ga ni dotakao, odmah je pao. Pijan kao čep, Čađi. Potpuno...

- Nije reč o tome.
- Pa šta je onda u pitanju?
- Samo da proverim još jednom... Sinoć ti nije rekao ništa, baš ništa.

Majls se na tren zamislio. – Upravo tako. Znao je ko sam, obratio mi se po imenu... – Zastao je pokušavajući da se priseti još nečega.

- Da li se ponašao čudno?
- Nije tako izgledalo... Bio je mrtav pijan.
- Uh... – promrmljao je Čarli. Činilo se da se ponovo zamislio.
- Hajde, Čarli, reci mi šta se dešava.

Čarli je uzdahnuo. – Kaže da hoće da razgovara s tobom.

Majls je čekao, znao je da tu ima još nečega.

– I to samo s tobom. Kaže da ima informaciju. Majls je znao da Sims povremeno policiji dostavlja neke podatke. – I?

- Neće da priča sa mnom. Ali, tvrdi da je pitanje života i smrti.

Majls je zurio u Simsa koji se nalazio s druge strane rešetaka. Činilo mu se da je na samrti. Kao i u ostalih hroničnih alkoholičara, koža mu je bila bolesno žuta. Ruke su mu se tresle, oblivao ga je znoj. Sedeći na svom krevetu satima se nesvesno češao po rukama, tako da su se videli krvavi tragovi.

Majls je privukao stolicu i seo, laktove je oslonio na kolena.

- Hteo si da razgovaraš sa mnom?

Sims se prenuo na zvuk njegovog glasa. Nije ni primetio da je Majls došao. Malo se pribrao, još jednom obrisao znoj i klimnuo glavom.

- Šerife.

Majls se nagnuo prema njemu. – Šta to imaš da mi kažeš, Simse? Prilično si unervozio mog šefa. Reče mi da imaš neku informaciju za mene.

- Zašto si me sinoć doveo ovamo? – upitao je Sims. – Nisam nikoga povredio.

– Bio si pijan. I vozio si. A to je prekršaj. – Zašto nisi podneo prijavu protiv mene? Majls se pitao šta li to Sims namerava.

– Nisam imao vremena – otvoreno je odgovorio. – Ali, po zakonu ove države, nije važno da li je prijava podneta odmah ili ne. Ako si o tome hteo da razgovaramo, onda moram da ti kažem da imam prečeg posla.

Majls je ustao sa stolice i zakoračio.

- Čekaj! – viknuo je Sims.

Majls je zastao i okrenuo se. – Da?

- Imam nešto važno da ti kažem.

– Čarliju si rekao da je pitanje života ili smrti. Ponovo je obrisao znoj. – Ne mogu ponovo u zatvor.

Ali, ako podneseš prijavu, završiću upravo tamo. Pušten sam uslovno.

- Tako ti je to. Prekršiš zakon i ideš u zatvor. Zar to nisi već naučio?

- Ne mogu nazad u zatvor – ponovio je.

Majls se ponovo okrenuo. Sims je ustao sa kreveta. Na licu mu se čitala pometnja. – Ne radi to.

Majls je oklevao. – Žao mi je, Simse. Ne mogu ti pomoći.

– Mogao bi da me pustiš. Nisam nikoga povredio. Ako me vrata u zatvor, umreću, to je sigurno. Znam to kao što znam da je nebo plavo.

- To ne mogu da uradim.

– Naravno da možeš. Možeš da kažeš da si se prevario, da sam zaspao za volanom i daje zbog toga auto vrludao...

Majls nije mogao a da ne oseti izvesno sažaljenje ali njegova dužnost bila je jasna. – Žao mi je – ponovio je i krenuo niz hodnik. Sims se grčevito uhvatio za rešetke.

- Imam informaciju...
- Reći ćeš mi kasnije, kada te dovedu u moju kancelariju.
- Čekaj!

Nešto u tonu njegovog glasa nateralo je Majlsa da još jednom stane. – Da?

Sims je pročistio grlo. Tri čoveka smeštena u susednim ćelijama bila su odvedena na saslušanje. Ipak, Sims se osvrtao na sve strane kako bi se uverio da nema nikoga. Majlsu je prstom dao znak da priđe bliže, ali Majls se nije ni pomerio, stajao je skrštenih ruku.

– Ako ti pružim važnu informaciju, da li ćeš odustati od prijave? Majls je suzbio osmeh. To se zove razgovor.

– To ne zavisi samo od mene, znaš i sam. Morao bih da popričam i s javnim tužiocem.

– Ne, to ne. Znaš po kom principu radim. Ne svedočim, ostajem anonimn.

Majls nije rekao ništa.

Sims se ponovo osvrnuo kako bi se uverio da i dalje nema nikoga u blizini.

– Nema dokaza za ovo što ću ti reći, ali istina je i zanimae te da čuješ. – Onda je spustio glas kao da će poveriti tajnu. – Znam ko je to uradio one noći. Znam.

Od tona njegovog glasa i nedvosmislene aluzije Majls se odjednom naježio.

– O čemu to govoriš?

Sims je ponovo obrisao znoj. Znao je da je privukao Majlsovu punu pažnju.

– Više ti ne mogu reći dok me ne oslobodiš.

Majls je krenuo prema ćeliji, osećao je da gubi tlo pod nogama. Netremice je posmatrao Simsa koji se, konačno, odmakao od rešetki.

– Šta hoćeš da mi kažeš?

– Prvo da se nagodimo. Moraš da mi obećaš da ćeš me izvući odavde. Reci samo da mi nisi uradio alko-test pa nema dokaza da sam bio pijan.

– Rekao sam ti, nema nagodbe.

– Nema nagodbe, nema informacije. Rekao sam i ja tebi, neću natrag u zatvor.

Stajali su tako i gledali se u oči. Ni jedan ni drugi nisu oborili pogled.

– Znaš tačno o čemu govorim, zar ne? – konačno se oglasio Sims. – Zar ne želiš da znaš ko je to uradio?

Majlsu je srce počelo da udara kao ludo. Nesvesno je stegao pesnice. U glavi su mu se rojile misli.

– Reći ću ti ako me oslobodiš – dodao je Sims. Majls je zaustio da nešto kaže ali su mu odjednom navrla sećanja i preplavila ga poput talasa. Činilo mu se da je to nemoguće, neverovatno. Pa ipak... Šta ako Sims zaista govori istinu?

Šta ako zaista zna ko je usmrtio Misi?

– Moraćeš da svedočiš – rekao je jedino što mu je palo na pamet.

Sims je podigao ruke. – Ne dolazi u obzir. Nisam ništa video, ali čuo sam nečiji razgovor. A ako saznaju da sam progovorio, ja sam mrtav čovek. Ne mogu da svedočim. Neću. Zakleću se da ti nisam ništa rekao. Ne smeš da im kažeš da si od mene saznao. To je samo između nas, između tebe i mene. Ali...

Sims je slegao ramenima, oči su mu se suzile. Savršeno je igrao svoju igru.

– U stvari, tebi to i nije važno sada. Želiš samo da saznaš ko je to uradio a to ti mogu reći. Neka me udari grom ukoliko lažem.

Majls je toliko čvrsto stezao rešetke da su mu zglobovi pobeleli. – Reci! – viknuo je.

– Izvadi me odavde – uzvratilo je Sims koji je, nekako, ostao smiren bez obzira na to što je Majls planuo – pa ću ti reći.

Majls je dugo samo zurio u njega.

– Bio sam u 'Rebelu' – Sims je napokon počeo da priča pošto je Majls pristao na njegove uslove. – Znaš to mesto, je l' da?

Nije čekao na odgovor. Nadlanicom je zagladio svoju masnu kosu. – Bilo je to pre otprilike nekoliko godina, ne mogu da se baš tačno setim kada. Sedeo sam i pijuckao. Iza sebe, u jedinom separeu, ugledao sam Erla Getlina. Znaš ga?

Majls je klimnuo glavom. Još jedan u nizu likova dobro poznatih policiji. Visok i vitak, lica punog ožiljaka od preležanih boginja, istetoviranih ruku; na jednoj ruci na crtežu je bilo prikazano linčovanje a na drugoj lobanja probodena nožem. Bio je privođen zbog napada, provaljivanja u kuće, preprodaje ukradenih stvari. Sumnjalo se da se bavi rasturanjem droge. Godinu i po ranije bio je uhvaćen u krađi kola i poslat u državni zatvor Hejli gde je trebalo da ostane još četiri godine.

– Bio je prilično nervozan. Okretao je čašu u ruci, kao da čeka nekoga. Tada sam ih video kako ulaze. Timsonovi. Zastali su na vratima i gledali naokolo dok ga nisu ugledali. Nisu to ljudi s kojima volim da se srećem, tako da nisam skretao pažnju na sebe. Onda su seli preko puta Erla. Pričali su vrlo tiho, skoro da su šaputali, ali s mesta na kojem sam se nalazio mogao sam da čujem svaku izgovorenu reč. Majls se ukočio. Usta su mu bila suva, kao daje proveo sate napolju po velikoj vrućini.

– Erlu su pretili, a on nije prestajao da ponavlja da to još nema. Onda sam čuo da se oglasio Otis koji je do tada puštao svoju braću da govore. Rekao je Erlu da se bolje pripazi ako ne donese novac do vikenda i da s njim niko ne može da zbija šale.

Trepnuo je. Lice mu je izgledalo kao bez kapi krvi.

– Rekao je da će se Erlu desiti isto što i Misi Rajan. Ali da će se u tom slučaju vratiti i ponovo ga pregaziti.

18.

Sećam se da sam vrisnuo pre nego što sam zaustavio auto.

Sećam se i udara, naravno. Točak je neznatno odskočio. Od siline udarca osetio sam mučninu. Najviše se sećam sopstvenih krikova. Parali su mi uši, odbijali se o zatvorene prozore, odjekivali sve dok nisam isključio motor i konačno bio u stanju da otvorim vrata. Moji su se krici tada preobrazili u paničnu molitvu. – Ne, ne, ne...bilo je sve što sam mogao da izgovorim.

Jedva da sam disao. Otrčao sam do prednjeg dela kola. Nisam primetio daje ikakva šteta učinjena. Auto je bio, kao što sam već rekao, stari model urađen tako daje mogao da podnese mnogo jače udare nego današnji automobili. Telo nisam video. Odjednom mi je palo na pamet da sam je pregazio, da se telo nalazi uklešteno ispod kola. Pred oči mi je iskrsnuo jeziv prizor od kojeg mi je pripala muka. Reći ću vam i to da nisam od onih koje panika brzo obuzima; naprotiv, ljudi često ističu da uvek vladam sobom. Ali, u tom trenutku, priznajem, spustio sam ruke na kolena i skoro da sam povratio. Kada je poriv za povraćanjem konačno popustio, prisilio sam sebe da pogledam ispod automobila. Nisam videc ništa.

Trčao sam na sve strane tražeći je. Nisam je odmah ugledao i imao sam čudan osećaj da sam se možda prevario, da je sve to samo plod moje mašte.

Trčao sam prvo jednom stranom puta, pa drugom, usrdno se nadajući da sam je jednostavno okrznuo i da tu negde leži bez svesti. Pogledao sam ponovo iza kola, nije je bilo. U tom trenu znao sam gde je.

Osetio sam čupanje u stomaku. Pomno sam posmatrao prostor ispred kola. Prednja svetla su i dalje bila upaljena. Učinio sam nekoliko oklevajućih koraka u tom pravcu. Onda sam je spazio. U jarku, nedaleko odatle.

Pitao sam se da li da trčim do najbliže kuće i pozovem hitnu pomoć ili da joj priđem. Tada mi se ovo drugo rešenje učinilo boljim. Dok sam joj prilazio shvatio sam da koračam sve sporije i sporije, kao da će tako istina biti manje strašna.

Odmah sam primetio da joj telo leži pod neprirodnim uglom. Jedna joj je noga bila nekako savijena, kao daje u nivou boka prebačena preko druge, koleno joj je bilo izokrenuto pod nemogućim uglom, stopalo okrenuto na pogrešnu stranu. Jedna joj je ruka bila ukleštena pod torzom, druga se nalazila iznad glave. Ležala je na leđima.

Oči su joj bile otvorene.

Sećam se da mi, barem u prvi mah, nije palo na pamet da je mrtva. Međutim, svega koji čas kasnije, shvatio sam da nešto u njenim očima nije kako treba. Nisu izgledale stvarne, samo su nalikovale očima; izgledale su poput očiju lutke u izlogu. Zurio sam u te oči dok ine njihova ukočenost nije dozvala svesti. Za sve to vreme nije trepnula nijednom.

Tada sam primetio da joj je ispod glave burica krvi. Sve me je stiglo odjednom – njene oči, položaj tela, krv...

Tek mi je tada, u stvari, bilo jasno da je mrtvu.

Mislim da sam se onesvestio. Ne mogu da se setim trenutka kada sam svesno odlučio da joj priđem, nisam znao kako sam se nekoliko trenutaka kasnije baš tu obreo. Spustio šum uvo na njene grudi, žutim na usta, opipao joj puls. Proveravao sam da li se uopšte pomera, tražio sam bilo koji znak života, bilo šta što bi me navelo na dalju akciju.

Nije bilo ničega.

Autopsijom je kasnije ustanovljeno da je bila mrtva na licu mesta. Tako je pisalo i u svim novinama. To kažem kako biste znali da govorim istinu. Kako god da sam tada postupio, za Misi Rujan je bilo kasno.

Ne znam koliko sam ostao pored nje, sigurno ne baš dugo. Onda sam se doteturao do svojih kola i otvorio prtljažnik. Sećam se da sam pronašao cebe i pokrio je. Tada mi se učinilo da tako treba. Čarli je pretpostavljao da na taj način pokušavam da kažem da mi je žao. h. ove perspektive, mislim daje to bilo samo delimično tačno. Jednostavno nisam želeo daje iko vidi onakvu kakvu sam je ja video. Pokrio sam je, kao da tako pokrивam i sopstveni greh.

Dalje mi.secanje postaje maglovito. Znam da sam posle seo za volan i krenuo prema kući. Jednostavno, ne mogu da objasnim. Jedino mogu da kažem da nisam jasno razmišljao. Kada bi mi se to isto ponovo dogodilo i kada bih znao sve što sada znam, ne bih tako postupio. Otrčao bih do najbliže kuće i pozvao policiju. Ali, te večeri, iz nekog razloga, nisam.

Ipak, mislim da nisam svesno pokušavao da sakrijem to što sam uradio. Mada se sada prisećam tih dana i pokušavam da shvatim, mislim da sam pošao kući jer mi je to bilo potrebno. Poput leptira privučenog jarkom svetlošću, nisam imao izbora. Bila je to moja reakcija na situaciju.

Nisam pravu stvar uradio ni kada sam stigao kući. Sećam se samo da sam bio iscrpljen kao nikada u životu. Umesto da telefoniram, uvukao sam se u krevet i zaspao.

Sledeće čega se sećam jeste jutro.

Ima nečeg, strašnog u trenucima neposredno posle buđenja kada podsvest zna da se nešto užasno dogodilo iako svest još to ne zapaža. To sam iskusio čim sam otvorio oči. Imao sam osećaj da ne mogu da dišem, daje sav vazduh iz mog tela na neki način iščezao. Kako sam udahnuo, tako sam se setio svega.

Vožnje.

Udara.

Položaja u kojem sam zatekao Misino telo.

Šakama sam pokrio lice, nisam hteo da verujem u sve to. Srce mi je lupalo užasno jako i usrdno sam se molio da je sve to samo jeziv san. Povremeno sam imao snove koji su u toj meri izgledali kao java da sam tek posle nekoliko trenutaka dubokog razmišljanja shvatao

svoju obmanu. Ovog puta, bila je to stvarnost. Stvarnost koja je iz časa u čas postajala sve gora i osećao sam da tonem u nju, kao da se davim u nekom sopstvenom okeanu.

Nešto kasnije pročitao sam članak u novinama.

U tom momentu shvatio sam šta sam uradio.

Gledao sam fotografije, čitao šta se dogodilo. Policija se zaricala da će počinioća kad-tad naći. Sa svim tim došlo je još jedno strahovito saznanje: taj užasni, užasni nesrećni slučaj nije bio smatran nesrećnim slučajem. Bio je smatran zločinom.

Vozač pobegao s mesta nesreće, pisalo je u članku. Zločin.

Posmatrao sam telefon koji je stajao na pultu. Kao da me je dozivao.

Pobegao sam.

Smatrali su me krivcem bez obzira na okolnosti.

Ponovo ću vam reći da to što se dogodilo, bez obzira na tvrdnje iznete u novinama, nije bio zločin. Moja odluka da te večeri pobeđnem nije bila doneta svesno. Toliko nisam bio pri zdravoj pameti.

Ne, zločin nisam počinio te davne večeri.

Zločin sam počinio u kuhinji dok sam posmatrao telefon a nisam pozvao policiju.

Novinski članak me je dobro uzdrmao, tada sam već jasno video stvari. Ne tražim opravdanje, jer opravdanja ne može biti. S jedne strane strah, s druge svest o tome šta je ispravno uraditi. Prevagnuo je strah.

Užasavala me je pomisao da odem na robiju za nešto što je, znao sam, bio nesrećan slučaj. Mislim da sam tada rekao sebi da ću policiju pozvati kasnije. Ali, nisam. Rekao sam sebi da ću sačekati nekoliko dana da se prašina slegne, pa onda pozvati. Nisam ni tad. Onda sam odlučio da sačekam da prođe sahrana.

A onda je već bilo prekasno.

19.

Svega nekoliko minuta kasnije, Majls je sedeo za volanom svog službenog vozila. Uključio je sirenu i rotirajuća svetla. Jurio je kao lud, naglo skretao, skoro gubio kontrolu nad vozilom, pritiskao papučicu za gas.

Prethodno je izvukao Simsa iz ćelije, odvukao ga uz stepenice, munjevitom brzinom proveo kroz kancelariju ne obraćajući pažnju na začuđene poglede. Čarli je u tom trenutku telefonirao, ali je, čim je ugledao Majlsa lica bleđog kao krpa, odmah završio razgovor, mada ne dovoljno brzo da ga zaustavi. Majls je, zajedno sa Simsom, upravo napuštao policijsku stanicu. Krenuli su u suprotnim smerovima. Čarli je istog trena pošao za Majlsom i doviknuo mu da stane. Nije se ni osvrnuo. Ušao je u službeno vozilo.

Čarli je ubrzao korak i stigao do njega baš u trenutku kada se isparkiravao. Lupio je na prozor iako je auto već bio u pokretu.

– Šta se dešava? – pitao je.

Majls je na to samo odmahnuo rukom a Čarli ostao kao ukopan, u neverici i zbunjen. Umesto da spusti prozor, Majls je uključio sirenu, nalegao na gas, izleteo sa parkinga uz škripu guma i našao se na ulici.

Minut kasnije, Čarli mu je uputio poziv preko službenog radija zahtevajući objašnjenje, ali Majls se nije ni odazvao.

Od stanice do imanja Timsonovih u redovnim okolnostima stizalo se za petnaest minuta. Uz zavijanje sirene i dodavanje gasa, Majlsu je bilo potrebno manje od osam minuta. Bio je na pola puta kada je čuo Čarlijev glas preko radija, ali se nije obazirao već je na autoputu razvio brzinu Od 110 kilometara na sat. Stigao je do prikolice u kojoj je živeo Otis. Lučio mu

se adrenalin u velikoj količini. Volan je držao toliko čvrsto da su mu zglobovi pobeledi, ali toga nije bio svestan. Bio je ispunjen gnevom, bezumnim besom koji je potisnuo sve ostalo.

Otis Timson povredio je ciglom njegovog sina.

Otis Timson ubio je njegovu ženu.

Otis Timson skoro da se izvukao.

Na zemljanom putu, dok je ponovo dodavao gas, auto se klizao s jedne na drugu stranu. Nejasni obrisi drveća proletali su pored njega, a pogled mu je bio prikovan za put koji se pružao pred njim. Skrenuo je udesno, konačno pomerio stopalo sa papučice za gas i počeo da usporava. Skoro da je stigao.

Majls je dve godine čekao na ovaj trenutak.

Mučio sebe tokom dve pune godine, preživljavao neuspeh.

Otis.

Trefiutak kasnije, uz klizanje i škripu točkova, zaustavio se nasred placa. Izašao je iz auta i stao kraj otvorenih vrata, pomno razgledajući prostor oko sebe ne bi li primetio kakvo kretanje, bilo šta. Stezao je vilice dok je pokušavao da ovlada sobom.

Otkopčao je futrolu i krenuo da izvadi revolver.

Otis Timson je ubio njegovu ženu.

Pregazio je hladnokrvno.

Vladala je preteča tišina. Nije se čulo ništa osim zvuka motora koji se hladio. Ni grane na drveću nisu se pomerale. Nije se čuo ni cvrkut ptica. Do Majlsovih ušiju dopiralo je jedino pucketanje revolvera prilikom izvlačenja iz futrole. I odsečan ritam sopstvenog disanja.

Bilo je hladno, nebo je bilo bez oblaka, vazduh oštar. Reklo bi se, prolećno nebo po zimskom danu.

Majls je čekao. Malo kasnije, otvorila su se vrata koja su zaškripala poput zardale kutije. Pridržavala ih je nečija ruka.

– Šta hoćeš? – prepoznao je hrapav glas, kao posle mnogo godina pušenja cigareta bez filtera. Klajd Timson.

Majls se sagnuo, vrata automobila poslužiće mu kao štitić započne li pucnjava.

– Došao sam zbog Otisa. Izvedi ga.

Ruka je iščezla i vrata su se s treskom zatvorila.

Majls je otkočio revolver, prst mu je bio na okidaču, srce mu je jako udaralo. Prošao je minut, učinilo mu se najduži u njegovom životu. Vrata ponovo zaškripaše i otvoriše se. Gurnula ih je ista nepoznata ruka.

– Za šta je optužen? – hteo je da zna glas.

– Izvedi ga ovamo, odmah! – Zašto?

– Uhapšen je! Odmah da si ga izveo! Ruke iznad glave! Vrata su se uz tresak zatvorila.

Majls je odjednom shvatio da se nalazi u veoma rizičnom položaju. Zbog toga što je silno žurio izložio se opasnosti. Tu su se nalazile četiri prikolice, dve napred i po jedna sa svake strane. Iako nikoga nije video, Majls je znao da i u njima ima ljudi. Bilo je tu, između kuća, još mnogo olupina od automobila. Pitao se da li Timsoni pokušavaju da dobiju na vremenu i da ga opkole.

Deo njega je znao da je trebalo da povede još nekoga. I dalje je mogao da pozove pomoć. Ali, nije.

Nikako. Ne sada.

Neko je ponovo gurnuo vrata i na pragu se pojavio Klajd Timson. U jednoj ruci držao je solju kafe, kao da se ne dešava ništa neuobičajeno. Kada je primetio da Majls drži pištolj uperen u njega, zakoračio je unazad.

– Šta, do đavola, hoćeš, Rajane? Otis nije ništa uradio.

– Treba da ga privedeni, Klajd.

– Još nisi rekao zbog čega.

– Optužnicu će dobiti kad stigne u stanicu.
– Gde ti je nalog?
– Za ovo mi nije potreban nalog! Uhapšen je.
– Čovek ima svoja prava! Ne možeš tek tako da upadaš ovde i zahtevaš ovo ili ono. Imam svoja prava! A ako nemaš nalog, nosi se odavde! Dosta nam je tebe i tvojih optužbi!
– Ne zezam se, Klajde. Izvedi ga odatle ili će se za nekoliko minuta ovde stvoriti svi oblasni šerifi i svi ćete biti uhapšeni jer krijete zločinca.
Blefirao je, ali imalo je efekta. Minut kasnije, na vratima se pojavio Otis, izgurivao ga je otac. Majls je pomerio revolver i uperio ga u Otisa. Ni on ni njegov otac nisu izgledali posebno zabrinuti.
– Pomeri se, tata – smireno je rekao Otis. Kako mu je ugledao lice, Majls je pozeleo da povuče okidač. Pridigao se boreći se protiv talasa zaslepljujućeg gneva. Pištolj mu je i dalje bio uperen u Otisa. Počeo je da zaobilazi svoj auto i izašao na otvoreno.
– Ovamo! Ispred mene!
Otis se pomerio i stao ispred oca ali je ostao na verandi. Prekrstio je ruke. – Pod kojom optužbom, šerife Rajan?
– Znaš ti prokletu dobro koja je optužnica! Ruke uvis!
– Mislim da neću.
Majlsu odjednom više ništa nije bilo važno. Uprkos mogućoj stvarnoj opasnosti, nastavio je da korača prema kući, revolver mu je i dalje bio uperen u Otisa. Prst mu je bio na okidaču. Napravi neki pokret... Samo se mrdni...
– Silazi sa verande!
Otis je pogledao u oca koji je izgledao kao da će svakog časa prasnuti, onda se okrenuo prema Majlsu. Brzo je sišao sa verande kada je u Majlsovim očima video neobuzdani bes.
– U redu, u redu. Silazim.
– Ruke gore! Da vidim da si podigao ruke!
Iz drugih prikolica promolile su se glave prateći šta se dešava. Mada su često bivali s one strane zakona, ovog puta nikome nije padalo na pamet da poteže sopstveni pištolj. Svi su primetili izraz Majlsovog lica i bilo im je jasno da neće oklevati da povuče okidač.
– Na kolena! Odmah!
Otis je postupio kako mu je rečeno, ali Majls nije odložio revolver. I dalje ga je držao uperenog u Otisa. Pogledao je na jednu pa na drugu stranu kako bi se uverio da niko neće pokušati da ga zaustavi. Prišao mu je.
Otis je ubio njegovu ženu.
Dok mu se približavao, činilo mu se da je ceo svet prestao da postoji. Postojala su samo njih dvojica. U Otisovim očima nazirao se strah i još nešto, zamor možda, ali nije rekao ništa. Majls je stao. Posmatrali su jedan drugog. Onda je počeo da polako obilazi oko njega i zaustavio mu se iza leđa.
Približio je revolver njegovoj glavi.
Poput izvršioca kazne.
Pod prstom je osećao okidač. Jedan pokret, jedan brz trzaj i sve bi bilo završeno.
Gospode, hteo je da puca u njega, da odmah okonča s tim. Dugovao je to Misi, dugovao je to Džoni.
Džonu...
Pomisao na sina odjednom ga je vratila u stvarnost.
Ne...
Ipak, premišljao se nekoliko trenutaka pre nego što je konačno izdahnuo s naporom, Posegao je za liscama, svukao ih sa svog opasača. Uvežbanim pokretom, stavio je jednu na zglob podignute Otisove ruke koji mu je bio bliži i zavrnuo mu je iza leđa. Revolver je

odložio u futrolu, pa mu je i na drugu ruku stavio lisice, zaključao ih. Otis je napravio grimasu. Majls ga je povukao da ustane.

– Imaš pravo da ne kažeš ništa... – počeo je. Onda se Klajd, koji je nekoliko minuta ranije ostao ukočen na mestu odjednom uzmuvaio, poput mrava na kojeg je neko nagazio.

– Ovo nije u redu. Pozvaću advokata! Nemaš pravo da tako upadneš i uperiš mu pištolj u glavu!

Nastavio je da viče i pošto je Majls završio s deklamovanjem prava. Majls ga je ubacio u vozilo i krenuo prema autoputu.

Ni jedan ni drugi nisu progovorili ni reč dok nisu izašli na autoput. Majlsov pogled bio je prikovan za put. Uhapsio je Otisa. Povremeno je bacao pogled na retrovizor kako bi video šta radi.

Hteo je da puca u njega.

Bog mu je svedok da je hteo upravo to.

Da je samo neko od onih koji su bili prisutni napravio jedan pogrešan pokret, to bi i uradio.

Ali, to bi bilo pogrešno.

Pogrešno je bilo i tvoje ponašanje u ovoj situaciji.

Koliko li je propisa prekršio? Desetak? Oslobodio Simsa, oglušio se o Čarlijevo naređenje, nije tražio pomoć, došao bez naloga za hapšenje, potegao revolver i naslonio ga na Otisovu glavu... Zapašće u grdnu nevolju zbog svega toga. Za vratom neć imati samo Čarlija već i Harvija Velmana. Pratio je isprekidanu liniju na kolovozu.

Nije me brigu. Otis će u zatvor, bez obzira na to šta će se meni desiti. Trunuće na robiji baš kao što sam ja zbog njega trunuo dve godine.

– Zbog čega me privodiš ovog puta? – upitao je mirno Otis.

– Umukni – odbrusio mu je Majls.

– Imam pravo da znam za šta sam optužen.

Majls je skrenuo. Potiskivao je bes koji je u njemu ključao. Pošto Majls nije odgovorio, Otis je nastavio da priča, neobično smireno.

– Otkriću ti jednu tajnu. Znao sam da nećeš pucati. Ne bi mogao.

Majls se ugrizao za usnu, lice mu je pocrvenelo. Uzdrži se, rekao je samom sebi. Uzdrži se...

Otis je nastavio.

– Reci mi, vidiš li se još s onom ženskom s kojom sam te video u 'Taverni'? Nešto me je zanimalo, jer...

Majls je naglo zakočio, točkovi su zaškripali tako da su na kolovozu ostali crni tragovi. Pošto nije imao pojas, Otis je odleteo unapred i udario u sigurnosnu mrežu. Majls je onda nagazio na gas do daske i Otis je, kao loptica, odleteo nazad na svoje sedište.

Do kraja vožnje Otis više nije progovorio ni reč.

20.

– Šta se to, do đavola, dešava? – pitao je Čarli. Nekoliko minuta kasnije Majls se pojavio s Otisom.

Proveo ga je kroz ćelu stanieu i uveo ga u jednu od ćelija.

Pošto ga je smestio iza rešetaka, Otis je tražio da vidi svog advokata, ali se Majls jednostavno uputio uza stepenice ka Čarlijevoj kancelariji. Čim je ušao, Čarli je zatvorio vrata. Drugi šerifi su izmenjali brze poglede kroz staklo koje je delilo kancelariju, trudeći se da, što su bolje mogli, sakriju svoju znatiželju.

– Čini mi se da je prilično očigledno, nije li? – odgovorio je Majls.

– Nije ni vreme ni mesto za zbijanje šale, Majlse. Hoću da mi odgovorila neka pitanja i to odmah. Počev od Simsa. Hoću da mi kažeš gde je izveštaj, zbog čega si ga pustio da ode i na šta je to, do đavola, on mislio kada je govorio daje pitanje života ili smrti. Zatim, hoću da mi kažeš zbog čega si tako izleteo odavde i zbog čega je Otis iza rešetaka.

Čarli je prekrstio ruke i nagnuo se nad sto.

U narednih petnaestak minuta Majls mu je prepričavao šta se dogodilo. Čarliju se oklembesila vilica. Ushodao se po kancelariji.

– Kada se sve to desilo?

– Prč nekoliko godina. Sims se ne seća tačno.

– Ali, ti si mu poverovao?

Majls je klimnuo glavom. – Da – odgovorio je. – Poverovao sam mu. Ili je govorio istinu ili je najbolji glumac kojeg sam ikada posmatrao. – Adrenalin je polako popuštao i Majls je počeo da oseća umor.

– Pa si ga pustio. – Bila je to izjava, ne pitanje.

– Morao sam.

Čarli je odmahnuo glavom, zatvarajući na tren oči. – Ta odluka nije bila na tebi. Morao si prvo da dođeš do mene.

– Trebalo je da budeš prisutan, Čarli. Sims mi ne bi ništa ni rekao da sam počeo da idem svuda naokolo, pokušavajući da se dogovorim s tobom i Harvijem. Morao sam da odlučim. Možda misliš da nisam bio u pravu, ali sam na kraju dobio odgovor koji mi je bio potreban.

Čarli je pogledao kroz prozor. Razmišljao je. Ništa mu se u tome nije dopadalo. Baš ništa. Ne samo to stoje Majls prekoračio svoja ovlašćenja. Puno toga je trebalo razjasniti.

– Baš si dobio odgovor – napokon je rekao. Majls ga je pogledao. – Šta to treba da znači?

– Ne zvuči ubedljivo i to je sve. Sims zna da ga čeka zatvor ne uspe li da se nagodi. I, odjednom, ima informaciju o Misinoj pogibiji. – Okrenuo se prema Majlsu. – Gde je bio protekle dve godine? Bila je ponuđena i nagrada za obaveštenja a ti znaš na koji način Sims zarađuje. Zašto nije došao ranije?

To mu nije palo na pamet. – Ne znam. Možda se plašio. Čarli je pogledao u pod. Možda sada laže. Majls kao da mu je čitao misli.

– Slušaj, razgovaraćemo s Erlom Getlinom. Potvrdi li priču, nagodićemo se s njim da svedoči.

Čarli ništa nije rekao. Gospode, kakva zbrka.

– Pregazio mi je ženu, Čarli.

– Sims kaže da je Otis rekao da ti je pregazio ženu. Velika je razlika između tih stvari, Majls.

– Znaš šta se dešavalo između mene i Otisa.

Čarli se okrenuo. Podigao je ruke. – Naravno da znam. Poznata mi je svaka pojedinost. I baš je zbog toga Otisov alibi bio među prvima koje smo proverili. Ili se možda ne sećaš? Ljudi su posvedočili da se on te večeri nalazio kod kuće.

– To su tvrdila njegova braća...

Čarli je uzrujano odmahnuo glavom. – Iako nisi učestvovao u istrazi, poznato ti je koliko smo se trudili da pronađemo vinovnika. Pa nismo valjda gomila zamlata koji pojma nemaju. A nisu ni ljudi iz saobraćajne patrola. Svi mi znamo šta se radi kada je zločin u pitanju. Uradili smo sve kako je trebalo, jer i sami smo, kao i ti, očajnički želeli da resimo slučaj. Pričali smo s osobama s kojima je trebalo pričati, obratili se laboratorijama. Ali ništa od svega toga nije povezivalo Otisa sa zločinom.

– To ne znaš.

– U to sam hiljadu puta sigurniji nego u ovo što mi sada govoriš – odvratio je. Duboko je udahnuo. – Znam dobro da te to grize, ali znaš šta? Grizlo je i mene. Da se meni tako nešto

dogodilo, ponašao bih se isto kao ti. Sišao bih s uma daje neko pregazio moju Brendu i izvukao se. I ja bih istraživao na svoju ruku. Ali, znaš li šta još?

Zastao je, hteo je da se uveri da ga Majls sluša.

– Ne bih poverovao u prvu priču na koju naletim, naročito ako dolaze od nekoga poput Simsa. Razmisli malo, o kome je ovde reč. O Simsu Edisonu. Rođenu bi majku prodao ako bi od toga mogao da ima koristi. A kada je zalog njegova lična sloboda, šta misliš, dokle može da ide?

– Nema to veze sa Simsom?

– Naravno da ima. Ne želi nazad na robiju. I zbog toga je spreman da ispriča bilo šta ne bi li se izvukao. Zar ovo što ti pričam nije logičnije od onoga što si ti ispričao meni?

– Ne bi lagao u vezi s tim.

Pogledi su im se sreli. – A zašto da ne? Jer je suviše lično? Jer ti previše znači? Jer je previše važno? Da li ti je uopšte palo na pamet da on tačno zna šta treba da ti kaže da bi ga pustio odavde? Nije on glup, iako je pijanica. Rekao bi šta bilo samo da se izvuče iz nevolje. A, kako mi se čini, to se upravo i dogodilo.

– Nisi bio prisutan kada mi je rekao. Nisi mu video lice.

– Nisam? Pravo da ti kažem, nisam ni morao da budem prisutan. Mogu da zamislim kako je sve to izgledalo. Ali, recimo da si u pravu. Važi? Recimo da je Sims kazao istinu. Hajde da sada potpuno zanemarimo činjenicu da si pogrešio što si ga pustio a da nisi prethodno razgovarao sa mnom ili s Harvijem. Važi? I šta onda? Kažeš daje čuo tuđ razgovor. Nije čak bio ni svedok.

– Ne mora da bude.

– Hajde, Maji s. Znaš pravila. U sudu bi takva izjava imala karakter rekla-kazala. Ništa od toga.

– Eri Getlin može da svedoči.

– Eri Getlin? Ko će njemu poverovati? Jedan pogled na njegovu tetovažu i odrpan izgled i već si izgubio polovinu porotnika. Dodaj tome nagodbu, a siguran sam da će to tražiti, ode i drugi deo porote. – Zastao je. – Zaboravljaš nešto važno, Majls.

– Šta to?

– Šta ako Eri ne podrži priču?

– Hoće.

– Ali, šta ako neće?

– Onda ćemo morati da nateramo Otisa da progovori.

– I misliš da će on progovoriti?

– Pri znače.

– Misliš, ako ga dovoljno pritisneš...

Majls je ustao, nije hteo da sluša dalje. – Slušaj me, Čarli. Otis je ubio Misi. Jednostavno je tako. Možda ne želiš da veruješ u to, ali možda ste svojevremeno nešto prevideli prilikom istrage. Proklet da sam ako sada ovo ispustim. – Uhvatio se za kvaku. – Treba da ispitam zatvorenika...

Čarli je uhvatio vrata i zatvorio ih.

– Neće biti tako, Majls. Mislim da bi sada bilo najbolje da ostaneš izvan ovoga.

– Da ostanem izvan ovoga?

– Da. Da ostaneš izvan ovoga – naglašavao je svaku reč. – To je naređenje. Stvar preuzimam ja.

– Reč je o Misi, Čarli.

– Ne. Reč je o šerifu koji je prekoračio ovlašćenja i koji nije ni smeo da se petlja u tako nešto.

Gledali su se u oči. Čarli je konačno odmahnuo glavom. – Slušaj, Majlse, shvatam kroz šta prolaziš, ali sada si izvan ovoga. Razgovaraću s Otisom. Pronaći ću Simsa, razgovaraću i s

njim. Otići ću da vidim Erla. A što se tebe tiče, najbolje bi bilo da odeš kući. Uzmi slobodan dan.

– Smena tek što mi je počela...

– I završila se. – Čarli se uhvatio za kvaku. – Idi sada, idi kući. Pusti me da se postaram za ovo. Važi?

Ipak mu se to nije dopadalo.

Čarli je sedeo u svojoj kancelariji i razmišljao ali ni dvadeset minuta kasnije nije bio ubeđen da je to tačno.

Šerif je skoro punih trideset godina i naučio je da veruje svojim predosećajima. A sada su ti predosećaji pozivali na oprez.

Nije znao ni odakle bi trebalo da krene. Verovatno od Otisa Timsona, kad je već bio zaključan u ćeliji, ali hteo je da prvo razgovara sa Simsom. Majls je bio ubeđen u istinitost njegovih reci, ali to Čarliju nije bilo dovoljno.

Ne u ovom slučaju. Ne u ovim okolnostima.

Ne kada je reč o Misi.

Čarli je bio neposredni svedok svega kroz šta je Majls prošao posle njene pogibije. Gospode, kako su se oni voleli. Kao da su klinci, nisu skidali ni pogled ni ruke jedno s drugog. Grlili se, ljubili, držali za ruke, razmenjivali zavodljive poglede. Kao da im niko nije rekao da brak treba da bude ozbiljna i teška stvar. Ništa se nije izmenilo ni kada je Džona došao na svet, bogu hvala. Brenda se šalila da će Majls i Misi voditi ljubav i za pedeset godina kada budu smešteni u starački dom.

A kada je Misi poginula? Da nije bilo deteta, verovatno bi i Majls pošao za njom u smrt. Ubijao se lagano. Previše je pio, pušio, provodio besane noći, gubio na težini. Jedino o čemu je mogao da misli bio je zločin.

Zločin. Ne nesrećan slučaj. Ne u Majlsovoj glavi. Samo zločin.

Čarli je lupkao olovkom po stolu.

Idemo iz, početka.

Znao je da je Majls vodio sopstvenu istragu i, iako nije trebalo, okretao je glavu na drugu stranu. Harvi Velman je opasno psovao kada je saznao, ali ostalo je na tome. I jedan i drugi znali su da Majls neće prekinuti svoju istragu šta god mu Čarli rekao. U krajnjem slučaju, bio je spreman i da vrati policijsku značku i opet nastavi po svom.

Čarli je ipak uspevao da ga drži podalje od Otisa Timsona. Između Majlsa i Otisa bilo je nečega što je prevazilazilo uobičajenu napetost u odnosima između dobrih i loših momaka. Velikim delom zahvaljujući svim pakostima koje je Otis činio a za šta Čarliju nije bio potreban dokaz. Kad se tome doda Majlsova sklonost da Timsonove prvo hapsi a posle gleda šta će... eto eksplozije na pomolu.

Da li je Otis bio u prilici da pregazi Misi Rajan?

Čarli je razmišljao o tome. Moguće... Otis kao da je imao u sebi neki neobičan prekidač, upuštao se u više tuča, ali nikada nije prešao crtu. Do sada. Barem nisu mogli da dokažu. Osim toga, proveravali su ga ispod žita. Majls je to tražio ali je Čarli i pre toga preduzeo korake. Da li je moguće da im je nešto promaklo?

Dohvatio je blokčić. Imao je običaj da zapisuje dok razmišlja, to mu je pomagalo da razbistri misli.

Edison. Da li je lagao?

Svojevremeno je umeo da pruži dobre informacije. U stvari, uvek su to bila korisna obaveštenja. Ali, ovog puta bilo je drugačije. Sada to nije radio za novac, ulog je bio mnogo veći. Trebalo je da spase sopstvenu kožu. Znači li to da je spremniji da kaže istinu? Ili ne?

Čarli je morao da razgovara s njim. Danas, ako je moguće. Najkasnije sutra.

Napisao je sledeće ime.

Eri Getlin. Šta li će on ispričati?

Ne potvrdi li priču, stvar je završena. Pustiće Otisa iz zatvora i tokom narednih godinu dana ubedivati Majlsa da je Otis nevin, barem kada je ovaj zločin u pitanju. Ali, potvrdi li Eri priču, šta onda? S obzirom na njegov policijski dosje, nije baš najpouzdaniji svedok na svetu. Nema sumnje da bi za uzvrat tražio nešto a to se nijednoj poroti ne dopada.

U svakom slučaju, Čarli je morao da s njim razgovara odmah.

Stavio je Erla na vrh spiska i dodao još jedno ime.

Otis Timson. Kriv ili ne?

Ako je on pregazio Misi, onda Simsova priča ima smisla. Ali, šta onda? Zadržati ga dok se istraga ponovo ne pokrene, ovog puta potpuno otvoreno? Dok se ne pronađu novi dokazi? Ili ga pustiti? Šta god, Harvi neće baš biti raspoložen ako mu se kaže da slučaj počiva isključivo na svedočenju Simsa Edisona i Erla Getlina. Čemu se mogu nadati dve godine kasnije, šta bi to mogli da pronađu?

Morao je da ispita stvar, naravno. Koliko god lično smatrao da od svega toga nema ništa, morao je da ponovo pokrene istragu. Zbog Majlsa. Zbog samog sebe.

Odmahnuo je glavom.

U redu, pretpostavimo da Sims Edison govori istinu i da će njegovu priču potvrditi Eri Getlin. Velika pretpostavka, ali moguća. Zašto bi Otis Timson izjavio tako nešto? Zato što je to učinio, nametao se odgovor. Ako je to tako, onda se treba pozabaviti problemima oko pribavljanja dokaza za suđenje. Ali...

Trebalo je malo vremena da se misao preobrazi u pitanje.

Šta ako je Sims rekao istinu? Šta ako je Otis tada slagao?

Da li je to moguće?

Čarli je zatvorio oči. Razmišljao je.

Ako je to tačno, zašto?

Zbog reputacije? Vidi Šta sam uradio i izvukao, ve...

Da Erlu utera strah u kosti i tako dobije novac. To će ti se desiti osim ako...

Ili je pod tim možda podrazumevao da će jednostavno naći nekoga da umesto njega obavi prljav posao?

Misli su mu vrludale. Od jedne do druge krajnosti pa sve iz početka.

Ali, kako je on uopšte mogao da zna da je Misi u to vreme krenula na trčanje?

Zbrka. Potpuna.

Ništa mu se nije uklapalo. Odložio je olovku i protrljao slepoočnice. Znao je da, osim ove trojice, u obzir treba uzeti još mnogo stvari.

Šta da radi u vezi s Majlsom?

Svojim prijateljem. Svojim zamenikom.

Nagodio se sa Simsom i zaturio izveštaj? Pustio ga na slobodu? Pa odjurio u stilu Divljeg zapada da Otisa privede pravdi a da pre toga nije ni pomislio da treba da razgovara s Erlom Getlinom?

Harvi nije loš tip, ali s ovim će biti problema. I to ozbiljnih.

Uzdahnuo je. – Medž? – pozvao je svoju sekretaricu.

Provirila je u njegovu kancelariju. Bila je punačka, kosa joj je sedela. Radila je u policiji skoro koliko i on sam i bila je upućena u sve što se dešavalo. Pitao se da li je slušala njegov i Majlsov razgovor.

– Da li je Džo Hendriks još čuvar u Hejliju?

– Mislim da je sada Tom Vernon.

– Tako je – rekao je klimajući glavom. Setio se da je o tome negde pročitao. – Možeš li da mi nabaviš tamošnji broj telefona?

– Naravno. Sekund. Imam ga u imeniku.

Vratila se skoro istog časa. Čarli je prihvatio cedulju a ona se nije ni makla od njegovog stola. Nije joj se dopadao njegov pogled. Čekala je da vidi da li želi da s njom popriča o tome.

Ali, nije želeo.

Bilo mu je potrebno skoro punih deset minuta da nade Vernona.

– Eri Getlin? Da, još je ovde – odgovorio je Tom Vernon.

Čarli je žvrljao na parčetu papira ispred sebe. – Treba da razgovaram s njim.

– Službeno?

– Moglo bi se reći.

– Nema problema. Kada biste došli?

– Može li danas popodne?

– Uh, tako brzo? Mora da je ozbiljno.

– Jeste.

– U redu. Poručiću im da dolazite. Kada biste otprilike mogli da stignete?

Čarli je pogledao na sat. Jedanaest je tek prošlo. Ako preskoči ručak, mogao bi da stigne prilično brzo.

– Oko dva. U redu?

– Dogovoreno. Pretpostavljam da biste želeli da s njim pričate nasamo.

– Ako je moguće.

– Nema problema. Vidimo se.

Čarli je spustio slušalicu. Spremao se da uzme jaknu kada je Medž provirila.

– Ideš li tamo?

– Moram, – Slušaj, dok si razgovarao, pozvao je Turman Džons. Hoće da priča s tobom.

Advokat Otisa Timsona.

Čarli je odmahnuo glavom. – Ako ponovo pozove, reci mu da se vraćam oko šest. Neka me tada nazove.

Medž je lupnula nogom. – Rekao je da je važno. Da ne može da čeka.

Advokati. Kad oni nešto žele, onda je važno. A kada on hoće da razgovara s njima, onda ih nigde nema.

– Da li je rekao s čim u vezi?

– Nije. Ali, zvučao je besno.

Naravno. Njegov štićenik nalazio se iza rešetaka a da još nije postojala ni prijava. Svejedno, Čarli je imao pravo da ga zadrži u pritvoru, za sada. Ali, sat je otkucavao.

– Nemam vremena da se sada bavim njim. Recu mu da pozove kasnije.

Medž je klimnula glavom. Stisla je usne. Činilo se da ima još nešto da mu saopšti.

– Još nešto?

– Nekoliko minuta posle njega pozvao je Harvi. I on bi da priča s tobom. Kaže da je hitno.

Čarli je obukao jaknu. Naravno da hoće da razgovara sa mnom, naravno da je hitno, razmišljao je. Kad je već sve krenulo naopako, šta je drugo mogao da očekuje?

– Pozove li ponovo, reci mu isto što i Džonsu.

– Ali...

– Uradi tako, Medž. Nemam vremena za raspravu. – Onda je dodao: – Recu Harisu da dođe kod mene na tren. Imam zadatak za njega.

Izraz njenog lica nedvosmisleno je govorio da joj se ta odluka ne dopada ali uradila je kako joj je rečeno. U Čarlijevu kancelariju ušao je Haris Jang.

– Treba da pronađeš Simsa Edisona. I da ga nadzireš. Harisu kao da nije bilo jasno šta se od njega traži. – Da ga privedeni?

– Ne – odgovorio je Čarli. – Samo ga pronađi, I ne ispuštaj ga iz vida. Vodi računa da te ne primeti.

– Koliko dugo treba da ga držim na oku?

– Vraćam se oko šest, znači barem do tada.

– To je skoro čela moja smena.

- Znam.
- Šta da radim ako dobijem poziv i moram da krenem?
- Ništa. Danas je Sims tvoj posao. Pozvaću nekog da dođe ovde i da te zameni.
- Na ceo dan?

Čarli je znao da će Haris poludeti od dosade. – Shvatio si. Nije li sjajno raditi za policiju?

Majls nije otišao kući po izlasku iz Čarlijevе kancelarije. Vozio se unaokolo, nasumice, bez određenog cilja, po celom Nju Bernu. Nije bio svestan kuda ide. Kao voden nekim instinktom, odjednom je shvatio da se približava mermernoј kapiji groblja.

Zaustavio je auto i izašao. Prolazio je pored redova nadgrobniх spomenika idući ka Misinom grobu. Pored male mermerne ploče nalazio se buket sasušenog cveća koji je izgledao kao da se tu nalazio već nedeljama. Kad god bi došao uvek bi zatekao cveće. Uz cveće nikada nije bilo karte, ali Majls je znao da to nije ni bilo potrebno.

Misi je bila voljena, iako je više nije bilo.

21.

Prošle su dve nedelje od sahrane Misi Rujan. Bilo je jutro, još sam ležao u krevetu. Čuo sam kako napolju cvrkuće neka ptica. Prethodne noći, pre nego što sam zaspao, ostavio sam otvoren prozor u nadi da će noć doneti osveženje od vrućine i vlažnosti vazduha. San mi je bio poremećen od one večeri kada se zbio nesrećni slučaj. Neretko sam se budio obliven znojem, u mokroj i lepljivoј posteljini, glave uronjene u vlažan jastuk. Tako je bilo i tog jutra. Slušao sam ptičji poј okružen gorkoslatkastim zadahom znoja.

Pokušavao sam da ne obraćam pažnju na pticu koja je bila na grani, da ne mislim na činjenicu da sam ja i dalje živ a Misi Rujan nije. Ali, bez uspeha. Grana na kojoj je stajala ptica nalazila se tik uz prozor moje sobe, a njen poј bio je oštar i probijao mi je uši. Znam ju ko si, kao da je govorila, i znam šta si uradio.

Pitao sam se kada će policija doći po mene.

Nesrećan slučaj ili ne, bilo je bez značaja; ptica je znala da će oni doći i poručivala mi je da će se to uskoro dogoditi. Saznuće koji automobila je bio u pitanju i saznaće ko je vlasnik. Na vratima će se začuti kucanje i oni će ući; čuće pticu i znaće da sam kriv. Bilo je to neverovatno smešno i apsurdno razmišljanje, znam, ali u stanju nekog ludila u kojem sam se nalazio, duboko sam u to verovao.

Znao sam da će doći.

U svojoj sobi, među stranama jedne knjige, čuvao sam presavijenu čitulju iz novina. Sačuvao sam i članke o nesreći. I njih sam, uredno savijene, držao pored čitulje. Bilo je opasno čuvati sve to. Ko god da otvori knjigu odmah bi ih pronašao i bilo bi mu jasno šta sam uradio. Međutim, Čuvao sam ih jer nisam mogao drugačije. Bile su mi potrebne te reci, ne utehe radi, već da bih bolje mogao da shvatim šta sam im oduzeo. U njima je bilo života, na fotografijama takođe. U mojoj sobi, pored ptice koja je pevala na grani kraj prozora, vladala je samo smrt.

Od sahrane su krenule noćne more. Jednom sam sanjao da me je svestenik koji je znao šta sam uradio izdvojio na stranu. Sanjao sam daje usred svoje nedeljne propovedi odjednom zastao, prošarao pogledom po klupama, a onda lagano uperio prst u mom pravcu. – Evo – rekao je – čoveka koji je to uradio. – Video sam da se prema, meni, jedno po jedno, okreću lica, poput talasa na prepunom stadionu, sva uprta u mene s izrazima zapanjenosti i gneva. Ali, ni Maji s ni Džona nisu se okrenuli da me pogledaju. U crkvi je vladao muk, svima su oči bile razrogačene. Sedeo sam, sav ukočen, iščekujući da se Majls i Džona konačno okrenu i vide onoga, koji je usmrtio Misi. Ali, nisu.

Drugom jednom prilikom, sanjao sam da je Misi još živa u onom jarku u kojem sam je pronašao, da diše isprekidano i da ječi. Ali, samo sam se okrenuo i otišao, ostavljajući je da umre. Probudio sam se bez daha, srce mi je udaralo kao ludo. Iskočio sam iz kreveta i počeo da koračam po sobi razgovarajući sam sa sobom. Konačno mi je doprlo do mozga da je to bila noćna mora.

Uzrok smrti bio je udarac glavom usied pada. I to sam saznao iz novina. Cerebralna hemoragija. Kao što sam već rekao, nisam vozio brzo. Po nalazu stručnjaka pala je tako nezgodno da je udarila glavom o kamen koji se nalazio u jarku. Nazvali su to slučajnošću koja se dešava jednom u milion slučajeva.

Nisam bio siguran da u to veru je m.

Pitao sam se da li bi Majls kada bi me ugledao, u trenutku kakvog božanskog nadahnuća, pogodio da sam to bio ja. Pitao sam se šta li bih mu kazao ukoliko bi došlo do te situacije. Da li bi ga zanimalo to što volim da pratim utakmice bejzbola, ili to što je plavo moja omiljena boja, ili to da sam, kada mi je bilo sedam godina, znao da se iskradam napolje i proučavam zvezde iako tako nešto niko ne bi ni pomislio za mene? Da li bi ga zanimalo da zna da sam, do časa kada sam kolima oborio Misi, bio ubeđen da će i od mene nešto biti u ovom svetu?

Ne, ništa od svega toga ne bi ga se ticalo. Bilo je očigledno da bi ga samo zanimalo da zna da ubica ima srnedu kosu, zelene oči, daje visok sto osamdeset centimetara. Zanimalo hi ga da zna gde može da me pronađe. I hteo bi da zna kako se to dogodilo.

Bi li hteo da čuje daje to bio nesrećan slučaj? Daje, ako ništa drugo, više bila kriva ona nego ja? Da bi, bilo je više nego očigledno, kući stigla živa i zdrava da nije, u predvečerje, trčala duž opasnog puta? Daje iskočila pravo pred moj auto?

Primetio sam da ptica više ne cvrkuće kraj mog prozora. Drveće je bilo nepomično. Čuo se slab zvuk auta koji je prolazio. Već je postajalo vruće. Znao sam da je i Majls Rajan budan. Zamišljao sam ga kako sedi u kuhinji, kako je Džona pored njega i kako jede žitarice s mlekom. Pokušavao sam da zamislim šta su jedan drugom govorili. Međutim, mogao sam da zamislim jedino ravnomerno disanje i zvuke koje proizvodi kašika koja udara o unutrašnjost činije.

Prineo sam šake slepoočnicama, pokušavao sam da trljanjem odagnam hol. Međutim, bol je pulsirao negde duboko u meni, silovito me probadajući uz svaki otkucaj srca. U mislima sam video Misi kako leži na putu, otvorenih očiju zureći u mene.

Zureći ni u šta.

22.

Čarli je u državni zatvor Hejli stigao nešto pre dva. Stomak mu je zavijao, oči su mu bile umorne i imao je osećaj da mu je cirkulacija u nogama prestala skoro sat vremena ranije. Bio je star da bi nepomično sedeo i vozio tri sata.

Trebalo je da ode u penziju prošle godine, kada mu je to Brenda savetovala, i mogao bi da provodi vreme radeći nešto svrsishodnije. Nešto poput pecanja.

Tom Vernon sačekao ga je kod kapije.

Obučen u odelo, izgledao je pre kao bankar nego čuvar u jednom od najgorih zatvora u državi. Kosa, prošarana sedim vlasima, bila mu je uredno podeljena razdeljkom. Bio je uspravan pogut strele a kada mu je pružio ruku Čarliju je palo u oči da njegovi nokti izgledaju kao manikirani.

Vernon ga je poveo unutra.

Zatvor kao zatvor... turoban, hladan. Beton i gvožđe na sve strane, sve okupano fluorescentnom svetlošću. Hodali su dugačkim hodnikom, prošli pored male prijavnice i konačno došli do Vernonove kancelarije.

Na prvi pogled, kancelarija je delovala odbojno kao i celo zdanje. Sve je bilo državno vlasništvo, od stola do lampi i ormara za dosjee. Mali prozor s rešetkama gledao je na dvorište. Čarli je osmotrio šta se dešava napolju: neki od zatvorenika dizali su tegove, drugi sedeli, treći se skupljali u grupe. Činilo mu se da svaki drugi puši.

Zbog čega li je Vernon nosio odelo na ovakvom mestu?

– Potrebno je da popunite neke formulare – rekao je Vernon. – Znete proceduru.

– Naravno – odvratio je Čarli i krenuo rukom ka džepu na grudima tražeći olovku. Vernon je bio brži i pružio mu je svoju.

– Da li si rekao Erlu Getlinu da dolazim?

– Pretpostavio sam da ne želite da ga obavestim.

– Je l' spreman za mene?

– Dovešćemo vam ga čirn vas odvedemo u sobu u kojoj ćete razgovarati.

– Hvala.

– Želeo bih da s vama malo popričam o njemu. Kako se ne biste iznenadili.

– Oh?

– Trebalo bi da znate nešto.

– A šta je to?

– Eri je zapao u neku tuču prošlog proleća. Nismo mogli da proniknemo u srž stvari, znate i sami kako je to ovde. Niko ništa ne vidi, niko ništa ne čuje, niko ništa ne zna. Dakle...

Vernon je uzdahnuo a Čarli se zagledao u njega.

– Eri Getlin je izgubio oko. Neko mu ga je iskopao u dvorištu tokom te tuče. Podneo je više prijava tvrdeći da smo za to mi krivi. – Zaćutao je.

Zbog čega mi priča sve ovo? – pitao se Čarli.

– On sve vreme tvrdi da mu ovde nije mesto. Da su mu smestili. – Podigao je ruke. – Da, znam, vrlo dobro znam, svi koji su ovde tvrde da su nevini. Stara pesma, čuli smo je milion puta. Ali, šta hoću da vam kažem. Ako ste ovde da biste od njega dobili kakvu informaciju, na vašem mestu ne bih se previše nadao osim ukoliko ga uverite da ste došli da ga izvučete odavde. Čak i u tom slučaju može se desiti da laže.

Čarli je sada drugim očima gledao na Vernona. Ko bi rekao da je tip koji se tako brižljivo oblači u toj men upućen u zatvorska zbivanja. Vernon mu je pružio formulare koje je Čarli na trenutak osmotrio. Uvck isti papiri.

– Kaže li ko mu je smestio? – upitao je.

– Samo čas – kazao je Vernon podižući prst – odmah ću vam reći.

Otišao je do telefona koji se nalazio na njegovom stolu, okrenuo jedan broj i čekao da mu se neko javi. Onda je postavio pitanje, saslušao odgovor i zahvalio se tom nekom.

– Sudeći po onome što sam čuo, tvrdi da mu je smestio neki tip po imenu Otis Timson.

Čarli nije znao da li da se smeje ili da plače. Naravno da je Eri krivio Otisa. To je umnogome olakšavalo jedan deo njegovog posla, ali je time, odjednom drugi deo postao mnogo teži.

Čak i da nije izgubio oko, bilo je očigledno daje zatvor prema Erlu bio suroviji nego prema većini drugih. Kosa mu je mestimično bila kraća, mestimično duža, kao da ju je sam šišao zardalim makazama. Koža mu je bila siva. Ni ranije nije bio puniji, ali sada je u toj meri izgubio na težini da su mu se kosti ocrtavale ispod kože.

Međutim, više od svega pažnju je privlačio crn povez preko oka. Izgledao je poput gusara ili lošeg momka iz starih ratnih filmova.

Eri je bio vezan na uobičajen način: ruke su mu bile vezane zajedno i lanac ih je povezivao s nogama. U sobu je ušao gegajući se. Kako je ugledao Čarlija, tako je stao na tren, pa produžio prema stolici. Seo je preko puta, između njih nalazio se drveni sto.

Pošto se dogovorio sa Čarlijem, čuvar je tiho izašao iz Prostorije.

Eri je zurio u Čarlija svojim jedinim okom. Imao se utisak da je taj pogled uvežbavao svestan da će tako primorati većinu ljudi da okrenu glavu. Čarli se pretvarao da ne Primećuje povez.

– Zašto si došao? – zasiktao je. Telo mu je izgledalo slabije, ali zato jezik nije izgubio na svojoj oštrini. Bio je ranjen ali se nije predavao. Čarli će morati da ga drži na oku pošto izađe iz zatvora.

– Došao sam da razgovaram s tobom.

– O čemu?

– O Otisu Timsonu.

Na pomen tog imena Eri se ukočio. – Šta s Otisom? – obazrivo je upitao.

– Hoću da mi ispričaš o razgovora koji si s njim vodio pre nekoliko godina. Čekao si ga u 'Rebelu', Otis je sa svojom braćom seo u tvoj separe. Sećaš li se toga?

Takvo pitanje Eri nije očekivao. Nakratko je začutaao kako bi shvatio Čarlijeve reci.

– Podseti me – uzvratio je. – Bilo je to odavno.

– Ticalo se Misi Rajan. Je l' to dovoljno da se setiš? Eri je neznatno podigao bradu, gledao je niz svoj nos.

A onda sa strane na stranu.

– Zavisi.

– Od čega? – upitao je naivno Čarli.

– Od toga šta time mogu da dobijem.

– Šta želiš?

– Hajde, šerife, ne pravi se da si glup. Znaš ti šta želim. Nije ni morao da kaže. Jasno je bilo i jednom i drugom.

– Ne mogu ništa da ti obećam dok ne čujem šta imaš da mi kažeš.

Eri je naslonio leđa na naslon svoje stolice, igrao je opušteno. – U tom slučaju, čini mi se da smo u ćorsokaku.

– Možda – rekao je Čarli. – Ali, mislim da ćeš mi na kraju reći.

– Na osnovu čega?

– Jer ti je Otis smestio, nije li tako? Reci mi o čemu se onda pričalo a ja ću kasnije saslušati tvoju priču. A kad se vratim u grad, obećavam da ću ponovo razmotriti tvoj slučaj. Otkrićemo da li ti je Otis smestio. Možda ćete, na kraju, vas dvojica zameniti mesta.

To je bilo dovoljno da bi Eri progovorio.

– Dugovao sam mu novac – rekao je Eri. – Ali, nisam bas bio pri parama.

– Koliko ti je nedostajalo? Uzdahnuo je. – Nekoliko hiljada.

Čarli je znao da je bio u pitanju novac od trgovine drogom ili tome slično. Ali, jednostavno je klimnuo glavom, kao da mu je taj podatak već bio poznat i da ga nije zanimao.

– Došli su Timsoni. Svi koliko ih je bilo. I počeli da mi govore da moram da platim, da zbog mene gube ugled, da ne mogu više da me vuku na grbači. A ja sam im ponavljao da ću im platiti čira dobijem pare. Dok smo tako pričali, Otis je ćutao, kao da stvarno sluša ono što govorim. Na licu mu je bio neki smiren izraz, kao da je jedino on mario za ono što sam govorio. Počeo sam da mu objašnjavam situaciju, a on je klimao glavom tako da su ostali učitali. Onda sam završio šta sam imao da ispričam i čekao da on kaže nešto. Ali, dugo nije rekao ništa. Samo se nagnuo prema meni i rekao da će mi se, ako ne platim, desiti isto što i Misi Rajan. Samo što će se tada vratiti unazad da me još jednom pregazi.

Pogodak.

Znači, Sims je govorio istinu. Zanimljivo.

Na Čarlijevom licu nije moglo ništa da se pročita.

U svakom slučaju, znao je da je ovo bio lakši deo. Nije se brinuo oko toga da li će Eri progovoriti ili ne. Znao je da težak deo tek treba da naiđe.

– Kad je to bilo?

Eri se zamislio. – U januaru, mislim. Bilo je hladno.

– Znači, on sedi preko puta tebe i kaže ti tako nešto. Šta si onda uradio?

– Nisam znao šta da mislim. Znam da nisam ništa rekao.

– Da li si mu poverovao?

– Naravno – naglašeno je klimnuo glavom, kao da hoće da istakne tu činjenicu.

Suviše naglašeno?

Čarli je pogledao Erlove ruke, zagledao mu se u nokte.

– Zašto?

Eri se nagnuo preko stola, začuo se zveket Janaea. – A zašto bi inače rekao tako nešto? Osim toga, znaš kakav je on tip. Tako nešto uradio bi u tren oka.

Možda. A možda i ne.

– Reci mi, zašto to misliš?

– Ti si šerif, ti reci meni.

– Šta ja mislim nije važno. Važno je šta ti misliš.

– Rekao sam ti šta mislim.

– Poverovao si mu.

– Da.

– I mislio si da će tebe zadesiti ista sudbina?

– Pa rekao je.

– Znači, uplašio si se, je T tako?

– Da – dreknuo je. Postajemo nestrpljivi, a?

– Kada si uhapšen? Za krađu automobila? Promena teme poremetila je na tren Erla.

– Krajem juna.

Čarli je klimnuo glavom kao da to što je čuo ima smisla, kao da je taj podatak prethodno provcrio. – Šta voliš da piješ? Mislim, kada nisi u zatvoru?

– Kakve to veze ima?

– Pivo, vino, rakiju. Zanima me.

– Uglavnom pivo.

– Da li si pio te večeri?

– Svega nekoliko piva. Nedovoljno da bih se napio. – Pre nego što si stigao? Možda su ti uši bile malo zagušene...

Odmahnuo je glavom. – Ne, pio sam tamo dok sam čekao.

– Koliko si dugo ostao za stolom sa Timsonima?

– Na šta misliš?

– To je lako pitanje. Koliko si dugo bio tamo. Pet minuta? Deset? Pola sata?

– Ne mogu da se setim.

– Ali, dovoljno dugo da popiješ dva piva. – Da.

– I pored toga što si bio uplašen.

Konačno je shvatio na šta Čarli cilja. Čarli je strpljivo čekao, bez posebnog izraza na licu.

– Da. Nisu oni ljudi od kojih možeš da odeš kad ti se prohte.

– Oh – rekao je Čarli. Činilo se da mu je odgovor prihvatljiv; Stavio je prst sebi na bradu.

– U redu... Hajde da vidimo da li sam sve razumeo. Otis ti je rekao, ne, samo ti je nagovestio, da su oni ubili Misi, a ti si mislio da će i tebi uraditi isto to zato što im duguješ dosta para. Jel tako bilo?

Eri je obazrivo klimnuo glavom. Čarli ga je podsetio na onog prokletog tužioca koji ga je skleptao u zatvor.

– I ti znaš o čemu su oni pričali? Mislim, u vezi s Misi. Znao si da je poginula, jel tako?

– Svi su znali.

– Čitao si o tome u novinama?

– Aha.

Čarli je otvorio dlanove. – Zašto onda to nisi rekao policiji?

– Da, kako da ne – rugao se. – Kao da bi mi iko poverovao.

– Ali, hoćeš da ti verujemo sada.

– Rekao je. Čuo sam. Rekao je da je ubio Misi.

– Da li bi posvedočio na sudu?

– Zavisi od toga kako se nagodimo.

Čarli je pročistio grlo. – U redu. Hajde da načas promenimo temu. Uhvaćen si u krađi kola, jel tako? Eri je klimnuo glavom.

– A Otis je, kako tvrdiš, kriv za to što si uhvaćen.

– Aha. Trebalo je da se nađemo kod starog mlina ali oni se nisu ni pojavili. I ja sam završio u ćuzi.

Čarli je klimnuo glavom. Toga se sećao sa suđenja.

– I dalje si mu dugovao novac?

– Aha.

– Koliko?

Eri se ukočio. – Nekoliko hiljada.

– Nije li to svota koju si već dugovao?

– Tu negde.

– Jesi li se i dalje plašio da će te ubiti? Iako je prošlo dobrih šest meseci?

– Jedino sam na to i mislio.

– I ne bi sada bio ovde da nije bilo njih, je l' tako?

– To sam ti već rekao.

Čarli se nagnuo prema njemu. – Zašto onda – upitao ga je – nisi pokušao da tu informaciju iskoristiš ne bi li dobio blažu kaznu? A možda čak smestiš Otisa u zatvor? I zašto, za sve to vreme što si kukao da ti je Otis smestio, nisi nijednom pomenuo da je on ubio Misi Rajan?

Uzdahnuo je i pogledao u zid.

– Niko mi ne bi poverovao – napokon je odgovorio. Pitam se zbog čega.

Našavši se ponovo u svojim kolima, Čarli je nastavio da razmišlja o onome što je čuo.

Sims je rekao istinu. Ali, svi znaju da je pijanica i da je pio i te večeri.

Čuo je reci, ali ton? Da li je čuo ton kojim su izgovorene?

Da li se Otis šalio? Ili je bio ozbiljan? Ili je lagao?

I o čemu su Timsonovi i Eri razgovarali tokom narednih pola sata?

Eri nije razjasnio ništa od toga. Bilo je očigledno da se ni razgovora nije setio sve dok Čarli nije progovorio na tu temu, a ni onda nije ostavio neki utisak. Verovao je da će ga ubiti, ali je ostao u njihovom društvu još pola sata. Mesecima je živeo u strahu, ali opet ne dovoljno da bi sakupio novac koji je dugovao, iako je krao automobile i mogao da plati. Ništa od svega toga nije pomenuo kada je bio uhapšen. Krivio je Otisa za to što je uhapšen, svima u zatvoru probijao mozak time, ali nije pomenuo činjenicu da je Otis priznao da je nekog ubio. Izgubio je i oko, ali čutao je i dalje. Ponuđena nagrada mu nije značila ništa.

Pijanac koji pruža informaciju kako bi se izbavio iz zatvora. Osvetoljubivi robijaš koji se iznenada seća važnog podatka ali mu je priča puna ozbiljnih šupljina i propusta.

Svaki iole ozbiljniji advokat razbio bi kao od šale svedočenja i Simsa Edisona i Erla Getlina. A Turman Džons bio je vičan tome. Baš dobar.

Čarli nije prestajao da se mršti od momenta kada je seo za volan.

Nije mu se to dopadalo.

Baš nimalo.

Ipak, činjenica je bila da je Otis rekao „desiće ti se isto sto i Misi Rajan“. Dva čoveka su ga čula, a to je vredelo nešto. Dovoljno da ga zadrži u zatvoru. Valjda. Makar za sada. Ali, da li je to bilo dovoljno da se slučaj nade na sudu?

I, što je najvažnije, da li je uopšte dokazivalo da je Otis kriv za Misinu smrt?

23.

Pred očima mi je neprestano lebdeo lik Misi Rajan, njene oči koje zure u prazno. Zbog toga sam postao potpuno drugačija osoba.

Šest nedelja posle njene smrti, ostavio sam auto na oko kilometar od mesta na koje sam se uputio, na parking u benzinske pumpe. Preostali deo puta prešao sam pešice.

Bilo je kasno, nešto iza devet, i bio je četvrtak. Septembar sko sunce zašlo je tek pola sata ranije. Znao sam da treba da se držim podalje. Bio sam obučen u crno i išao sam ivicom puta, skoro da sam se zaklanjao iza žbunova svaki put kada bih ugledao automobilske farove.

Pantalone su mi spadale na bokove iako sam imao kaiš, pa sam ih stalno povlačio nagore. Radio sam to toliko često da više nisam ni bio svestan te radnje. Ali, te večeri do te mere sam se uplitaio u granje i žbunje da sam odjednom shvatio koliko sam izgubio na težini. Izgubio sam apetit, gadila mi se svaka pomisao na hranu.

I kosa je počela da mi opada. Ne tu i tamo, već u bičevima, kao da se povlačila polako ali sigurno, poput termita koji uništavaju kuću. Pošto bih se probudio, na jastuku bih nalazio čitave pramenove. Češljanje sam morao da prekidam kako bih očistio zupce od kose. Opalu kosu bacao sam u kloz.etsku solju, posmatrajući kako se vrti u krugovima pre nego što nestane. Onda bih ponovo povlačio vodu, kao da tako potiskujem stvarnost svog života.

Te večeri, dok sam se provlačio kroz rupu u ogradi, isekao sam dlan na ekser koji je štrcao. Bolelo je i krvarilo, ali umesto da se vratim, samo sam stisnuo šaku u pesnicu osećajući kako mi se krv, lepljivu i gusta, razliva između. Tada nisam obraćao pažnju na bol, kao sto danas ne obraćam pažnju na ožiljak.

Morao sam da odem. Prethodne nedelje otišao sam na mesto na kojem je Misi izgubila život. Posetio sam i njen arob. Bila je postavljena nadgrobna ploča, sećam se, a bilo je i sveže donete zemlje iz koje je trava tek trebalo da nikne. To mi je, iz nekog neobjašnjivog razlogu smetalo. Ne znajući šta drugo da radim, sedeo sam i samo zurio u granit. Groblje je bilo skoro prazno. U daljini sam tu i tamo video ponekog. Svako je gledao svoja posla. Okrenuo sam se, nisam mario ako me vide.

Pri mesečini sam otvorio šaku. Krv je bila crna i presijavala se poput ulja. Zatvorio sam oči, setio sam se Misi, a onda krenuo. Trebalo mi je pola sata da stignem. Oko lica su mi zujali komarči. Kako se cilj mog hodanja približavao, morao sam da presečem preko dvorišta da ne bih išao putem. Dvorišta su bila prostrana, kuće daleko od puta tako da mi je bilo lakše da hodam. Oči su mi bile uprte na cilj i, kalfio sam mu se skoro sasvim približio, usporio sam i pazio da ne napravim neku buku. S prozora je dopirala svetlost. Ispred kuće je bio parkiran automobil.

Znao sam gde stanuju, svi su znali. Ipak je grad bio mali. Video sam njihovu kuću i po dnevnoj svetlosti. Već sam dolazio ranije, kao i na mesto nesreće i Misin grob, ali ne nisam nikada ranije približio kući u ovoj meri. Disanje mi se usporilo. Osećao sam miris sveže pokošene trave.

Stao sam, ruku sam oslonio na ciglu. Osluškiavao sam kako škripe podovi, o setio sam da je neko krenuo ka vratima, na verandi su se videle senke. Izgledalo je da niko ne primećuje da sam tu.

Prikrao sam se polako, skoro mišjim koracima, prozoru dnevne sobe, ušunjao se na verandu. Šćućurio sam se u šum čošak, gde me je od pogleda eventualnih prolaznika štitio bršljen koji je rastao uz ogradu. Čuo sam kako u i laje pas. Zatim je usledio muk, da bi se odmah zatim ponovo začuo lavež. Znatiželjno sam zavirio kroz prozor Nisam video ništa.

Ali, nisam mogao da se okrenem i odem. Znači, evo, tu Žive, pomislio sam. Misi i Majls sedeli bi na ovom kauču, odlagali šolje na ovaj stočić. Fotografije na zidovima bile su njihove. Kao i ove knjige. Dok sam razgledao sobu, primetio sam daje televizor uključen, čuli su se glasovi. Soba je bila spremljena i uredna što me je, iz nekog razloga, malo smirilo.

Onda sam video da u dnevnu sobu ulazi Džona. Zastao mi je dah kada je prišao televizoru jer se, na taj način, približio i meni. Međutim, nije ni pogledao u mom pravcu. Namestio se u turski sed i zurio u ekran ne pomerajući se, kao hipnotisan. Približio sam se staklu još malo ne bih li ga bolje osmotrio. Porastao je tokom protekla dva meseca, ne mnogo, ali primetno. Jako je bilo kasno, na sebi nije još imao piž.amu već farmerke i majicu. Čuo sam kako se smeje a srce mi je zamalo prsio u grudima.

Onda je u sobu ušao Majls. Sklonio sam se u senku, ne prestajući da ga posmatram. Stajao je tako, gledao u svog sina, ne progovarajući ni reč. Izraz lica bio mu je prazan, sa njega se nije moglo ništa pročitati... hipnotisan. U rukama je držao smeđu fasciklu. Video sam daje pogledao na sat. Kosa mu je sva bila na jednoj strani, kao da neprestano provlači ruku kroz nju.

Znao sam šta će se sada dogoditi i iščekivao sam. Obratiće se sinu. Pitaće ga koju to emisiju gleda na televiziji. Ili će, pošto se sutradan išlo u školu, reći nešto poput „vreme je za spavanje" ili će tražiti da dete obuče pižamu. Pitaće ga da li bi popio solju mleka ili pojeo koji zalogaj.

Ali, nije.

Jednostavno je prošao kroz dnevnu sobu i nestao u mračnom hodniku, kao da uopšte i nije tu boravio.

Išunjao sam se nekoliko minuta kasnije.

Te noći nisam spavao.

24.

Majls je stigao kući u vreme kada je Čarli kretao put zatvora Hejli. Uputio se odmah u svoju spavaću sobu.

Ne da bi spavao. Iz ormara je izvadio smeđu fasciklu koju je svojevremeno tu sakrio.

Sledećih nekoliko sati proveo je okrećući strane, listajući papire, proučavajući napisano. Nije bilo ničeg novog, ničeg što mu je ranije eventualno promaklo. Ipak, nije mogao da sve to ispusti iz ruku.

Sada je znao šta treba da traži.

U nekom trenutku čuo je da zvoni telefon, ali nije podigao slušalicu. Dvadesetak minuta kasnije zazvonio je ponovo, ali Majls se nije ni pomerio. Džona je, kao i svakog dana, izašao iz školskog autobusa i, ugledavši očev automobil, odjurio ka kući umesto da ode kod gospođe Noulson. Uzbuđeno je uleteo u spavaću sobu jer nije očekivao da će otac u to doba biti kod kuće i ponadao se da će njih dvojica provesti neko vreme zajedno pre nego što dođe Mark. Međutim, ugledao je smeđu fasciklu i odmah je znao šta to znači. Iako su razgovarali nekoliko minuta, osećao je da otac želi da bude sam i nije postavljao nikakva pitanja. Otišao je u dnevnu sobu i uključio televizor.

Poslepodnevno sunce počelo je da zalazi i božićna svetla su zasvetlucala u kraju. Džona je otišao da vidi šta radi otac, čak mu se obratio, ali Majls ga nije ni pogledao.

Džona je sipao sebi žitarice i mleko i to pojeo za večeru.

Majls je i dalje prevrtao po fascikli. Skicirao je pitanja, pravio zabeleške po marginama. Počeo je od Simsa i Erla koje je trebalo izvesti da svedoče. Onda je okrenuo strane koje su se odnosile na ispitivanje Otisa Timsona, žaleći što tada nije bio lično prisutan. Još pitanja, još zabeleški. Da li su sva vozila koja su se nalazila na njihovom imanju, uključujući i ona koja su bila za otpad, pregledana u cilju pronalaženja kakvog oštećenja? Da lije Otis mogao da pozajmi automobil i od koga? Da li bi se iko zaposlen u radnji za prodaju automobilskih delova setio da je Otis kupio kutiju z.a prvu pomoć? Gde li mogli da ostave auto za slučaj da je bio oštećen? Pozvati druge policijske slanice – saznati da lije koja od ilegalnih radnji za prodaju automobilskih delova zatvorena u protekle dve godine. Razgovarati, ako je moguće. Nagoditi se ukoliko se izvuče koja informacija.

Nešto pre osam, Džona se vratio u sobu obučen i spreman da s Markom ide u bioskop. Majls je u potpunosti zaboravio na to. Džona ga je poljubio i otišao. Majls se istog trena zagnjurio u svoje papire i ne upitavši dete kada se vraća.

Nije čuo ni kada je ušla Sara. Pozvala ga je iz dnevne sobe: – Hej! Majlse? Gde si?

Odmah zatim pojavila se na pragu njegove spavaće sobe a Majls se tek tada setio da je trebalo da se vide.

– Nisi čuo kada sam kucala? – upitala je. – Smrzla sam se čekajući da mi otvoriš. Da nisi zaboravio da treba da dođem?

Podigao je glavu. Primetila je da mu je pogled rasejan, dalek. Kosa mu je izgledala kao da je proveo sate provlačeći rukom kroz nju.

– Da li je sve u redu? – upitala je.

Počeo je da skuplja papire. – Aha... Dobro sam, samo sam radio... Izvini... Izgubio sam predstavu o vremenu.

Prepoznala je fasciklu. Izvila je obrve i upitala: – Sta se dešava?

Kada ju je ugledao shvatio je koliko je iscrpljen. Vrat i leđa bili su mu ukočeni, imao je osećaj daje ceo prekriven tankim slojem prašine. Zatvorio je fasciklu i odložio je sa strane, ali su mu misli i dalje bile usredsredene na te silne papire. Protrljao je slepoočnice obema rukama, pa ju je pogledao kroz isprepletane prste.

– Otis Timson je danas uhapšen – rekao je.

– Otis? Zašto?

Nije stigla da završi pitanje kada je odjednom shvatila o čemu je reč. Duboko je udahnula.

– On... Majlse – rekla je prilazeći mu. Ustao je iako ga je sve bolelo. Zagrlila ga je. – Jesi li siguran da ti je dobro? – upitala je šapatom, čvrsto ga grleći.

Dok su stajali tako zagrljeni, osetio je da mu se sve što se tog dana odigralo odjednom vraća munjevitom brzinom. Mešavina neveriee, gneva, frustracije, besa, straha, iscrpljenosti probudila je ponovo njegov osećaj gubitka i Majls mu se, po prvi put toga dana, prepustio. Tu, u Sarinom zagrljaju, nešto se slomilo u njemu, suze su mu tekle niz obraze kao da nikada ranije nije zaplakao.

Medž je čekala da se Čarli vrati u stanicu. Iako joj je radno vreme do pet, ostala je još sat i po duže čekajući ga. Stajala je na parking u skrštenih ruku, uvijena u dugačak vuneni kaput.

Čarli je izašao iz kola i otresao mrve s pantalona. Na putu ka kući zaustavio se da kupi nešto da pojede. Hamburger i krompiriće zalio je kafom.

– Medž? Šta radiš ovde?

– Čekam te – uzvratila je. – Videla sam kako se uparkiravaš i htela sam da ti nasamo kažem nekoliko reci.

Čarli je dohvatio kapu koja je ostala na sedištu. Bila mu je potrebna jer je bilo hladno, a na glavi više nije imao toliko kose koja bi ga grejala.

– Šta ima?

Pre nego stoje uspela da odgovori, jedan policajac gurnuo je izlazna vrata i krenuo napolje. Pogledala je preko ramena. Da bi dobila na vremenu, jednostavno je rekla.

– Zvala je Brenda.

– Da li joj je dobro? – upitao je Čarli prihvatajući igru. – Da, koliko sam mogla da primetim. Tražila je da joj se javiš.

Policajac je klimnuo glavom ka Čarliju dok je prolazio pored njih. Kada se dovoljno odmakao, Medž se primakla Čarliju i tiho rekla: – Mislim da imamo problem.

Pogledala je preko ramena. – Turman Džons je unutra. Čeka te. Harvi Velman takode.

Čarli ju je pogledao, znao je da tu ima još nečega.

– Obojica bi da razgovaraju s tobom.

– I?

Ponovo se osvrnula jer je htela da se uveri da nema nikoga u blizini. – Oni su zajedno, Čarli. Hoće zajedno da razgovaraju s tobom.

Čarli se upiljio u nju. Pokušavao je da shvati šta namerava da mu kaže, znajući unapred da mu se to neće dopasti. Tužioc i advokati sede zajedno samo ako je u pitanju nešto veoma neprijatno.

– U vezi s Majlsom – rekla je. – Mislim da je tamo kod Timsonovih uradio nešto što nije trebalo.

Turman Džons bio je čovek od svoje pedeset tri godine, prosečne visine i stasa, talasaste smeđe kose koja je uvek izgledala kao produvana vetrom. Kada se nalazio u sudnici nosio je odela marinskoplavc boje, tamne pletene kravate i crne patike, što mu je davalo izgled kakvog neotesanka. Govorio je lagano i razgovetno, nikada ne gubeći živce, bio je uvck smiren, a sve to zajedno s njegovim izgledom veoma je povoljno uticalo na porotu. Čarliju uopšte nije bilo jasno zbog čega je godinama već zastupao tipove poput Otisa Timsona i njemu slične.

Harvi Velman je nosio posebno skrojena odela i skupe cipele, i uvck je izgledao kao da je upravo pošao na nečije venčanje. Kada je imao trideset godina kosa je počela da mu sedi na slepocnicama da bi mu u četrdesetoj bila skoro potpuno bela i davala mu otmen izgled. U nekom drugom životu mogao je da bude televizijski voditelj. A možda i direktor pogrebnog za voda.

Ni jedan ni drugi nisu izgledali zadovoljno dok su čekali ispred Čarlijeve kancelarije.

– Želeli ste da me vidite? – upitao je Čarli. Ustali su.

– Važno je, Čarli – rekao je Harvi.

Čarli ih je uveo u kancelariju i zatvorio vrata. Rukom im je dao znak da sednu, što su oni odbili. Obišao je svoj radni sto, ostavljajući malu razdaljinu između sebe i posetilaca.

– Sa mogu daflradim za vas?

– Imamo problem, Čarli – jednostavno je kazao Harvi. – Tiče se jutrošnjeg hapšenja. Telefonirao sam ti, ali već si bio izašao.

– Žao mi je. Morao sam da završim neki posao van grada. Koji je problem u pitanju?

Harvi ga je pogledao pravo u oči. – Izgleda da je Majls Rajan malo preterao.

– Da?

– Ima svedoka. Mnogo svedoka. I svi pričaju isto. Čarli nije ništa rekao. Harvi se nakašljao pre nego štoje nastavio. Turman Džons stajao je sa strane, bez ikakvog izraza na licu. Čarli je znao da upija svaku reč.

– Uperio je revolver u glavu Otisu Timsonu.

Kasnije, dok su sedeli u dnevnoj sobi, Majls je, odsutno guleći etiketu s boce piva koju je držao u ruci, ispričao Sari o svemu što se tog dana dogodilo. Pričao je smušeno i smeteno. Tako se i osećao. Skakao je s teme na temu, pa se vraćao na prethodno pomenuto, ponavljao stvari više puta. Sara ga nijednom nije prekinula, niti odvrtila pogled. Povremeno joj nije bilo jasno o čemu je reč, ali nije tražila da joj išta razjašnjava jer jednostavno nije bila sigurna da je u tom momentu sposoban za to.

Za razliku od Čarlija, Majls je išao dalje.

– Znaš, tokom protekle dve godine pitao sam se šta bih uradio kada bih se sreo licem u lice s tipom koji je to uradio. A kada sam saznao da je to Otis... Ne znam... – Zastao je. – Hteo sam da povučem okidač. Hteo sam da ga ubijem.

Sara se promeškolljila na kauču, nije znala šta da kaže. Takvo ponašanje bilo je donekle razumljivo, ali pomalo zastrašujuće.

– Ali, nisi – napokon je izgovorila.

Majls nije primetio oklevanje u njenom odgovoru. U mislima je bio tamo, s Otisom.

– I, šta se sada dešava? – upitala je.

Ruka mu je pošla ka potiljku i vratu, stegao je vrat. Bez obzira na to koliko je emocionalno bio u svemu tome, racionalna strana njegovog bića znala je da je potrebno više dokaza. – Treba da se pokrene istraga, da se ispitaju svedoci, provere mesta. Puno je to posla a teže je samim tim što je toliko vremena prošlo. Radiću na tome ko zna koliko dugo. Biće tu mnogo rada do kasno u noć, vikenda. Na istom sam mestu s kojeg sam krenuo pre dve godine.

– Zar nije Čarli rekao da će se pobrinuti za sve to?

– Da, ali ne onako kako bih ja radio.

– Da li srneš da tako radiš?

– Nemam izbora.

Nije bilo ni mesto ni vreme za takvu raspravu, pa je odustala od daljeg komentara.

– Da li si gladan? – upitala ga je. – Mogla bih da spremim nešto na brzinu. Ili da naručimo piću, – Ne, nisam gladan.

– Hoćeš li da prošetamo? Odmahnuo je glavom. – Ne baš.

– Da odgledamo film? Usput sam svratila u videoklub.

– Aha... U redu.

– Zar ne želiš da znaš koji sam film uzela?

– Nije ni važno. Siguran sam da je dobar.

Ustala je s kauča i donela film. Bila je to komedija. Sara se nasmejala više puta bacajući pogled prema Majlsu da vidi njegovu reakciju. Lice mu je bilo bezizražajno. Sat vremena kasnije, izvinio se i otišao u toalet, a pošto se ni nakon nekoliko minuta nije vratio, pošla je da vidi da li je sve u redu.

Našla ga je u spavaćoj sobi. Nad otvorenom smeđom fasciklorfi.

– Moram da proverim nešto – rekao je. – Treba mi samo nekoliko minuta.

– U redu – odgovorila je. Nije se vratio.

Iako se film još nije završio, zaustavila je traku. Uzela je svoj kaput. Još jednom je provirila u sobu, a onda tiho izašla iz kuće. Nije znala da je i Džona uradio isto. Majls nije ni znao da je otišla sve dok se Džona nije vratio iz bioskopa.

Čarli je u kancelariji ostao skoro do ponoći. Kao i Majls, iščitavao je ceo dosje i pitao se šta treba da radi.

Bilo mu je potrebno mnogo truda i reci da smiri Harvija, pogotovo pošto mu je ispričao šta se desilo u autu dok je Majls vozio Otisa. To što je Turman Džons uglavnom ćutao i slušao nije iznenadilo Čarlija. Pretpostavio je da Džonsu više odgovara da Harvi govori umesto njega. Na usnama mu je zaigrao jedva vidljiv osmeh kada je Harvi rekao da ozbiljno razmatra mogućnost da protiv Majlsa pokrene postupak.

To je bilo kada im je Čarli rekao zbog čega je Otis Tirason uhapšen.

Izgledalo je da je Majls prenebregao da Otisu kaže na osnovu čega je priveden. Kakav će to da bude razgovor sutra, sve će da prašti, a možda će mu odmah i zavrnuti šiju, mislio je Čari i.

Međutim, u prisustvu Harvi ja i Turmana, Čarli se ponašao kao da sve već zna.

– Nije bilo razloga da se iznose dramatične optužbe kada nisam bio siguran da su opravdane.

Harvi i Turman nisu bili zadovoljni tom izjavom, kao što je Čarli i očekivao. Nisu bili očarani ni Simsovom ispovešću. Onda im je Čarli ispričao daje otišao da razgovara s Erlom Getlinom.

– I on je priču potvrdio – rekao je.

Pred Turmanom mu nije padalo na pamet da kaže da je i sam sumnjao u sve to, ali nije bio ni spreman da to, za sada, podeli s Harvijem. Čim je završio, Harvi mu je uputio pogled koji je značio da želi s njim nasamo kasnije da razgovara. Čarli se, znajući da mu je potrebno još vremena da razmisli o svemu, pretvarao da ništa ne primećuje.

Proveli su dosta vremena razgovarajući o Majlsu. Čarli uopšte nije sumnjao da se sve dogodilo baš kao što su opisali. Poznavao je Majlsa dovoljno dugo i znao je da takvo ponašanje nije nezamislivo u situaciji kada je Majls, blago rečeno, uznemiren. Skrivao je svoj bes, čak je i Majlsa malo branio.

Na kraju je Harvi tražio da Majls bude suspendovan na neko vreme, dok se stvari ne raščiste.

Turman Džons tražio je da Otis ili bude pušten iz pritvora ili da optužnica bude podignuta odmah, bez ikakvih odlaganja.

Čarli im je rekao da je Majlsa već razrešio dužnosti za taj dan i da će odluku i o jednom i o drugom zahtevu doneti sutradan ujutro.

Nekako se nadao da će stvari do jutra biti nešto jasnije.

Međutim, kada je napokon krenuo kući, shvatio je da se to neće dogoditi.

Pre nego što je otišao iz kancelarije, telefonirao je Hansu na kuću da ga pita kako je prošao sa Simsom.

Ispostavilo se da Haris nije mogao da ga pronađe čitavog dana.

– Jesi li se potrudio? – dreknuo je Čarli.

– Svuda sam ga tražio – zbunjeno je odgovorio Haris. – U njegovoj kući, kod njegove majke, na mestima na koja obično zalazi. Obišao sam svaki bar i prodavnicu pića u celom kraju. Nema ga.

Brenda je preko pižame imala kućnu haljinu. Čekala je da Čarli dođe kući. Ispričao joj je uglavnom sve što se tog dana desilo. Zanimalo ju je šta bi se desilo u slučaju da Otis stvarno bude izveden pred sud.

– Odbrana bi bila uobičajena – umorno je rekao. – Džons bi tvrdio da Otis te noći nije bio ni blizu i izveo bi svedoke koji bi to potvrdili. A onda bi tvrdio da, čak i ako je bio tamo, nije izgovorio reci koje mu se pripisuju. A i ako ih je izgovorio, tvrdio bi da su izvučene iz konteksta.

– I to bi upalilo?

Čarli je otpio gutljaj kafe, znao je da ga čeka još posla. – Niko ne može da predvidi reakciju porotnika. To znaš.

Brenda mu je spustila ruku na rame. – A šta ti misliš? – upitala ga je. – Iskreno mi reci.

– Iskreno?

Klimnula je glavom. Pomislila je da Čarli izgleda deset godina stariji nego kada je tog jutra polazio na posao.

– Ukoliko ne pronađemo još nešto, biće oslobođen.

– Čak i ako je to uradio?

– Eh, da – rekao je turobno. – Čak i ako je to uradio.

– Hoće li Majls to tek tako da prihvati? Čarli je zatvorio oči. – Ne. Ni u kom slučaju.

– Šta misliš da će uraditi?

Otpio je poslednji gutljaj kafe i posegnuo za dosjeom. – Predstavu nemam.

25.

Počeo sam da ih pratim redovno i obazrivo kako niko ne bi pogodio o čemu je reč.

Čekao bih Dž.onu posle škole, posećivao Misin grob, odlazio uveče do njihove kuće. Moje su laži bile ubedljive, niko nije posumnjao ni u šta.

Znao sam da to nije u redu, ali činilo mi se da više nisam bio u stanju da vladam svojim postupcima. Kao što i biva kada su porivi u pitanju, nisam mogao da se obuzdam. Dok sam sve to radio nisam prestajao da analiziram stanje svog uma. Da H sam bio mazohista koji je želeo da ublaži agoniju koju je sam izazvao? Ili sam bio sadista, neko ko je u potaji uživao u njihovim mukama i želeo da bude neposredan promatrali i jedno i drugo? To nisam znao. Znao sam jedino da mi se činilo kako drugog izbora nemam.

Nisam mogao a da ne mislim na prizor koji mi se te večeri ukazao, kada je Majls prošao pored svog sina ne progovorivši ni reč, kao da nije svestan njegovog prisustva. Nije trebalo da bude tako, posle svega što se dogodilo. Znao sam, naravno, da je Misi bila otrgnuta iz njihovih Života... ali, nije li tačno da ljude nesreća zbližava? Zar se u takvim prilikama ne okreću jedni drugima za podršku? Naročito u okviru porodice?

U to sam hteo da verujem. Tako sam i prebrodilo prvih šest nedelja. To je postala moja mantra. Preživeće oni. Preboleće. Okrenuće se jedan drugom i još više će se zbližiti. Bio je to refren namučene lude, ali je u mojoj glavi postao stvaran.

Međutim, te noći im nije išlo dobro.

Nisam naivan, a nisam bio ni tada, u toj meri da verujem da jedan pogled na porodicu može da otkrije istinu. Rekao sam sebi da me je taj prizor obmanuo, da ništa ne znači čak i ciko sam možda dobro video. Ništa se ne može zaključiti na osnovu pojedinih nepovezanih trenutaka. Skoro da sam poverovao u to dok sam stigao do svojih kola.

Ali, morao sam. da budem siguran.

Postoji put kojim se kreće ka uništenju. Poput osobe koja u petak veče popije jedno piće, dva narednog petka i tako postepeno, ali potpuno, vremenom gubi kontrolu, shvatio sam da idem tim pravcem. Dva dana posle prve večernje posete bilo mi je potrebno da saznam sve o Dž.oni. I danas se sećam toka misli kojima sam se samom sebi pravdao. Bilo je to ovako: danas ću posmatrati Džonu i, ako se bude osmehivao, znaću da g resim. Tako sam otišao do njegove škole. Sedeo sam na parking; bio sam stranac koji sedi za volanom na mestu na kojem nema prava da bude i zuri kroz prednje staklo svog automobila. Tog prvog puta jedva da sam ga video, tako da sam došao ponovo narednog dana.

Otišao sam i nekoliko dana kasnije.

I još nekoliko dana kasnije.

Već sam prepoznavao njegovu učiteljicu, drugu decu iz razreda, i ubrzo sam bio u stanju da ga spazim čim izađe iz školske zgrade. Posmatrao sam ga. Ponekad se smešio, ponekad nije, i onda bih se celog poslepodneva pitao staje to moglo da znači. U svakom slučaju, nisam bio zadovoljan.

I došla bi noć. Poput svraba koji se nije mogao smiriti, obuzimala me je neodoljiva potreba za posmatranjem koja je sa svakim satom koji bi prolazio postajala sve jača. Legao bih širom otvorenih očiju, onda ustajao iz kreveta. Koračao bih po sobi. Seo bih pa ponovo legao. Onda bih odlučivao da pođem, iako sam znao da je to pogrešno. Pričao bih sa sobo/n, izgovarao šapatom razloge zbog kojih nije trebalo da obraćam pažnju na poriv koji me je obuzimao čak i dok sam posezao za ključevima automobila. Vozio sam kao omađijan, nagovarao sebe da okrenem auto i vratim se kući, čak i u trenutku kada sam se uparkiravao. Provlačio bih se između žbunova koji su okruživali njihovu kuću, korak po korak, ne shvatajući koja me to sila tamo odvodi.

Posrnatrao sam ih kroz. prozor.

Tokom cele godine posmatrao sam kako se njihovi životi odvijaju, delić po delić dopunjavao podatke koji su mi nedostajali. Znao sam da je Majls ponekad radio i noću i pitao sam se ko se onda stara o Ozoni. Pratio sam Majlsov raspored dežurstava, znao sam kada je trebalo da bude odsutan. Jednog dana sam vozio iza školskog autobusa u kojem se nalazio Dž.ona. Saznao sam da posle škole ide kod komšinice. Na pošta,skom sandučetu pročitao sam njeno ime.

Neki drugi put posmatrao sam ih kako večeravaju. Saznao sam šta Džona voli da jede i koje emisije voli da gleda posle večere. Saznao sam da voli da igra fudbal, ali ne i da čita. Posmatrao sam ga kako raste.

Video sam i dobre i loše stvari, uvek u potrazi za osmehom. Za nečim, bilo čim, što bi moglo da me izvede iz ludila u koje sam zapao.

Posmatrao sam i Majlsa.

Posmatrao sam ga dok sprema kuću, odlaže stvari u fioke, kuva. Gledao sam kako ispija pivo i puši cigarete na verandi misleći da ga niko ne vidi. Najviše sam ga posmatrao dok sedi u kuhinji.

Tu je, provlačeći ruku kroz kosu, sedeo i usredsređen zurio u neku fasciklu. U početku sam mislio da donosi materijal kako bi radio, od kuće, ali sam postepeno došao do zaključka da nije tako. Nije proučavao različite slučajeve, već jedan jedini, jer fascikla je uvek bila ista. Tada sam iznenada shvatio štuje u pitanju. Znao sam da traži mene, osobu koja ga posmatra kroz prozor.

I posle toga sam opravdavao to što radim. Počeo sam da dolazim da ga posmatram, da proučavam crte njegovog lica dok zuri u fasciklu, ne bih li ugledao određeni izraz lica osobe koja je pronašla ono što traži, iza čega bi usledio telefonski poziv a posle toga poseta mojoj kući. Tako bih znao da dolazi kraj.

Kada bih se konačno odvojio od prozora i krenuo ka kolima, osećao bih se slabo, potpuno istrošeno. Kleo bih se daje to poslednji put, da to više nikada neću raditi. Da ću ih pustiti da mirno žive svojim životom. Nagon za posmatranjem bio bi zadovoljen i zamenjen osećajem krivice. Prezirao bih sebe zbog toga što radim. Molio bih se za oprostaj. Ponekad mi je dolazilo da se ubijem.

Pre one kobne noći sanjao sam o tome kako ću svetu dokazati ko sam, a onda sam počeo da mrzim ono što sam postao.

Ali, nm koliko da sam želeo da prekinem, ma koliko da sam želeo da umrem, poriv mi se ponovo vraćao. Borio bih se svim silama protiv njega, a onda bih pokleknuo govoreći sebi da je to poslednji put. Poslednji.

A onda bih se, poput vampira, iskrao u noć.

26.

Te noći, dok je Majls proučavao dosje u kuhinji, Ozona je imao noćnu moru, prvu posle nekoliko nedelja.

Majls ga nije odmah čuo. Sedeo je nad dosjeom do dva sata ujutro što ga je, uključujući i to što je ćelu prethodnu noć proveo radeći, kao i sva događanja koja su mu uzburkala dan, u potpunosti iscrpelo. Celo mu se telo uzbunilo kada je čuo detetove krike. Kao da je bio primoran da se kreće kroz sobu ispunjenu vlažnim pamukom, svest o onome što se dešavalo sporo mu se vraćala; to što se uputio ka Džoninoj sobi bilo je više poput Pavlovljevog refleksa nego svesna želja da uteši sina.

Skoro da je svitalo. Odnco je Džonu na verandu. Kad se dete konačno smirilo, sunce se već pojavilo na nebu. Pošto je bila subota i nije se išlo u školu, Majls je odneo Džonu nazad u

njegovu sobu i stavio sebi za kafu. U glavi mu je bubnjalo, pa je uzeo dva aspirina i popio ih uz sok od pomorandže.

Osećao se kao da se prethodne noći napio.

Dok je čekao da voda provri, dohvatio je fasciklu da ponovo iščita beleške koje je napravio prethodne noći. Hteo je da ih pogleda još jednom pre nego što krene na posao. Džona ga je iznenadio svojim dolaskom u kuhinju. Ušao je trljajući otečene oči i seo za sto.

– Zašto si ustao? – upitao je Majls. – Još je rano.

– Ne spava mi se – odgovorio je Džona.

– Izgledaš pospano.

– Imao sam ružan san.

Majls je bio zatečen detetovim recima. Još se nijednom nije dogodilo da se Džona ujutro seti svoje noćne more.

– Stvarno?

Džona je klimnuo glavom. – Sanjao sam da ti se nešto desilo. Kao mami.

Majls mu je prišao. – Bio je to samo san. Ništa se nije dogodilo.

Džona je nadlanicom obrisao nos. U pižamici s nacrtanim trkaćim kolima izgledao je kao sasvim malo dete.

– Tata?

– Da?

– Jesi li ljut na mene?

– Ne, uopšte ne. Zbog čega misliš da sam ljut na tebe?

– Juče nisi uopšte razgovarao sa mnom.

– Izvini. Nisam bio ljut na tebe, samo sam pokušavao da nešto otkrijem.

– U vezi s mamom?

Majls je ponovo bio zatečen. – Zašto misliš da je bilo u vezi s mamom?

– Zato što si ponovo gledao one papire. – Pokazao je na fasciklu koja se nalazila na stolu.

– To je o mami, je l' da?

Majls je klimnuo glavom ali ne odmah. – Na neki način.

– Ne volim te papire.

– Zašto?

– Zato što te rastužuju.

– Ne rastužuju me.

– Oh da, rastužuju te – rekao je i dodao: – rastužuju i mene.

– Zato što ti mama nedostaje?

– Ne – rekao je odmahujući glavom – zato što zbog njih zaboraviš na mene.

Majlsu se grlo steglo. – To nije tačno.

– A zašto onda juče nisi hteo da pričaš sa mnom? Zvučao je kao da će se svakog časa rasplakati. Majls ga je privukao sebi. – Izvini, Džona. Neće se ponoviti. Džona ga je pogledao. – Obećavaš?

Majls je rukom napravio znak X na svojim grudima i nasmešio se. – Kunem se.

– Ko slaže, umreće.

Džonine širom otvorene oči bile su uprte u njega. Nije ni slutio da je upravo takvu odluku doneo njegov otac.

Pošto je doručkovao sa Džonom, Majls je telefonirao Sari da se i njoj izvini. Prekinula ga je pre nego što je uspeo da završi rečenicu.

– Majlse, ne moraš da se izvinjavaš. Posle svega što se desilo bilo ti je potrebno da budeš sam, sasvim razumljivo. Kako se jutros osećaš?

– Ne znam. Isto, valjda.

– Ideš li na posao?

– Moram. Čarli je zvao. Traži da se vidimo što pre.

- Hoćeš li me pozvati kasnije?
- Ako mi se ukaže prilika. Danas ću verovatno biti prilično zauzet.
- Zbog istrage, misliš?

Majls nije odgovorio. Sara se igrala jednim pramičkom kose. – Pa, ako budeš želeo da razgovaraš sa mnom a ne nadeš me u stanu, biću kod mame.

– U redu.

Spustila je slušalicu. Imala je osećaj da će se nešto grozno dogoditi.

Bilo je tek devet ujutro a Čarli je radio uz četvrtu solju kafe. Poručio je Medž da nastavi da mu donosi sveže skuvanu kava. Spavao je svega nekoliko sati i u kancelariju je došao pre nego što je sunce izašlo.

I od tada nije stao. Sastao se s Harvijem, otišao da razgovara s Otisom koji se i dalje nalazio u pritvoru, proveo neko vreme s Turmanom Džonsom. Anagažovao je još nekoliko ljudi da pronađu Simsa. Do tog trenutka, bez uspeha.

Ipak je doneo neke odluke.

Majls je sitgao dvadesetak minuta kasnije. Zatekao je Čarlija kako ga čeka ispred svoje kancelarije.

– Kako si? – upitao je i pomislio da Majls ne izgleda ništa bolje nego on sam.

– Naporna noć.

– I naporan dan. Jesi li za kafu? – Već sam dosta popio kod kuće.

Pokazao je glavom preko ramena. – Hajde, uđi. Treba da razgovaramo.

Majls je ušao u kancelariju a Čarli je za njim zatvorio vrata. Majls je seo na stolicu. Čarli se oslonio na sto.

– Slušaj, pre nego što počnemo razgovor – kazao je Majls – hoću da znaš da sam na ovome radio od juče i imam nekih ideja...

Čarli je odmahnuo glavom ne dopuštajući mu da završi misao. – Slušaj, Majlse, nisam zbog toga želeo da se vidimo. Sada je potrebno da malo slušaš. Važi?

Nešto u njegovom izrazu lica govorilo je Majlsu da mu se neće dopasti to što će čuti. Ukočio se.

Čarli je pogledao u pod, pa ponovo u Majlsa.

– Reći ću ti bez okolišenja. Nas se dvojica poznajemo već suviše dugo. – Zastao je.

– Šta je u pitanju?

– Danas ću pustiti Otisa Timsona.

Majls je zaustio da nešto kaže, pa odustao. Čarli je podigao ruke.

– Saslušaj me pre nego što pomisliš da prenagljudem. Nemam izbora. Informacije koje do sada imamo nisu dovoljne. Juče sam, pošto si otišao kući, išao da posetim Erla Getlina.

Prepričao mu je njihov razgovor.

– Onda imaš dokaz koji ti je potreban – uzvratio je Majls kao iz topa.

– Čekaj. Dozvoli da ti kažem da ima ozbiljnih problema u vezi s njegovim eventualnim svedocenjem. Iz onoga što sam čuo, Turman Džons će ga živog proždrati a nema porotnika koji će poverovati u jednu njegovu reč.

– To ostavi porotnicima – pobunio se Majls. – Ne možeš ga tek tako pustiti da ode.

– Ruke su mi vezane. Veruj mi, probdeo sam noć proučavajući ponovo ovaj slučaj. Kako sada stvari stoje, nemamo na osnovu čega da ga zadržimo u pritvoru. Naročito kada se uzme u obzir da je Sims Edison ispario.

– O čemu pričaš?

– Juče sam zadužio ljude da ga pronađu. Nije ga bilo ni juče, ni noćas, niti ga ima jutros. Išezao je pošto je izašao odavde. Niko ga nije video. Harvi ne želi da se bilo šta od ovoga nastavi pre nego što on sam razgovara sa Simsom.

– Za ime božje, Otis je priznao.

– Nemam izbora.

– Ubio mi je ženu – izgovorio je Majls kroz stisnute zube.

Čarliju je bilo mrsko što mora da vodi takav razgovor sa Majlsom.

– Ne odlučujem sam. U ovom momentu, bez Simsa, ništa nam ne vredi i ti to znaš. Harvi Velman je rekao da nema ni govora o tome da se sada, kako stoje stvari, podigne optužnica.

– Harvi te na ovo tera?

– Jutros sam se video s njim, a razgovarali smo i juče. Veruj mi, bio je više nego fer. Nema tu ničeg ličnog, on samo radi svoj posao.

– To je sranje.

– Stavi sebe na njegovo mesto, Majlse.

– Ne želim da se stavljam na njegovo mesto. Hoću da Otis bude optužen za ubistvo.

– Znam da si uznemiren...

– Nisam uznemiren, Čarli, već van sebe od besa.

– Znam, ali ovo nije kraj priče. Moraš da shvatiš da čak i ako sada pustimo Otisa to ne znači da protiv njega nećemo podići optužnicu kasnije. To samo znači da nemamo dovoljno dokaza da ga zadržimo. Hoću da znaš da i saobraćajna policija ponovo otvara istragu. Ovo nije završena stvar.

Majls je pobesneo. – Ali, Otis sada može slobodno kući.

– Bez Simsa? Bez drugih dokaza? Šanse nema da ga zadržimo. Uostalom, bio bi ionako pušten uz kauciju. Izaći će odavde čak i da ga optužimo za izazivanje saobraćajne nesreće i beg s lica mesta. To ti je jasno.

– Onda ga optuži za ubistvo.

Majls je ponekad mrzeo pravni sistem. Oči su mu sevale po celoj prostoriji da bi se konačno zaustavile na Čarliju.

– Da li si razgovarao s Otisom? – upitao je.

– Pokušao sam jutros. Njegov advokat je bio prisutan i savetovao mu je da ne odgovori na većinu mojih pitanja. Nisam izvukao nikakav upotrebljiv podatak.

– A da ja s njim razgovaram?

Čarli je odmahnuo glavom. – Ni slučajno, Majlse.

– Zašto?

– To ne smem da dozvolim.

– Zato što je reč o Misi?

– Ne, već zbog tvog jučerašnjeg gafa.

– O čemu pričaš?

– Znaš ti vrlo dobro o čemu pričam. Čarli je zurio u Majlsa očekujući njegovu reakciju. Činilo se da nikakve reakcije nema i Čarli je ustao.

– Biću iskren, važi? Otis nije hteo da odgovori ni na jedno pitanje u vezi s Misi, ali je dobrovoljno ponudio informaciju o tvom jučerašnjem ponašanju. Pitam te sada – zastao je – šta se desilo u autu?

Majls se promeškoltio na stolici. – Ugledao sam rakuna na putu pa sam bio prinuđen da naglo zakočim.

– Misliš li da sam toliko glup da u to poverujem? Majls je slegnuo ramenima. – Tako se desilo.

– A ako mi Otis kaže da si to uradio jednostavno da bi ga povredio?

– Onda on laže.

Čarli se pognuo prema njemu. – Laže li takođe kada mi kaže da si mu uperio revolver u glavu iako je klečao a ruke su mu bile podignute uvis?

Majlsu je bilo neprijatno. – Morao sam da držim situaciju pod kontrolom – odgovorio je oprezno.

– I misliš da je baš tako trebalo?

– Slušaj, Čarli, niko nije povredjen.

– Znači, smatraš da je taj postupak bio u potpunosti opravdan?
– Da.
– E pa, Otisov advokat ne misli tako. A ni Klajd. Prete da će povesti građansku parnicu protiv tebe.
– Parnicu?
– Naravno. Prekomerna upotreba sile, policijska brutalnost, sve to. Turman ima i neke prijatelje koji razmišljaju o tome da ga podrže.
– Ali, ništa se nije dogodilo!
– Nije važno, Majlse. Imaju pravo da povedu parnicu kakvu žele. A trebalo bi da znaš da su i od Harvija tražili da protiv tebe podigne krivičnu optužnicu.
– Krivičnu optužnicu?
– Tako rekoše.
– Pusti da pogađam. Harvi će tako i uraditi, zar ne? Čarli je odmahnuo glavom. – Znam da se ti i Harvi ne slažete. S njim radim već godinama i mislim da je uglavnom korektan. Sinoć je bio prilično besan zbog svega toga, ali kada smo se jutros sreli, rekao mi je da ne namerava da to uradi.
– Onda nema problema – prekinuo ga je Majls.
– Nisi mi dozvolio da završim – uzvratio je Čarli i pogledao ga pravo u oči. – Čak i ukoliko se ne upusti u tako nešto, problem nije rešen. Harvi zna do koje mere si se zaglibio u eelu ovu stvar; iako ne smatra da si imao pravo da pustiš Simsa i na svoju ruku hapsiš Otisa, svestan je toga da si samo čovek. Razume kako se osećaš, ali to ne menja činjenicu da si, najblaže rečeno, nepropisno postupio. I zbog toga mi je rekao da misli da bi najbolje bilo da te suspendujemo, bez smanjenja plate, razume se, sve dok se ovo ne raščisti.
Na Majlsovom licu čitala se neverica. – Da me suspendujete?
– Za tvoje dobro. Harvi misli da će, kada se strasti primire, uspeti da ubedi Klajda i advokata da odustanu od optužnice. Međutim, ako se budemo ponašali kao da nisi uradio ništa pogrešno, nije siguran da će uspeti da odgovori Klajda.
– Samo sam uhapsio čoveka koji mi je ubio ženu.
– Uradio si mnogo više od toga i to vrlo dobro znaš.
– Znači, uradi ćeš kao što ti je rekao?
Čarli je neko vreme ćutao a onda klimnuo glavom. – Mislim da mi je Harvi dao dobar savet. Kao što rekoh, mislim da je to za tvoje dobro.
– Hajde da razjasnimo. Otis će biti pušten iako mi je ubio ženu. A ja dobijam šutkartu zato što sam ga priveo.
– Ako tako želiš da shvatiš...
– Upravo je tako!
Čarli je odmahnuo glavom, glas mu je bio miran. – Nije tako. I ti ćeš ubrzo to uvideti, čim se malo ohladiš. Za sada si, zvanično, pod suspenzijom.
– Hajde, Čarli. Ne radi to.
– Tako je najbolje. Šta god da radiš, nemoj pogoršavati situaciju. Ukoliko saznam da pritiskaš Otisa ili se muvaš tamo gde ne bi trebalo, biću prinuđen da preduzmem dalje mere i neću imati prilike da budem popustljiv.
– Pa to je smešno!
– To je tako, prijatelju moj. Žao mi je. – Čarli se uputio ka stolici koja se nalazila sa suprotne strane. – Ali, kao što ti rekoh, stvar još nije gotova. Čim pronađemo Simsa i čujemo šta ima da kaže, pozabavićemo se njegovom pričom. Možda je još neko čuo nešto, možda ćemo pronaći još nekoga ko bi mogao da potvrdi priču...
Majls je bacio svoju policijsku značku na sto pre nego što je Čarli uspeo da završi započetu rečnicu. Opasač i revolver ostali su okačeni na stolici.
Izašao je i zalupio vratima.

Otis Timson pušten je dvadeset minuta kasnije.

Pošto je izleteo iz Čarlijeve kancelarije, Majls je seo u svoj auto. U glavi mu se vrtelo od tolikih stvari koje su se desile u protekla dvadeset četiri sata. Okrenuo je ključ i pokrenuo motor; isparkirao se naglo dodajući brzinu i prelazeći na suprotnu stranu pre nego što je ispravio automobil.

Otis je slobodan a on suspendovan.

Nije imalo smisla, nikakvog. Ceo svet je poludeo.

Na tren je pomislio da ode kući, ali se predomislio jer bi Džona, koji se nalazio kod gospođe Noulson, dotrčao čim bi video očev automobil, a Majls nije bio spreman da se odmah suoči s njim. Ne posle onoga što mu je dete reklo tog jutra. Morao je prvo da se smiri i smisli šta će mu reći.

Bilo mu je potrebno da priča s nekim, s nekim ko će biti u stanju da mu pomogne da u svemu tome nađe neki smisao.

Sabračaja skoro da i nije bilo. Napravio je polukružno skretanje i krenuo da nade Saru.

27.

Sara je sedela u dnevnoj sobi sa Morin kada je videla da Majls uparkirava auto ispred kuće. Majci nije pomenula ništa o najnovijim događajima. Morin je skočila s kauča i otvorila vrata široko raširenih ruku.

– Kakvo divno iznenađenje! – uskliknula je. – Nisam očekivala da ćete navratiti.

Majls je promumlao nešto u znak pozdrava dok ga je ona grlila. Kafu je odbio. Sara je brzo predložila šetnju i posegnula za jaknom. Nekoliko minuta kasnije već su se našli napolju. Morin je ćelu situaciju pogrešno protumačila kao „mlad zaljubljen par koji želi da bude sam" i skoro da se z.acrvenela dok je posmatrala kako se udaljava.

Otišli su do šumarka kojim su se šetali s Džonom posle prazničnog ručka. Majls nije progovarao dok su hodali. Samo je stiskao šake u pesnice do te mere da su mu se zglobovi beleli.

Seli su na oboreno deblo obraslo mahovinom i bršljanom. Majls nije prestajao da otvara i zatvara šake. Sara ga je uhvatila za ruku. Prsti su im se isprepletati. To kao da ga je primirilo.

– Loš dan?

– Moglo bi se reći.

– Otis?

Majls je oštro uzdahnuo. – Otis. Čarli. Harvi. Sims. Svi.

– Šta se desilo?

– Čarli je pustio Otisa. Kaže da nema na osnovu čega da ga drži u pritvoru.

– Zašto? Mislila sam da ima svedoka.

– I ja. Ali izgleda da dokazi ne vrede ništa u ovom slučaju. – Čepkalo je po kori drveta na kome su sedeli i treščice odsutno bacao u stranu. – Čarli me je suspendovao.

Upiljila se u njega kao da nije sigurna da je dobro čula. – Šta je uradio?

– Jutros. Zbog toga me je pozvao da dođem.

– Šališ se.

Odmahnuo je glavom. – Ne.

– Ne razumem... – Ućutala je.

Ali, duboko u sebi ipak je razumela.

Bacio je još jedan komadić grančice. – Rekao mi je da je moje ponašanje prilikom hapšenja bilo neodgovarajuće i da sam pod suspenzijom dok oni ne vide šta će i kako će. Ali,

to nije sve. – Zastao je. Gledao je pred sebe. – Rekao je i da Otisov advokat i Klajd žele da pokrenu parnicu protiv mene. A kao šlag na sve to, i Harvi razmatra takvu mogućnost.

Nije znala šta da kaže. Nije uspevala da nade prikladne reci. Majls je duboko uzdahnuo i pustio njenu ruku, kao da mu treba prostora.

– Možeš li da poveruješ da se to desilo? Privedem tipa koji mi je ubio ženu i dobijem suspenziju. Njega puste iz pritvora a protiv mene se podiže optužnica. – Konačno se licem okrenuo prema njoj. – Čini li ti se da to ima ikakvog smisla?

– Ne, stvarno ne – iskreno je odgovorila. Odmahnuo je glavom i ponovo okrenuo glavu.

– A Čarli, stari dobri Čarli, slaže se sa svim tim. Kad samo pomislim da sam ga smatrao prijateljem.

– On i jeste tvoj prijatelj, Majlse. To znaš.

– Ne, više nije.

– I, kažeš, pokrenuće parnicu?

Slegnuo je ramenima. – Verovatno. Čarli kaže da postoji mogućnost da nagovori Otisa i njegovog advokata da odustanu. To je bio drugi razlog za suspenziju.

Bila je zbunjena.

– Hajde, ispričaj mi sve iz početka. Važi? Šta ti je Čarli u stvari rekao?

Majls joj je prepričao razgovor. Kada je završio, Sara ga je ponovo uhvatila za ruku.

– Ne čini mi se da je Čarli protiv tebe. Meni zvuči kao da misli da radi ono što je najbolje za tebe.

– Da je hteo da pomogne zadržao bi Otisa u pritvoru.

– Ali, bez Simsa, šta može da uradi?

– Svejedno, trebalo je da ga optuži za ubistvo. Eri Getlin je potvrdio priču, a to je sve što je potrebno i nijedan sudija u ovoj oblasti ne bi pustio Otisa ni uz kauciju. Mislim da on zna da će se Sims u nekom trenutku pojaviti. Ne može se reći da je Sims svetski putnik, tu je negde, u blizini. Verovatno bih mogao da ga pronađem u roku od nekoliko sati. A kad ga pronađem, nateraću ga da mi potpiše to što je rekao. Veruj mi, tako ću i uraditi pošto s njim popričam.

– Ali, zar nisi suspendovan?

– Ne stavljam se na Čarlijevu stranu. Nisam raspoložen za to.

– Ne stavljam se na njegovu stranu, Majlse. Samo ne želim da se uvališ u nevolju veću od ove u kojoj se trenutno nalaziš. A Čarli je rekao da će istraga biti ponovo pokrenuta.

Pogledao ju je. – I ti misliš da treba da odustanem od svega?

– Nisam to rekla...

Majls ju je prekinuo u pola reci. – A šta onda hoćeš da kažeš? Jer, čini mi se da bi želela da odustanem i da se nadam najboljem. – Nastavio je ne čekajući odgovor. – E pa, ja tako ne mogu, Saro. Proklet da sam ako dozvolim da se Otis izvuče i ne plati za zločin koji je počinio.

Dok je govorio setila se prethodne večeri. Pitala se kada li je uopšte shvatio da je otišla.

– Ali, šta će biti ako se Sims uopšte ne pojavi? – napokon je upitala. – Ili ako procene da nema dovoljno dokaza da sve ode na sud? Šta ćeš u tom slučaju?

Oči su mu se suzile. – Zašto mi to radiš?

Sara je prebledela. – Ništa ti ne radim...,; – On, da. Sve preispituješ.

– Samo ne želim da uradiš nešto zbog čega bi kasnije mogao da zažališ.

– Šta to treba da znači?

Stisnula mu je ruku. – Mislim na to da se stvari neki put ne odvijaju onako kako bismo želeli.

Dugo je zurio u nju. Izraz lica bio mu je tvrd, šaka bez života. Pogled mu je bio hladan. – Misliš da on to nije uradio, je l' tako?

– Ne pričam o Otisu, već o tebi.

– A ja pričam o Otisu. – Pustio joj je ruku i ustao. – Dva čoveka su rekla da se Otis hvalio time da je ubio svoju ženu a sada se verovatno nalazi na putu ka kući. Oslobodili su ga, a ti hoćeš da se povučem i ništa ne radim po tom pitanju. Videla si ga. Videla si kakav je to tip i hoću da znam tvoje mišljenje. Misliš li da je ubio Misi ili ne?

Saterana u ugao, brzo je odgovorila: – Ne znam šta da mislim o svemu tome.

Bila je iskrena ali to nisu bile reci koje je Majls želeo da čuje. Niti su zazvučale kako je trebalo. Okrenuo se, nije želeo ni da je pogleda.

– E pa, ja mislim da jeste – uzvratilo je. – Znam da jeste i naći ću dokaz, na jedan ili drugi način. I nije me briga šta ti o tome misliš. U pitanju je moja žena.

Moja žena.

Pre nego stoje mogla da progovori, okrenuo se i pošao. Sara je ustala i krenula za njim.

– Majlse, čekaj. Nemoj ići.

Ne zaustavlajući se, odgovorio joj je preko ramena.

– Zašto? Da bi mogla i dalje da mi popuješ?

– Ne popujem ti, Majlse. Samo pokušavam da ti pomognem.

Stao je i pogledao je. – E pa, nemoj više. Ne treba mi tvoja pomoć. A i ne tiče te se.

Zapanjeno gaje pogledala, njegove su je reči pogodile. – Naravno da me se tiče. Stalo mi je do tebe.

– Onda, sledeći put kada ti se obratim jer mi je potrebno da slušaš šta ti govorim, nemoj mi pridikovati. Samo slušaj i čuti. Važi?

Okrenuo se i otišao. Sara, potpuno zbunjena, nije znala šta da misli.

Harvi je ušao u Čarlijevu kancelariju. Izgledao je umornije nego obično.

– Ima li vesti o Simsu?

Čarli je odmahnuo glavom. – Ne još. Nema ga, negde se dobro sakrfo.

– Misliš li da će se pojaviti?

– Morao bi. Nema kuda da ode. Samo se primirio za sada, ali ni to ne može da potraje.

Harvi je nemarno zatvorio vrata iza sebe. – Upravo sam razgovarao s Turmanom Džonsom – rekao je. – I?

– I dalje priča o pokretanju parnice ali imam utisak da nije baš raspoložen za to. Mislim da ga Klajd nagovara.

– Šta to onda znači?

– Nisam još siguran, ali mi se čini da će od toga odustati. Poslednjc što želi jeste da svima u policiji da razlog da krenu u ozbiljnu istragu, zna on vrlo dobro šta bi se desilo kada bi stvarno pokrenuo parnicu. A zna i da bi, u slučaju da sve ovo izađe na sud, porota bila mnogo nakločito kada se uzme u obzir činjenica da Majls nije ispalio nijedan metak.

Čarli je klimnuo glavom. – Hvala, Harvi.

– Sve je u redu. Postaraj se da držiš Majlsa na oku tokom ovih nekoliko dana. Napravi li kakvu glupost, svi dogovori otpadaju i biću prinuđen da pokrenem parnicu.

– U redu.

– Razgovaraćeš s njim?

– Da. Sve ću mu reći.

Samo se nadam da će poslušati.

Brajan je doputovao oko podneva. Došao je da božićni raspust provede u krugu porodice. Sara je odahnula. Konačno neko s kim će moći da razgovara. Celog jutra je izbegavala majčine ispitivačke poglede. Jeli su sendviče i pričali o studijama („Sve je u redu“), o ocenama („I to je u redu“), o tome kako se oseća („Dobro“).

Međutim, izgledao je bolje kada ga je poslednji put videla. Sada je bio bleđ kao neko ko ne izbiva iz biblioteke. Pravdao se daje iscrpljen zbog ispita, ali Sara se pitala da li mu stvarno tako dobro ide kao što govori.

Pažljivo ga je posmatrala i zaključila da izgleda skoro kao neko ko uzima drogu.

Bilo je tužno da je, ma koliko ga volela, tako nešto ne bi iznenadilo jer je oduvek bio preosetljiv. U situaciji kada se neprestano nalazi pod stresom mogao je lako da poklekne pred takvim izazovom. U vreme kada je studirala, to se desilo jednoj studentkinji prve godine koja ju je umnogome podsećala na Brajana. Napustila je studije pre nego što je drugi semestar počeo. Sara je se nije setila godinama. Ali sada, dok je posmatrala svog brata, nije mogla a da ne pomisli da on izgleda upravo kao svojevremeno ta devojka.

Kako li će se samo taj dan okončati?

Morin, zabrinuta zbog Brajanovog izgleda, nije prestajala da mu dosipa hranu u tanjir.

– Nisam gladan, mama – pobunio se i odgurnuo tanjir od sebe. Morin je konačno popustila i odnela tanjir do sudopere grizući usnu.

Pošto su ručali, Sara je pošla s njim do kola da mu pomogne da iznese stvari.

– Mama je u pravu – rekla je. – Grozno izgledaš. Izvukao je ključeve iz džepa. – Hvala, sestro. Ceni tvoju iskrenost.

– Naporan semestar?

Slegnuo je ramenima. – Preživewću. – Otvorio je prtljažnik i izvukao svoje stvari.

Sara ga je primorala da spusti torbu i uzela ga pod ruku. – Sa mnom uvek možeš da razgovaraš, o svemu.

– Da, znam.

– Ozbiljno ti kažem. Čak i ako je u pitanju nešto što nisi rad da mi poveriš.

– Stvarno izgledam toliko loše? – upitno je podigao obrvu.

– Mama misli da se drogiraš.

Bila je to laž, ali znala je da on ne namerava da uđe u kuću i proverii da li je majka stvarno to rekla.

– Kaži joj da nije tačno. Prilagođavanje mi teško pada. Ali, izboriću se. – Nasmehio joj se vragolasto. – To je odgovor za tebe, uzgred budi rečeno.

– Za mene?

Brajan je izvadio i drugu torbu. – Mami ni na pamet ne bi palo da pomisli da se drogiram čak i ako bi me uhvatila kako pušim travu u dnevnoj sobi. E sad, da si mi rekla da se mama brine zbog toga što mi cimeri otežavaju život jer sam od njih mnogo pametniji, to bih ti već poverovao.

Sara se nasmejala. – Verovatno si u pravu.

– Sve će biti u redu, stvarno. A kako si ti?

– Dosta dobro. Škola se završava u petak i radujem se što je preda mnom nekoliko slobodnih nedelja.

Brajan joj je dodao platnenu torbu punu prljavog veša.

– I nastavnicima treba odmor, zar ne?

– Više nama nego deci, ako baš hoćeš da znaš. Zatvorio je prtljažnik i podigao svoje torbe. Sara je pogledala preko njegovog ramena, htela je da se uveri da majka nije izašla iz kuće.

– Slušaj, znam da si tek doputovao. Ipak, možemo li da porazgovaramo?

– Naravno. Ovo može i da sačeka. – Spustio je torbe i oslonio se na auto. – Šta se dešava?

– Reč je o Majlsu. Danas smo se raspravljali, ali to nije za mamine uši, znaš i sam kakva je.

– Oko čega?

– Mislim da sam ti prošlog puta kad si bio tu rekla da mu je žena poginula u saobraćajnoj nesreći pre nekoliko godina. Osoba koja se nalazila za volanom nije nikada uhvaćena. Majlsu je sve to stvarno palo veoma teško. A onda je juče odjednom isplivala neka nova informacija pa je uhapsio jednog čovčka. Ali, to nije sve. Preterao je. Sinoć mi je rekao da je tog tipa skoro ubio.

Brajan se trgao a Sara je brzo odmahнула glavom. – Na kraju se ništa loše nije dogodilo. Niko nije nastradao, ali...

– Prekrstila je ruke na grudima, trudeći se da odagna loše misli. – Sve u svemu, danas je suspendovan zbog toga što je uradio. Ali, to me ne brine toliko. Da skratim priču, tog su tipa morali da puste iz pritvora. Ne znam šta da radim. Majls nije u stanju da razložno razmišlja i bojim se da će uraditi nešto zbog čega će zažaliti. – Zastala je na tren, pa nastavila: – Mislim, čela ova situacija je upetljana i zbog toga što već ima dosta zle krvi između Majlsa i tog tipa kojeg je uhapsio. To što je suspendovan neće ga sprečiti da istragu nastavi po svom. A taj tip... uh, nije baš neko s kim bi trebalo imati posla.

– Ali, zar ne reče maločas da su morali da ga puste?

– Da, ali Majlsu ne pada na pamet da to prihvati. Da si ga samo čuo. Deo mene misli da bi trebalo da pozovem njegovog šefa i prenesem mu staje sve Majls izgovorio, ali on je već pod suspenzijom i ne bih nikako želela da se uvali u još goru nevolju. A, ako ništa ne kažem... – Zastala je pa pogledala brata u oči. – Šta misliš o svemu? Šta da radim? Da li da čekam i vidim šta će se desiti? Ili bi trebalo da pozovem njegovog šefa? Ili ne bi uopšte trebalo da se mešam?

Brajan je dugo ćutao prč nego što je odgovorio. – Mislim da to zavisi od onoga što osećaš prema njemu. I od toga koliko daleko misliš da će ići.

Provukla je ruku kroz kosu. – U tome i jeste stvar. Volim ga. Znam da nisi imao prilike da s njim razgovaraš. Za ovih nekoliko meseeci što se viđamo učinio me je veoma srećnom. A sada... sve me to plaši. Ne želim da zbog mene dobije otkaz, ali se isto tako brinem da će možda uraditi nešto više. Brajan je stajao i razmišljao.

– Ne može se dopustiti da neko nevin ode na robiju – konačno je rekao gledajući je.

– Ne brinem se zbog toga.

– Pa šta je onda, misliš da će krenuti za tim tipom?

– A ako do toga stvarno dođe? – Setila se kako ju je Majls posmatrao, kako su mu samo besno sevale oči. – Mislim da baš to može da uradi.

– Ne smeš da mu dozvoliš.

– Misliš li da bi trebalo da pozovem njegovog šefa? Brajan je izgledao sumorno.

– Mislim da nemaš izbora.

Pošto se rastao od Sare, Majls je narednih nekoliko sati proveo pokušavajući da pronade Sirasa. Ali, nije imao sreće, kao ni Čarli nešto ranije.

Pomislio je da ponovo ode do mesta gde su živeli Timsoni, ali se predomislio. Ne zbog toga što nije imao vremena, već zato što se setio svega što se dogodilo u Čarlijevoj kancelariji tog jutra.

Više nije imao revolver uza se.

Ali, u kući je imao još jedan.

Kasnije tog popodneva Čarli je imao dva telefonska razgovora. Simsova majka je pozvala da ga upita kako to da su sada odjednom svi tako zainteresovani za njenog sina. Kada ju je pitao šta pod tim podrazumeva, rekla mu je: – Majls Rajan je dolazio danas i postavljao mi ista pitanja kao i vi.

Čarli se namrštio dok je spuštao slušalicu. Bio je ljut jer se Majls nije obazirao ni na jedno naređenje.

Drugi poziv bio je od Sare Endruz.

Pošto su završili razgovor, Čarli se u svojoj stolici na točkice odgurao do prozora i upiljio u parkiralište vrteći olovku u ruci.

Minut kasnije, postoje olovka pukla, okrenuo se prema vratima a ostatke olovke bacio u korpu.

– Medž? – oglasio se. Pojavila se na vratima.

– Nađi mi Harisa. Odmah.

Nije morao da joj ponavlja. Nekoliko minuta kasnije Haris je stajao ispred Čarlijevog stola.

– Hoću da odeš do Timsonovih. Niko ne treba da te vidi. Budi tamo i drži na oku sve koji ulaze i izlaze. Ukoliko ti se učini da je bilo šta neuobičajeno, mislim bilo šta, odmah zovi. Ne samo mene. Javi svima putem radija.

Ne želim da noćas tamo iskrсну nikakvi problemi. Nikakvi, je l' ti jasno?

Haris je progutao knedlu i izašao. Nije pitao na koga se to odnosi.

Pošto je Haris izašao, Čarli je dohvatio telefon i pozvao Brendu. Znao je da će okasnuti kući.

Nije ga napuštao osećaj da je čela situaciji na ivici da se otme kontroli.

28.

Godinu dana kasnije, moje noćne pasete njihovom domu prestale su isto tako naglo kao što su i počele. Kao i moji odlasci do Džonine škole i do mesta nesreće. Nastavio sam da redovno posećujem jedino Misin grob; to je postao deo mojih nedeljnih aktivnosti, i to četvrtkom. Nisam propustio nijedan četvrtak. Po kiši ili suncu, odlazio sam na groblje i išao do njenog groba. Nisam se nikada osvrtao da vidim prati li me neko. Ali uvek sam donosio cveće.

Prestanak drugih poseta došao je kao iznenađenje. Pomislili biste da je tokom godine opao intenzitet moje opsesije, ali to se uopšte nije desilo. Upravo kao što sam godinu dana osećao da moram da ih posmatram, tako je poriv naglo prestao i znao sam da moram da ih ostavim da žive na miru, znao sam da moram da prestanem da ih uhodim.

Dan kada se to dogodilo neću nikada zaboraviti.

Bila je godišnjica Misine smrti. Posle godinu dana šunjanja po mraku moje kretanje skoro da je postalo neprimetno. Znao sam svaki pokret i zaokret koje je trebalo da načinim. Vreme koje mi je bilo potrebno da stignem do njihove kuće bilo je upola kraće. Postao sam profesionalni voajer. Kao da mi to što sam krišom piljio kroz njihove prozore nije bilo dovoljno, već sam mesecima nosio i dvogled. Dešavalo se, vidite, da u blizini ima ljudi, bilo na ulici ili u okolnim dvorištima, tako da nisam mogao da se prikrađem prozorima. Ponekad je Majls navlačio zavese. Ali, nagon koji je mnome vladao nije se mogao zadovoljiti neuspehom i morao sam da uradim nešto. Dvogled je resio moj problem. U blizini njihovog dvorišta, nedaleko od reke, nalazio se jedan ogroman, prastari hrast. Grane su mu bile niske i debele, neke paralelne sa zemljom i tu sam se ponekad ulogoravao. Otkrio sam da, ako sedim dovoljno visoko, imam čist pogled pravo na kuhinjski prozor. Posmatrao sam satima, sve dok Džona ne bi otišao na spavanje, a kasnije sam gledao kako Majls sedi u kuhinji.

On se, kao i ja, tokom tih godinu dana promenio.

I dalje je proučavao dosje ali ne tako redovno kao ranije. Kako su prolazili meseci, tako se njegova želja da me pronađe smanjivala. Ne zbog toga što mu više nije bilo bitno, već zbog realnosti s kojom se suočavao. Znao sam da je slučaj ostao nerešen i pretpostavljao sam da je i Majls to shvatio. Na godišnjicu njene smrti, pošto je Džona otišao u krevet, Majls je uzeo fasciklu. Ali nije probdeo nad njom čelu noć kao što je ranije radio. Te večeri je samo prelistavao strane, u ruci nije imao olovku i nije pravio nikakve zabeleške. Izgledalo je skoro kao da prevrće strane albuma sa fotografijama i ponovo proživljava uspomene. Posle nekog vremena gurnuo je fasciklu sa strane i otišao u dnevnu sobu. Kada sam shvatio da se više neće vraćati u kuhinju sišao sam s drveta i prišunjavao se verandi.

Zavese su bile navučene, ali je prozor ostao otvoren kako bi u sobu ušla svežina večernjeg povetarca. Sa svog osmatračkog mesta mogao sam da vidim obrise u unutrašnjosti

prostorije, dovoljno da mi bude jasno da Majls sedi na kauču. Pored njega nalazila se kartonska kutija. Iz mog ugla videlo se da gleda u televizijski ekran. Prislonio sam uho na prozorsko okno i slušao. Međutim, ono što sam uspeo da čujem nije imalo mnogo smisla. U dugim trenucima kao da se nije čulo ništa konkretno, neki su zvuči bili izvitopereni, glasovi izmešani. Pogledao sam ponovo u Majlsa, pokušavajući da ustanovim šta posmatra i kada sam mu ugledao lice, otkrio sam. Tu, u njegovim očima, u uglu njegovih usana, u načinu na koji je sedeo.

Gledao je snimke načinjene kućnom kamerom.

Pošto sam shvatio o čemu je reč i zatvorio oči, počeo sam da prepoznajem glasove sa trake. Čuo sam Majlsa, glas mu se dizao i spuštao, čuo sam cvrkutavi dečji glasić. U pozadini se, iako slabo, čuo još jedan glas. Njen.

Misin glas.

Zvučao je neverovatno, strano. Na tren sam osetio da ne mogu da dišem. Čitavih godinu dana posmatrao sam Majlsa i Džonu i verovao da sam ih za to vreme upoznao. Ali, glasovi koje sam te večeri čuo promenili su sve. Nisam znao ni Majlsa ni Džonu. S jedne strane posmatranje i proučavanje, s druge poznavanje. Jedno sam mogao da postignem, ali drugo ne, niti ću ikada moći.

Slušao sam, sav opčinjen.

Misin glas se izgubio, da bi se ubrzo zatim začuo njen smeh.

Nešto kao da me je preseklo. Istog trena pogledao sam u Majlsa. Želeo sam da vidim njegovu reakciju iako sam znao kakva će biti. Zuriće u ekran, izgubljen u uspominama, očiju punih suza, suza izazvanih besom.

Ali, prevario sam se.

Nije plakao. Naprotiv, sav raznežen osmehivao se ekranu.

Odjednom mi je bilo jasno daje vreme da prestanem.

Posle te posete, iskreno sam verovao da ih više nikada neću uhoditi. Tokom godine koja je usledila pokušavao sam da se vratim sopstvenom životu i to mi je, površno gledano, polazilo za rukom. Ljudi iz mog okruženja приметili su da izgledam bolje, da počinjem da ličim na sebe iz negdašnjih dana.

Deo mene verovao je da i jeste tako. Poriva više nije bilo i bio sam ubeden da su dani i noći ispunjeni košmarom ostali za mnom. Ne to što sam uradio, ne činjenica da sam usmrtio Misi, već opsesivan osećaj krivice s kojim sam živeo punih godinu dana.

Tada nisam shvatao da me agonija i osećaj krivice u stvari nisu uopšte napustili. Samo su se primirili, poput medveda utonutog u zimski san, hraneći se sami sobom, čekajući da nastupi njihov čas.

29.

U nedelju ujutro, nešto posle osam, Sara je začula kucanje na vratima. Oklevala je ali je konačno krenula da ih otvori. Dok im se približavala, deo nje nadao se da je to Majls.

Drugi deo nje nadao se da nije.

Uhvatila se za kvaku a da nije bila sigurna šta će reći. To je umnogome zavisilo od Majlsa. Da li je znao da je pozvala Čarlija? Ako jeste, da li je bio ljut? Povređen? Da li će shvatiti da je to uradila samo zato što je smatrala da nema drugog izbora?

Otvorila je vrata i osmehnula se. Laknulo joj je.

– Zdravo, Brajjane – kazala je. – Otkud ti?

– Treba da razgovaram s tobom.

– Naravno... Uđi.

Ušao je i pošao za njom. Seo je na kauč. Sara je sela pored njega.

– Pa, šta se dešava? – upitala je.

– Na kraju si ipak pozvala Majlsovog šefa, zar ne? Prošla je rukom kroz kosu. – Da. Kao što si rekao, nisam imala drugog izbora.

– Zato što si mislila da će se okomiti na tipa kojeg je uhapsio – izjavio je Brajan.

– Ne znam kakve su mu namere, ali sam iz straha pokušala da sprečim nevolju.

Klimnuo je glavom. – Zna li on da si zvala?

– Majls? Ne znam.

– Da li ste razgovarali?

– Ne. Ne od kada je juče otišao. Pozvala sam ga nekoliko puta, ali nije bio kod kuće. Stalno se uključivala telefonska sekretarica.

Prstima je uhvatio koren nosa i pritisnuo ga.

– Moram nešto da znam – rekao je. U tišini koja je vladala prostorijom njegov glas kao daje bio čudno pojačan.

– Šta to? – pitala je zbunjeno.

– Hoću da znam da li stvarno misliš da bi Majls išao previše daleko.

Sara se nagnula napred. Pokušala je da ga pogleda u oči, ali je to izbegao.

– Ne umem da čitam misli. Ali, zabrinuta sam.

– Mislim da bi trebalo da mu kažeš da se okane toga.

– Okane čega?

– Tipa kojeg je uhapsio... Treba da ga ostavi na miru. Zapanjeno ga je pogledala. Napokon se okrenuo prema njoj, preklinjao ju je pogledom.

– Moraš ga ubediti u to. Važi? Pričaj s njim. Važi?

– To safn već pokušala. Rekla sam ti.

– Treba da pokušaš još jednom. Naslonila se i namrštila. – Šta se dešava?

– Samo te pitam šta misliš da će Majls uraditi.

– Ali, zašto? Zašto ti je to tako važno?

– Šta će biti sa Džonom? Pogledala ga je. – Sa Džonom?

– Majls bi razmislio o tome, zar ne? Pre nego što išta uradi?

Sara je lagano odmahнула glavom.

– Ne misliš da bi rizikovao da ga uhapse, zar ne? Uхватила ga je za ruke i čvrsto stegla. – Stani malo.

Ostavimo na tren pitanja po strani. Šta se dešava?

Nastupio je, sećam se, čas istine, ono zbog čega sam i došao kod nje. Napokon je kucnuo čas da priznam šta sam uradio.

Zašto onda to nisam odmah uradio? Zašto sam joj postavio toliko pitanja? Da li sam tražio neki izlaz, još koji razlog da i dalje čuvam svoju mračnu tajnu? Deo mene koji je lagao tokom dve godine hteo je upravo to, ali iskreno mislim da je bolji deo mene hteo da zaštiti sestru.

Morao sam da se uverim da nemam izbora.

Znao sam da će je moje reci povrediti. Moja sestra bila je zaljubljena u Majlsa. Na Dan zahvalnosti primetio sam kako se gledaju, kako su prisni, kako ga je nežno poljubila kada je odlazio. Volelaje Majlsa i Majls je voleo nju. Rekla mi je. A Džona ih je voleo oboje.

Prethodne noći napokon sam shvatio da to više ne mogu da držim u sebi. Ako je Sara stvarno smatrala da će Majls preuzeti stvari u svoje ruke, znao sam da svojim ćutanjem rizikujem da još neki život bude upropašćen. Bio sam kriv za Misinu smrt. Nisam mogao da živim sa još jednom nepotrebnom tragedijom.

Ali, da spasem sebe, da spasem nedužnog čoveka, da spašeni Majlsa od njega samog, znao sam da moram da žrtvujem svoju sestru.

Ona koja je toliko toga već preturila preko glave, moraće da pogledu Majlsa u oči znajući da je njen rođeni brat usmrtio njegovu ženu i da rizikuje da ga zbog toga izgubi. Jer, kako će on ikada više moći da je posmatra istim očima?

Da li je bilo ispravno žrtvovati je? Bila je nedužna, zadesila se tu igrom slučaja. Posle reci koje sam se spremao da izgovorim biće rastrgnuta između svoje ljubavi prema Majlsu i ljubavi prema meni. Ma koliko da to nisam Želeo da uradim, znao sam da nemam izbora.

– Znam – napokon sam promuklo izgovorio – ko se one noći nalazio za volanom.

Razrogačila je oči, skoro kao da ne razume o čemu govorim. Nastao je muk.

– Znaš? – upitala me je napokon. Klimnuo sam glavom.

Onda je, u dugoj tišini koja je prethodila njenom pitanju, polako počela da shvata šta pokušavam da joj kažem. Presamitila se kao pokošena. Poput balona koji se polako izduvava. Nisam oborio pogled.

– To sam bio ja, Saro – rekao sam šapatom. – Ja.

30.

Na te reci Sara se pridigla. Posmatrala je svog brata kao da ga vidi prvi put u životu.

– Nisam hteo da se to desi. Tako mi je žao...

Brajan nije bio u stanju da nastavi da govori. Počeo je da plače.

Ne tiho i tužno, gušeći suze. Plakao je poput očajnog deteta. Ramena su mu se vidno tresla, kao da ga spopadaju grčevi. Brajan nikada ranije nije plakao zbog nečega što je uradio, a sada, kada su mu suze krenule, nije bio siguran da li će ikada stati, U beznađu koje ga je snašlo, Sara ga je zagrlila i zbog njenog dodira zločin koji je počinio izgledao mu je još užasniji. Znao je da ga sestra voli bez obzira na sve. Čutala je dok je plakao. Rukom mu je lagano gladila leđa. Brajan ju je grčevito stezao, kao da se bojava da će se čitav njihov odnos izmeniti onog trenutka kad je pusti iz zagrljaja.

Znao je da više ništa neće biti kao prč.

Nije znao koliko je dugo plakao. Kada su suze konačno presahle, počeo je da priča sestri kako se sve dogodilo.

Nije lagao.

Ali joj nije pomenuo uhođenje.

Za vreme svoje ispovesti, Brajan je nijednom nije pogledao u oči. Nije želeo da u njima pročita bilo sažaljenje bilo zgražavanje. Nije želeo da vidi kako izgleda u sestrinim očima.

Tek kada joj je sve ispričao, uspeo je da skupi hrabrost i pogleda je u oči.

U njima nije video ni ljubav, ni oprostaj.

Samo strah.

Brajan je proveo kod Sare skoro celo jutro. Postavila mu je mnoštvo pitanja. Odgovarajući na njih ispričao joj je još jednom ćelu priču. Na neka od pitanja, kao na primer zbog čega nije otišao u policiju, nije umeo smisljeno da odgovori. Mogao je da kaže samo ono što je bilo očigledno – da je bio u šoku, da je bio prestrašen, da je previše vremena prošlo.

Sara je, baš kao i Brajan, imala opravdanja za takvu odluku i preispitivala ju je isto kao što je i on radio. Ista pitanja, isti odgovori i tako sve iz početka. Kada je napokon začutala, Brajan je znao da treba da pode.

Krenuo je ka vratima i pogledao preko ramena.

Ne pomerajući se s kauča, njegova sestra je, zgrčena poput kakve starice, tiho plakala lica zarivenog u šake.

31.

Istog tog jutra, dok je Sara plakala sklopčana na kauču, Čarli Kertis pojavio se ispred Majlsove kuće. Na sebi je imao uniformu. Te nedelje, prvi put posle mnogo godina, Brenda i on propustiće liturgiju. Objasnio joj je da drugog izbora nema. Pogotovo posle dva telefonska razgovora koje je obavio prethodnog dana i zbog kojih je skoro čitavu noć probdeo ispred Majlsove kuće.

Pokucao je. Majls je otvorio vrata. Na sebi je imao farmerke, duks i kačket. Nije se dalo zaključiti da li ga je Čarlijeva poseta iznenadila ili ne.

– Treba da razgovaramo – rekao je Čarli bez okolišanja.

Majls je stavio ruke na bokove ne krijući bes koji je i dalje osećao zbog onoga što mu je Čarli priredio.

– Reci.

Čarli je malo podigao obod svoje šapke. – Hoćeš li da ovo obavimo na verandi gde Džona može da nas čuje ili ćeš izaći na ulicu? Biraj. Meni je svejedno.

Minut kasnije Čarli je stajao oslonjen na svoj automobil, ruku prekrštenih na grudima. Majls je stajao preko puta njega. Sunce je još bilo nisko na nebu, i Majls je morao da čkilji da bi ga bolje video.

– Hoću da znam da li si išao da tražiš Simsa Edisona – Čarli je odmah prešao na stvar.

– Pitaš li me ili već znaš odgovor?

– Pitam, jer me zanima da li si spreman da lažeš dok me gledaš u oči.

Posle nekoliko trenutaka Majls je skrenuo pogled. – Da, išao sam da ga tražim.

– Zašto?

– Zato što si rekao da niste mogli da ga nađete.

– Pod suspenzijom si, Majlse. Znaš li šta to znači?

– Nije bilo ništa zvanično.

– Svejedno. Dobio si naređenje a postupio si suprotno. Imaš sreće što Harvi Velman nije doznao. Ali, ne mogu neprestano da te štitim, previše sam star i previše umoran za takva sranja. – Prebacio je težinu s jedne noge na drugu. – Hoću tu fasciklu, Majlse.

– Moju fasciklu?

– Hoću je kao dokaz.

– Dokaz? Zašto?

– Tiče se smrti Misi Rajan, zar ne? Hoću da vidim zabeleške koje si pravio.

– Čarli...

– Ozbiljno ti govorim. Ili ćeš mi predati tu fasciklu ili ću je sam uzeti. Dobiću je na ovaj ili onaj način.

– Zašto to radiš?

– U nadhlta ću ti uliti nešto razuma u glavu. Pošto očigledno nisi čuo ni reč od svega što sam ti juče govorio, sada ću ti ponoviti. Okani se ovoga. Pusti da mi o tome vodimo računa.

– U redu.

– Hoću da mi daš reč da ćeš prestati da tražiš Simsa i da ćeš se kloniti Otisa Timsona.

– Živimo u malom gradu, Čarli. Nisam kriv ako se desi da naletimo jedan na drugog.

Čarli jeve oči su se suzile. – Umoran sam od tih igara, Majlse. Treba da ti bude jasno jedno. Zatekneš li se na manje od stotinu metara od Otisa, njegove kuće ili mesta na kojima provodi vreme, strpaću te u zatvor.

Majls je s nevericom zurio u Čarlija. – Zbog čega?

– Zbog štosa.

– Kakvog štosa?

– Malog trika koji si primenio u kolima. – Odmahnuo je glavom. – Čini mi se da uopšte ne shvataš u šta si se uvalio. Ili se drži podalje ili ćeš završiti iza rešetaka.

– To je sumanuto...

– Sam si kriv. Glava ti je u toj meri usijana da ne znam šta mi drugo preostaje. Znaš li gde sam proveo noć? – Nije sačekao odgovor. – U kolima parkiranim u ovoj ulici, nadzirući te. Znaš li kako se osećam što ne mogu da imam poverenja u tebe, i to posle svega što smo prošli zajedno? Gadan je to osećaj i ne nameravam da to sebi ponovo priredim. I, ako nemaš ništa protiv, a na to te ne mogu naterati, bio bih ti zahvalan kada bi mi uz fasciklu predao na neko vreme sve revolvere koje imaš u kući. Vratću ti ih čim se ovo završi. Odbiješ li, moraću da te stavim pod nadzor. Veruj da ću to i uraditi. Svaki tvoj korak biće posmatran, nećeš moći ni kafu da popiješ a da to ostane neprimećeno. I još nešto. Na plac Timsonovih poslao sam tvoje kolege da osmatraju.

Majls je tvrdoglavo odbijao da ga pogleda u oči. – On je bio za volanom, Čarli.

– Stvarno to misliš? Ili samo želiš neki odgovor, bilo kakav?

Majls je naglo podigao glavu. – To nije pošteno.

– Nije? Ja sam otišao da razgovaram s Erlom, ne ti. Ponovo sam proučio svaki korak koji je napravljen prilikom istrage. I kažem ti da nema fizičkog dokaza koji bi povezivao Otisa sa zločinom.

– Naći ću dokaz...

– Ne, nećeš! – dreknuo je Čarli. – U tome i jeste stvar! Nećeš naći ništa jer na ovom slučaju ne radiš!

Majls nije rekao ništa. Posle dugog trenutka provedenog u ćutanju, Čarli mu je stavio ruku na rame.

– Slušaj, istražujemo i dalje, veruj mi na reč. – Duboko je uzdahnuo. – Ne znam... Možda ćemo naći nešto. Desi li se to, biću prvi koji će ti prići, priznati da je pogrešio i poštara ti se da Otis dobije ono što mu sleduje. Važi?

Majlsu se, protiv njegove volje, stisla vilica. Čarli je čekao na odgovor. Onda je, osećajući da ga neće dočekati, nastavio – Znam kako ti sve ovo teško pada...

Majls je na te reci zbacio Čarlijevu ruku sa svog ramena i upiljio se u njega. Oči su mu sevale.

– Ne, nemaš pojma – brecnuo se – niti ćeš ikada imati. Brenda je živa i zdrava, zar ne? I dalje se budiš u istom krevetu, možeš da je dozoveš kad god zaželiš. Niko je nije hladnokrvno pregazio kolima i izvukao se. Upamti moje reci, Čarli, taj se ovoga puta neće iščupati.

Bez obzira na reci koje je Majls izgovorio, Čarli je desetak minuta kasnije otišao noseći fasciklu i revolvere. Ni jedan ni drugi nisu više progovorili ni reč.

Nije ni bilo potrebe. Čarli je obavljao svoj posao.

A Majls se spremao da obavi svoj.

Brajan je otišao a Sara je ostala da sedi u dnevnoj sobi, potpuno otupela za sve oko sebe. Nije se ni pomakla s kauča, čak ni pošto su joj suze presahle. Imala je osećaj da bi se i usled najmanjeg pokreta njen poljuljam mir konačno razbio u paramparčad.

Ništa nije imalo smisla.

Nije imala snage da razdvoji osećanja koja su se komešala i preplitala u njoj. Imala je osećaj da ju je preklopio ogroman talas onesposobljavajući je za bilo kakvo delovanje.

Kako li je samo tako nešto moglo da se dogodi? Ne saobraćajni udes, to je mogla da razume, barem donekle. Dogodilo se nešto užasno, a ono što je kasnije uradio Brajan nije bilo na mestu. Ali, znala je da je to bio nesrećan slučaj.

Brajan nije mogao da ga izbegne kao što ni ona sama ne bi mogla.

Misi Rajan je za tren oka bila mrtva.

Misi Rajan.

Džonina majka.

Majlsova žena.

Nije imalo nikakvog smisla.

Zašto je baš Brajan naleteo upravo na njul I zašto je, od svih ljudi na belom svetu, baš Majls ušao u njen život? Skoro da nije mogla da poveruje u sve to. Nije se micala s kauča. Trudila se da shvati sve, sopstvenu preneraženost Brajanovom ispovešću, njegovu agoniju, svoj bes i zgražavanje nad činjenicom da je tako nešto prećutao. Pri tom je bila svesna da će uvek voleti svog brata...

I Majlsa...

Oh, gospode... Majls...

Pitala se kako treba da postupi. Da ga pozove i kaže mu šta je saznala? Ili da sačeka malo kako bi se sabrala i smislila šta zapravo treba da kaže?

Isto kao što je Brajan čekao?

Oh, gospode...

Šta li će biti s Brajanom?

Ići će u zatvor...

Pozlilo joj je.

Da, to je i zaslužio, bez obzira na to što joj je brat. Prekršio je zakon i mora da plati za to što je uradio.

Da li? Brajan, njen mladi brat, tada je bio dete i to što se dogodilo nije bilo njegovom greškom.

Odmahnula je glavom. Odjednom je poželela da joj Brajan ništa nije rekao.

Ipak, u svom srcu znala je zbog čega joj je kazao. Majls je već dve godine ispaštao zbog toga što je Brajan ćutao.

A sada je trebalo da plati Otis.

Duboko je udahnula. Prstima je pritiskala slepoočnice.

Ne, Majls ne bi išao tako daleko. Zašto bi?

Možda ne sada, ali to će ga gristi sve dok bude bio ubeđen da je Otis kriv i jednog bi dana mogao...

Odmahnula je glavom, nije htela ni da misli na to.

Ništa joj nije padalo na pamet ni u narednih nekoliko minuta. Onda se na vratima pojavio Majls.

– Zdravo – rekao je jednostavno.

Sara je zurila u njega kao da je u šoku, bez snage da skloni ruku sa kvake. Bila je užasno napeta, misli su joj se rojile međusobno sukobljene.

Reci mu odmah i završi s tim...

Sačekaj dok smišliš šta ćeš mu reći... kao da je neko upozoravao.

– Jesi li dobro? – upitao je.

– Oh... da, da... – promucala je, – Uđi. Koraknula je unazad a Majls je ušao i zatvorio vrata za sobom. Oklevao je na tren pa se uputio prema prozoru. Povukao je zavesu i osmotrio ulicu. Onda je, vidno rasejan, napravio krug po dnevnoj sobi. Zastao je kod police i odsutno ispravio i okrenuo ka sebi uramljenu fotografiju na kojoj se nalazila Sara sa svojom porodicom. Za to vreme Sara je nepomično stajala nasred sobe. Sve joj je izgledalo nestvarno. Dok ga je posmatrala mogla je da misli jedino na to da zna ko je kriv za smrt njegove žene.

– Dolazio je Čarli jutros – odjednom je rekao i njegov glas ju je vratio u stvarnost. – Uzeo je fasciklu sa svim što sam prikupio o Misinoj pogibiji.

– Žao mi je.

Zvučalo je glupo ali bile su to prve i jedine reci koje su joj pale na pamet.

Činilo se da Majls nije obratio pažnju.

– Rekao je da će me uhapsiti ako i pogledam Otisa Timsona.

Ovog puta Sara nije odgovorila. Došao je do kraja, odbrambeni stav koji je zauzimao jasno je ukazivao na to. Okrenuo se prema njoj.

– Možeš li uopšte da poveruješ? Uhapsio sam tipa koji mi je ubio žena, samo to sam uradio i vidi šta se dešava.

– Žao mi je – rekla je već drugi put.

– I meni. – Odmahnuo je glavom. – Ne smem da tražim Simsa, ne smem da tražim dokaze, ne smem ništa da radim. Treba da sedim kod kuće i čekam dok Čarli sve ne resi.

Progutala je knedlu, jedva da je mogla da govori. – Možda to nije loša ideja, šta misliš? Mislim, samo na neko vreme.

– Ne, uopšte ne. Gospode bože, jedino sam ja nastavio da tragam pošto je zvanična istraga bila okončana. O ovom slučaju znam više nego bilo ko drugi.

Ne, Majlse, nisi u pravu.

– Šta ćeš preduzeti?

– Ne znam.

– Poslušaćš Čarlija, zar ne?

Pogledao je u stranu, odbijajući da odgovori. Sara je imala osećaj da joj se u utrobi nalazi kamen.

– Slušaj, Majlse – rekla je – znam da ne želiš da čuješ ove reci, ali mislim da je Čarli u pravu. Pusti njih da se pozabave Otisom.

– Zašto? Ne bi li ponovo mogao da uprska stvar?

– Nije uprskao stvar.

Oči su mu sevnule. – Ne? A zašto se onda Otis slobodno šetka naokolo? Zašto sam ja morao da pronalazim svedoke? Zašto se svojevremeno nisu potrudili da nađu dokaze?

– Možda ih nije bilo – tiho je kazala.

– Zašto se igraš drvenog advokata? Isto si se ponašala i juče.

– Nisam.

– Jesi. Nisi uopšte slušala šta ti govorim.

– Nisam htela da uradim ništa...

Podigao je ruke. – Da, znam. Kao i Čarli. Izgleda da ni ti ni on ne shvatate šta se, do đavola, ovde događa.

– Naravno da shvatam – rekla je pokušavajući da sakrije napetost u glasu. – Smatraš daje Otis kriv i tražiš osvetu. Ali, šta ako se kasnije ispostavi da su Sims i Eri pogrešili.

– Pogrešili?

– Mislim na ono što su čuli...

– Misliš da lažu? I jedan i drugi?

– Ne. Možda su pogrešno čuli. Možda je Otis to rekao ali nije mislio tako. Možda nije kriv.

Majls je bio kao gromom pogođen, kao da je izgubio moć govora. Sara je nastavila da priča iako joj je u grlu sve vreme stajala knedla.

– Mislim, šta ako ustanoviš da Otis nije kriv? Znam da se vas dvojica ne slažete...

– Da se ne slažemo? – presekao ju je usred rečenice. Zurio je u Saru, pogled mu je bio oštar. Onda je zakoračio prema njoj. – O čemu ti, do đavola, govoriš? Ubio mi je ženu, Saro.

– To ne znaš.. – Oh, da, znam – rekao je i prišao joj još bliže. – Ali ne znam zbog čega si ti tako ubeđena u njegovu nevinost.

Progutala je knedlu. – Ne govorim da je nevin. Kažem ti samo da bi trebalo da prepustiš ceo slučaj Čarliju kako ne bi uradio ništa...

– Kao, na primer, šta? Da ga ubijem?

Nije odgovorila. Stao je ispred nje. Glas mu je bio čudno miran. – Kao što je on ubio moju ženu, je l' na to misliš?

Prebledela je. – Ne govori tako. Treba da misliš o Džoni.

– Ne uvlači ga u ovo.
– Ipak je tako. Ti si sve što on ima.
– Stvarno misliš da to ne znam? A šta misliš da me je sprečilo da povučem okidač? Mogao sam, ali nisam, seti se.
– Oštro je uzdahnuo i okrenuo joj leđa, kao da žali što to nije uradio. – Oh, da, želeo sam da ga ubijem. Mislim da zaslužuje zbog onog što je uradio. Oko za oko, nije li tako?
– Odmahnuo je glavom i pogledao je. – Želim da plati. Tako će i biti. Na ovaj ili onaj način.
Majls je, izgovorivši te reci, izašao iz sobe. Zalupio je vratima i otišao.

32.

Te noći Sara nije mogla da spava.
Izgubiće brata.
Izgubiće i Majlsa Rajana.
Ležala je u krevetu i sećala se one večeri kada su prvi put vodili ljubav. Sećala se svega – načina na koji je slušao dok mu je govorila da ne može da ima decu, njegovog izraza lica kada joj je rekao da je voli, kako su satima šaputali, mira koji je osećala u njegovom naručju.
Sve je tada izgledalo savršeno.
Sati koji su protekli otkako je Majls otišao nisu doneli nikakav odgovor. Bila je zbunjena više nego ranije; sada, kada je šok prošao i kada je bila u stanju da jasnije razmišlja, znala je da koju god odluku donese, više ništa neće biti kao pre.
Bilo je gotovo.
Ako mu ne kaže, kako da ga kasnije pogleda u oči? Nije mogla da zamisli Majlsa i Džonu kako sede u njenom domu pored jelke i otvaraju poklone, a da se ona i Brajan pri tom osmehuju kao da se ništa nije dogodilo. Nije mogla da zamisli da posmatra Misine fotografije ili da sedi sa Džonom a da zna da mu je Brajan ubio majku. Ne bi bilo pošteno. Pogotovo što je Majls toliko uporno nastojao da Otis plati za zločin. Morala je da mu kaže istinu, ako ni zbog čega drugog, makar zbog toga da Otis Timson ne bude kažnjen za nešto što nije uradio.
Ali, Majls je, prč svega, imao pravo da zna šta se stvarno dogodilo. Zasluživao je toliko.
I šta kada mu kaže. Da li će Majls jednostavno poverovati u Brajanovu priču i odustati od svega? Ne, nikako.
Brajan je prekršio zakon i biće uhapšen. Njihovi roditelji biće očajni i poraženi. Majls s njom više neće hteti ni da razgovara i izgubiće čoveka kojeg voli.
Zatvorila je oči. Mogla je mirno da živi i da ga nikada nije upoznala.
Ali, zaljubiti se pa izgubiti voljenog čoveka?
A šta će se desiti s Brajanom?
Osetila je mučninu.
Ustala je iz kreveta, obula papuče i otišla u dnevnu sobu u očajničkoj želji da pronade nešto, bilo šta o čemu bi mogla da razmišlja. Uzalud. I dalje su je mučile iste misli i odjednom je sa sigurnošću znala šta treba da uradi. Ma koliki bol usledio, drugog načina nije bilo.
Kada je sutradan ujutro zazvonio telefon, Brajan je znao da će iz slušalice čuti Sarin glas. Taj je poziv očekivao pa je zgrabio telefon pre nego što je njihova majka stigla da se javi.
Sara je odmah prešla na stvar; Brajan je slušao i ćutao. Na kraju je rekao da pristaje. Nekoliko minuta kasnije, uputio se prema svom automobilu. U snegu su ostali tragovi njegovih koraka.
Nije mislio na vožnju, već na stvari koje je ispričao prethodnog dana. Znao je da Sara neće moći da sačuva njegovu tajnu. Znao je da će hteti da on prizna svoje delo, ma koliko bila

zabrinuta i za njega i za svoju budućnost s Majlsom. Takva joj je bila priroda. Njegova sestra je vrlo dobro znala šta znači biti izneveren, a ćutanje bi u ovom slučaju bilo izdaja najgore vrste.

Iz tog razloga, mislio je, ispričao joj je sve.

Ugledao ju je pre nego što je parkirao kola, ispred Episkopalne crkve gde je svojevremeno prisustvovao opelu povodom Misine smrti. Sara je sedela na klupi koja je bila okrenuta prema malom groblju koje je bilo toliko staro da nije bilo moguće pročitati natpise na nadgrobnim spomenicima koji su tu stajali već vekovima. Jasno ju je video iako još nije izašao iz kola. Bila je slomljena, očajna i potpuno izgubljena. U takvom ju je stanju video samo još jednom ranije.

Sara je čula da se uparkirava i okrenula se, ali nije mahnula. Brajan se ubrzo našao pored nje.

Mora da se javila kolegama i rekla da je bolesna. U školi u kojoj je radila raspust je počinjao tek za nedelju dana. Seo je pored nje. Nije mogao a da se ne zapita šta bi se dogodilo da na Dan zahvalnosti nije došao kući i video Majlsa ili da Otis nije bio uhapšen.

– Ne znam šta da uradim – napokon je prošaptala.

– Žao mi je – tiho je uzvratio.

– I treba da ti je žao.

Osetio je gorčinu u njenom glasu.

– Ne želim da ponovo raspredamo celu priču. Hoću samo da znam da li si mi rekao istinu.

– Pogledala ga je. Obrazi su joj, kao da ih je neko štipao, i dalje goreli iako je vazduh bio hladan.

– Da.

– Mislim na celu priču, Brajane. Da li je to stvarno bio nesrećni slučaj?

– Da.

Klimnula je glavom iako njegov odgovor nije bio utešan. – Noćas nisam spavala – rekla je. – Za razliku od tebe, ne mogu da se ponašam kao da se ništa nije dogodilo.

Brajan nije odgovorio. Nije bilo ničeg utešnog što bi mogao da joj kaže.

– Zašto mi nisi rekao? – napokon ga je upitala. – Mislim, onda kada se to desilo.

– Nisam mogao – odgovorio je Brajan.

I prethodnog dana mu je postavila isto pitanje na koje je on dao isti odgovor.

Sedeli su neko vreme i ćutali. – Moraš mu reći – kazala je Sara a pogled joj je lutao iznad nadgrobnih spomenika. Glas joj je bio jedva čujan.

– Znam – rekao je šapatom.

Spustila je glavu. Video je kako joj se oči pune suzama. Bila je zabrinuta za njega, ali to nije bio razlog suzama. Sedeći kraj nje, znao je da plače zbog sebe same.

Sara i Brajan otišli su do Majlsove kuće. Dok je vozila, Brajan je gledao kroz prozor. Osećao se kao da ga je sva energija napustila. Ipak, nije se pribojavao onoga što je trebalo da usledi. Njegov strah je, znao je to, prešao na Saru.

Prešli su preko mosta, zatim skrenuli u ulicu Madam Mur i pratili krivine koje su ih dovele do Majlsove kuće. Sara se parkirala pored njegovog pikapa, okrenula ključ i motor je stao.

Nije odmah izašla iz kola. Sedela je i držala ključeve u krilu. Duboko je uzdahnula i konačno se okrenula prema bratu. Usne su joj se razvukle u stegnut i usiljen osmeh podrške. Gurnula je ključeve u tašnu. Brajan je otvorio vrata. Zajedno su zurili u kuću koja se nalazila pred njima.

Sara je oklevala kada je pošla uza stepenice. Brajan je na tren bacio pogled ka uglu verande pored kojeg je toliko puta stajao. Znao je da će Majlsu ispričati sve o nesrećnom slučaju, ali će, kao i prethodne večeri kada je pričao sa Sarom, prećutati druge stvari.

Hrabreći samu sebe, Sara je prišla vratima i zakucala. Koji tren kasnije, na pragu se pojavio Majls.

– Saro... Brajane... – rekao je.

– Zdravo – rekla je. Glas joj je, pomislio je Brajan, bio iznenađujuće smiren.

U prvi mah niko se nije pomerio. Reči izgovorene prethodnog dana i dalje su bile sveže tako da su Sara i Majls samo zurili jedno u drugo dok Majls konačno nije zakoračio unazad.

– Uđite – rekao je i poveo ih unutra. Zatvorio je vrata za njima. – Jesi li za neko piće?

– Ne, hvala.

– A ti, Brajane?

– Ne, hvala.

– Pa, šta se dešava?

Sara je odsutno namestila ručku na svojoj tašni. – Treba da ti nešto kažem... u stvari, treba da ti nešto kažemo – rekla je zbunjeno. – Možemo li da sednemo?

– Naravno – odgovorio je Majls. Pokazao je na kauč. Brajan je seo pored sestre, preko puta Majlsa. Duboko je uzdahnuo, kao da će početi da govori, ali ga je Sara presekla.

– Majlse... Pre nego što počnemo, hoću da znaš koliko bih volela da ne moram da budem ovde. Više od bilo čega drugog. Pokušaj da to imaš na umu. Važi? Ovo neće biti lako ni za koga od nas.

– Šta se dešava? – upitao je.

Sara je pogledala u Brajana. Klimnula mu je glavom a on je osetio da mu se grlo odjednom osušilo. Progutao je knedlu.

– Bio je to nesrećan slučaj.

A onda su potekle reči, onako kako je već hiljadu puta vežbao u mislima. Ispričao mu je sve o tome šta se dogodilo te večeri dve godine ranije, ništa nije izostavio. Nije bio usredsređen na sopstvene reci, već na Majlsa.

U prvi mah nije bilo nikakve reakcije. Čim je Brajan počeo da govori, Majls je zauzeo drugačiji stav, stav čoveka koji želi da sluša objektivno i bez prekidanja, onako kako je, kao šerif, bio obučen da radi. Shvatio je da se Brajan ispoveda i znao je da je u tim prilikama najbolje ne prekidati priču kako bi se dobila što tačnija verzija događaja. Tek kada je Brajan pomenuo „Retov gril“, Majls je konačno počeo da shvata o čemu je reč.

Usledio je šok. Brajan je i dalje pričao. Majlsovo lice se odjednom ukočilo i prebledelo. Šakama je refleksno stezao mišice. Brajan se nije zaustavljao. Negde u pozadini, kao da dopire iz daleka, čuo je kako je njegova sestra duboko uzdahnula kada je počeo da opisuje udes, ali nije obratio pažnju. I dalje je govorio. Zastao je samo kada je opisao naredno jutro u kuhinji roditeljske kuće i svoju odluku da se ne prijavi policiji.

Majls je sve vreme sedeo poput kipa. Kada je Brajan začutao, činilo se da je Majlsu potrebno vreme da shvati ono o čemu mu je govorio. Onda su mu se oči zaustavile na Brajanu, kao da ga vidi prvi put u životu.

– Pas? – prozborio je. Glas mu je bio tih i promukao kao da nije ni disao dok je Brajan pričao. – Govoriš mi da je ona zbog psa iskočila pred tvoja kola?

– Da – Brajan je klimnuo glavom. – Crni pas. Ogroman. Nisam mogao da uradim ništa.

Majlsove oči su se neznatno suzile dok se trudio da se obuzda. – Zašto si onda pobjegao?

– Ne znam. Ne umem da objasnim. Jedino čega se sećam je da sam se ponovo našao u kolima.

– Ne sećaš se. – U Maji sovom glasu osećao se bes. I pretnja. Jedva se uzdržavao.

– Tog se dela ne sećam.

– Ali, svega ostalog se sećaš. Svega što se desilo te večeri.

– Da.

– Onda mi reci pravi razlog zbog kojeg si pobjegao. Sara je dotakla Majlsovu ruku. – Govori ti istinu, Majlse. Veruj mi, sada ne bi lagao.

Majls je odgurnuo njenu ruku.

– U redu je, Saro – rekao je Brajan. – Može da me pita šta god želi.

– I te kako mogu – dodao je Majls, spuštajući glas.

– Ne sećam se zbog čega sam pobegao – odgovorio je Brajan. – Kao što sam rekao, ne sećam se ni trenutka kada sam otišao sa lica mesta. Sećam se samo da sam se ponovo našao u kolima i to je sve.

Majls je ustao sa stolice, kipteo je od besa. – I očekuješ da ti poverujem? Očekuješ da povcrujem da je Misi bila kriva?

– Čekaj malo! – umešala se Sara stajući u bratovljevu odbranu. – Rekao ti je kako se to dogodilo! Rekao ti je istinu!

Okrenuo se prema njoj. – Zbog čega bih, do đavola, poverovao u to?

– Zato što je on ovde! Zato što je hteo da ti kaže istinu!

– Hoće da mi kaže istinu dve godine kasnije? Kako ti znaš da je to istina?

Zastao je kao da čeka odgovor ali se, pre nego što je stigla da progovori, povukao unazad. Gledao je u Saru, pa u Brajana, pa opet u Saru, kao da razmišlja o njihovim odgovorima.

Sara je tačno znala šta će njen brat reći...

Što je značilo... Što je značilo da je znala da je Otis nedužan. Pokušavala je da ga odgovori od istrage. Pusti da se Čarli postara, rekla mu je. Šta ako se ispostavi da Sims i Eri greše?

Sve to je rekla jer je znala da je Brajan kriv.

Ali, i to je imalo smisla, zar ne?

Nije li mu rekla da su ona i njen brat bliski? Nije li mu rekla da je Brajan jedina osoba s kojom stvarno može da razgovara, i obrnuto?

U Majlsovoj glavi rojile su se misli i svakojadi zaključci potpomognuti gnevom i adrenalinom.

Znala je ali mu nije rekla. Znala je i... i...

Zurio je u nju bez reci.

Zar se nije sama ponudila da pomogne Džoni iako je takav postupak bio neuobičajen?

Nije li se zbog toga i s njim zbližila? Izašla s njim? Slušala ga, pokušavala da mu pomogne da nastavi da živi svojim životom?

Majlsovo lice počelo je da se krivi od gneva.

Znala je sve vreme.

Iskoristila ga je da ublaži sopstvenu krivicu. Čitav njihov odnos bio je zasnovan na lažima.

Izneverila me je.

Stajao je nepomično, kao da je ukopan u mestu, nem. U mučnoj tišini Brajan je čuo kako se uključio termostat.

– Znala si – konačno je izgovorio promuklim glasom. – Znala si da je on ubio Misi, zar ne?

U tom trenutku Brajan je shvatio da ne samo da je sve gotovo između Majlsa i Sare, već i da je Majls smatrao da ničega nije ni bilo. Sara mu je, iako zapanjena, odgovorila kao da je u pitanju nešto očigledno.

– Naravno. Zbog toga sam ga i dovela.

Majls je podigao ruku da je zaustavi. Upirao je prst u nju kao da želi da podvuče svaku reč koju izgovara.

– Ne, ne... znala si i ranije da ju je on ubio ali mi nisi rekla... Zato si i rekla da Otis nije kriv... Zato si i pokušavala da me nagovoriš da sve prepustim Čarliju...

Sara je konačno shvatila na šta on misli i odjednom je unezvereno počela da odmahuje glavom.

– Ne, čekaj, ne razumeš...

Majls ju je prekinuo usred reci, nije želeo da je sasluša, sa svakom izgovorenom rečju postajao je sve razjareniji.

- Znala si sve vreme... – Ne...
- Znala si i kada smo se upoznali.
- Ne...
- Zato si se i ponudila da pomogneš Džoni.
- Ne!

Na trenutak se učinilo da će je Majls udariti, ali to se nije dogodilo. Okrenuo se na drugu stranu i šutnuo stočić. Sa njega je pala lampa i slomila se. Sara je ustuknula a Brajan skočio s kauča da je zaštiti. Međutim, Majls ga je istog trena zgrabio i povukao tako silovito da ga je okrenuo oko njegove ose. Majls je bio snažniji i krupniji i Brajan nikako nije mogao da mu se suprotstavi. Majls mu je zavrnuo ruku ka leđima. Sara se nesvesno pomerila od komešanja pre nego što je shvatila šta se događa. Brajan se nije branio iako je osećao bol u ramenu. Lice mu se zgrčilo, zatvorio je oči.

- Stani! Povreduješ ga! – viknula je Sara.
- Majls je podigao ruku u znak upozorenja. – U ovo se ne mešaj!
- Zašto to radiš? Ne moraš da ga povreduješ!
- Uhapšen je!
- Bio je nesrećan slučaj!

Ali, Majls je bio van sebe od besa. Ponovo je svom snagom zavrnuo ruku Brajanu, vukući ga od kauča, od Sare, prema vratima. Brajan se spotakao, pa ga je Majls ponovo šćepao zabijajući mu prste u meso. Gurnuo ga je na zid i posegao za lisicama koje su visile o klinu u blizini vrata. Navukao mu je lisice na zglobove i čvrsto ih stegao.

- Majlse! Čekaj! – vikala je Sara.
- Majls je otvorio vrata i izgurao Brajana iz kuće vukući ga prema verandi.
- Ne razumeš!

Nije obraćao pažnju na nju. Šćepao je Brajanovu ruku i počeo da ga vuče ka kolima. Brajan je jedva uspevao da se drži na nogama, spoticao se. Sara je požurila za njima.

- Majlse!
- Majls se okrenuo prema njoj. – Hoću da nestaneš iz mog života – prosiktao je.
- Mržnja koju je osetila u njegovom glasu toliko ju je zapanjila da je stala kao ukopana.
- Izdala si me – rekao je Majls. – Iskoristila si me. – Nije sačekao da odgovori. – Htela si da pokušaš da popraviš stvari, ali ne zbog mene i Džone, već zbog sebe same i svog brata. Smatrala si da će ti tako biti lakše.

Prebledela je. Nije bila u stanju ni reč da izgovori.

– Znala si od samog početka – nastavio je. – I bila si spremna da čutiš i dalje, sve dok neko drugi nije uhapšen.

- Ne, nije bilo tako...
- Prestani da me lažeš! – zagrmeo je. – Kako uopšte možeš da živiš sama sa sobom? Te su je reci pogodile pravo u srce. – Ništa nisi razumeo niti te se tiče – ustuknula je.
- Mene da se tiče? Nisam ja taj koji je bilo šta loše učinio u čitavoj stvari.
- Nisam ni ja.
- I ti očekuješ da ti poverujem?

– To je istina! – Iako je bila besna, Brajan je primetio da oči počinju da joj se pune suzama.

Majls je na trenutak začutao ali nije izrazio nikakvo žaljenje.

– Ti čak i ne znaš šta je istina – izgovorio je, otvorio vrata i gurnuo Brajana u kola. Onda je zalupio vratima i gurnuo ruku u džep odakle je izvadio ključeve.

Sara je bila previše preneražena da bi mogla bilo šta da kaže. Posmatrala ga je dok je palio motor, nagazio na gas i ubacio u brzinu. Točkovi su zaškripali i kola su se našla na asfaltu.

Majls se nije ni osvrnuo. Koji čas kasnije, nestao je s vidika.

33.

Majls je manijački vozio, pritiskao gas do daske, nalegao na kočnice, kao da provcrava koliko kola mogu da izdrže dok ne otkáže jedno ili drugo. Brajanu su ruke bile u lisicama i povučene iza leđa, tako da bi se skoro prevrnuo svaki put kada su kola zavijala u krivinu. Sa mesta na kojem se nalazio posmatrao je kako se mišići oko Majlsove vilice stežu i opuštaju, kao da neko pritiska kakav prekidač. Majls je obema rukama čvrsto stezao volan i, mada se činilo da je usredsredcn na put ispred sebe, bacao je svaki čas pogled na retrovizor povremeno se sretao s Brajanovim.

Brajan je mogao da vidi gnev u njegovim očima. To se jasno videlo u retrovizoru ali je istovremeno primećivao još nešto što nije pčekivao. Iz Majlsovih očiju izbijao je i bol poput onog koji je, uz nevericu i zapanjenost, Brajan video na Misinoj sahrani. Brajan nije bio siguran da li je sada ta patnja bila zbog Misi ili zbog Sare, ili možda zbog obe. Znao je samo da to s njim nema veze.

Krajičkom oka posmatrao je drveće koje je proletalo pored njegovog prozora. Put je zavijao i Majls je ponovo ušao u krivinu ne usporavajući brzinu. Iako se Brajan trudio da stopala drži čvrsto na podu, telo mu se zaljuljalo i skliznuo je prema prozoru. Kroz nekoliko minuta, dobro je to znao, proći će pored mesta na kojem je Misi poginula.

Verska zajednica „Dobar pastir“ nalazila se u Poloksvilu. Beni Vigin, vozač crkvenog kombija, za svoje pedeset četiri godine provedene za volanom nije nikada napravio saobraćajni prekršaj, čak ni prekoračio dozvoljenu brzinu, na staje bio veoma ponosan. Sveštenik bi ga zamolio da vozi crkveni kombi čak i da nije bio tako besprekoran vozač. Bilo je teško naći dobrovoljce, naročito po lošem vremenu. Na Benija je crkva uvek mogla da računa.

Tog jutra, sveštenik je zamolio Benija da ode kombijem do Nju Berna i doveze dobrovoljne priloge – hranu i odeću – sakupljene tokom vikenda. Beni je spremno prihvatio zadatak. Otišao je u Nju Bern, popio kafu i pojeo dve krofne dok je čekao da nekoliko ljudi utovari robu u kombi. Onda se svima zahvalio za pomoć, seo za volan i krenuo nazad prema crkvi.

Bilo je nešto pre deset kada je skrenuo u ulicu Madam Mur.

Pružio je ruku prema radiju u nadi da će naći neku stanicu koja emitujc duhovnu muziku kako bi mu vožnja bila ugodnija. Počeo je da okreće točkić za mcnjanjc stanica ne misleći na klizav kolovoz.

Nije mogao da zna da mu se u susret kreće jedno vozilo.

– Zao mi je – napokon je kazao Brajan. – Nisam hteo da se išta od toga dogodi.

Čim mu je čuo glas, Majls je ponovo pogledao u retrovizor. Umesto da odgovori otvorio je prozor.

Ušao je hladan vazduh. Brajan se ubrzo šćućurio, njegova otkopčana jakna zalepršala je od iznenadnog naleta vazduha.

Majls ga je, s neskrivenom mržnjom, posmatrao u retrovizoru.

Sara se povela za Majlsovim primerom i u punoj brani skrenula iza ugla u nadi da će sustići njegova kola. Bio je u prednosti, ne mnogo, nekoliko minuta, ali koliko je mogao da

odmakne? Kilometar? Ili više? Nije bila sigurna, a kada je izbila na put nalegla je na papučicu na gas.

Morala je da ih sustigne. Nije mogla da ostavi Brajana samog s Majkom, ne posle neskrivenog gneva koji mu je videla na licu, ne posle toga što je zamalo uradio Otisu.

Htela je da bude prisutna u trenutku kada Maji s bude privodio Brajana. Međutim, nije znala gde se tačno nalaze šerifove prostorije. Znala je jedino da su tu negde u okolini, izvan grada.

Mogla je da se zaustavi i telefonira, ili pogleda u imeniku u nekoj telefonskoj govornici. Međutim, to bi je samo zadržalo, pomislila je sva uznemirena. Zaustaviće se samo bude li morala. Ukoliko ga ne ugleda u narednih nekoliko minuta...

Reklame.

Beni Viginis je odmahnuo glavom. Samo reklame i opet reklame. Samo se to i čuje s radija u poslednje vreme. Omckšivači vode, prodaja automobila, alarmni sistemi... Posle svake druge pcsmje ista stvar, poslovni oglasi vrebaju žrtve.

Sunce je počinjalo da se probija iznad vrhova drveća i odsjaj od snega zatekao je Benija nespremnog. Začkiljio je i spustio štitnik za oči. Radio se na tren nije uopšte čuo.

Nova reklama. Obećavala je da će vaše dčte naučiti da čita. Posegao je opet za točkićem za menjanje stanica.

Tražeci stanicu nije primctio da je auto počeo da prelazi preko središnje linije na kolovozu...

– Sara nije znala. – Brajan je iznenada prekinuo tišinu. – Sara nije znala ništa o tome.

Vetar je bio jak i Brajan nije bio siguran da li Majls može da ga čuje, ali morao je da pokuša. Znao je da je to bila poslednja prilika da s njim razgovara nasamo. Svaki advokat kojeg bi mu otac pronašao savetovao bi mu da ne kaže ni reč više od onoga stoje već kazao. Pretpostavljao je da će Majlsu biti naređeno da mu ne prilazi.

Majls je morao da zna da Sara nije bila upućena ni u šta. Ne toliko zbog budućnosti – po Brajanovom mišljenju tako nešto više uopšte ne bi bilo moguće – već zbog toga što nije mogao da podnese pomisao da je Majls ubeden da je Sara sve vreme znala istinu. Nije hteo da je Majls mrzi. Sara je manje od svih drugih zasluživala tako nešto. Za razliku od njega i Majlsa, nije imala nikakav udeo u svemu tome.

– Nije mi ni jednom spomenula s kim je počela da se viđa. Živim van grada, studiram, i za vas dvoje saznao sam tek kada sam na Dan zahvalnosti došao kući. Ali, o onome što se desilo rekao sam joj tek juče. Do tada nije imala pojma ni o čemu. Znam da ne želite da mi verujete.

– A misliš da bi trebalo da ti verujem? – brečno se Majls.

– Nije znala ništa – ponovio je Brajan. – Ne bih lagao u vezi s tim.

– A lagao bi u vezi s čim?

Brajan se pokajao istog trena kada je izgovorio te reci. Odmah su ga podišli hladni žmarci jer je znao kakav će biti Majlsov odgovor. Prečutao je odlazak na sahranu. Svoje snove. Sedenje ispred Džonine škole. Ispred njihove kuće. Uhođenje...

Odmahnuo je glavom kao da želi da otera misli. – Sara nije uradila ništa loše – rekao je izbegavajući da odgovori na Majlsovo pitanje.

Ali, Majls je bio uporan. – Odgovori. U vezi s čim bi lagao? U vezi sa psom, možda? – Ne.

– Misi nije iskočila ispred tvojih kola.

– Nije nameravala. Ali, to nije mogla da izbegne. Niko nije bio kriv. Jednostavno se dogodilo. Nesrećan slučaj.

– Ne, nije bio nesrećan slučaj! – dreknuo je Majls zavijajući volan. Uprkos vetru i otvorenim prozorima, njegove reci odjekivale su u kolima. – Nisi vodio računa i oborio si je!

– Ne – Brajan se nije dao. Plašio se Majlsa manje nego što je znao da bi trebalo. Bio je smiren poput glumca koji je nabubao svoju ulogu. Nije osećao strah. Samo krajnju iscrpljenost. – Desilo se upravo onako kako sam ispričao.

Majls je preteći podigao prst prema Brajanu i okrenuo se prema njemu. – Ubio si je i pobegao!

– Ne. Stao sam i pošao da je tražim. A kada sam je ugledao... – začutao je.

Pred očima mu se ponovo ukazao stravičan prizor, ponovo je video Misi kako leži u jarku čudno iskrivljenog tela i zuri u njega.

Zuri u prazno.

– Bilo mi je zlo, kao da ću i sam umreti – rekao je Brajan i zastao, okrećući glavu od Majlsa. – Pokrio sam je ćebetom – prošaputao je. – Nisam želeo da je iko vidi u takvom položaju.

Beni Vigin je napokon pronašao pesmu koja mu se dopadala. Blesak je bio jak. Uspravio se u potpunosti i shvatio na kojem se delu kolovoza nalazi. Vratio je kombi na pravu kolo voznu traku.

Vozilo koje se približavalo bilo je već blizu.

I dalje ga nije video.

Majls se trgao kada je Brajan pomenuo ćebe. Sada je Brajan po prvi put bio siguran da ga Majls ipak sluša. Nastavio je da govori zaboravljajući na Majlsa, zaboravljajući na hladnoću.

Zaboravljajući na činjenicu da je Majlsova pažnja u potpunosti usmerena na njega a ne na kolovoz.

– Trebalo je da telefoniram čim sam se vratio kući. Za to nema opravdanja i žao mi je. Žao mi je zbog svega što sam učinio i vama i Džoni.

Brajanu je njegov sopstveni glas zvučao strano.

– Nisam znao da je tako nešto gore zadržati u sebi. Grizlo me je. Znam da ne želite da mi verujete, ali stvarno je bilo tako. Nisam imao mira. Nisam mogao ni da spavam ni da jedem...

– Nije me briga!

– Nisam prestajao da mislim o svemu tome. Nijednog trena. Čak sam i cveće donosio na njen grob...

Beni Vigin je, ulazeći u okuku, napokon ugledao vozilo koje mu je dolazilo u susret.

Sve se dešavalo takvom brzinom da se činilo skoro nestvarnim. Vozilo je išlo pravo na njega, kao usporen film koji odjednom počinje da se premotava munjevitom brzinom. Neizbežnost onoga što će uslediti bila je užasavajuća. Benijev mozak radio je grčevito pokušavajući da shvati šta se dešava.

Ne, ne može biti... Zašto bi neko vozio u mojoj traci? Nema smisla... Ali, on vozi u mojoj traci. Zar me ne vidi? Morao bi da me vidi... Okrenuće volan i preći natrag u svoju traku.

Sve se odigralo u tren oka. Beni je shvatio da se vozilo kreće previše brzo da bi moglo da skrene na vreme. Išli su pravo jedan na drugog.

Brajan je uhvatio odsjaj sunčevog zraka koji se odbio od prednjeg stakla auta koji im se približavao i koji je upravo zavijao u krivinu. Zastao je usred reci. Prva nesvesna reakcija bila je da treba da se rukama odupre u slučaju sudara. Povukao je ruke, međutim lisice su mu se još dublje urezale u kožu. Povio se u leđima i povikao: – Pazi!

Majls se okrenuo i istog trena naglo okrenuo volan najviše što je mogao. Brajan se proturio na stranu i udario glavom u prozorsko staklo. Zapanjio ga je krajnji apsurd onoga što se dešavalo.

Sve ovo je i počelo kada je on, sedeći za volanom svog automobila, skrenuo na put Madam Mur.

I evo, tu će se i završiti.

Pripremio se za silovit sudar koji će uslediti.

Ali, to se nije desilo.

Udar koji je osjetio jeste bio jak na njegovoj strani i ka zadnjem delu kola. Auto je počeo da klizi i sišao je s kolovoza u momentu kada je Majls stiskao kočnicu do kraja. Kola su bila na snegu i približavala su se znaku za ograničenje brzine. Majls se borio da zadrži kontrolu nad vozilom, osjetio je da su se točkovi izvukli u poslednjem času. Kola su ponovo skrenula i odjednom su se, uz trzaj, zaustavila u jarku.

Brajan je završio na podu. Zbunjen i ošamućen ležao je skvrčen između sedišta. Trebalo mu je vremena da dođe sebi. Borio se za vazduh kao da pokušava da sa dna bazena ispliva na površinu. Nije više osećao kako mu lisice režu zglobove ruku.

Niti je primetio krv razmazanu po prozorskom staklu.

34.

– Da li ti je dobro?

Zvuči su dolazili do njega i gubili se. Brajan je zaječao. Pokušavao je da ustane s poda. Ruke su mu i dalje bile vezane na leđima.

Majls je otvorio svoja pa Brajanova vrata. Pažljivo ga je izvukao iz vozila i pomogao mu da stane na noge. Jedna strana Brajanove glave bila je sva krvava. Krv mu je takođe kapala sa obraza. Brajan je pokušao da stoji sam ali je posrnuo pa ga je Majls ponovo uhvatio pod ruku.

– Drži se. Glava ti krvari. Siguran si da ti je dobro? Brajan se zateturao i imao je utisak da se sve oko njega vrti. Nije odmah razumeo pitanje. Majls je, nešto dalje od njih, video kako iz kombija izlazi osoba koja je bila za volanom.

– Da... mislim. Boli me glava...

Majls je nastavio da ga pridržava dok je posmatrao kolovoz. Stariji čovek koji je vozio kombi prelazio je drum i išao prema njima. Majls je pomerio Brajana napred, obazrivo pogledao ranu i ponovo ga uspravio. Brajanu je laknulo. Iako je bio ošamućen zapanjio ga je Majlsov izraz lica, potpuno drugačiji nego što je do tog momenta bio.

– Čini se da nije duboko, samo površinska posekotina – rekao je Majls. Onda je podigao nekoliko prstiju i pitao ga – Koliko prstiju vidiš?

Brajan je začkiljio i usredsredio se na Majlsovu šaku: – Dva.

– A sada koliko? – pitao je Majls još jednom.

– Četiri.

– Kako inače vidiš? Imaš li tačke pred očima? Jesu li predmeti oivičeni crnim?

Brajan je oprezno odmahnuo glavom. Oči su mu bile poluzatvorene.

– Da nisi nešto slomio? Ruke su ti u redu? Noge?

Brajan nije odmah odgovorio. Proveravao je ruke i noge. I dalje je imao problema s održavanjem ravnoteže. Pomerio je ramena. Trgnuo se. – Boli me zglob na ruci.

– Samo trenutak – rekao je Majls, izvadio iz džepa ključeve i skinuo mu lisice.

Istog časa, Brajanova ruka je krenula prema glavi. Jedan zglob bio je u modricama i boleo ga je, dok je drugi bio u toj meri ukočen da je bio skoro nepokretan. Držao je ruku na povređenom mestu i krv mu se slivala niz prste.

– Možeš li sam da stojiš? – upitao ga je Majls.

Brajan je bio svestan toga da se i dalje zanosi ali klimnuo je glavom i Majls je otišao do kola. Na podu se nalazila majica koju je koji dan ranije tu ostavio Džona. Majls ju je uzeo i njom pritisnuo posekotinu na Brajanovoj glavi.

– Možeš li da držiš ovo?

Brajan je klimnuo glavom i stavio ruku preko majice baš kada je do njih teško dišući stigao vozač kombija, sav bled i uplašen.

– Jeste li u redu, momci? – upitao je.

– Da, dobro smo – rekao je Majls i ne razmišljajući. Vozač koji je i dalje bio potresen skrenuo je pogled sa Majlsa na Brajana. Video je da mu niz obraz curi krv. Zanemio je.

– Ovo prilično krvvari.

– Nije tako strašno kao što izgleda – rekao je Majls.

– Ne mislite da mu je potrebna hitna pomoć? Možda bih ja mogao da pozovem...

– Sve je u redu – presekao ga je Majls usred reci. – Šerif sam. Sve sam proverio, biće mu dobro.

Brajan je, i pored toga što su ga boleli zglobovi i glava, stajao kao posmatrač.

– Vi ste šerif? – Vozač je zakoračio unazad i pogledao u Brajana kao da traži podršku. – Prešao je liniju. Nisam kriv...

Majls je podigao ruku. – Slušajte...

Čovekov pogled prikovao se na lisice koje je Majls još držao u ruci i oči su mu se širom otvorile. – Pokušao sam da se sklonim, ali bili ste u mojoj traci – rekao je kao da se odjednom brani.

– Samo tren. Vaše ime? – upitao je Majls trudeći se da situaciju drži pod kontrolom.

– Beni Viggins – odgovorio je. – Nisam vozio brzo. Bili ste u mojoj traci.

– Samo tren... – ponovo je rekao Majls.

– Prešli ste liniju – ponovio je Beni. – Ne možete me uhapsiti zbog toga. Vozio sam pažljivo.

– Neću vas uhapsiti.

– A za koga je onda to? – upitao je upirući prstom u lisice.

Prč nego što je Majls stigao da odgovori, oglasio se Brajan. – Bile su na mojim rukama. Privodio me je.

Beni ih je pogledao kao da mu ništa nije jasno. U tom trenutku Sarin automobil se uz škripu guma zaustavio tik uz njih. Svi su se okrenuli u tom pravcu. Sara je izletela napolje. Izgledala je istovremeno i uplašeno i zbunjeno i besno.

– Šta se desilo? – viknula je. Posmatrala je svakog od njih dok joj se pogled nije konačno zaustavio na Brajanu. Videla je da mu je glava krvava i krenula prema njemu. – Da li ti je dobro? – upitala je brata odvlačeći ga od Majlsa.

Iako je još bio ošamućen, klimnuo je glavom i rekao: – Aha... sve je u redu.

Besno se okrenula prema Majlsu. – Do đavola, Majlse, šta si mu to uradio? Jesi li ga tukao?

– Ne – odgovorio je Majls i brzo odmahnuo glavom. – Bio je nesrećan slučaj.

– Prešao je liniju – oglasio se Beni pokazujući na Majlsa.

– Saobraćajni udes? – pitala je Sara okrećući se prema njemu.

– Vozio sam – nastavio je Beni – izlazio sam iz krivine a on je išao pravo na mene. Okretao sam volan ali nisam uspeo da se sklonim. Kriv je on. Udario sam ga, nisam mogao da ga izbegnem...

– Sasvim malo – prekinuo ga je Majls. – Okrznuo je zadnji deo mojih kola koja su zatim sletela s puta. Tek smo malo udarili jedan u drugog.

Sara je ponovo usmerila pažnju na Brajana. Odjednom nije znala u šta da veruje. – Siguran si da ti je dobro? Brajan je klimnuo glavom.

– Šta se stvarno dogodilo? – pitala je.

Posle dužeg ćutanja, Brajan je sklonio ruku s glave. Majiea koja je bila na posekotini bila je vlažna i natopljena krvlju. – Nesrećan slučaj. Niko nije kriv. Desilo se tek lako.

To je, naravno, bila istina. Majls nije video kombi jer je bio okrenut ka zadnjem sedištu. Brajan je znao da Majls nije hteo da napravi sudar.

Brajan nije bio svestan da je iste reci upotrebio kada je opisivao kako je Misi nastradala. Iste reci koje je ponovio Majlsu u kolima. Te iste reci ponavljao je sebi do ludila tokom protekle dve godine.

Međutim, Majlsu to nije promaklo.

Sara je ponovo prišla Brajanu. Zagrlila ga je. Brajan je zatvorio oči. Odjednom se osetio užasno slabim.

– Vodim ga u bolnicu – izjavila je. – Trebalo bi da ga pregleda lekar.

Blago ga gurajući, povelala ga je ka svom autu. Majls je zakoračio prema njima. – Ne možeš to da radiš...

– Pokušaj da me sprečiš – presekla ga je. – Da mu više nisi prišao.

– Stani – rekao je Majls. Sara se okrenula i prezrivo ga pogledala.

– Ne moraš da se brineš. Nećemo ti uteći.

– Šta se dešava? – upitao je Beni, a u glasu mu se osetila uzbuna. – Zašto odlaze?

– Ne tiče vas se – odgovorio je Majls.

Mogao je samo da zuri za njima.

Nije mogao da privede Brajana u takvom stanju a nije mogao ni da napusti mesto nesreće pre nego što se obavi uviđaj. Mogao je da ih spreči, ali Brajana je morao da pogleda lekar. Da gaje primorao da ostane tu s njim, morao bi patroli koja dođe da izvrši uviđaj da objašnjava sve iz početka, a za tako nešto u tom trenutku nije bio raspoložen. Imao je osećaj daje skoro bespomoćan pa nije ništa uradio. Kada se Brajan osvrnuo, još jednom je čuo iste reci.

Nesrećan slučaj. Niko nije kriv.

Majls je znao da se Brajan prevario. Majls nije vozio pažljivo, nije gledao ispred sebe. Nije čak bio ni u svojoj traci, do đavola. I to zbog onoga što mu je Brajan pričao.

O Sari. Čebetu. Cveću.

Nije hteo da mu veruje ni tada ni sada. Ipak... znao je da Brajan ne laže u vezi s tim stvarima. Majls je video cebe. Na Misinom grobu bilo je eveća svaki put kada je tamo odlazio...

Zatvorio je oči. Nije želeo da ima razumevanja za Brajana.

Ništa od toga nije važno i ti io znaš. Naravno da je Brajanu žao. Ubio je jednu osobu. Kome ne bi bilo žao?

Upravo to mu je govorio vičući na njega umesto da pazi kako vozi. I, ne obraćajući pažnju ni na šta osim na sopstveni bes, skoro da je izazvao čeonu sudar.

Skoro da ih je svu trojicu usmrtio.

Ali, posle sudara Brajan ga je štitio, iako je bio povređen. Dok je posmatrao Saru i Brajana kako se polako gegaju prema njenim kolima podsvcsno je znao da će ga Brajan uvek štititi.

Zašto?

Zato što se osećao krivim i na taj način molio za oprostaj? Da bi imao neki adut protiv Majlsa? Ili je stvarno mislio to što je rekao?

Moguće je da je sa Brajanovog stanovišta to tako i bilo. Majls nije imao namcru da izazove sudar i prema tome, bio je nesrećan slučaj.

Kao što se dogodilo i Misi?

Odmahnuo je glavom. Ne...

To je bilo drugo, rekao je samom sebi. Misi nije bila, kriva.

Osetio se dah hladnog vazduha koji je sa zemlje podizao i kovitlao lagani sneg. možda jeste?

Nije ni važno, rekao je samom sebi ponovo. Ne više. Sada je prekasno za tako nešto.

Sara i Brajan su stigli do njenih kola. Otvorila je vrata i pomogla bratu da uđe. Pogledala je Majlsa ne krijući svoj bes.

Ne krijući koliko su je njegove reci povredile.

Sara do juče nije imala pojma, rekao je Brajan. Nije mi ni rekla s kim se viđa.

Nešto ranije, u njegovoj kući, činilo mu se da je tako očigledno da je Sara sve vreme znala istinu. Ali, sada, zbog načina na koji ga je gledala, odjednom mu to više nije tako izgledalo. Sara u koju se zaljubio nije umela da obmanjuje.

Ne, Brajan nije lagao u vezi s tim. Niti je lagao u vezi s ćebetom i cvećem. Nije lagao kada je kazao koliko mu je bilo žao. A ako je govorio istinu u vezi s tim stvarima...

Da li je moguće da je govorio istinu i u vezi s nesrećom?

To mu se pitanje neprestano vraćalo, ma kako se trudio da ga odagna.

Sara se okrenula i pošla na vozačevu stranu. Majls je znao da još može da ih zaustavi i to u svakom trenutku, da to stvarno želi.

Ali, nije.

Bilo mu je potrebno vreme da razmisli o svemu što je tog dana čuo, o Brajanovom priznanju...

Dok je posmatrao kako Sara seda za volan shvatio je da mu je više od svega potrebno vreme da razmisli o njoj.

Nekoliko minuta kasnije stigla je saobraćajna patrola. Neko iz obližnje kuće javio je policiji da se desila saobraćajna nezgoda. Počeli su da prave uviđaj. Beni je izlagao svoje viđenje događaja u trenutku kada je stigao Čarli. Saobraćajac je prekinuo Benija i pošao ka Čarlju da s njim popriča. Čarli je klimnuo glavom i uputio se prema Majlsu.

Stajao je oslonjen na svoja kola. Ruke su mu bile skrštenc na grudima. Izgledao je zadubljen u mislima. Čarli je lagano prešao rukom preko ulubljenog i izgredanog lima.

– Tek koja ogrebotina a izgledaš jezivo.

Majls ga je iznenađeno pogledao. – Čarli? Otkud ti?

– Čuo sam da si imao sudar.

– Vesti se brzo šire.

Čarli je slegao ramenima. – Znaš već kako to biva. – Otresao je pahulje sa svoje jakne. – Dobro ti je?

Majls je klimnuo glavom. – Aha. Malo me je prodrmusalo i to je sve.

– Šta se dogodilo?

Majls je slegao ramenima. – Izgubio sam kontrolu nad vozilom. Put je bio klizav.

Čarli je čekao da vidi hoće li Majls reći još nešto.

– I to je sve?

– Kao što si rekao malopre, lim se malo ulubio. Čarli ga je proučavao. – Barem nisi povređen. A i ovaj drugi je dobro, čini se.

Majls je klimnuo glavom. Čarli mu je prišao i oslonio se na auto. – Imaš li još nešto da mi kažeš?

Majls nije odgovorio.

– Saobraćajac mi reče da je s tobom u kolima bio još neko kome su na rukama bile lisice, ali da je došla jedna gospođa i rekla da će ga odvesti u bolnicu. Sada... – Zastao je. Nameštao je jaknu kako bi mu bilo toplije. – Saobraćajna nezgoda je jedno, Majlse. Ali, to nije sve što se desilo. Ko je bio u kolima s tobom?

– Nije mnogo povređen, ukoliko te to brine. Pogledao sam ga, biće sve u redu.

– Odgovori na pitanje. Ionako se nalaziš u priličnoj nevolji. Koga si to privodio?

Majls se premestio s noge na nogu. – Brajana Endruza – rekao je. – Sarinog brata.

– Znači ona je ta gospođa koja je došla i odvela ga u bolnicu?

Majls je klimnuo glavom.

– I ruke su mu bile u lisicama?

Nije imalo smisla lagati. Klimnuo je glavom.

– Da nisi slučajno zaboravio da si pod suspenzijom? – upitao je Čarli. – Da ti nije dozvoljeno da ikoga hapsiš?

– Znam.

– Pa šta si onda, do đavola, radio? Šta je to do te mere bilo kritično da nisi mogao da me pozoveš? – Zastao je. Pogledao ga je pravo u oči. – Hoću da čujem istinu, sada. U svakom slučaju, saznaću šta je bilo, ali hoću da mi ti prvi ispričaš. Šta je skrivio, dilovao drogu?

– Ne.

– Uhvatio si ga da krade kola? – Ne.

– Potukao se?

– Ne.

– Pa šta je onda bilo?

Deo njega hteo je da ispriča Čarliju tu celu neverovatnu priču, da mu kaže da je Brajan kriv za Misinu smrt. Ali, kao da mu reci nisu dolazile. Ne još. Ne dok mu se sve ne razbistri.

– Zapetljano je – napokon je rekao Majls.

Čarli je gurnuo ruke u džepove i kazao: – Kreni. Majls je odvratio pogled. – Potrebno mi je malo vremena da procenim.

– Da proceniš šta? To je jednostavno pitanje, Majlse. Ništa u vezi s tim nije jednostavno.

– Imaš li poverenja u mene? – odjednom je upitao Majls.

– Da. Ali nije u tome stvar.

– Moram dobro da razmislim pre nego što se upustimo u razmatranje svega što se dogodilo.

– Hajde sad...

– Molim te, Čarli. Daj mi malo vremena. Znam da sam ti u poslednjih nekoliko dana zadao prilično muka i da sam se ponašao kao luđak. Ali, ovo mi je sada stvarno potrebno. Nema nikakve veze ni s Otisom, ni Simsom, niti bilo čime sličnim. Kunem ti se da im neću ni prići.

Nešto u tonu Majlsovog glasa, neka ozbiljnost i odlučnost, iznurenost i zbunjenost koju mu je video u očima, govorilo je Čarliju da treba da mu usliši molbu.

Ništa mu se to nije dopadalo. Nimalo. Nešto se dešavalo, nešto veliko i nije mu se dopadalo to što nije upućen u stvari.

Ali...

Uprkos zdravom razumu, uzdahnuo je i odvojio se od kola. Ni reč nije izgovorio, niti se osvrnuo dok je odlazio znajući da će se, baci li samo jedan pogled, predomisлити.

Nekoliko trenutaka kasnije, Čarli je nestao s vidika kao da uopšte i nije dolazio.

Saobraćajna patrola završila je uviđaj i otišla. Beni takođe.

Majls je na tom istom mestu ostao još skoro čitav sat. U glavi su mu se rojile protivrečne misli. Ne obraćajući pažnju na hladnoću, sedeo je u kolima. Prozor je bio otvoren. Odsutno je vukao ruke po volanu.

Kada je shvatio šta treba da uradi, zatvorio je prozor i okrenuo ključ. Ponovo se našao na putu. Motor jedva da se malo zagrejao kada je Majls ponovo zaustavio auto i izašao napolje. Temperatura vazduha je neznatno porasla i sneg je počinjao da se topi. S grana drveća padale su kapi ravnomerno odjekujući poput otkucaja časovnika.

Nije mogao a da ne primeti suviše izraslo žbunje pored puta. Iako je tuda prošao već milion puta, sve do tog jutra nije obratio pažnju na njega.

Sada, dok je zurio u žbunje, nije mogao da misli ni na šta drugo. Zaklanjalo je pogled. Odmah mu je bilo jasno da Misi zbog toga nije mogla da vidi psa.

Žbunje je suviše gusto da bi se kroz njega prošlo.

Hodao je pored rastinja, usporio korak kada je došao do mesta na kojem je Misi, kako su pretpostavljali, nastradala. Sagao se da bi bolje video i zaledio se. Između žbunova nalazio se procep koji je izgledao poput rupe. Nisu se videli tragovi, ali crno lišće ležalo je na zemlji i grančice su bile slomljene s obe strane žbuna.

Očigledno da je to nekome služilo kao prolaz.

Crnom psu?

Iz daljine je dopirao lavež pasa. Pogledom je pretraživao okolna dvorišta.

Nije bilo ničega.

Suviše hladno da bi pas bio napolju?

Tada mu pas uopšte nije pao na pamet. Niti kome drugom.

Gledao je oko sebe, razmišljao je. Ruke je gurnuo u džepove. Prsti su mu bili ukočeni od hladnoće, teško ih je savijao. Čim su se malo zagrejali, počeli su da ga peku. Nije obraćao pažnju.

Nije znao šta da radi pa je seo u kola i uputio se ka groblju u nadi da će mu se misli razbistriti. Ugledao ga je prč nego što je prišao grobu. Sveže cveće položeno kraj nadgrobnog spomenika.

Kroz glavu mu je odjednom prošlo nešto što je Čarli tada rekao.

Kao da pokušava da se izvini.

Majls se okrenuo i otišao.

Prolazili su sati. Pao je mrak. Kroz prozor se videlo zimsko nebo, crno i turobno.

Sara je okrenula leđa prozoru i počela ponovo da korača po stanu. Brajan je iz bolnice otišao kući. Posekotina nije bila ozbiljna, stavili su mu svega tri kopče. Ništa nije bilo slomljeno. U bolnici se zadržao nepun sat.

Iako ga je molila da ostane kod nje, Brajan je odbio. Bilo mu je potrebno da bude sam. Vratio se kući. Nosio je kapu i duks kako roditelji ne bi ništa primetili.

– Nemoj im reći šta se dogodilo. Nisam još spreman za to. Hoću da im sam saopštim. Uradiću to kada dođe Majls.

Majls će doći da uhapsi Brajana. Bila je sigurna u to.

Pitala se zašto još ne dolazi.

U proteklih osam sati emocije su joj se kretale od besa do zabrinutosti, od frustracije do gorčine i natrag. Previše različitih emocija da bi mogla da se snađe.

U mislima je ponavljala reci koje je trebalo da izgovori kada ju je tako silovito i neopravdano napao. Misliš da si ti taj koji je povređen? – trebalo je da mu kaže. – Da te niko na celom svetu ne razume? Da li si zastao samo na tren da pomisliš koliko je teško bilo meni da jutros dovedem Brajana? Da ti predam svog rođenog brata? A tvoja reakcija... Ta ti je bila dobra, zar ne? Izneverila sam te? Iskoristila?

Iz nervoze je uzela daljinski upravljač i uključila televizor. Menjala je kanale. Onda ga je isključila.

Polako, govorila je sebi, pokušavajući da se smiri. Tek što je saznao ko je kriv za smrt njegove žene. Ništa ne može biti gore od toga, naročito kada se desi kao grom iz vedrog neba. Naročito kada dolazi s moje strane.

Od Brajana.

Neću zaboraviti da mu se zahvalim što nam je svima uništio živote.

Odmahnula je glavom. Ni to nije bilo pošteno. Tada je bio samo klinac. Desio se nesrećan slučaj. Znala je da bi dao sve na svetu samo da može da izmeni to što se desilo.

I tako bez prestanka. Kružila je po dnevnoj sobi i ponovo došla do prozora. Još ga nema na vidiku. Pošla je prema telefonu i podigla slušalicu kako bi se uverila da aparat radi. Sve je bilo u redu. Brajan je obećao da će je pozvati čim se Majls pojavi.

Gde li je Majls? Šta li radi? Traži pojačanje?

Nije znala šta će sa sobom. Nije mogla da ode iz stana, niti je mogla da razgovara telefonom. Ne, sve dok čeka poziv.

Brajan je preostali deo dana proveo krijući se u svojoj sobi.

Ležao je u krevetu i zurio u tavanicu. Ruke su mu bile uz telo, noge prave. Izgledao je kao da leži u mrtvačkom sanduku. Na osnovu načina na koji su padale senke, znao je daje povremeno zapadao u san. Kako su sati prolazili, tako se boja zidova menjala od belog do

bledosivog. Senke sunčevog sjaja polako su se kretale po nebu da bi konačno iščezle. Nije ni ručao ni večerao.

Tokom poslepodneva majka je jednom pokucala na vrata i ušla u sobu. Brajan je zatvorio oči, pretvarao se da spava. Znao je da ona misli da je bolestan. Čuo je njene korake u sobi. Prišla mu je i stavila mu ruku na čelo da ustanovi da li ima temperaturu. Odmah zatim tiho je izašla zatvarajući vrata za sobom. Brajan ju je čuo kako prigušenim glasom govori ocu. – Sigurno mu je loše, ne izgleda dobro.

Kada nije spavao, razmišljao je o Majlsu. Pitao se gde li se nalazi i kada će doći po njega. Mislio je i na Džonu kao i na to šta će dete reći kada mu otac saopšti ko je kriv za majčinu smrt. Razmišljao je i o Sari i želeo da ona nije morala da se nađe u celoj toj priči.

Pitao se kako je u zatvoru.

Zatvori su na filmu predstavljeni kao svetovi za sebe u kojima vladaju posebni zakoni, u kojima se zna hijerarhija, ko su kraljevi a ko pioni, u kojima vladaju bande. Zamišljao je zamagljenu fluorescentnu svetlost i hladnu postojanost gvozdениh rešetki, zvuk koji prilikom zatvaranja prave teška vrata. U mislima je čuo zvuk puštanja vode u toaletima, čuo je ljude koji razgovaraju, šapuću, viču, stenju. Zamišljao je mesto u kojem nikad nema mira, čak ni usred noći. Video je sebe kako zuri prema vrhu betonskih zidova na kojima se nalazi žičana ograda. Video je kako čuvari u kulama drže zapete puške uperene prema nebesima. I druge zatvorenike koji ga posmatraju s interesovanjem i klade se koliko će dugo on tu preživeti. Nije ni sumnjao da će, završi li tamo, biti tek pion.

Ne bi mogao da preživi na takvom mestu.

Kasnije su zvuči u kući počeli polako da utihnjuju. Čuo je kada su roditelji otišli na počinak. Tanka crta svetla koje je dopiralo ispod vrata njegove sobe odjednom se izgubila. Ponovo je zadremao. Kada se nešto kasnije naglo probudio, pred sobom je video Majlsa. Stajao je u uglu sobe i u ruci držao pištolj. Brajan je treptao, čkiljio, osećao kako mu se od straha steže srce u grudima, kako mu ponestaje daha. Uspravio se u postelji i podigao ruke kao da se brani i tek onda shvatio. Od jakne koja je visila na čiviluku učinilo mu se da je Majls. Senke su ga izluđivale.

Majls.

Pustio ga je da ode. Pustio ga je da posle sudara ode i nije još dolazio po njega.

Brajan se okrenuo u krevetu i sklupčao.

Ali, doći će.

Sara je nešto pre ponoći čula kucanje na svojim vratima i, dok je išla prema njima, bacila je pogled kroz prozor znajući ko je posetilac. Otvorila mu je. Majls se nije ni osmehnuo ni namrštio. Nije se ni pomerio. Oči su mu bile crvene i otečene od umora. Stajao je pred vratima kao da nije ni želeo da se tu zatekne.

– Kada si saznala za Brajana? – grubo je pitao. Sara nije spuštala pogled. – Juče – odgovorila je. – Juče mi je ispričao. I bila sam užasnuta koliko i ti.

– U redu – rekao je. Usne su mu bile suve i ispucale. Onda se okrenuo da pođe a Sara ga je zaustavila hvatajući ga za ruku. – Čekaj... molim te.

Okrenuo se.

– Bio je to nesrećan slučaj, Majlse – rekla je. – Užasan, užasan nesrećan slučaj. Nije trebalo da se desi i nije u redu što je Misi nastradala. Svesna sam svega. I žao mi je... – Zastala je, pitajući se da li njene reci uopšte dopiru do njega. Pogled mu je bio ukočen, izraz lica nedokučiv.

– Ali? – upitao je. Glas mu je bio bez emocija.

– Nema ali. Samo želim da to imaš na umu. Nema opravdanja za to što je pobjegao s mesta nesreće. Ali, bio je nesrećan slučaj.

Čekala je da joj bilo šta kaže. Pošto odgovora nije bilo, pustila mu je ruku. Nije se pokrenuo da ode.

– Šta ćeš da uradiš? – napokon ga je upitala.

Pogledao je u strinu. – Kriv je za smrt moje žene, Saro. Prekršio je zakon.

– Znam.

Odmahnuo je glavom ne izgovarajući više ni reč i krenuo hodnikom. S prozora ga je posmatrala kako seda u auto i odlazi.

Vratila se na kauč. Telefon se nalazio na stočiću. Čekala je znajući da će svakog časa zazvoniti.

35.

Majls se pitao kuda da ide. Šta da radi sada kada zna šta se stvarno desilo? Da je Otis u pitanju, odgovor bi bio jednostavan. Ne bi imalo o čemu da se razmišlja ni polemiše. Ne bi bilo važno da li se sve pojedinosti uklapaju u celinu, ni da li postoji neko jednostavno objašnjenje. Dobro je znao da ga je Otis toliko mrzco da bi bio u stanju da usmrti Misi. Majlsu je to bilo dovoljno. Otis je zasluživao svaku kaznu koju bi mu zakon odredio.

Ali, tako se stvari nisu odvijale.

Istraga nije otkrila ništa. Dosje koji je s takvom mukom i upornošću dopunjavao i proučavao tokom dve pune godine nije značio ništa. Sims, Eri i Otis nisu značili ništa. Ništa nije pružalo objašnjenje dok iznenada, bez najave, odgovor nije stigao sam od sebe na njegov kućni prag, odeven u vindjaknu i spreman da zaplače.

Hteo je da zna: da li je imalo značaja?

Dve godine svog života proveo je ubeden da jeste. Plakao je noćima, ostajao budan do sitnih sati, počeo da puši. Borio se, ubeden da će odgovor na pitanje koje ga je mučilo promeniti sve to. Odgovor je postao priviđenje na horizontu koje mu je večito izmicalo. A sada ga je imao u ruci. Samo jedan telefonski poziv i bio bi osvećen.

Mogao je to da uradi. Ali šta ako, kada se bolje razmotri, odgovor nije ono što je zamišljao da će biti? Šta ako vinovnik nije ni pijanica ni neprijatelj? Šta ako nije bilo u pitanju nemarno i bahato ponašanje? Šta ako je to smeđokos momčić s bubuljicama na licu i u šljampavim pantalonama? Šta ako je on uplašen i žali zbog svega što se desilo i kune se da je u pitanju nesrećan slučaj koji nije mogao da se izbegne?

Da li bi i tada imalo nekog značaja?

Kako da odgovori na to pitanje? Treba li da uzme uspomenu na svoju ženu i agoniju kroz koju je prolazio pune dve godine, da onda tome jednostavno doda svoju odgovornost muža i oca kao i svoju dužnost prema zakonu i tako dođe do merljivog odgovora? Ili možda treba da uzme ukupan zbir i oduzme godine mladića, njegov strah i očiglednu pretnju, kao i svoju ljubav prema Sari i tako svede rezultat ponovo na nulu?

Nije znao. Znao je jedino da mu izgovaranje Brajanovog imena ostavlja gorak ukus u ustima. Da, mislio je, ima značaja. Sa sigurnošću je znao da će uvek imati značaja i morao je da uradi nešto u vezi s tim.

Nije imao izbora.

Gospođa Noulson ostavila je upaljena svetla koja su rasipala žućkastu svetlost po pločniku. Majls je bio pred vratima. U vazduhu je osećao slab miris dima. Pokucao je pre nego što je stavio ključ u bravu a onda ih je tiho otvorio.

Stara gospođa je dremala na stolici za ljuljanje pokrivena ćebetom. Kosa joj je bila potpuno bela, lice prepuno bora. Podsećala je na nekakvog vilenjaka. Televizor je bio upaljen, ali je zvuk bio stišan. Majls je nečujno ušao u sobu. Glava joj je pala na drugu stranu. Otvorila je oči, te svoje vesele, uvek bistre oči.

– Izvinite što kasnim – prošaputao je a gospođa Noulson je klimnula glavom.

– Spava – rekla je. – Hteo je da vas dočeka.
– Drago mi je što nije. Pre nego što odem po njega, da vam pomognem da dođete do svoje sobe?

– Ne – rekla je. – Ne budite šašavi. Stara sam ali se i dalje dobro krećem.

– Znam. Hvala što ste ga danas čuvali.

– Da li je sve dobro proteklo? – upitala je.

Iako joj Majls nije ispričao o tome šta se događalo, primetila je da ima neku veliku muku kada je došao da je pita da li bi pripazila na Džonu kada se vrati iz škole.

– Ne baš.

Osmehnula se. – Uvek postoji i sutra.

– Da, znam. Kako je Džona?

– Bio je umoran. I pomalo tužan. Nije želeo da ide napolje tako da smo pravili kolače.

Nije rekla da je bio uznemiren, ali nije ni morala. Majls je odmah pogodio šta su značile njene reci.

Zahvalio joj se još jednom i pošao u sobu u kojoj je spavao Džona. Uzeo ga je u naručje i namestio tako da mu glava počiva na njegovom ramenu. Nije se ni pomerio. Majls je znao da je iscrpljen.

P'put svog oca.

Pitao se hoće li ponovo imati noćne more.

Doneo ga je u kuću i spustio u krevet. Ušuškao ga je, upalio noćno svetlo i seo na postelju pored njega. Na bledom svetlu izgledao je tako ranjivo. Majls se okrenuo prema prozoru.

Kroz zavese se video mesec. Ustao je da ih povuče na prozor. Osecao je kako se hladnoća uvlači kroz staklo. Još jednom je popravio pokrivač i prošao rukom kroz detetovu kosu.

– Znam ko je to uradio – šaputao je. – Ali, ne znam da li treba da ti kažem.

Džona je ravnomerno disao, očni kapci su mu bili mirni.

– Želiš li da znaš?

U tami sobe Džona nije odgovorio.

Majls je posle nekog vremena izašao iz Džonine sobe. Otišao je do kuhinje i uzeo pivo iz frižidera. Okačio je jaknu. Na podu se nalazila kutija u kojoj je držao filmove snimljene video-kamerom. Uzeo ju je i donco u dnevnu sobu, postavio je na stočić i otvorio.

Nasumice je izabrao jednu traku, ubacio je u video-rikorder i seo na kauč.

Ekran je prvo bio crn, zatim su se lagano, kao da dolaze iz neke daljine, pojavljivale slike. Za stolom u kuhinji sedela su deca. Džilitala su se, ručice i nožice mrdale su im se poput zastava koje vijore na vetru. Njihovi roditelji su stajali u blizini, ulazili u kadar na tren pa se gubili. Prepoznao je glas sa trake. Bio je to njegov glas.

Proslavljao se Džonin rođendan. Kamera se zaustavila na njemu. Punio je dve godine. Sedeo je na visokoj stolici i udarao po stolu kašikom koju je držao u ručici. Smešio se na svaki zvuk koji bi kašika proizvela.

Onda je kamera bila usmerena na Misi. Majls je čuo svoj glas kako izgovara njeno ime. Okrenula se i osmehnula. Oči su joj bile vedre, pune života. Bila je supruga i majka, zaljubljena u život koji je vodila. Onda je ekran ponovo postao crn pa se pojavila nova scena. Džona je otvarao poklone. Tu je bio kraj rođendanskog slavlja.

Sledeći prizor bio je snimljen na Dan svetog Valentina. Svečano postavljen sto, romantična atmosfera. Majls se te večeri dobro sećao. Izneo je tanjire od finog porcelana. Vinske čaše svetlucale su od svetlosti sveca. Pripremio je večeru za Misi – ribu list punjenu račićima, prelivenu kremastim sosom od limuna, pirinač, salatu od spanaca. Misi se nalazila u sobi, oblačila se. Zamolio ju je da ne izlazi iz sobe dok sve ne bude spremno.

Snimio ju je kako ulazi u trpezariju i posmatra postavljen sto. Te večeri, za razliku od proslave Džoninog rođendana, nije izgledala kao majka i supruga. Te večeri izgledala je kao da se nalazi u Parizu ili Njujorku i kreće na premijeru neke pozorišne predstave. Na sebi je

imala crnu koktel haljinu i malene naušnice u obliku alki. Kosa joj je bila podignuta u pundu a nekoliko uvijenih pramenova uokvirivali su joj lice.

– Božanstveno – rekla mu je. – Hvala ti, dušo moja.

– I ti si božanstvena.

Majls se setio da je tražila da isključi kameru kako bi mogli da sednu za sto. Setio se i da su posle večere otišli u spavaću sobu i vodili ljubav. Ostali su satima u krevetu. Prisećajući se te noći, jedva da je čuo glasić koji mu je dopirao iza leđa.

– Je l' to mama?

Majls je dohvatio daljinski upravljač i zaustavio traku. Okrenuo se i video da Džona stoji na kraju hodnika. Osetio se krivim, znao je da tako i izgleda. Pokušao je da se sakrije iza osmeha.

– Šta je bilo, šampione? – upitao ga je. – Ne možeš da spavaš?

Džona je klimnuo glavom. – Čuo sam neku buku. To me je probudilo.

– Žao mi je. To sam verovatno bio ja.

– To je bila mama? – ponovo je upitao. Gledao je oca pravo u oči ne spuštajući pogled. – Na televizoru?

Majls je osetio tugu u njegovom glasu, kao da je slučajno slomio omiljenu igračku. Ne znajući baš šta da kaže, lupnuo je rukom po kauču. – Dođi ovde. Sedi pored mene.

Pošto je oklevao na trenutak, Džona se popeo na kauč. Majls ga je zagrlio. Dete ga je pogledalo u iščekivanju odgovora i češalo se po licu.

– Da, bila je to tvoja mama – napokon je rekao Majls.

– Zašto je na televiziji?

– To je video-traka. Povremeno smo snimali kamerom i pravili filmove. Kada si bio mali.

– Oh – rekao je i pokazao na kutiju. – Sve ovo su te trake? – Majls je klimnuo glavom.

– I mama je na njima?

– Na nekima od njih da.

– Mogu li da ih gledam s tobom?

Majls je privukao dete sebi. – Kasno je, Džona. Ionako sam nameravao da prekinem. Gledaćemo neki drugi put.

– Sutra?

– Možda.

Džonu je odgovor zadovoljio, makar na trenutak, i Majls je pružio ruku iza njegovih leđa da ugasi svetlo. Naslonio se na kauč a Džona se sklupčao pored njega. Pošto je u sobi zavladao mrak, Džoni su kapci počeli da se zatvaraju. Majls je osetio kako mu se disanje usporilo. Zevnuo je pa se oglasio: – Tata!

– Da?

– Da li si gledao te filmove zato što si opet tužan?

– Ne.

Polako mu je provlačio ruku kroz kosu.

– Zašto je mama morala da umre? Majls je zatvorio oči. – Ne znam.

Džoni su se grudi nadimale i spuštale. Gore, dole. Duboko je disao. – Voleo bih da je još živa.

– I ja bih to voleo.

– Neće se nikada vratiti – bila je izjava, ne pitanje.

– Ne.

Džona više ništa nije rekao. Zaspao je. Majls ga je držao u naručju. Imao je osećaj da je tako mali, poput bebe. Osećao je miris šampona za kosu. Poljubio ga je u glavu i spustio svoj obraz na njegov.

– Volim te, Džona. Nije bilo odgovora.

Bilo je naporno ustati sa kauča s detetom u naručju a ne probuditi ga. Po drugi put te noći Majls je odneo svog sina u dečju sobu i spustio ga na krevet. Izlazeći iz sobe ostavio je delimično otvorena vrata.

Zašto je mama morala da umre?

Ne znam.

Majls je otišao u dnevnu sobu i vratio traku u kutiju. Bilo bi mu draže da je Džona nije video i da nisu pričali o Misi.

Neće se nikada vratiti.

Ne.

Odneo je kutiju nazad u spavaću sobu, stavio je u orman i, s užasnim bolom u srcu, poželeo da to može da promeni.

Sedeo je na verandi. Noć je bila bez zvezda i hladna. Povukao je dim cigarete, treće po redu. Zurio je u crnu vodu.

Otkako je odložio kutiju sa video-trakama stajao je napolju. Pokušavao je da ne misli na razgovor koji je imao sa Džonom. Bio je iscrpljen i besan. Nije hteo da razmišlja o Džoni kao ni o tome šta bi trebalo da mu kaže. Nije hteo da razmišlja ni o Sari, ni o Brajanu, Čarliju, ni Otisu, ni o crnom psu koji je iskočio iz žbunja. Nije hteo da misli ni o čebet, c veću, ni o okuci na putu na kojoj je sve počelo.

Hteo je da ne oseća ništa, da otupi. Da sve zaboravi. Da se vrati u doba pre nego što se sve to dogodilo.

Hteo je da mu se vrati život koji je nekada vodio.

Na svetlu koje je dopiralo iz kuće video je kako ga njegova rođena senka prati poput misli koje ga nisu napuštale.

Pretpostavljao je da će Brajan, ako ga privede, ipak biti oslobođen.

Dobiće uslovnu kaznu, možda će mu oduzeti vozačku dozvolu. Ali iza rešetaka završiti neće. Bio je maloletan kada se to dogodilo. Bilo je i olakšavajućih okolnosti. Sudija će uvažiti njegovu patnju i sažaliti se.

A Misi se više nikada neće vratiti.

Vreme je prolazilo. Upalio je još jednu cigaretu i odmah je popušio. Na nebo su se navukli tamni oblaci. Čuo je kako kiša natapa zemlju. Nad vodom se pojavio mesec koji se probio kroz oblake. Blaga svetlost rasula se po dvorištu. Sišao je s verande. Zakoračio je na stazu koju je svojevremeno napravio redajući ravne ploče po zemlji. Stazica je vodila do šupe pokrivene limom. Tu je odlagao alat, mašinu za šišanje trave, sredstvo za suzbijanje korova, kantu benzina. Misi je retko zalazila u tu prostoriju.

Ali bila je tu tog dana kada ju je polednji put video...

Na pločama po kojima je hodao napravile su se barice. Staza je zavijala oko kuće, vodila pored vrbe koju je zasadio za Misi. Oduvek je želela da ima vrbu u dvorištu jer joj je izgledala istovremeno tužno i romantično. Prošao je pored Ijuljašk i vozića kojeg je Džona tu zaboravio. Napravio je još nekoliko koraka i našao se pred šupom.

Na vratima je bio katanac. Podigao je ruku nešto iznad vrata i dohvatio ključ. Katanac se otvorio. Gurnuo je vrata i zapahnuo ga je zadah ustajalog. Na polici se nalazila baterijska lampa. Dohvatio ju je, upalio i počeo da razgleda prostoriju. Paukova mreža koja je počinjala u čošku protezala se do malog prozora.

Pre mnogo godina, pre nego što će otići, otac mu je dao da čuva neke stvari. Spakovao ih je u veliku metalnu kutiju ali Majlsu nije dao ključ. Brava je bila mala i Majls je sada posegnuo za sekirom koja je visila na zidu. Zamahnuo je jednom i brava se otvorila. Podigao je poklopac.

Nekoliko albuma, časopis ukoričen u kožu, kutija od cipela puna vrhova strela koje je njegov otac pronašao u blizini Tuskarore. Majls je nastavio da pretražuje. Konačno je našao

ono što je tražio. Otac je čuvao revolver uredno spakovan i pohranjen u posebnoj kutiji. Bio je to jedini pištolj za čije postojanje Čarli nije znao.

Majls je znao da će mu biti potreban pa ga je te noći očistio i nauljio. Postarao se da ga dovede u red kako bi u određenom trenutku mogao da opali.

36.

Te noći Majls nije došao po mene.

Sve su me kosti bolele. Sećam se daje svanulo i da sam primoravao sebe da ustanem iz kreveta i odem da se istuširam. Još sam bio ugruvan od sudara. Dok sam okretao slavinu osetio sam oštar bol koji se iz grudi prostirao ka leđima. Oprao sam kosu. Glava mi je bila osetljiva na dodir. Zglobovi su me boleli dok sam doručkovao. Ztivršio sam s jelom pre nego što su moji roditelji seli za sto jer sam znao da će, vide U me u takvom stanju, početi da postavljaju pitanja na koja nisam bio spreman da odgovaram. Otac je odlazio nu posao. Pošto se približavao Božić znao sam da će i majka nekim svojim poslom izaći iz kuće.

Reći ću im kasnije, pošto Majls dođe po mene.

Sara je tog jutra pozvala da vidi kako sam. I ja sam nju pitao kako je. Rekla mi je da je prethodne večeri kod nje navratio Majls, da su razgovarali svega nekoliko minuta, ali da ne zna šta da o svemu tome misli.

Rekao sam da m ja ne znam.

Ali, čekao sam. Čekala je i Sara. Naši roditelji su se ponašali kao i obično.

Sara je ponovo pozvala tokom poslepodneva.

– Ne, još nije došao – rekao sam joj. Niti je njoj telefonirao.

Dan je prolazio, spustilo se veče. Od Majlsa i dalje ni traga.

U sredu je Sara otišla na posao. Rekao sam joj da ide i da ću joj telefonirati na školu za slučaj da se Majls pojavi. Bila je to poslednja nedelja nastave pred božićni raspust tako da je imala prilično posla. Ostao sam u kući iščekujući Majlsa.

Uzalud sam čekao.

Osvanuo je četvrtak i znao sam šta mi je bilo činiti.

Majls je sedeo u kolima i srkutao kafu koju je usput kupio. Na sedištu pored njega, ispod presavijenih novina, nalazio se revolver, očišćen, napunjen i spreman da opali. Prozor je počeo da se magli od njegovog daha, pa ga je brisao rukom. Bilo mu je potrebno da jasno vidi.

Nalazio se na pravom mestu, to je znao. Sada je samo trebalo da pažljivo osmatra kako bi, kada kucne čas, mogao odmah da dejstvuje.

Tog popodneva, nešto pre sutona, nebo je bilo jarko-rumeno i narandžasto. Izašao sam iz kola. Iako je i dalje bilo hladno, najveći mraz bio je za nama i temperatura se polako vratila u uobičajene okvire. Kiša koja je padala tokom prethodna dva dana istopila je sav sneg. Na mestima koja su se helela polako je ponovo izbijala poznata smeđa boja zemlje i trave uspavane tokom zime. Vrata i prozori kuća bili su ukrašeni božićnim venčićima, crvenim trakama i mašnjama. Sedeći tako, sam u kolima, osećao sam da me praznična atmosfera ne dotiče, kao da se ne budim iz sna i da treba da sačekam još godinu dana.

Zaustavio sam se samo jednom, kao i obično. Mislim da su me tu već svi znali, jer sam pazario svaki put kada bih ušao. Prodavač me je video da ulazim, sačekao me kod pulta, klimnuo glavom kada sam mu rekao šta želim i vratio se nekoliko minuta kasnije. Tu sam već toliko dugo dolazio ali nijednom nis/rui vodili čak ni uobičajen, nebitan razgovor. Nije pitao za koga je cveće. Nikada.

Rekao je ono što uvek izgovara kada mi pruža buket. – Najsvetije što imamo.

Uzimao je novac i stavljao ga u kasu. Dok sam se vraćao ka kolima osećao sam slatkast, meden miris cveća. Čovek je bio u pravu, bilo je sveže i lepo.

Spustio sam cveće na sedište pored svog i uputio se poznatim ulicama. Tako sam zeleo da nisam nikada morao da ih upoznam. Parkirao sam se ispred ulaza. Hrabrio sam sebe dok sam izlazio iz kola.

Na groblju nisam video nikoga. Povukao sam kragnu jakne i zategao je. Koraćao sam pognute glave. Nisam morao da gledam kuda sam išao. Zemlja je bila vlažna, lepila mi se za cipele. Ubrzo sam se našao pored groba.

Kao i uvek, iznenadilo me je koliko je mali.

Bilo je glupo tako razmišljati, ali nisam mogao drugačije. Primetio sam daje grob dobro održavan. Trava je bila uredno podšišana, a u maloj vazi pričvršćenoj na nadgrobni spomenik nalazio se svileni karanfil. Bio je crvene boje poput većine ostalih koji su se nalazili na okolnim nadgrobnim spomenicima. Znao sam da ih postavlja grobar.

Sagnuo sam se i postavio buket uz granitnu ploču. Kao i uvek, vodio sam računa daje ne dotaknem. Nisam nikada dodirnuo tu ploču. Nisam imao prava na to.

Onda su mi misli odlutale. Obično sam tom prilikom razmišljao o Misi i pogrešnim odlukama koje sam doneo. Međutim, tog dana moje misli vraćale su se na Majlsa.

Mislim da zbog toga nisam čuo korake koji su mi se približavali sve dok se nisu zaustavili tik uz mene.

– Cveće – rekao je Majls.

Brajan se okrenuo na zvuk njegovog glasa. Bio je zatečen i prestrašen.

Majls je stajao pored hrasta čije su grane dodirivale zemlju. Na sebi je imao dugačak crni kaput i farmerke. Ruke je držao u džepovima.

Brajan je osetio da je prebledeo.

– Više joj nije potrebno cveće – rekao je Majls. – Ne moraš više da ga donosiš.

Brajan nije odgovorio. A šta je i mogao da kaže?

Majls je zurio u njega. Sunce je polako zalazilo i lice mu je bilo u senci, izgledalo je tamno a crte lica nisu se dobro razaznavale. Brajan nije ni naslućivao o čemu Majls misli. Majls je povukao kaput obema rukama kao da se nešto nalazi u njegovim naborima.

Kao da krije nešto.

Nije krenuo prema Brajanu. U deliću sekunde Brajan je osetio neodoljiv poriv da potrči. Da pobegne. Bio je petnaest godina mlađi od Majlsa i bio bi stanju da trči dovoljno brze i stigne do puta. Tu će već biti automobila i ljudi na sve strane.

Ali, ta misao je odletela istom brzinom kojom se i pojavila, crpeći mu energiju. Više nije imao ni snage. Već danima nije jeo. Neće mu poći za rukom, pogotovo ako je Majls stvarno namerio da ga uhvati.

Isto tako, bio je više nego svestan činjenice da više nema kuda da ode.

Okrenuo se prema Majlsu koji je stajao na nekoliko metara od njega. Primetio je da mu se brada neznatno podigla. Pogledi su im se sreli. Brajan je čekao da Majls uradi nešto, napravi neki pokret. A možda je Majls čekao da to uradim ja, pomislio je. Palo mu je još na pamet da mora da izgledaju poput učesnika u dvoboju na Divljem zapadu koji se spremaju da potegnu pištolje.

Kada je ćutanje postalo neizdrživo, Brajan je okrenuo glavu i pogledao prema ulici. Primetio je da je Majlsov auto parkiran iza njegovog. Video je jedino ta dva automobila. Bili su sami među nadgrobni spomenicima.

– Kako ste znali da sam ovde? – napokon je upitao Brajan.

Majls nije odmah odgovorio. – Pratio sam te – rekao je. – Pretpostavio sam da ćeš u jednom trenutku izaći iz kuće i hteo sam da s tobom budem nasamo.

Brajan je progutao knedlu. Pitao se koliko ga je već dugo Majls posmatrao.

– Donosiš cveće a da je nisi ni poznavao, zar ne? – tiho je rekao Majls. – Da si je poznavao, donosio bi joj tulipane. Njih bi želela na ovom mestu. Tulipani, njeno omiljeno cveće. Žuti, crveni, ružičasti, sve ih je obožavala. Sadila bi ih u bašti svakog proleća. Da li si to znao?

Ne, pomislio je Brajan, nisam. Iz daljine je dopirao pisak voza.

– Znaš li da se Misi brinula zbog bora koje su počele da joj se pojavljuju oko očiju? I da je za doručak najviše volela prženice? Da je oduvek želela da ima klasičnog 'kabriolet-mustanga'? Da joj je smeh bio tako neodoljiv da sam se jedva uzdržavao da ne skočim i zagrlim je? Znaš li da je to prva žena koju sam ikada voleo?

Majls je začutao, hteo je da ga Brajan i gleda i sluša.

– Jedino mi je to i ostalo. Uspomene. Njihov se broj nikada neće uvećati jer si mi to oduzeo. I Džoni. Znaš li da Džona od tada ne prestaje da ima noćne more? Da i dalje u snu doziva svoju majku? Moram satima da ga držim u naručju da bi se konačno uspavao. Znaš li kako se osećam zbog svega toga?

Oštro je gledao Brajana pravo u oči, pogledom ga je prikovao za zemlju na kojoj je stajao.

– Dve sam godine proveo tražeći onoga koji mi je uništio život. Džonin život. Dve sam godine izgubio jer sam jedino o tome mogao da mislim.

Majls je pogledao u zemlju i odmahnuo glavom.

– Hteo sam da pronađem osobu koja joj je oduzela život. Hteo sam da taj neko sazna šta mi je sve oduzeo te večeri. I hteo sam da čovek koji ju je ubio plati za svoj zločin. Ni predstavu nemaš koliko su me te misli prožimale i iscrpljivale. Deo mene i dalje želi da ga ubije. Da uradi njegovoj porodici isto što je on uradio mojoj. I sada, gledam u čoveka koji je to uradio. I laj čovčak donosi pogrešno c veće na grob moje žene.

Brajan je osetio kako mu se grlo steže.

– Ubio si mi ženu – nastavio je Majls. – Nikada ti neću oprostiti niti ću ikada zaboraviti. Hoću da se toga setiš svaki put kada se pogledaš u ogledalu. I ne želim da ikada zaboraviš šta si mi sve oduzeo. Oduzeo si osobu koju sam voleo najviše na celom svetu, mom si sinu oduzeo majku. Oduzeo si mi dve godine života. Shvataš li?

Posle dugog trenutka tišine koji je usledio, Brajan je klimnuo glavom.

– A onda treba da shvatiš još nešto. Sara može da zna šta se ovde dogodilo, ali samo ona i niko više. Ovaj razgovor, kao i sve ostalo, ponećeš sa sobom u grob. Da o ovome nisi nikome ispričao. Nikada. Ni roditeljima, ni ženi i deci koje ćeš imati, ni ispovedniku, ni najboljem drugu. I dobro se postaraj da nešto uradiš od svog života kako se ne bih pokajao zbog onoga što sada radim. Obećaj mi sve to.

Majls je zurio u Brajana, hteo je da bude siguran da ga je u potpunosti razumeo. Brajan je zatim klimnuo glavom. Majls se okrenuo i otišao. Ubrzo je nestao s vidika.

Tek tada je Brajan shvatio da ga Majls neće progoniti.

Kasnije te večeri, Majls je otvorio vrata svoje kuće i video pred sobom Saru. Jednostavno je stajala na pragu i posmatrala ga bez reci. Napokon je iskoračio, izašao napolje i zatvorio vrata za sobom.

– Džona je kod kuće – rekao je. – Prićaćemo napolju. Prekrstila je ruke na grudima i pogledom obuhvatila dvorište. Majls je pratio njen pogled.

– Nisam sigurna zbog čega sam ovde – rekla je. – Ne priliči da ti se zahvalim za ono što si uradio, ali opet, ne mogu ni da zanemarim tvoj gest.

Majls je skoro neprimetno klimnuo glavom. – Žao mi je zbog svega. Ne mogu ni da zamislim kroz šta si sve prošao.

– Ne – rekao je – ne možeš.

– Nisam znala da je Brajan to uradio. Stvarno nisam.

– Znam. – Pogledao ju je. – Nisam smeo da posumnjam. Izvini zbog svih prebacivanja.

Odmahnula je glavom. – U redu je.

Odvratio je pogled, činilo se kao da se bori da nade reci. – Pretpostavljam da treba da ti se zahvalim Što si mi omogućila da saznam šta se stvarno dogodilo.

– Morala sam. Nisam imala izbora. Majls je ćutao.

– Kako Džona podnosi sve ovo? – upitala je.

– Dobro. Ne sjajno. Ne zna ništa ali mislim da je, na osnovu mog ponašanja, osetio da se nešto dešava. U proteklih nekoliko noći imao je kosmare. Kako mu ide škola?

– Za sada dobro. U poslednjih nekoliko dana nišani: primetila ništa neuobičajeno.

– To je dobro.

Prošla je rukom kroz kosu. – Mogu li da te pitam' nešto? Ne moraš da mi odgovoriš ako ne želiš.

Majls se okrenuo. – Misliš, zašto sam pustio Brajana?, Klimnula je glavom.

Nije odmah odgovorio. – Video sam psa. Iznenadena, okrenula se prema njemu.

– Velikog crnog psa, baš kao što je Brajan rekao. Trčao je po dvorištima u blizini mesta nesreće.; – Vozio si tuda pa si ga slučajno primetio?; – Ne, ne baš. Otišao sam da ga potražim.

– Da se uveriš da li je Brajan govorio istinu? Odmahnuo je glavom. – Ne, ne baš. Tada sam već znao da govori istinu. Ali, po glavi mi se vrzmala jedna luda pomisao koje nikako nisam mogao da se oslobodim.

– Koja?

– Kao što rekoh, ludost.

Znatiželjno ga je pogledala, čekala je da čuje do kraja.

– Kada sam se tog dana vratio kući, pošto mi je Brajan priznao šta se desilo, jednostavno sam postao obuzet razmišljanjem da nešto treba da uradim. Neko je morao da plati za ono što se desilo, ali nisam znao ko, sve dok mi odjednom nešto nije palo na pamet. Otišao sam do šupe, pronašao stari očev pištolj i naredne noći izašao da potražim prokletog psa.

– Nameravao si da ubiješ psa?

Slegnuo je ramenima. – Nisam bio siguran da ću imati priliku za to, ali kako sam se parkirao tako sam ga ugledao. Jurio je veverice po dvorištu.

– I, jesi li?

– Ne. Skoro da jesam, ali kada sam ga imao na nišanu prošlo mi je kroz glavu da je to ludost. Shvatio sam da se spremam da ustrelim nečijeg kućnog ljubimca. Samo osoba ozbiljno poremećenog uma bila bi u stanju da uradi tako nešto. Onda sam se okrenuo i vratio u kola. Pustio sam ga.

Osmehnula se. – Kao i Brajana?

– Da – rekao je – kao i Brajana.

Krenula je da ga uhvati za ruku, i on joj je to dozvolio. – Drago mi je – rekla je.

– Meni ne. Deo mene bi želeo da jesam. Tako bih barem znao da sam nešto uradio.

– Nešto si ipak uradio.

Stegao joj je ruku pre nego što ju je pustio. – Uradio sam to i zbog sebe. I zbog Džone. Bilo je već vreme da se okanem toga. Već sam izgubio dve pune godine života i nisam video svrhu da tako nastavljam. Kada sam shvatio da... ne znam... jednostavno mi je izgledalo da je to jedino što mogu da uradim. Šta god da se desi s Brajanom, to Misi neće vratiti u život.

Primakao je ruke licu i obrisao oči. Neko vreme su stajali i ćutali. Zvezde su se u punom sjaju nalazile iznad njihovih glava. Majls je shvatio da pogledom traži severnjaču.

– Biće mi potrebno neko vreme – tiho je rekao. Klimnula je glavom. Znala je da se te reci odnose na njih dvoje. – Znam – rekla je.

– Ne mogu ti reći koliko. Pogledala ga je. – Hoćeš li da čekam? Ćutao je neko vreme.

– Ne mogu ništa da ti obećam. U ve/i s nama, mislim. Nije reč o tome da te više ne volim, jer to nije tačno. Proteklih nekoliko dana proveo sam na pravim mukama zbog te činjenice. Ti si najbolje što mi se desilo otkako je Misi poginula. Do đavola, ti si jedino dobro što mi se desilo. Kao i Džoni. Pitao je zašto te nema u poslednjc vreme. Znam da mu nedostaješ. Ali,

ma koliko bih voleo da se naša veza nastavi, deo mene jednostavno to ne može da prihvati. Ne mogu da zaboravim šta se desilo. A ti si mu sestra.

Stisla je usne. Nije rekla ništa.

– Ne znam hoću li to prebroditi, iako ti sa ovim što se desilo nemaš nikakve veze. Ali, to što sam s tobom znači da na neki način moram da budem i s njim. Tvoj je brat... nisam spreman za to. Ne bih bio u stanju da se s tiri izborim. Ne znam da li ću ikada biti spreman.

– Mogli bismo da se odselimo – predložila je. – Mogli bismo da počnemo iz početka.

Odmahnuo je glavom. – Kuda god da idem, to će me pratiti. Znaš li da...

Začutao je a onda je pogledao. – Ne znam šta da radim. Tužno se osmehnula. – Ni ja – priznala je.

– Žao mi je.

– I meni.

Onda je prišao i zagrlio je. Ljubio ju je nežno, a onda ju je dugo držao u naručju. Zagnjurio joj je glavu u kosu.

– Volim te, Saro – šaputao je.

Progutala je knedlu koja joj je stajala u grlu. Osećala je uza se njegovo telo i pitala se da li je to poslednji put da je drži u naručju.

– Volim i ja tebe, Majlse.

Pošto ju je pustio, zakoračila je unazad pokušavajući da zaustavi suze. Majls se nije ni pomerio. Sara je zavukla ruku u džep jakne da izvuče ključeve od svojih kola. Ključevi su zvecknuli. Nije mogla da izgovori zbogom znajući da bi to možda bilo zauvek.

– Neću da te zadržavam, vrati se Džoni – rekla je.

Na bledom svetlu koje je dopirale s verande učinilo joj se da i u njegovim očima vidi suze.

Obrisala je svoje. – Imam božićni poklon za Džonu. Da li će biti u redu da ga donesem?

Majls je skrenuo pogled. – Možda nećemo biti ovde. Mislio sam da odemo u Negs Hed sledeće nedelje. Čarli nam je ponudio da odemo u njegovu vikendicu. Potrebno mi je da odem odavde na neko vreme.

Klimnula je glavom. – Tu sam, ako ti nešto treba, možeš da mi telefoniraš.

– U redu – promrmljao je. Bez obećanja, pomislila je.

Napravila je još jedan korak. Osećala se užasno prazno, želela je da može da kaže nešto što bi izmenilo sve. Osmehnula se usiljeno i pošla prema svojim kolima. Trudila se koliko je mogla da vlada sobom. Ruke su joj se tresle dok je otvarala vrata. Pogledala ga je. Nije se ni pomerio. Usta su mu bila poput prave crte.

Sela je za volan.

Dok ju je posmatrao, Majls je hteo da vikne njeno ime, daje zamoli da ostane, da joj kaže da će naći neki način da to prebrodi. Da je voli i da će je uvek voleti.

Ali, nije to uradio.

Sara je okrenula ključ i začuo se zvuk motora. Majls se uputio prema stepenicama. Srce joj se steglo dok ga je posmatrala. Ući će u kuću, neće je pozvati da ostane. Krenula je unazad i isparkirala se.

Lice mu je sada bilo u senci, smanjivalo se kako se auto udaljavao. Obrazi su joj bili vlažni.

Otvorio je vrata kuće a Sara je, sva očajna, shvatila da ga gleda poslednji put. Više nije mogla da ostane u Nju Bernu. Slučajno naletati na Majlsa u gradu bilo bi suviše bolno. Morala je da nade drugi posao. I ode nekuda gde će moći da krene iz početka.

Još jednom.

Polako je vozila u tamu, prisiljavala je sebe da se ne osvrće.

Sve će biti u redu, govorila je sebi. Šta god da se desi, preživeću kao što već jednom jesam. S Majlsom ili bez njega. Preboleću.

Ne, nećeš, govorio joj je neki unutrašnji glas.
Više nije mogla da izdrži. Suze su joj sve više navirale. Morala je da zaustavi auto.
Plakala je kao nikada u životu.

37.

– Gde si bio? – upitao je Džona. – Tražio sam te, ali nigde te nije bilo.
Sara je otišla sat vremena ranije a Majls je ostao na verandi. Džona gaje spazio čim je kročio u kuću i zaustavio ga. Majls je pokazao preko ramena.
– Na verandi.
– Šta si tamo radio?
– Sara je svratila.
Džonino lice se ozarilo. – Stvarno? A gde je?
– Ne, nije tu. Nije mogla da ostane.
– Oh... – pogledao je oca. – U redu – rekao je ne krijuću razočaranje. – Hteo sam da joj pokažem kulu koju sam napravio od lego kocki.
Majls miš je prišao i čučnuo kako bi im se oči našle u istoj ravni. – Možeš da pokažeš meni.
– Već si video.
– Znam. Ali, svejedno, možeš ponovo da mi pokažeš.
– Ne. Želeo sam da je gospođica Endruz vidi.
– Žao mi je. Možda bi kulu mogao da poneseš sutra u školu i pokažeš joj.
Džona je slegnuo ramenima. – Nema veze.
Majls se zagledao u njega. – Šta nije u redu, šampione?
– Ništa.
– Sigurno?
Džona nije odmah odgovorio. – Mislim da mi nedostaje i to je sve.
– Ko? Gospođica Endruz?
– Aha.
– Ali, viđaš je svakog dana u školi.
– Znam, ali to nije isto.
– Misliš, nije isto kao kada je ovde?
Klimnuo je glavom, izgledao je izgubljen. – Jeste li se vas dvoje posvađali?
– Ne.
– Ali više niste prijatelji.
– Naravno da smo i dalje prijatelji.
– A zašto onda više ne dolazi kod nas?
Majls je progutao knedlu. – Pa, stvari su sada malo upetljane. Shvatićeš kada porasteš.
– Oh – kazao je. Činilo se da malo razmišlja o tome. – Ne želim da odrastem – izjavio je.
– A zašto?
– Zato što odrasli uvek kažu da su stvari upetljane.
– Nekad jesu.
– Da li ti se i dalje sviđa gospođica Endruz? – Da.
– Da li se i ti sviđaš njoj?
– Rekao bih.
– I šta je sad tu tako upetljano? – Preklinjao ga je očima. Majls je bio siguran da se Džona nije samo zaželeo Sare, već i da je voli.
– Dođi – rekao je Majls i privukao ga sebi. Nije znao šta drugo da uradi.

Dva dana kasnije Čarli se uparkirao ispred Majlsove kuće baš kada je Majls dodavao još neke stvari u prtljažnik svog automobila.

– Već idete?

Majls se okrenuo. – Oh... zdravo, Čarli. Mislim da je bolje da pođemo ranije kako ne bismo upali u saobraćajnu gužvu.

Zatvorio je prtljažnik i uspravio se. – Još jednom ti hvala što nam prepuštaš vikendicu na neko vreme.

– Sve je u redu. Treba li ti pomoć?

– Ne, skoro sam završio.

– Koliko nameravaš da ostaneš?

– Ne znam. Možda dve nedelje. Sigurno nema problema?

– Nemoj na to ni da misliš. Imaš još toliko odmora da bi mogao da ostaneš i čitavih mesec dana.

Ma jls je slegnuo ramenima. – Ko zna? Možda ću tako i uraditi.

Čarli je izvio obrvu. – Uzgred, došao sam da ti kažem da Harvi neće podnositi prijavu. Čini se da mu je Otis rekao da to ne radi. Znači, sada zvanično više nisi pod suspenzijom i moći ćeš da se vratiš na posao kad god zaželiš.

– Dobro.

Džona je izleteo iz kuće. I Čarli i Ma jls su se okrenuli kada su ga čuli. Džona je Čarliju doviknuo zdravo, onda se okrenuo i pojurio nazad u kuću kao da je nešto zaboravio.

– Da li će vam se i Sara pridružiti za koji dan? Više je nego dobrodošla što se nas tiče.

Majls je i dalje gledao u vrata, pa se okrenuo prema Čarliju i rekao: – Ne verujem. Tu joj je porodica, a pošto je praznik... Mislim da neće moći.

– Šteta. Ali, viđaćete se kada se vratiš, zar ne? Majls je spustio pogled i Čarli je znao šta to znači. – Ne ide baš?

– Znaš i sam kako to biva.

– Ne baš. Već četrdeset godina nisam bio na sastanku s nekom ženom. Ali, prava je šteta.

– Čak je i ne poznaješ, Čarli.

– Nema veze. Mislim, prava je šteta za tebe.

Čarli je gurnuo ruke u džepove. – Slušaj, nisam došao da ti pridikujem. To su tvoje stvari. U stvari, došao sam iz još jednog razloga. Nešto mi i dalje nije jasno.

– Oh?

– Razmišljao sam o našem telefonskom razgovoru. Sećaš li se, pozvao si me i rekao da je Otis nedužan i predložio da prekinemo istragu.

Majls je prvo ćutao a onda klimnuo glavom. – Nedužan je.

– Uprkos svemu što su Sims i Eri rekli? – Da.

– Ne govoriš tako samo da bi mogao da na svoju ruku nastaviš istragu?

– Imaš moju reč, Čarli.

Čarli ga je posmatrao. Imao je osećaj da govori istinu. – U redu – rekao je. Obrisao je ruke o košulju i dotaknuo svoju kapu. – Onda, želim vam srećan put i prijatan boravak u Negs Hedu. Pecaj i za mene, važi?

Majls se osmehnuo. – Ništa ne brini.

Čarli je napravio nekoliko koraka pa se odjednom zaustavio i okrenuo. – Čekaj, samo još nešto.

– Šta to?

– Brajan Endruz. I dalje mi nije jasno zbog čega si ga privodio onog dana. Hoćeš li da se postaram o nečemu dok budeš odsutan? Ima li nečega što bi trebalo da znam?

– Ne – odgovorio je Majls.

– A šta se to desilo? Nisi uopšte bio jasan po tom pitanju.

– Greška u proceni. – Zagledao se u prtljažnik svog automobila. – Samo greška, Čarli.

Čarli se nasmejao. – Znaš, smešno je.

– A šta to?

– Tvoj izbor reci. Brajan je rekao isto to.

– Pričao si s njim?

– Morao sam da vidim šta se s njim dešava. Dozi veo je saobraćajnu nesreću u vreme kada ga je jedan od mojih ljudi privodio. Morao sam da se uverim da je sve u redu.

Majls je prebledeo.

– Ništa ne brini, postarao sam se da odem u vreme kada nikoga nije bilo u kući, – Zaćutao je. Prineo je ruku bradi. Izgledao je poput nekoga ko pokušava da nađe pravu reč. – Znaš – napokon je progovorio – razmišljao sam o tome i detektiv u meni imao je osećaj da su te dve stvari nekako povezane.

– Nisu – brzo je rekao Majls.

Čarli je klimnuo glavom, licu mu je bilo ozbiljno. – I mislio sam da ćeš to reći, ali kao što ti već pomenuh, morao sam da se uverim da je s njim sve u redu. Samo da razjasnimo. Nema ničega u vezi s Brajanom Endruzom što bi trebalo da znam?

Majls je trebalo da zna da će Čarli sve shvatiti. – Ne – jednostavno je odgovorio.

– U redu – kazao je Čarli. – Dopusti da ti dam jedan savet.

Majls je čekao.

– Kad mi već govoriš da je sve završeno, onda i sam postupi tako Tpo sopstvenom savetu.

Važi?

Čarli je hteo da Majls oseti ozbiljnost u njegovom glasu.

– Šta bi to trebalo da znači?

– Ako je završeno, onda je stvarno završeno. I ne dopusti da ti upropasti ostatak života.

– Ne razumem.

Čarli je odmahnuo glavom i uzdahnuo. – Oh, da. Razumeš ti dobro.

Epilog

Skoro da je svanulo i moja priča je skoro završena. Vreme je, mislim, da vam ispričam i ostalo.

Imam trideset jednu godinu. Oženjen sam već tri godine. Moja žena se zove Dženis, upoznali smo se u pekari. I ona je, poput Sare, nastavnica, samo što predaje engleski u srednjoj školi. Živimo u Kalilbrniji gde sam studirao medicinu i bio na stažu. Ima godinu dana kako sam završio sa svim ispitima i radim kao lekar u hitnoj pomoći već tri nedelje. Uz pomoć mnogih drugih, već sam spasao živote šestoro ljudi. Ne pričam to kako bih se hvalisao, već zato što želim da znate da sam dao sve od sebe kako bih opravdao Majlsovo poverenje i održao reč koju sam mu dao na groblju.

Održao sam i reč da ni živov dusi neću ništa reći.

Znate, nije Majls zbog mene tražio da mu to obećam. To mu je bilo potrebno da zaštiti sebe, mislio sam tako onda.

Verovali ili ne, time što me je onog dana pustio, napravio je prekršaj. Šerif koji je u potpunosti siguran da je neko prekršio zakon obavezan je da tu osobu privede. Majls i ja smo se na potpuno različite načine ogrešili o zakon. Ipak, zakon je zakon a Majls ga je prekršio.

Uglavnom, tako sam tada razmišljao. Posle nekoliko godina razmišljanja došao sam do zaključka da sam pogrešio.

Sada znam da je to tražio zbog Džone.

Da se pročulo da sam se ja te večeri nalazio za volanom, čitav bi grad govorkao o Majlsovoj prošlosti i to bi postalo deo opšteg opisa njegove ličnosti. – Desilo mu se najgore

moguće – govorili bi, a Džona bi morao da odrasta slušajući takve priče. Kako bi se tako nešto odrazilo na detetovu psihu? Ko zna? Ja ne znam, a nije znao ni Majls. Ali, nije hteo da rizikuje.

Niti bih ga ja sada izložio riziku. Čim završim, ove ću listove spaliti u kaminu. Samo sam morao sve to da izbacim iz sebe.

I dalje je situacija teška za sve nas. Sa sestrom retko pričam telefonom i to uglavnom u neobično vreme dana. Retko dolazim u posetu. Koristim razdaljinu kao izgovor jer živimo na dva različita kraja kontinenta, ali oboje znamo pravi razlog. Ponekad dolazi da me poseti. Uvek sama.

A što se tiče nastavka priče o Sari i Majlsu, mislim da ste do sada već shvatili...

Desilo se to na božićno veče, šest dana pošto su se na verandi Sara i Majls oprostili jedno od drugog. Sara je nevoljno napokon došla do tužnog zaključka da je gotovo. Nije joj se javljao, niti je očekivala da će ga više ikada čuti.

Ali, te večeri, pošto se vratila kući iz posete roditeljima, izašla je iz kola i podigla pogled prema svom stanu. Zaledila se. Nije mogla da veruje svojim očima. Zatvorila ih je pa ponovo otvorila, nadajući se i moleći boga da joj se to stvarno dešava.

I jeste.

Osmehnula se.

Poput malenih zvezda, dve svece gorele su u njenim prozorima.

Majls i Džona čekali su je unutra.